Любительський переклад **Тіні Згущуються (Shadows Linger) жовтень 1984**

Глава 1 Арча

Всі ми народжуємося приреченими, як кажуть мудреці. Всі ми смокчемо груди Смерті.

Перед цією мовчазною монархинею схиляються усі. Володарка тіней лише пальцем ворухне — і пір'їнка, кружляючи, впаде на землю. Немає жодної логіки в її пісні. Гідні йдуть молодими. Негідники процвітають. Вона королева володарів хаосу. Дихання її студить душі.

Ми знайшли місто, засноване колись заради поклоніння їй і таке вже старе, що вже всі забули про своє призначення. Похмура велич його богині зблікла, забуте всіма, окрім осяяних її тінню небагатьох. Але тепер Арчі загрожувала більше безпосередня небезпека: примара минулого намагалася просочитися в сьогодення крізь стіни замку, що піднявся над містом. І тому Чорний Загін вирушив туди, до того дивного міста, що лежить за межами кордонів імперії Леді... Щоправда, почалося все це набагато раніше. Ми тоді були ще далеко. І тільки двоє наших старих друзів та жменька людей, з якими ми познайомимося пізніше вже зіткнулися з тінню ніс до носа.

Розділ 2 На узбіччі дороги до Бірки

Дитячі голови, наче бабаки, висунулися з трави. Діти дивилися на наближення солдатів.

— Їх не менше тисячі! — Прошепотів хлопець.

Колоні, здавалося, не буде кінця. Пил, піднятий колоною вояк, пеленою йшов угору. Скрип і брязкіт обладунків ставали дедалі голоснішими.

День видався спекотний, всі діти від жари змокли. Думки їх мимоволі прямували до річечки з тихою заводдю, що дзюрчала неподалік. Але дітлахів послали з важливим завданням: спостерігати за дорогою. Ходили чутки, що Леді вирішила придушити повстанський рух, що відроджується, в провінції Бірка.

І ось її солдати вже тут. Все ближче та ближче. Суворі, грізні воїни. Ветерани. Судячи з їхнього віку, вони цілком могли брати участь шість років тому кривавому розгромі повстання, що забрав чверть мільйона життів, у тому числі й життя батька тих малих, що спостерігали за колоною.

— Це вони! — видихнув хлопчик. У голосі його звучало трепет, що межував з захопленням. — Чорний Загін!

— Звідки ти знаєш? — дівчинці зовнішній вигляд солдатів явно ні про що не говорив.

Хлопчик вказав у бік кряжистого, як ведмідь, вершника на могутньому чалому коні. Голова у вершника відливала сріблом. Постава видавала в ньому людину, що звикла наказувати.

— Його звуть Капітаном. Поруч із ним — дрібний такий, чорний увесь — це напевно чаклун на прізвисько Одноокий. Бачив, який у нього капелюх? Його ні з чим не сплутаєш. А ті двоє за ними, мабуть, Ільмо та Лейтенант.

— Ух ти! А хтось із Взятих теж є? — дівчинка підвелася, щоб було

краще видно. — Де ці знамениті чаклуни?

Дівчинка була молодша. Хлопчик у свої десять років уже вважав себе солдатом Білої Троянди. Він смикнув сестру за руку.

— Дурненька! Хочеш, щоб вони тебе помітили?

— А як і помітять — що тут такого?

Хлопець усміхнувся. Дурне дівчисько повірило твердженню дядечка Чиста, ніби супротивник не чіпає дітей. Хлопчик зневажав свого дядечка. За боягузтво.

Всі бунтівники, які присягнули на вірність Білій Троянді, просто жалюгідні боягузи. Вони тільки прикидаються, ніби борються з Леді. Найбільше, на що вони наважилися, це влаштувати засідку та схопити випадкового кур'єра. Противнику принаймні не відмовиш у мужності.

Діти побачили все, що мали побачити. Хлопчик зачепив сестру за руку:

— Ходімо!

Вони побігли, пригинаючись у траві, до дерев, що росли вздовж берега річки. По ногам їх лягла густа тінь. Діти підняли очі і обімліли. Дивлячись зверху вниз їх розглядали троє вершників. Повз них і миша не проскочила б непоміченою.

— Гоблін! — ахнув хлопчик.

— До твоїх послуг, мій юний друже! — посміхнувся середній із трійці, коротун з жаб'ячою фізіономією.

Хлопець заціпенів від жаху, але міркувати не перестав.

— Біжи! — крикнув він.

Якщо хоча б сестричці вдасться втекти...

Гоблін махнув рукою, окресливши у повітрі коло. Кінчики пальців його зайнялися блідо-рожевим вогнем. Він ще раз махнув, ніби кидаючи щось на землю. Хлопчик впав, тріпаючись у невидимій сіті, як муха в павутинні. Звідкись здалеку до його долинув плач сестрички.

— Візьмемо їх із собою, — сказав Гоблін своїм супутникам. — Вони нам розкажуть багато чого цікавого!

Розділ 3 Арча. «Залізна лілія»

«Лілія» стоїть у Квітковому провулку, у центрі Котурна — найзлачніших нетрів міста Арчі. Присмак смерті тут був на язику у кожного, а життя людське цінується дешевше ситного обіду чи можливості посидіти годинка у теплого каміну. Фасад таверни нахилився праворуч: вона ніби намагається притулитися до сусідньому будинку, нагадуючи власних хмільних відвідувачів. Задню стіну перекосило у протилежний бік. Голі бокові стіни з'їдені проказою гнилих сірих плям. Вікна забиті уламками дощок, щілини в них заткнуті ганчір'ям. На даху гордо зіяють проріхи, в яких виє кусючий вітер, коли він дме з Воландерських гір. Там навіть серед літа срібним візерунком мерехтять далекі льодовики.

Вітер із моря теж не кращий. Він приносить із собою вологу холоднечу, що пронизує до кісток, жене вздовж пристані зграї плавучих крижин.

Порослі лісом, кудлаті лапи Воландерських гір тягнуться до самого узбережжя, охоплює Портову річку з двох сторін і тримає в долонях місто і пристань. Місто тягнеться вздовж річки, дереться вгору по обидва її береги.

Достаток в Арчі теж дереться вгору — подалі від річки. Мешканці Котурна, коли їм трапляється відірвати погляд від своєї бідності, бачать над собою будинки багатіїв, що гордовито задерли носи і дивляться один на одного через річку.

Ще вище, вінчаючи обидва береги, стоять два замки. На південному березі — Черепичний замок, родовий бастіон герцогів Арчі. Черепичник запущений до неподобства, як, втім, майже всі будівлі у місті.

Нижче схилом розташоване священне місце Арчі — Вигородка, під якою лежать Катакомби. Там, що оберігаються Хранителями мертвих, сплять вічним сном півсотні поколінь, чекаючи на День Переходу.

На північному березі височить недобудована фортеця, звана просто «чорним замком». Архітектура його чужа місцевим жителям. Невідомі чудовиська скеляться з його зубчастих веж. Змії застиглим серпантином в'ються по стінах. А самі стіни без жодного стику створені з матеріалу, схожого на обсидіан. І цей замок росте.

Жителі Арчі ігнорують і зростання, і існування замку. Вони не бажають знати, що там діється. Занадто рідко дозволяє їм жорстока боротьба за існування піднімати очі в таку височінь.

Глава 4 Засідка в Бірці

Я витягнув сімку, відкрив її, скинув трійку й уставився на свого самотнього туза.

— З ним усе ясно, — пробурчав Лихвар, що сидів ліворуч від мене. — Знову ми програли.

Я з цікавістю подивився на нього:

— З чого ти взяв?

Він взяв карту, вилаявся й скинув її:

— У тебе, Костоправ, коли тобі карта йде, лице стає як у мертвяка. Навіть очі.

Льодяник взяв карту, вилаявся й скинув п'ятірку.

— Він правий, Костоправ. Ти такий непроникний, що все одразу зрозуміло. Давай, Масло.

Масло пильно подивився на свої карти, потім на колоду — так, ніби сподівався вирвати перемогу з кігтів поразки. І взяв карту.

— Тьху ти! — Він скинув витягнутого короля.

Я продемонстрував їм свого туза й зібрав виграш. Поки Масло збирав карти, Льодяник спостерігав через моє плече за залом. Погляд у нього був жорсткий і холодний.

— Що там? — запитав я його.

— Наш господар явно намагається зібратися з духом. Міркує, як би краще зникнути й попередити їх.

Я озирнувся. Мої товариші теж. Трактирник і його клієнти один за одним опустили очі й зіщулилися — всі, крім високого смаглявого чоловіка, що сидів на самоті в тіні біля каміна. Він підморгнув і підняв кухоль, вітаючи нас.

Я насупився. Він усміхнувся у відповідь. Масло роздав карти.

— Сто дев'яносто третя, — заявив я.

Льодяник скривився.

— А пішов би ти, Костоправ, — сказав він беззлобно.

Я рахував партії. Вони не гірше за годинник відміряли час нашого життя в братстві Чорного Загону. Після битви при Чарах я зіграв більше десяти тисяч партій. І одні тільки боги знають, скільки я зіграв їх до того, як почав рахувати.

— Думаєш, вони відчули небезпеку? — запитав Лихвар.

Очікування діяло йому на нерви.

— Яким чином, цікаво? — Льодяник з особливою ретельністю перекладав карти, затиснуті в руці. Вірний знак — щось у нього намічалося.

Я знову порахував свої очки. Двадцять один. Напевно програю, але кращий спосіб зупинити його...

Я виклав карти на стіл:

— Двадцять один.

Масло сплюнув:

— Клятий ти сину!

Він кинув на стіл свою ставку — майже виграшну, якби не король, що дав у сумі двадцять два очка. У Льодяника було три дев'ятки, туз і трійка. Я усміхнувся й знову зібрав гроші.

— Виграєш ще раз — ми перевіримо твої рукави, — пробурчав Лихвар.

Я зібрав карти й почав тасувати. У задніх дверях скрипнули дверні петлі. Усі завмерли, уставившись на кухонні двері. За ними рухалися якісь постаті.

— Мадл! Де тебе чорти носять?

Трактирник кинув на Льодяника погляд, сповнений муки. Льодяник погрозив йому пальцем.

— Я тут, Чист! — відгукнувся трактирник.

— Продовжуємо грати! — прошепотів мені Льодяник.

Я почав роздавати карти. З кухні вийшов чоловік років сорока, за ним — ще кілька людей. Усі в плямистому зеленому одязі, з луками через плече.

— Вони, мабуть, схопили дітей, — сказав Чист.

— Не знаю як, але... — Він щось уловив у погляді Мадла.

— У чому справа?

Однак Мадла ми залякали добряче. Він нас не видав. Як і раніше дивлячись на карти, я витягнув пружинну трубку. Мої товариші теж. Лихвар взяв карту й скинув її — двійка. Зазвичай дрібні він залишає собі. Гра видавала його напружений стан.

Льодяник підхопив скинуту карту й виклав на стіл туза, двійку й трійку, скинувши вісімку.

— Я ж тобі казав: не треба було посилати дітей, — занив один із приятелів Чиста. Схоже, це було продовження давньої суперечки.

— Байдуже мені на твої «я-ж-казав»! — гаркнув Чист. — Мадл, я скликав загальні збори. Нам треба розосередити групи.

— Але ми ж нічого не знаємо напевно, — зауважив інший чоловік у зеленому. — Діти є діти, сам розумієш.

— Не обманюй себе. Мисливський загін Леді йде по нашому сліду.

— Я ж казав тобі: не треба було захоплювати цих... — затягнув було нудний і раптом затнувся, помітивши нарешті, хоча й занадто пізно, присутність чужаків і бліді обличчя завсідників.

Чист схопився за меч. Їх було дев'ятеро, якщо рахувати разом із Мадлом і кількома відвідувачами, що взяли участь у бійці. Льодяник перекинув картковий стіл. Ми натиснули на спускові механізми пружинних трубок. У повітрі просвистіли чотири отруєних дротики. Ми витягли мечі. Сутичка тривала лічені секунди.

— Ніхто не поранений? — запитав Льодяник.

— Мене зачепило, — заявив Масло. Я оглянув його. Дурниця, подряпина.

— Назад за стійку, дружок! — наказав Мадлу Льодяник, пощадивши трактирника. — А всі інші — на прибирання приміщення. Лихвар, не спускай з них очей. Якщо хтось ворухнеться — кінчай його.

— А трупи куди подіти?

— Скинь у колодязь. Я поставив стіл на місце, сів і розгорнув аркуш паперу. На ньому була зображена ланка командного складу повстанців у Бірці. Я викреслив ім'я «Чист». Воно стояло в середині ланки.

— Мадл! — покликав я. — Іди сюди.

Трактирник підійшов до мене з такою ж охотою, з якою собака прагне до батога.

— Не бійся. Ми тебе не чіпатимемо — якщо ти нам допоможеш. Скажи мені, хто були ці люди?

Він почав м'ятися й затинатися. Чого й слід було очікувати.

— Тільки імена, — сказав я. Він подивився на аркуш, насупився. Читати він, звісно ж, не вмів. — Мадл! Плавати в колодязі, наповненому трупами, не дуже приємне

задоволення. Він ковтнув, обвів очима зал. Я глянув на людину, що сиділа біля каміна. Під час бійки він не ворухнувся й навіть тепер спостерігав за нами з видимою байдужістю. Мадл назвав імена. Деякі з них були в моєму списку, інших не було. Останніх я вважав дрібнотою, оскільки попередня розвідка в Бірці була проведена на совість.

Із залу витягнули останній труп. Я простягнув Мадлу дрібну золоту монету. Він витріщив очі. Завсідники дивилися на нього з неприхованою неприязню.

— За надані послуги, — усміхнувся я.

Мадл зблід, не зводячи очей із монети. Вона була для нього поцілунком смерті. Його господарі вирішать, що він допоміг влаштувати засідку.

— Ей! — прошепотів я. — Хочеш вибратися з цієї халепи живим?

Трактирник глянув на мене зі страхом і ненавистю.

— Хто ви такі, чорт би вас побрав? — запитав він хрипким шепотом.

— Чорний Загін, Мадл. Чорний Загін.

Не знаю, як йому це вдалося, але він зблід ще більше.

Розділ 5 Арча. Каштан Шед

День був холодний і туманний на дворі дув пронизливий вітер. Відвідувачі «Залізної лілії», які сиділи біля тліючого вогню, похмуро обмінювалися односкладовими репліками.

Потім почав моросити дрібний дощ, затягуючи завісу над світом. По брудній мокрій вулиці бродили, зіщулені, безтілесні сіро-бурі тіні. Це був один із тих днів, що народжуються вже зовсім дозрілими з лона відчаю. Каштан Шед, який протирав у «Лілії» кухлі, відірвався від свого заняття. «Змахнути пил» — так він це називав. Ніхто не користувався його дешевими глиняними кухлями, бо ніхто не купував його дешеве кисле вино. Ніхто не міг собі дозволити такої розкоші.

«Лілія» стояла на південній стороні Квіткового провулку. Між стійкою Шеда та дверима простягався занурений у глибокий морок загальний зал довжиною футів у двадцять. Скупчення покалічених столиків, оточених виводками рахітичних табуреток, перетворювало зал у небезпечний лабіринт для відвідувачів, що заходили сюди з освітленої сонцем вулиці. Додатковими перешкодами слугували півдюжини грубо витесаних опорних стовпів. Стельові балки нависали занадто низько для високого чоловіка. Скрипуча дощата підлога вся потріскалася і покоробилася, і будь-яка пролита рідина благополучно стікала вниз по схилу. Стіни прикрашали старі дрібнички та різне барахло, залишене колишніми відвідувачами й нікому вже не потрібне. Каштану Шеду було ліньки стирати з них пил або просто викинути.

Зал буквою «Г» огинав стійку, звертаючи до каміна, біля якого стояли найкращі столики. За каміном, у ярді від кухонних дверей, ховалася в густій тіні драбина, що вела до житлових кімнат.

У цей похмурий лабіринт увійшов низенький прудкий чоловічок із оберемком хмизу.

— Шед! Можна мені?

— Що за питання, Аза! Нам же краще буде.

У каміні дотлівали останні вуглики, перетворюючись на сірий попіл. Аза шмигнув до каміну. Компанія, що згрудилася біля вогню, нехотя розсунулася. Аза влаштувався біля матері Шеда. Стара Джун була сліпа і не впізнала його. Він поклав хмиз перед собою і почав помішувати вугілля.

— У доках знову нічого нового? — запитав Шед.

— Нічого, — похитав головою Аза. — Ніхто не причалив і не відчалив. Потрібно було всього п’ять людей — на розвантаження фургонів. Народ передерся за цю роботу.

Шед кивнув. Аза був нікудишнім бійцем. А крім того, його не приваблював чесний заробіток.

— Сонечко, кухоль для Ази! — Шед супроводив свої слова парою жестів. Служниця взяла щербатий кухоль і принесла до каміна.

Шеду не подобався низенький чоловічок. Злодій, дармоїд, обманщик і пройдисвіт, він був із тієї породи людей, що готові продати рідну сестру за пару мідних грошів. Вічний стогній і боягуз. Але Шед вітав його, витягуючи маленьку користь із власної благодійності. Аза був одним із тих бездомних, кого шинкар пускав переночувати в залі на підлозі, якщо вони приносили хмиз для каміна. Це не давало прибутку, зате забезпечувало тепло старим кісткам Джун, його стару матір. Знайти взимку безкоштовні дрова в Арчі ще важче, ніж роботу. Шеда забавляла та рішучість, із якою Аза уникав будь-якого чесного заробітку.

Потріскування палаючих гілок порушило тишу. Шед скинув із плечей брудне ганчір'я і встав за спиною у матері, простягнувши руки до вогню. Кінчики пальців почало пощипувати. Він і не помічав до цього, як сильно замерз.

Попереду була довга сувора зима.

— Аза, у тебе джерело дров постійне?

Купувати паливо Шеду було не по кишені. Дрова нині сплавляли в баржах з самого верхів'я річки. Це коштувало дорого. Не те що раніше, коли він був молодим…

— Ні. — Аза втупився в полум'я.

У залі запахло сосновою смолою. Шеда турбувало стан димоходу. Вочевидь всю зиму доведеться топити сосновими гілками, а димохід він так і не прочистив. А якщо, не дай Бог, пожежа? Тоді йому кінець.

Хоча в будь-якому випадку довго так продовжуватися не може. Він по вуха загруз у боргах — дійшов, як кажуть, до ручки. Прямо хоч плач.

— Шед!

Він обернувся до столиків, до свого єдиного платоспроможного клієнта:

— Так, Вороне!

— Налий ще, будь ласка.

Шед пошукав очима Сонечко, але та кудись запропастилась. Він вилаявся про себе. Кликати дівчину марно: вона глуха, з нею потрібно спілкуватися жестами. «Це навіть на краще», — пригадується, подумав Шед, коли Ворон запропонував йому взяти Сонечко на роботу. Яких тільки секретів не вибовкували у «Лілії» під шумок!

Якщо любителі пліток будуть впевнені, що їх не підслухають, гляди, і клієнтів у нього побільшає.

Шед коротко кивнув і взяв кухоль. Ворона він не любив, частково тому, що той, як і Аза, не любив чесної гри — і процвітав. Ніяких видимих джерел доходу у нього не було, але гроші водилися завжди. А ще Шеду не подобалося, що Ворон молодший, сильніший і крутіший за інших відвідувачів «Лілії». Аномалія, одним словом. «Лілія», розташована в самому низу Котурна, майже на узбережжі, вабила до себе всіх забулд, пошарпаних повій, наркоманів, бродяг і всяку іншу нечисть, яка осідала в цій останній каламутній заводі, перш ніж канути в темряву назавжди. Шед часом навіть лякався думки: невже його дорогоцінна «Лілія» — всього лише кінцева зупинка?

Ворон не вписувався в тутешню обстановку. Він міг собі дозволити щось краще. Шед не раз шкодував, що не сміє викинути хлопця геть. Від одного його вигляду в шинкаря мурашки по спині бігали: сидить собі в кутку, пронизуючи підозріливим колючим поглядом кожного, хто входить у зал, нескінченно чистить нігті гострим, як бритва, ножем та кидає часом холодним тоном пару слів, варто тільки комусь із клієнтів спробувати затягти Сонечко нагору... Цього Шед узагалі не міг зрозуміти. Ніякого очевидного зв'язку між ними не було, однак Ворон оберігав дівчину, ніби свою непорочну дочку. Убуде їй, чи що? Навіщо взагалі тоді потрібна в таверні служниця?

Шед здригнувся й відігнав від себе непрохані думки. Ворон йому необхідний. Йому необхідний кожен постоялець, здатний платити. Святим духом ситий не будеш.

Він приніс вино. Ворон кинув йому в долоню три монети. Одна з них була срібна лева.

— Чого ще зволите?

— Купи нормальних дров, Шед. Якби я хотів замерзнути, то залишився б на вулиці.

— Секундочку, пане!

Шед підійшов до дверей, виглянув назовні. Дров'яний сарай Латама знаходився всього в кварталі від шинку.

Дощ посилився і став зовсім холодним. Брудна бруківка вкрилася крижаною кіркою.

— До вечора сніг піде, — не звертаючись ні до кого зокрема, промовив Шед.

— Рухай давай! Туди чи сюди, — гаркнув Ворон. — Останнє тепло випустиш.

Шед вислизнув на вулицю. Добігти б до Латама, поки не вдарив справжній мороз!

Крізь студену хмару проступили дві фігури, одна з них просто гігантська. Обидві зігнуті, шиї закутані ганчірками, щоб крижані краплі не падали за комір.

Шед метнувся назад у «Лілію».

— Піду через задній хід, — сказав він і додав жестами, мовою глухонімих: — Сонечко, я пішов. Ти мене не бачила зранку.

— Крейг? — руками запитала дівчина.

— Крейг, — підтвердив Шед.

Він шмигнув на кухню, зірвав із гачка старе пошарпане пальто, швидко вліз у нього. Потім намацав дверну клямку і з другої спроби відкрив-таки двері.

На дворі його зустріла злобна усмішка з трьома відсутніми зубами. В ніздрі вдарило зловонне дихання. Брудний палець тикнув шинкаря в груди.

— Куди намірився, Шеде?

— Привіт, Рудий. Та я тільки до Латама збігаю, за дровами.

— Ні фіга подібного. — Палець тикнув сильніше. Шед відступив — і відступав доти, доки не опинився у залі.

— Кухоль вина? — запитав він, вкрившись потом.

— Оце вже по-сусідськи, Шеде. Три кухлі.

— Три? — зойкнув Шед.

— Тільки не заливай мені, ніби ти не знаєш, що сюди йде Крейг.

— Я й гадки не мав, — збрехав Шед.

Рудий знову вишкірив свою щербату пащу: він знав, що господар таверни бреше.

Глава 6 Прочуханка в Бірці

Ти стараєшся, лізеш зі шкіри геть, але щось завжди йде не так. Таке життя. І якщо ти не дурень, то заздалегідь маєш це на увазі.

Якось комусь все ж вдалося вислизнути з трактиру Мадла — приблизно в той самий час, коли в пастку потрапив уже двадцять п'ятий за рахунком повстанець, і ми майже були впевнені, що Чист зробив нам велику послугу, зібравши місцеву верхівку на зібрання. Оглядаючись назад, важко сказати, хто з нас винен. Усі ми робили свою справу. Але тривала напруга притуплює пильність. Втікач, очевидно, кілька годин планував свою втечу, і ми далеко не відразу помітили його відсутність.

Першим прочухався Льодяник. Недограви партію, він раптом кинув карти на стіл:

— Одного не вистачає, хлопці. Одного з тих фермерів-свинарів. Пам'ятаєте — коротун такий, сам на кабанчика схожий.

Я крадькома глянув у бік столика, де мав сидіти свинячий фермер.

— Ти правий, — пробурчав я. — Чорт! Треба було рахувати поголів'я після кожного походу до колодязя.

Лихвар сидів до столика спиною і не обертався. Він дочекався, поки роздали карти, потім неквапливо прогулявся до стійки Мадла і купив глечик пива. Його переміщення відвернули увагу публіки, а я тим часом швидко просигналив на мові глухонімих:

— Готуйтеся до нападу. Вони знають, хто ми. Я проговорився.

Для повстанців ми були бажаною здобиччю. За Чорним Загоном закріпилася слава безжального ліквідатора осередків повстанського руху, де б не спалахувала ця зараза. І хоча ми зовсім не такі страшні, як про нас говорять, звістка про наше прибуття завжди викликає паніку. Там, де з'являється Загін, повстанці йдуть у підпілля і згортають усі операції.

Але тут нас було всього четверо, відрізаних від своїх товаришів, які навіть не підозрювали про те, якому ризику ми піддаємося. Тому повстанці напевно постараються використати шанс — питання лише в тому, як сильно вони будуть старатися...

Правда, в рукаві у нас були приховані кілька козирів. Ми не прихильники чесної гри, якщо можна її уникнути. Девіз Загону — максимальна ефективність з мінімальним ризиком.

Високий смуглявий чоловік встав, вийшов зі свого темного кута і рушив до сходів, що ведуть у спальні.

— Йди за ним, Масло, — кинув Льодяник.

Масло поспішив за смуглявим. Той був такий високий, що Масло в порівнянні з ним виглядав підлітком. Завсідники спостерігали за ними, гублячись у здогадах.

— Що далі? — жестами запитав Лихвар.

— Будемо чекати, — відповів вголос Льодяник і, перейшовши на мову жестів, додав: — І робити те, за чим нас сюди послали.

— Не дуже-то приємно бути живою приманкою, — зітхнув Лихвар, нервово оглядаючи сходи. І раптом запропонував: — Давайте розіграємо Масло, поки він там блукає!

Я подивився на Льодяника. Той кивнув:

— Чому б і ні? Здай йому очок сімнадцять.

Масло завжди відкриває карти на першому ж ході, коли в нього менше двадцяти очок. Якщо я здам йому сімнадцять, у колоді ще вистачить карт, щоб створити нам трьом виграшний розклад.

— Давай сюди колоду, — сказав я і швидко схилився над столом, чаклуючи над комбінаціями. В результаті у кожного виявилося по п'ять карт, але карти Масла були вищої гідності.

— Блиск! — усміхнувся Льодяник.

Масло все не повертався.

— Піду перевірю, — сказав Лихвар.

— Давай, — погодився Льодяник.

Сам він встав і пішов за пивом. Я обвів поглядом відвідувачів. У головах у них явно зріли якісь ідеї. Я втупився одному прямо в очі й похитав головою.

Через хвилину Лихвар і Масло повернулися, йдучи по п'ятах за високим чоловіком, який знову всівся в кутку. Масло й Лихвар, полегшено зітхнувши, взялися за карти.

— Хто здавав? — спитав Масло.

— Льодяник, — відповів я. — Твій хід.

Масло тут же виклав карти на стіл:

— Сімнадцять!

— Хе-хе, — сказав я у відповідь. — Ти програв. П'ятнадцять!

— Обидва ви програли, — заявив Лихвар. — У мене чотирнадцять.

— І в мене чотирнадцять, — сказав Льодяник. — Так, Масло, не щастить тобі.

Масло онімів на кілька секунд. І тут до нього дійшло:

— Ах ви, шахраї! Та ви ж усе підлаштували! Не думайте, що я збираюся платити за...

— Заспокойся. Ми пожартували, синку, — сказав Льодяник. — Просто пожартували. І взагалі, була твоя черга здавати.

Карти знову пішли по колу, а за вікном згустилися сутінки. Жоден повстанець більше не з'явився. Завсідники втрачали терпіння. Більшість із них думали про свої родини, хвилюючись, що повернуться додому надто пізно. Як і всіх людей, бірканців хвилює виключно їхнє особисте життя. Їм до лампочки, хто переможе — Леді чи Біла Троянда.

Співчуваюча повстанцям меншість із тривогою чекала можливого нападу. Вони боялися, що опиняться на лінії перехресного вогню.

Ми робили вигляд, ніби нічого не помічаємо.

— Хто з них може бути небезпечним? — знаками спитав Льодяник.

Ми порадилися й нарахували трьох. Льодяник наказав Маслу прив'язати їх до стільців.

До завсідників нарешті дійшло, що ми розуміємо, чого чекати, і готуємося. Не те щоб передчуваємоі певні що заворушка почнеться, але готуємося.

Ми чекали нальоту до самої півночі. Вони виявилися обережнішими, ніж зазвичай бувають повстанці. А може, наша репутація була вже надто лякаючою...

Вони нагрянули цілою натовпом. Ми розрядили пружинні трубки й почали махати мечами, відступаючи від каміна в інший кут. Смуглий чоловік байдуже спостерігав за нами.

Повстанців було багато — набагато більше, ніж ми припускали. Вони все валили й валили в трактир, плутаючись одне в одного під ногами, перелазячи через трупи своїх товаришів.

— Ми в пастці, — видихнув я. — Їх не менше сотні.

— Так, — протягнув Льодяник. — Справи кепські.

Він копнув одного з нападників у пах і, коли той зігнувся, зніс йому голову.

Зал уже був битком набитий повстанцями, а судячи з шуму, на вулиці їх було ще більше. Їм явно не хотілося упускати таку здобич.

Що ж, ми це передбачали.

Я відчув печіння в ніздрях. У повітрі розлився запах — слабкий, ледь вловимий запах, майже непомітний у смороді страху й поту.

— Прикрийся! — крикнув я і вихопив із поясної сумки зім'яту в клубок вологу вовняну ганчірку. Воняло від неї гірше, ніж від роздавленого скунса. Хлопці наслідували мій приклад.

Хтось пронизливо закричав. За ним ще один. Потім крики злилися в один пекельний хор. Ошалілі, зі спотвореними агонією обличчями, наші супротивники металися в паніці по залу і падали один на одного, корчачись і роздираючи нігтями власні носи й горлянки. Я старанно прикривав обличчя ганчіркою.

Високий худий чоловік вийшов зі свого темного кутка і спокійно почав різати повстанцям голови сріблястим клинком чотирнадцять дюймів завдовжки. У живих він залишив тільки тих завсідників, яких ми не прив'язали до крісел.

— Можна дихати спокійно, — знаками просигналив він нам.

— Слідкуй за дверима, — наказав мені Льодяник. Він знав, що така різанина викликає в мене огиду. — Масло, ти йди на кухню. А ми з Лихварем допоможемо Мовчуну.

Повстанці спробували дістати нас з вулиці стрілами, але марно. Тоді вони підпалили трактир. Мадл мало не збожеволів від обурення. Але Мовчун — один із трьох чаклунів загону, засланий у Бірку кілька тижнів тому, — застосувавши свої прийоми, загасив пожежу. Розлючені повстанці готувалися до облоги.

— Вони, певно, зігнали сюди чоловіків з усієї провінції, — сказав я.

Льодяник знизав плечима. Він разом із Лихварем складав із трупів барикади.

— У них тут напевно десь поблизу табір.

Загалом про бірканських повстанців ми були поінформовані непогано. Леді проводить ґрунтовну розвідку, перш ніж посилати Загін. Але нас ніхто не попередив, що повстанці зможуть зібрати таке військо за такий короткий термін.

Незважаючи на успішно відбиту атаку, мені було не по собі. За стінами шуміла велика юрба, і, схоже, підкріплення все прибували й прибували. Мовчун у нас, звичайно, ас, але з такою кодлою навіть йому не впоратися.

— Ти послав звістку? — спитав я, вважаючи, що саме заради цього він і піднімався нагору. Мовчун кивнув. Мені трохи полегшало. Але не надто.

Гул зовні стих. Стріли полетіли у дверний проріз більш густим потоком. Самі двері натовп зірвав із петель ще під час першої атаки. А трупи, навалені там купою, надовго нападників не затримають.

— Вони готуються до штурму, — сказав я Льодянику.

— Чудово.

Льодяник пішов на кухню і приєднався до Масла. Лихвар примостився поруч зі мною. Мовчун став посеред залу. Вигляд у нього був злий і дуже грізний.

Натовп на вулиці загув.

— Почалося!

За допомогою Мовчуна ми відбили основний натиск, але повстанці почали зривати з вікон ставні. Незабаром Льодянику з Маслом довелося ретируватися з кухні. Льодяник прикінчив надто завзятого нападника і відштовхнув труп подалі, встигнувши при цьому гаркнути:

— Мовчун! Де ж наші, чорт забирай?

Мовчун знизав плечима. Здавалося, думка про можливу загибель його анітрохи не хвилює. Він метнув закляття в повстанця, якого з вулиці намагалися протиснути у вікно.

Уночі пролунав пронизливий звук труб.

— Ха! — заволав я. — Наші йдуть!

У пастці закрились останні дверцята.

Залишилося невирішеним одне-єдине питання: чи встигне Загін до того, як повстанці нас прикінчать?

Ще кілька вікон не витримали натиску. Мовчун не міг встигнути скрізь.

— На сходи! — крикнув Льодяник. — Відступайте нагору!

Ми кинулися до сходів. Мовчун напустив отруйного туману. Але не смертельного, як минулого разу: у нього не було часу на підготовку.

Обороняти сходи було значно простіше. Двоє людей за допомогою Мовчуна могли протриматися там цілу вічність.

Повстанці це зрозуміли — і знову підпалили трактир. Цього разу Мовчуну не вдалося загасити весь вогонь.

Глава 7 Арча. Крейг

Двері в таверну відчинилися. До «Лілії» ввалилися двоє, потопали ногами, струсили з себе налиплі льодинки. Шед поспішив їм назустріч. Один із вхідних — здоровенний громила — відштовхнув його. Другий, трохи менший на зріст, почимчикував через залу, відсунув Азу від вогню, присів і витягнув до каміна руки. Завсідники Шеда не відривали поглядів від полум'я, нічого не бачачи й не чуючи. Усі, крім Ворона, як відзначив про себе Шед. Ворона події зацікавили, хоча не особливо стривожили.

Шеда знову пробив піт. Крейг нарешті повернувся до нього обличчям:

— Ти так і не заглянув до мене вчора, Шед. Я за тобою скучив.

— Я не міг, пане Крейг. Мені не було що вам принести. Подивіться в мій ящик із виручкою. Ви ж знаєте — я заплачу. Я завжди плачу вам, Крейг. Мені просто потрібно трохи часу.

— Минулого тижня ти теж заплатив із запізненням, Шед. А я терпляче чекав. Я знаю, що тобі нелегко. Але ти запізнився і позаминулого тижня. І тижнем раніше теж. Ти ставиш мене в дурне становище, Шед. Я-то знаю, що ти обов'язково заплатиш. Але що подумають люди? А? Може, вони подумають, що їм теж нема чого поспішати? Або вирішать, що можна зовсім не платити?

— Крейг, я не можу. Загляньте в мій ящик. Як тільки справи покращаться...

Крейг махнув рукою. Рудий поліз за стійку.

— Справи у всіх йдуть неважливо, Шед. У мене теж проблеми. Я несу великі витрати. І не можу їх покрити, поки ти не віддаси борги.

Він розхожував по залі, розглядаючи обстановку. Шеду було ясно, що в нього на думці. Крейг хотів заполучити «Лілію». Хотів загнати Шеда в такий глухий кут, щоб тому довелося продати таверну.

Рудий простягнув босу ящик із виручкою Шеда. Крейг скорчив гримасу:

— Справи і справді погані.

Він махнув рукою. Здоровило на прізвисько Нокаут схопив кабатчика ззаду за лікті. У Шеда потемніло в очах.

— Обшукай його, Рудий. Може, він щось приховав? — Крейг зло посміхнувся й спустошив ящик. — Це в рахунок твого боргу, Шед.

Рудий знайшов срібну леву, яку дав Шеду Ворон.

Крейг похитав головою:

— Шед! Ти обманув мене, Шед.

Нокаут стиснув своїй жертві лікті ще дужче.

— Це не мої гроші! — запротестував Шед. — Це гроші Ворона. Він хотів, щоб я купив дрова. Тому я і пішов до Латама.

Крейг зміряв його поглядом. Було видно, що господар таверни каже правду. Занадто він перепудився, щоб брехати.

Шед і справді перепудився. Крейг цілком міг змусити його розпрощатися з «Лілією», щоб не розпрощатися з життям.

І що тоді? Він опиниться на вулиці без жодного герша в кишені, зі старою матір'ю, яка потребує догляду.

Джун голосно обругала Крейга. Ніхто не звернув на неї уваги, в тому числі й Шед. Хто стане приймати всерйоз безпорадну стару? Сонечко застигла у дверях кухні, притиснувши до рота кулачок і дивлячись повними благання очима більше на Ворона, ніж на Крейга чи Шеда.

— Що б йому таке зламати, а, Крейг? — запитав Рудий. Шед стиснувся від страху. Рудий робив свою справу з насолодою. — Ти не повинен був приховувати гроші, Шед. Ти не повинен був обманювати Крейга.

Він із силою вдарив Шеда в живіт. Той задихнувся, але Нокаут тримав його, не даючи впасти. Рудий ударив ще раз.

— Він сказав вам правду, — пролунав негучний безстрасний голос. — Я послав його по дрова.

Крейг із Рудим одразу переключилися на новий об'єкт. Але верзила не ослабив хватку.

— Хто ти такий? — вимогливо запитав Крейг.

— Ворон. Відпустіть його.

Крейг і Рудий переглянулися.

— Я на твоєму місці не став би так розмовляти з паном Крейгом, — заявив Рудий.

Ворон підняв на нього очі. Рудий інстинктивно стиснувся. Потім, згадавши про публіку, крокнув вперед і замахнувся розчепіреною долонею.

Ворон спіймав його руку в повітрі і закрутив. Рудий упав на коліна, скрегочучи зубами й скімлячи.

— Дурень ти, хлопче, — сказав Ворон.

— Розумний той, хто поводиться розумно, — промовив Крейг, не приховуючи здивування. — Відпусти його, пане добрий, поки тобі боки не нам'яли.

Ворон усміхнувся — вперше на пам'яті Шеда.

— А ось це було б нерозумно.

Почувся характерний хрускіт. Рудий завив.

— Нокаут! — коротко кинув Крейг.

Верзила відштовхнув Шеда вбік. Величезний, удвічі більший за Рудого, швидкий, сильний як бик і майже такий же розумний, Нокаут не знав поразок.

У руці Ворона зблиснуло зловісне лезо кинджала завдовжки дев'ять дюймів. Нокаут загальмував так різко, що спіткнувся однією ногою об іншу. І впав, вдарившись об край Воронового столу.

— О Боже! — застогнав Шед.

Справа пахла смертельною розправою. Такого Крейг не спускав нікому — це могло зашкодити його діловій репутації.

Але коли Нокаут піднявся, Крейг лише наказав йому недбалим тоном:

— Допоможи Рудому, Нокаут!

Верзила слухняно повернувся до Рудого, який відповз убік, дбайливо підтримуючи зламану руку.

— По-моєму, у нас тут виникло невелике непорозуміння, — сказав Крейг. — Шед, слухай сюди. Даю тобі рівно тиждень. Через тиждень ти повернеш мені і борг, і відсотки.

— Але...

— Ніяких «але», Шед. Угода є угода. Вбий когось. Або пограбуй. Або продай свою халупу. Але гроші щоб доставив вчасно.

Інакше — цього Крейгу не було потреби додавати.

«Усе це пусті погрози, — твердив собі Шед. — Він мене не зачепить. Навіщо йому позбуватися такої вигідної дійної корови?»

Але де ж, чорт забирай, дістати монет? Продавати таверну — про це й мови бути не може. Особливо зараз, коли зима на носі. Мати не виживе на вулиці.

До таверни увірвався холодний вітер. Крейг затримався біля відчинених дверей, кинувши на Ворона лютим поглядом. Ворон не потрудився відповісти тим самим.

— Налий-но мені ще вина, Шед, — сказав він. — Я, здається, своє розплескав.

Шед поспішив до нього, незважаючи на біль. Покірність була його другою натурою.

— Дякую вам, Ворон, але все-таки дарма ви втрутилися. Він уб'є вас.

Ворон знизав плечима:

— Біжи за дровами, поки ніхто інший не відібрав у тебе монету.

Шед поглянув на двері. Йому не хотілося виходити. Бандити могли підстерігати на вулиці. Він перевів погляд на Ворона. Той незворушно чистив нігті своїм жахливим кинджалом.

— Уже біжу.

Падав сніг. Вулиця здавалася оманливо чистою. Тонкий білий шар прикрив звичний бруд вулиці.

Шед розгублено намагався зрозуміти, навіщо Ворону знадобилося втручатися. Хотів відстояти свої гроші? Що ж, цілком розумно... Але ж розумна людина не стане зв'язуватися з Крейгом. Цей бандит здатен перерізати людині горло тільки за те, що на нього не так подивилися.

Втім, Ворон з'явився тут недавно. Він, мабуть, ще не знає, хто такий Крейг.

Ну так скоро дізнається — на власній шкурі. Ніхто тепер не дасть і пари гершів за його життя.

А Ворон, здається, хлопець не бідний. Але ж не стане він тягати все своє багатство з собою, правда? Частина його грошей, напевно, захована в кімнаті нагорі. І, швидше за все, їх там цілком достатньо, щоб розрахуватися з Крейгом. Може, продати його Крейгу з потрохами? Крейг би це оцінив.

— Покажи гроші, — зажадав Латам, коли Шед запитав у нього дрова. Шед протягнув йому срібну леву. — Ха! І хто ж цього разу копита відкинув?

Шед почервонів. Минулої зими в «Лілії» померла стара проститутка. Перш ніж викликати Хранителів, Шед привласнив усі її заощадження. І його мати цілу зиму провела в теплі. Про це знав весь Котурн, тому що Шед мав дурість проговоритися Азі.

Зазвичай особисте майно і заощадження померлих Хранителі забирали собі. На ці гроші та ще на пожертви вони жили самі і утримували в порядку Катакомби.

— Ніхто не відкинув. Мене послав постоялець.

— Ха! Коли у тебе з'явиться постоялець, здатний на таку щедрість... — Латам знизав плечима. — А втім, яке мені діло? Монета не фальшива. До того ж гроші не пахнуть. Бери поліна — он звідти, бачиш?

Шед поплентався назад до «Лілії». Щоки у нього горіли, ребра болісно нили. Латам навіть не намагався приховати своє презирство.

Повернувшись додому і підкинувши в камін добрих дубових полін, Шед налив дві кухлі вина і підсів до Ворона за столик.

— За рахунок закладу.

Ворон мигцем глянув на нього, ковтнув вина і відсунув кухоль точно на те місце, де вона зазвичай стояла.

— Чого ти хочеш?

— Подякувати вам ще раз.

— Тобі немає за що мені дякувати.

— Ну тоді я хочу вас попередити. Дарма ви не сприймаєте Крейга всерйоз.

До таверни з оберемком дров увалився Латам, невдоволено бурмочучи через те, що не зміг вивести на вулицю фургон. Тепер мотайся на своїх двох туди-сюди десять разів!

— Відчепися, Шед. — Обличчя у шинкаря спалахнуло, але коли він піднявся, Ворон зупинив його: — Ні, почекай. Отже, ти вважаєш себе моїм боржником? Гаразд, коли-небудь я попрошу тебе про відповідну послугу. І ти мені її виконаєш. Вірно?

— Звісно, Ворон! Все що завгодно. Ви тільки скажіть.

— Іди й погрійся біля каміна, Шед.

Шинкар протиснувся між Азою і своєю матір'ю, приєднавшись до похмурої компанії. Від цього Ворона і справді бере острах.

А згаданий пан тим часом жваво обмінювався знаками з глухою служницею.

Глава 8 Бірка. Після прочуханки

Я опустив меч, дозволив йому ткнутися кінчиком у підлогу трактиру. Я віддався виснаженню, тихо кашляючи в диму. Я похитнувся і в'яло ухопився за перекинутий догори ногами стіл. Настала реакція. Я був упевнений, що цього разу нам кінець. Якби повстанців не змусили загасити пожежу...

Ільмо підбіг до мене через зал і обхопив за пояс: — Ти поранений, Костоправ? Хочеш, я покличу Одноокого? — Не поранений. Просто втомився. Давно я так не трусив, Ільмо. Я вже думав, мені кінець.

Він перевернув ногою стілець і посадив мене. Ільмо — мій найкращий друг. Крутий, загартований, майже ніколи не впадає у відчай. Лівий рукав його був залитий свіжою кров'ю. Я спробував піднятися.

— Сиди! — наказав він. — Карман перев'яже мене.

Карман — це мій помічник, хлопчина двадцяти трьох років. Старіє наш Загін, принаймні його ядро. Ільмо вже за п'ятдесят. Капітану з Лейтенантом скоро теж стукне по півстоліття. А мені вже перевалило за сорок.

— Усіх взяли? — Багатьох. — Ільмо теж сів на стілець. — Одноокий з Гобліном та Мовчуном вирушили в погоню за тими, кому вдалося втекти. — Голос у Ільмо був байдужий. — Вважай, одним махом накрили половину повстанців усієї провінції. — Постаріли ми для такої роботи. — Хлопці почали заганяти полонених у зал, відділяючи тих, хто міг знати щось корисне. — Пора поступатися дорогою молодим. — У них ще кишка тонка. — Ільмо невидющим поглядом вдивлявся вдалину, у наше давнє минуле.

— Щось не так? Він похитав головою, потім сам собі заперечив: — Якого біса ми тут робимо, Костоправ? Невже цьому не буде кінця?

Я почекав, але він не став продовжувати. Ільмо не любить базікати, особливо про свої почуття.

— Що ти маєш на увазі? — не витримав я.

— Ми як білки в колесі. Полюємо за повстанцями, але їх кількість лише збільшується. А до того ми ловили зрадників, працюючи на синдика в Бериллі. А до Берилла... Тридцять шість років одне й те саме. І всі ці роки я сумнівався, на тій ми стороні чи ні. Особливо тепер.

Це цілком у дусі Ільмо — вісім років тримати свої сумніви при собі, перш ніж поділитися ними.

— А хіба у нас є вибір? Навряд чи Леді прийде в захват, якщо ми раптом заявимо, що будемо робити лише те, що хочемо, а от того-то робити не будемо ніколи.

Чесно кажучи, на службі у Леді зовсім не так вже й погано. Хоча Загону й доручають найважчі завдання, нам ніколи не доводиться робити брудну роботу. Вона дістається регулярним військам. Звичайно, часом ми наносимо превентивний удар. Буває, і вбиваємо. Але все в межах необхідності: на війні як на війні. Однак ми жодного разу не брали участі в кривавих бійнях. Капітан би такого не допустив.

— Справа не в моралі, Костоправ. Яка на війні мораль? Хто сильніший, той і правий. Ні, я просто втомився.

— Все це більше не схоже на пригоду, так?

— І вже давно. Тепер це просто робота, яку я виконую, тому що нічого іншого не вмію.

— Робота, яку ти виконуєш блискуче.

— Слабка розрада, звичайно, але кращого я придумати не зміг.

До зали ведмежою ходою увійшов Капітан. Оглянув холодним поглядом сліди побоїща, він підійшов до нас.

— Скільки їх попалося, Костоправ?

— Ми ще не рахували. Думаю, майже вся верхівка у нас в руках. Він кивнув.

— Ти поранений?

— Виснажився. Фізично і морально. Давно я так не лякався.

Капітан перевернув стіл ногами вниз, підсунув до нього стілець і дістав папку з картами. До нього приєднався Лейтенант. А трохи пізніше Льодяник приволік Мадла — трактирник якимось дивом вижив.

— Наш друг хоче назвати тобі кілька імен, Костоправ.

Я розгорнув список і викреслив тих, кого перерахував Мадл.

Ротні командири погнали частину полонених копати могили. Я мимоволі подумав: цікаво, чи розуміють вони, що копають їх для свого ж поховання? Ми не залишаємо в живих жодного повстанця, за винятком тих, кого вдається переманити на бік Леді, причому безповоротно. Мадла ми переманили. Склали йому легенду, щоб він міг пояснити, як залишився живим, і ліквідували всіх, хто міг би її спростувати. Льодяник у пориві великодушності наказав навіть витягнути трупи з його колодязя.

Нарешті повернувся Мовчун, а за ним Гоблін з Одноokим. Ці двоє їдко сварилися на ходу. Як завжди. Не пам'ятаю, про що вони сперечалися. Та це й не важливо. Для них важливий був сам процес, який тривав десятиліттями.

Капітан зміряв їх сердитим поглядом і запитав у Лейтенанта:

— Серце чи Том?

Серце і Том — два єдиних більш-менш пристойних міста Бірки. Серцем править король, вірний союзник Леді. Вона посадила його на трон два роки тому, після того, як Шепіт убила його попередника. Серед бірканців він не користується популярністю. На мою думку — яка нікого не цікавить, — Леді варто було б позбутися свого ставленика, поки він не нашкодив їй ще більше.

Гоблін розпалив вогонь. Ранок видався холодний, трохи підмерзало. Ставши біля вогню навколішки, Гоблін почав підсмажувати свої пальці.

Одноокий пошукав за стійкою Мадла і знайшов дивом уцілілий глечик пива. Чаклун осушив його одним махом, витер рота, обвів оком залу і підморгнув мені.

— Знову починається, — пробурчав я.

— Що? — обернувся до мене Капітан.

— Та Гоблін з Одноооким.

— А-а. — Капітан знову схилився над картою і більше не відривав від неї погляду.

У вогні, прямо перед жаб'ячою фізіономією Гобліна, почало з'являтися обличчя. Але чаклун його не бачив. Він сидів із заплющеними очима. Я поглянув на Одноокого. Його око теж було міцно зажмурене, а фізіономія, затінена полями м'якого капелюха, вся зморщилась від напруження — просто зморшка на зморшці. Обличчя у вогні набувало рис.

Я здригнувся. Звідси, де я сидів, обличчя у вогні нагадувало обличчя Леді. Точніше, те обличчя, яке було у неї в той єдиний раз, коли я її бачив. Це сталося під час битви при Чарах. Леді викликала мене, щоб витягти з моїх мозків усе, що я підозрюю про змову серед Десяти Обраних... Мене затрусило від страху. Я живу з цим роками. Якщо вона знову викличе мене на допит, Чорний Загін втратить свого головного лікаря та літописця. Тепер я знаю дещо таке, за що Леді без вагань стерла б у порошок цілі царства.

Обличчя у вогні висунуло язика, точно як у саламандри. Гоблін зойкнув, підстрибнув і схопився за пухир, що вискочив на носі.

Одноокий, стоячи спиною до своєї жертви, осушував черговий кухоль пива. Гоблін нахмурився, потер ніс і знову сів. Одноокий трохи повернувся, скоса підглядаючи за ним і вичікуючи, коли Гоблін почне клювати носом.

Такі розіграші вони влаштовували безкінечно. Коли я вступив у Відділ, обидва чаклуни вже були його членами, причому Одноокий не менше сотні років. Він жахливо старий, але бадьорості в нього не менше, ніж у мене.

А може, й більше. Останнім часом на мене все сильніше тисне тягар прожитих років і втрачених можливостей. Я можу скільки завгодно насміхатися з селян і міщан, які все життя прикути до одного й того ж крихітного куточка землі, тоді як я роз'їжджаю по ній і дивуюся її чудесам, але коли я помру, то не залишу після себе ні дитини, що носитиме моє прізвище, ні вбитої горем родини, якщо не рахувати моїх товаришів. Ніхто не згадає про мене, ніхто не поставить пам'ятник над моїм холодним прахом. І хай я був свідком великих подій, від мене не залишиться нічого, окрім цих Анналів.

Такий ось самообман. Пишу власну епітафію, маскуючи її під історію Загону.

Схоже, я перетворююсь на клінічного іпохондрика. Треба за собою слідкувати.

Одноокий поклав руки на стійку долонями вниз, наче прикриваючи щось, пошепотів і відкрив долоні. На стійці залишився сидіти гидкий велетенський павук із пухнастим білчачим хвостом. Так, Одноокий — чоловік із гумором, цього в нього не відняти. Павук спустився на підлогу, підбіг до мене, усміхнувся чорною пикою Одноокого, тільки без пов'язки на оці, і почвалав до Гобліна.

Суть чаклунства, навіть коли ним займаються не шахраї та шарлатани, полягає в тому, щоб пустити противника по хибному сліду. Саме цим і займався хвостатий павук.

Гоблін не дрімав. Він ховався в засідці. Коли павук підбіг ближче, чаклун різко розвернувся і змахнув поліно.

Павук шмигнув у бік. Гоблін люто бив поліно об підлогу, і все марно. Жива мішень стрімко обігнула його, хихикаючи голосом Одноокого.

У полум'ї знову з'явилося обличчя, викинувши вперед зміїний язик. Штани на задниці у Гобліна задимілися.

— Ох ти ж, чорт! — сказав я. — Що? — запитав Капітан, не відриваючи погляду від карти. Вони з Лейтенантом все ще сперечалися, де краще влаштувати опорний пункт — у Серці чи Томі.

Але народ уже почув, і хлопці один за одним посунули до зали, щоб подивитися на останній раунд.

— Думаю, цього разу переможе Одноокий, — зауважив я. — Та ну? — Наш старий ведмідь, схоже, на мить зацікавився. Одноокому роками не вдавалося обставити суперника.

Гоблін роззявив свій жаб'ячий рот і видав здивований озлоблений крик. Потім він почав пританцьовувати на місці, ляскаючи себе по сідницях долонями.

— Ти, гадюка! — верещав він. — Та я ж тебе задушу! Я тобі серце виріжу і з'їм! Я... Я...

Вражаюче. Просто вражаюче. Гоблін ніколи не впадає в лють. Зазвичай він стає дуже спокійним. І тоді Одноокий знову починає ворушити мізками, вигадуючи чергову каверзу. Якщо Гоблін спокійний, Одноокий відразу ж здогадується, що його провели.

— Угамуйте їх, поки не пізно, — наказав Капітан.

Ми з Ільмо стали між супротивниками. Справа набувала скверного обороту. Загрози Гобліна були цілком серйозними. Схоже, він був сильно не в дусі — вперше, скільки його пам'ятаю, — і Одноокий потрапив йому під гарячу руку.

— Угамуйся, — сказав я Одноокому.

Він послухався. Він теж відчув, що справа пахне гасом.

Публіка невдоволено загомоніла. На кону стояли чималі суми. Зазвичай на Одноокого ніхто й гроша не ставив: перемога Гобліна не підлягала сумніву. Але цього разу він явно спасував.

Гоблін і не думав припиняти поєдинок. Однак грати за звичайними правилами теж не захотів. Він підхопив із підлоги меч і кинувся на Одноокого.

Я не зміг стримати усмішки. Меч був такий великий і зазубрений, а Гоблін такий маленький і лютий, що все це скидалося на карикатуру. Щоправда, дуже кровожерливу карикатуру. Ільмо не зміг із ним впоратися. Я махнув рукою, закликаючи на допомогу. Хтось здогадався хлюпнути Гобліну на спину води. Той розвернувся, вилаявся і забурмотів якесь убивче закляття.

Нам стало зовсім не до сміху. На допомогу ринулася одразу дюжина хлопців. Хтось вилив на Гобліна ще одне відро. Це охолодило його запал. Коли ми забрали в нього меч, він виглядав знічено. Ще войовничим, але знічено.

Я відвів його назад до каміна і примостився поряд.

— У чому справа? Що сталося? — запитав я, крадькома глянувши на Капітана. Перед ним стояв Одноокий, увесь пониклий від суворої нагінки.

— Сам не знаю, Костоправе. — Гоблін згорбився і втупився у полум'я. — Просто все раптом остогидло. Засідка ця сьогоднішня... Вічно одне й те саме. Кожного разу чергова провінція, і з кожним разом у ній усе більше повстанців. Вони розмножуються, як черви в коров'ячому гної. А я все старію й старію, і я не зробив у

житті нічого, щоб хоч трохи поліпшити цей світ. Чесно кажучи, якщо озирнутися назад, ми тільки погіршували його. — Він похитав головою. — Ні, не те. Я не те хотів сказати. Просто не вмію підібрати потрібних слів.

— Мабуть, це епідемія.

— Що?

— Нічого. Думки вголос.

Ільмо. Я сам. Гоблін. І не тільки ми, судячи з настрою людей останнім часом. Щось негаразд у Чорному Загоні. Деякі підозри з цього приводу у мене були, але аналізувати їх не хотілося. Занадто сумно.

— Може, нам просто потрібно розім'яти кісточки? — припустив я. — Після Чар ми жодного разу і не билися як слід.

Це була напівправда. Битва, яка змусила б нас забути про все, крім теперішнього виживання, могла б вилікувати симптоми, але не саму хворобу. А я як лікар не раджу лікувати симптоми. Вони все одно повторюватимуться до нескінченності. Боротися потрібно з причиною захворювання.

— Що нам потрібно, — промовив Гоблін таким тихим голосом, що його майже заглушило потріскування вогню, — так це справа, в яку ми могли б повірити.

— Так, — погодився я. — Це б нам не завадило.

З вулиці долинали здивовані та люто крики полонених, які дізналися, що їм самим доведеться заповнити викопані могили.

Глава 9. Арча. Трупні гроші

Минали дні, і Шеду з кожним днем ставало все страшніше. Потрібно було дістати хоч трохи грошей. Крейг розпускав чутки, що на прикладі корчмаря провчить всіх інших.

Тактика Крейга була зрозуміла. Гангстер хотів залякати Шеда так, щоб той оформив продаж «Лілії». Його таверна, звичайно, не хтозна-що, але все-таки коштує набагато більше, ніж його борги. Крейг продасть її потім з багатократним прибутком або перетворить у дешевий бордель. А Каштан Шед з матір'ю опиняться на вулиці, і зимовий вітер буде, завиваючи, сміятися їм в обличчя.

Убий когось, сказав Крейг. Або пограбуй. Шед серйозно обмірковував обидва варіанти. Він був здатний на все, щоб зберегти «Лілію» і захистити свою матір.

Заполучити б хоч парочку вартих клієнтів! А то у нього суцільні шахраї та бродяги-одноденки. Йому потрібні солідні постояльці. Але їх не буде, поки не зробиш у таверні ремонт. А на ремонт потрібні гроші.

До дверей закотився Аза. Блідий і наляканий, він почвалав прямо до стійки.

— Ну що, дізнався, де взяти дрова? — запитав його Шед.

Аза похитав головою і кинув на стійку два герша:

— Дай мені випити.

Шед кинув монети у ящик. Звідки вони у клієнта — про це питати не прийнято. Гроші не пахнуть. Шед налив повну кружку. Аза жадібно простяг руку.

— Ні, зачекай, — заявив господар таверни. — Викладай, що трапилося.

— Залиш, Шед! Я ж тобі заплатив.

— Звісно. І я тебе обслужу, як тільки ти мені розкажеш, чому ти такий переляканий.

— Де твій постоялець, Ворон?

— Нагорі. Дрімає.

— Ворона не було вдома всю ніч.

Азу затрясло ще сильніше.

— Дай мені кружку, Шед!

— Розповідай.

— Гаразд. Крейг разом із Рудим притисли мене. Вони хочуть дізнатися про Ворона більше. Тепер стало ясно, де Аза розжився грошима. Він намагався продати Ворона.

— Розповідай далі.

— Вони просто хотіли дізнатися про нього, ось і все.

— Що вони хотіли дізнатися?

— Де він буває.

— Навіщо?

Аза зам'явся. Шед відсунув кружку подалі.

— Ну гаразд! Крейг послав двох хлопців стежити за ним. А ті зникли. І ніхто нічого не знає. Крейг у нестямі від люті.

Шед простяг йому кружку. Аза осушив її одним ковтком.

Корчмар глянув у бік сходів і знітився. Можливо, він недооцінив Ворона.

— Що Крейг казав про мене?

— Ти б пригостив мене ще однією кружечкою, Шед.

— Я тебе пригощу. Кружечкою по голові.

— Не дуже-то ти мені й потрібен, Шед. У мене тепер зв'язки. Я можу перейти під крильце до Крейга, коли захочу.

Обличчя у Шеда потемніло.

— Ти виграв, — буркнув, сказав Шед і налив вина.

— Він хоче вивести тебе з гри, Шед. Чого б це не коштувало. Він вбив собі в голову, що ти з Вороном заодно. — Аза зловтішно посміхнувся. — Він тільки дивується, як це ти набрався духу повстати.

— Дурниці якісь. У мене немає нічого спільного з Вороном, Аза. І ти це знаєш. Аза насолоджувався моментом.

— Я намагався втовкмачити це Крейгу. Але він і слухати не хоче.

— Допивай своє вино і провалюй, Аза.

— Ти що, Шед? — У голосі Ази прорізалися звичні жалібні нотки.

— Ти чув, що я сказав. Провалюй. Іди до своїх нових друзів. Подивимось, надовго чи ти їм знадобився.

— Шед!..

— Вони викинуть тебе на вулицю, Аза. Прямісінько до мене і моєї мамці. Пішов геть, кровосос!

Аза допив вино і вислизнув, втягнувши голову в плечі. Він відчув у словах Шеда гірку правду. Його дружба з Крейгом буде крихкою і недовговічною.

Шед намагався попередити Ворона. Той відмахнувся. Шед протирав кухлі, спостерігаючи за тим, як Ворон розмовляє з Сонечком на беззвучній мові жестів, і напружував усю свою уяву, силкуючись придумати, як би пограбувати когось у верхньому місті. Зазвичай у ці ранкові години він споглядав Сонечко і намагався уявити, який би знайти до неї підхід, але останнім часом страх перед вулицею заглушив звичну хіть.

На верхньому поверсі пролунав такий дикий вереск, ніби свині перерізали горло.

— Мама! Шед понісся по сходах, стрибаючи через дві сходинки водночас. Стара Джун, важко дихаючи, стояла у дверному проході загальної нічліжки.

— Мам! Що сталося?

— Там покійник!

У Шеда тьохнуло серце. Він влетів до кімнати. На правій нижній койці лежав якийсь старий. Минулої ночі у нічліжці було всього четверо постояльців. По шість тершів з носа. У кімнаті — шести футів завширшки і дванадцяти завдовжки — вміщувалися двадцять чотири ліжка, поставлені в шість ярусів. Коли нічліжка заповнювалася вщерть, Шед за два герша пускав охочих поспати стоячи, притулившись до мотузки, натягнутої посередині.

Шед торкнувся старого — шкіра була холодною. Помер вже кілька годин тому.

— Хто він такий? — запитала Джун.

— Поняття не маю.

Корчмар пошарив у лахмітті покійного. Знайшов чотири герша і залізне кільце.

— Чорт! — Він не міг їх привласнити. Якщо Хранителі нічого не знайдуть, у них виникнуть підозри. — Нам, видно, хтось наврочив. Четвертий жмурик за цей рік.

— Такі у нас постояльці, синку. Всі вони однією ногою в Катакомбах.

Шед сплюнув.

— Пошлю-но я за Хранителями.

— Бідолаха чекав так довго — нехай ще трохи почекає, — промовив знайомий голос.

Шед обернувся. За спиною у матері стояли Ворон і Сонечко.

— Що?

— Він міг би вирішити твої проблеми, — сказав Ворон.

Сонечко тут же почала жестикулювати так швидко, що Шед зумів розібрати не більше знака з двадцяти. Схоже, вона просила Ворона не робити чогось. Ворон проігнорував її.

— Шед! — попереджувально промовила стара Джун.

— Не хвилюйся, мам. Я все владнаю. Займись своєю роботою.

Джун була сліпа, але коли здоров'я дозволяло, вона виливала помиї і виконувала, якщо можна так сказати, роботу покоївки, тобто перетрясала ліжка постояльців і знищувала бліх та вошей. Коли хвороби приковували її до ліжка, Шед викликав на допомогу свого кузена Ферта — такого ж лоботряса, як і Аза, але обтяженого дружиною і дітьми. Шед давав йому роботу виключно з жалості до його родини.

Він спустився сходами вниз. Ворон слідував за ним, продовжуючи сперечатися із Сонечком. Шед мимохідь подумав: цікаво, Ворон її трахає чи ні? Чортівськи прикро, якщо такий апетитний шматочок жіночої плоті пропадає даремно.

Як може мрець із чотирма гершами в кишені допомогти йому врятуватися від Крейга? Відповідь: ніяк. Принаймні законним способом.

Ворон вмостився на свій табурет і кинув жменю мідяків:

— Вина. І собі теж налий.

Шед зібрав дріб'язок і склав його в ящик. Його вміст знову навів кабатчика на тужливі думки. Доходів як кіт наплакав. Він приречений. Навіть якщо його борг Крейгу якимось дивом буде сплачено, він усе одно не виплутається.

Він поставив кухоль перед Вороном і сів на табурет. Почувався він старим, ні на що не здатним і нескінченно втомленим.

— Я вас слухаю.

— Хто він такий, цей старий? У нього є родичі? Шед знизав плечима: — Просто волоцюга, який хотів трохи погрітися в теплі. У Котурні таких повно.

— Зрозуміло.

Шед здригнувся від тону, яким це було сказано.

— Ви пропонуєте… те, про що я подумав?

— Про що ж?

— Не знаю. Але яка від мертвяка користь? Навіть Хранителям ніякої — вони тільки стягують трупи до Катакомб.

— А якщо, припустимо, знайдеться покупець?

— Я так і подумав.

— Ну і?

— Що я маю робити?

Голос Шеда ледь долетів до протилежного краю столу. Більш огидного злочину він собі й уявити не міг. Найпростішого з міських покійників шанували більше за живих. Труп був святинею. А Вигородка — епіцентром Арчі.

— Зовсім небагато. Сьогодні ввечері принеси труп до заднього входу. Зможеш це зробити? Шед мляво кивнув.

— Чудово. Допивай своє вино.

Шед осушив кухоль одним ковтком. Потім схопився за інший кухоль і почав старанно його начищати. Все це просто поганий сон. Він скоро прокинеться.

Мрець виявився майже невагомим, але Шед усе одно ледве спустився сходами. Він випив занадто багато. Ступаючи з перебільшеною обережністю, він тихенько прокрався через сутінковий зал. Люди, згуртовані навколо каміна, здавалися якимись диявольськими фігурами в червоних відблисках догораючого вугілля.

На кухні покійник зачепив ногою горщик і перекинув його. Шед завмер на місці. Але все було спокійно. Серце нарешті перестало битися як божевільне. Шед нагадав собі, що він робить це заради матері, щоб їй не довелося мерзнути на вулиці.

Він постукав коліном у двері. Її тут же відчинили ззовні.

— Швидше, — прошипіла тінь і, схопивши старого за ногу, допомогла Шеду закинути тіло в фургон.

— А тепер що? — задихаючись від жаху, запитав Шед.

— Йди спати. Свою частку отримаєш вранці.

Шед відчув таке полегшення, що мало не заплакав.

— Скільки? — видихнув він.

— Третина.

— Тільки третина?

— Увесь ризик я беру на себе. А тобі вже нічого не загрожує.

— Гаразд. А скільки це буде?

— Ціни змінюються.

Ворон пішов. Шед зачинив двері і притулився до неї, заплющивши очі. Що він накоїв? Він підкинув дров у камін і ліг у ліжко, прислухаючись до хропіння матері. Вона здогадалася чи ні? Може, все-таки не здогадалася? Хранителі часто чекають ночі. Він скаже їй, що вона просто все проспала.

Але сам він ніяк не міг заснути. Хто ще знає про труп? Якщо чутки просочаться, підуть розмови. Його почнуть підозрювати... хоча таке й запідозрити-то немислимо.

А що, якщо Ворона зловлять? Зможуть інквізитори його розколоти? Віл — він такий, у нього й камінь заспіває.

Шед спостерігав за матір'ю весь наступний ранок. Вона говорила з ним уривчасто й односкладово, але так вона говорила завжди.

Ворон з’явився одразу після полудня.

— Чаю й чашку каші, Шед.

Коли Ворон розплачувався, то не кинув, як зазвичай, на стійку жменю мідяків. Шед очам своїм не повірив. Перед ним лежало десять срібних левів. Десять? За одного старого мертвяка? І це всього лише третина? Ворону, мабуть, не вперше продавати мерців. Тож у нього, мабуть, грошей кури не клюють! У Шеда спітніли долоні. У голові мимоволі почали визрівати злочинні плани.

— Шед! — підступно промовив Ворон, коли господар приніс йому кашу з чаєм. — Навіть не думай про це.

— Про що?

— Не думай про те, про що ти думаєш. Інакше сам закінчиш життя у фургоні.

Сонечко з-під лоба дивилася на них із кухні. Ворон, здавалося, на мить навіть знітився.

Шед пробрався на постоялий двір, де мешкав Крейг зі своєю свитою. Зовні заклад виглядав таким же занедбаним, як і «Лілія». Демонстративно не помічаючи Азу, Шед звернувся до Нокаута. Громила не був з тих людей, що люблять мучити просто так, заради забави.

— Нокаут, мені потрібно бачити Крейга.

Верзила розкрив карі коров'ячі очі:

— Навіщо?

— Я приніс йому гроші. Частину боргу. Нокаут встав, розпрямляючи свою здоровенну тушу.

— Гаразд. Почекай тут.

До Шеда боком підкотився Аза:

— Звідки у тебе гроші, Шед?

— А в тебе звідки, Аза? — Аза не відповів. — Про це не запитують. Не лізь у чужі справи — або тримайся від мене подалі.

— Я думав, ми з тобою друзі, Шед.

— Я намагався бути тобі другом, Аза. Я навіть пускав тебе переночувати. Але раз ти зв'язався з Крейгом…

Обличчя Ази затуманилось.

— Пробач, Шед. Ти ж знаєш мене. Я завжди був міцний заднім розумом. Вічно в що-небудь вляпаюсь.

Кабатчик фиркнув. Виходить, до Ази нарешті дійшло: Крейг викине його, як тільки покінчить з Вороном.

Шеда так і тягнуло продати Ворона. У хлопця, напевно, припрятано цілий статок. Але Шед боявся багатьох речей — і першим у списку був його постоялець.

— Я знаю, як можна роздобути у Вигородку хмиз, — заявив Аза. Його обличчя світилося зворушливою мольбою. — Переважно сосновий, але це теж дрова.

— У Вигородку?

— Тут немає нічого незаконного, Шед. Вигородку потрібно іноді прочищати.

Хазяїн таверни невдоволено насупився.

— Шед, це все-таки краще, ніж чистити кишені покій...

Кабатчик стримав приступ гніву. Йому потрібні союзники у ворожому таборі.

— Дрова — вони ж все одно що гроші, Аза. Теж не пахнуть.

— Дякую тобі, Шеде! — підлабузницьки усміхнувся Аза.

— Шед! — крикнув Нокаут. Проходячи через кімнату, кабатчик тремтів дрібною дрожжю. Поплічники Крейга злорадно усміхалися. Нічого з цього не вийде. Крейг навіть слухати його не захоче — просто кине йому гроші назад, і все.

— Нокаут каже, ти приніс мені частину боргу, — сказав Крейг.

— Е-е-е...

Лігво Крейга точно перенесли сюди з якогось особняка, що стоїть високо над долиною. Шед був ошелешений.

— Перестань витріщатися, ближче до справи. Тільки не вздумай сунути мені жменю мідяків і благати про відстрочку. Ти вже знайшов собі тепле місце, де перезимувати, так? Твої платежі — не платежі, а сльози, Шеде.

— Ні, ні, пане Крейг! Чесне слово. Я можу заплатити більше половини.

Брови Крейга поповзли вгору:

— Цікаво! Шед поклав перед ним дев'ять срібних лев.

— Дуже цікаво! Крейг пронизав кабатчика пильним поглядом.

— Тут більше половини, разом із відсотками, — запинаючись, промовив Шед. — Я сподівався — можливо, тепер ви дасте мені трохи часу, ви ж бачите, що...

— Цить! — Шед замовк.

— Ти думаєш, я забув, що сталося?

— Я не винен, пане Крейг. Я не підбивав його... Ворон, він такий... Ви його просто не знаєте!

— Замовкни. — Крейг подивився на монети. — Думаю, ми це якось владнаємо. Я знаю, що ти його не підбивав. Кишка у тебе тонка.

Шед впер очі в підлогу, не в змозі заперечити звинувачення в боягузтві.

— Гаразд, Шед. Ти мій постійний клієнт. Будеш, як і раніше, платити за графіком. — Гангстер знову глянув на монети. — Наступний внесок через три тижні.

— Дякую, пане Крейг. Велике дякую. Ви не уявляєте, як багато це значить...

— Замовкни. Я все прекрасно уявляю. Забирайся. І починай збирати наступний внесок. Це твоя остання відстрочка.

— Так, пане Крейг. Шед поп'ятився. Нокаут відчинив двері.

— Шед! Можливо, ти мені колись знадобишся. Послуга за послугу. Зрозумів?

— Так, пане Крейг.

— Ну і добре. Йди.

Шед пішов, і почуття полегшення тут же змінилося пригніченістю. Крейг змусить його допомогти розправитися з Вороном. Шед мало не плакав, шкутильгаючи додому. Нічого ніколи не змінюється на краще. Вічно він потрапляє в пастку.

Розділ 10 Бірка. Розворот

Том був типовим містечком з тих, що ми займали останнім часом. Маленький, брудний, нудний. Залишалося лише дивуватися, навіщо він потрібний Леді. На що їй здалися ці далекі провінції? Невже вона так прагне поставити їх на коліна тільки для того, щоб потішити своє самолюбство? Поживитися тут не було чим, якщо не брати до уваги владу над місцевими жителями.

І навіть вони самі ставилися до своєї країни з неабиякою часткою зневаги.

Присутність Чорного Загону швидко виснажила навколишні ресурси. Не пройшло і тижня, як Капітан уже почав говорити про те, що час перевести загін в Серце, розквартирувавши дрібні підрозділи по селах. Патрульним украй рідко вдавалося зачепити когось із повстанців, навіть за допомогою чаклунів.

Розбирання в шинку Мадла практично звела поширення інфекції нанівець. Шпигуни Леді доносили нам, що лічені бунтівники, яким вдалося втекти, знайшли притулок у Тамбурі — ще більш похмурому королівстві на північний схід від Бірки. Мабуть, Тамбур буде нашим наступним завданням, подумав я про себе.

Якось, длубаючись над своїми Анналами, я вирішив підрахувати, скільки миль ми відмахали на схід. Підрахував та ахнув. Від Чар до Тома виявилося дві тисячі миль! Далеко ми протопали від кордонів імперії шестирічної давності.

Переможні кровопролитні походи Взятої Шепіт пересунули імперські рубежі за рівнину Страху, охопивши її дугою. Я пробіг пальцем по лінії міст-держав, що стояли вздовж того забутого кордону. Стужа та Пекло, Шмяк та Амбари, а також Ржа, де повстанці роками успішно відбивали атаки Леді.

Великі міста, значні — більше ми таких не бачили. А при думці про рівнину Страху мене досі кидає у тремтіння. Ми перетинали її під захистом Шепіт і Пера — двох Взятих, двох чорних підмайстрів Леді, чия чаклунська майстерність на кілька порядків вища, ніж у нашої трійки загонових чаклунів. До того ж ми йшли не одні, а разом із регулярною армією. І все одно не обійшлося без втрат. На цій ворожій та дикій землі всі нормальні закони природи втрачають силу. Кити літають, каміння рохмовляє. У пустелі ростуть корали. Дерева ходять. А дивніших створінь, чим її жителі... Втім, усе це згадалося так, ні до села, ні до міста.

Просто кошмар із минулого. Кошмар, який переслідує мене і досі, коли крики Пуми і Шустрого луною котяться до мене тунелями часів, а я знову не в силах їх урятувати...

— В чому справа? — Ільмо витяг у мене з-під пальців карту, скоса заглядаючи мені в обличчя. — Ти ніби побачив привид.

— Просто згадав рівнину Страху.

— А-а! Зрозуміло. Вище голову, друже. Випий краще пивка. — Він ляснув мене по спині. — Гей, Шишко! Де тебе чорти носили? — І він рвонув у гонитву за самим запеклим загоном симулянтом.

За хвилину мої роздуми розігнав Одноокий.

— Як Гоблін? — тихо поцікавився він.

Після поєдинку в шинку у Мадла вони один з одним не розмовляли.

— Порожні пагорби? Цікава назва, — додав він, глянувши на карту.

— Їх називають також Порожніми пагорбами. Гоблін у порядку. Чому б тобі з ним не порозумітися?

— А нафіга? Він поводиться як останній осел. Йому бачиш не до жартів.

— Твої жарти, Одноокий, часом заходять надто далеко.

— Н-так. Може бути. Знаєш що? Пішли разом, гаразд?

— Мені потрібно підготуватися до читання.

Раз на місяць, вечорами, Капітан велить мені надихати військо читанням з Анналів. Щоб ми знали, звідки ведемо свій рід, і пам'ятали про предків зі зброї. Колись ім'я їх лунало повсюдно. Чорний загін. Останній із Вільних Загонів Хатовара. Непорушне братство. Високий моральний дух. Ми разом — проти всього світу, і нехай світ убережеться! Але щось, що проявилося і в поведінці Гобліна, і в незначній депресії поки Ільмо, давило кожного з нас. Братство розповзалося по швах.

Мені потрібно було вибрати якийсь вражаючий уривок. Такий, де загін, припертий до стінки, виживав тільки тому, що залишався вірним своїм традиційним цінностям. За чотири сотні років таких ситуацій було чимало. Але я хотів знайти уривок, написаний одним із найнатхненніших літописців — написаний з таким же жаром, з яким прихильники Білої Троянди вербують собі новобранців. А може, краще вибрати щось справжнє і читати кілька вечорів поспіль?

— Дурниця! — Заявив Одноокий. — Ти знаєш ці книжки назубок. Вічно сидиш, уткнувшись у них носом. До того ж ти можеш вигадати будь-яку історію — ніхто і не помітить.

— Мабуть. А якщо навіть помітять, то це їм до фені. Сумно, старий. Гаразд, пішли провідаємо Гобліна.

Може, я маю перечитати Аннали уважніше? Можливо, я лікую симптоми? Аннали мають якийсь містичний вплив — принаймні деякою мірою, на мене. Можливо, я зможу розпізнати хворобу, занурившись у тексти з головою і знайшовши щось між рядками?

Гоблін з Мовчуном грали в «ножички», не торкаючись до них руками. Треба віддати належне трьом нашим чарівникам: вони не великі маги, але постійно відточують свої таланти. Гоблін вигравав по очках і був у гарному настрої. Він навіть кивнув Одноокому.

От і славно. Значить, сварка кінець. Джин загнаний назад у пляшку. Тепер головне, щоб Одноокий щось не ляпнув.

На мій подив, він навіть вибачився. Мовчун знаками запропонував мені вийти і дати їм примиритися віч-на-віч. Гордості у них обох хоч греблю гати.

Ми вийшли і, як часто бувало, коли ніхто не міг підглянути нашу розмову, стали жестами згадувати минуле. Мовчун теж володів тим секретом, за який Леді не пощадила б цілі держави. Ще з півдюжини хлопців колись про дещо здогадувалися, а потім з часом певно забули. Але мито знали — і забути не могли. Ті шестеро, якщо Леді заманеться їх допитати, залишать її у глибокому сумніві. А з нами двома жодних сумнівів не буде. Ми знаємо наймогутнішого ворога Леді, знаємо в обличчя і на ім'я — і за шість років так і не повідомили їй про те, що ворог цей існує не тільки в уяві повстанців.

Заколотники за вдачею народ забобонний. Вони люблять пророків, і пророцтва, і всякі театралізовані прогнози майбутніх перемог. Саме одне з таких пророцтв і завело їх у пастку під Чарами, де вони ледве уникли поголовного винищення. Але, оговтавшись, повстанці переконали себе в тому, що впали жертвою хибних пророків і пророцтв, обдурені хитромудрим ворогом. А переконавши, могли потім повірити і більш неймовірні речі.

Найсмішніше, що у байках, якими вони обманювали себе, була велика частка правди. За винятком вузького кола наближених Леді, мабуть, я один знав про те, що повстанців ведуть прямо в руки смерті. Тільки вела їх туди не Леді, як вони припускали. Вів їх ворог набагато зловісніший — Володар, колишній чоловік Леді, якого вона зрадила і залишила живцем похованим у могилі у Великому лісі, на північ від міста під назвою Весло. З цієї могили він незримо дістався командирів повстанського війська, зрушив їм мізки набік і підкорив своїй волі, сподіваючись з їх допомогою звалити Леді і воскреснути. Але він програв, хоча на його боці виступали і деякі з найстаріших взятих.

Якщо він знає про моє існування, я, мабуть, вважаюсь у перших рядах його чорного списку. Він, як і раніше, лежить там, плекаючи плани помсти, і, можливо, ненавидить мене, бо я допоміг знешкодити Взятих, які йому допомагали... Страшна картина. Леді у нас, звісно, не цукор. Але зло її — лише тінь, що відкидається тілом, тобто Володарем. Принаймні так говорять легенди. Хоча часом я задаюсь питанням: чому — якщо легенди не брешуть — вона ходить зараз по землі, в той час час як він нудиться в могилі?

Відколи я дізнався, які сили таїть у собі та могила на півночі, я провів досить солідне дослідження, копаючись у напівзабутих хроніках. І чим більше читав, тим

більше лякався. Епоха правління Володаря, схоже, і справді була епохою пекла землі. Просто дивуєшся, як це Білій Троянді вдалося його перемогти. Жаль, щоправда, що вона не знищила його остаточно. Заодно з усіма його прісними, включаючи з Леді. Світ був би сьогодні іншим — у ньому б легше дихалось.

Я все думаю: чи незабаром закінчиться наш медовий місяць? Леді не показала ще себе у всій красі. Коли нарешті вона дасть собі волю і випустить назовні чорну темряву, що таїться в її душі, повернувши цим на землю всі жахи минулого?

Я думаю також про звірячі злочини, що приписуються Володарю. Історія, як відомо, завжди пишеться під диктування переможця.

З апартаментів Гобліна долинув крик. Ми з Мовчуном переглянулись і кинулися до кімнати. Я на повному серйозі був впевнений, що один з них вже прощається з життям, стікаючи кров'ю на підлозі. Чого я ніяк не очікував, то це побачити таку картину:

Гоблін б'ється в припадку, а Одноокий щосили намагається його утримати, щоб той собі чогось не зашкодив.

— Хтось увійшов з ним у контакт, — прохрипів Одноокий. — Допоможи мені. Судоми дуже сильні.

Я роззявив рота. Контакт! З нами не пов'язувалися вже кілька років, після тієї відчайдушної кампанії, що вимагала блискавичних рішень, коли повстанці взяли в облогу Чари. З того часу Леді та Взяті спілкувалися з нами виключно через посильних.

Припадок тривав лічені секунди. Так воно й буває. Потім Гоблін розслабився, тихо стогнучи. І лише через кілька хвилин він прийде до тями настільки, щоб надіслати повідомлення. Ми троє переглянулися з безпристрасними мінами гравців та зі страхом у душі.

— Треба доповісти Капітану, — сказав я.

— Ага, — погодився Одноокий, не рушивши з місця. Мовчун теж стояв як укопаний.

— Гаразд. Я вибраний делегатом.

Капітана я застав його улюбленим заняттям: ноги на столі і хропіння на повну котушку. Я розбудив його та все розповів.

— Знайди Лейтенанта, — зітхнув він і поплентався до папок з польовими картами.

Я поставив кілька запитань, відповіді не отримав і, вловивши натяк, вийшов геть.

Що б це значило? Здавалося, новина не була для нього несподіваною. Може, у провінції критичне становище? Але як могло статися, що в Чарах про це пронюхали раніше за нас?

Втім, безглуздо хвилюватися завчасно. Потрібно спочатку послухати, що скаже Гоблін.

Лейтенант, здається, здивувався не більше за Капітана.

— Щось сталося? — Запитав я.

— Можливо. Після того як ви з Льодяником відбули в Бірку, прискакав гонець з депешею. У ній говорилося, що нас можуть відкликати на захід. Напевно, тепер прийшов наказ.

— На захід? Ти серйозно?

— Ага.

Ви б чули, скільки сарказму він примудрився вкласти в це коротеньке слівце! Так, але наказ справді дурний. Якщо умовно прийняти Чари за прикордонну точку між сходом і заходом, то з Бірки нам тупотіти дві тисячі з лишком миль. За найсприятливіших умов — тримісячний перехід. Однак місцевість, яку нам належить перетнути, можна назвати будь-якою, тільки не сприятливою. Тут і дороги є не скрізь. Виходить, шість місяців — і то по найоптимістичнішим підрахункам.

І знову я переживаю заздалегідь! Потрібно почекати, там побачимо.

Але те, що ми побачили — вірніше, почули, — здивувало навіть Капітана з Лейтенантом.

Ми з трепетом чекали, коли ж Гоблін нарешті прийде до тями. Капітан розгорнув карту, прикидаючи можливий маршрут до Стужі і незадоволено бурчав, оскільки всі дороги на захід йшли рівниною Страху. Гоблін прочистив горло. Напруга наростала. Гоблін старанно відводив від нас очі. Новини, певно, неприємні.

— Нас відкликають, — просипів він. — Це була Леді. Вона непокоїться. Спочатку ми вирушимо в Стужу. Там нас зустріне хтось із Взятих і поведе в Кургання.

Мої товариші насупилися, обмінюючись здивованими поглядами.

— Ох, — промимрив я. — Щоб я здох.

— У чому річ, Костоправе? — спитав Капітан.

Вони не розуміли. А все через те, що погано знали історію.

— Та це ж місце, де похований Володар! Де всі вони були поховані до певного часу. У лісі, на північ від Весла.

Ми були у Веслі сім років тому. Не дуже дружелюбне місто.

— Від Весла?! — заревів Капітан. — Від Весла?! Але до нього двадцять п'ять сотень миль!

— Накинь ще кілька сотень до Кургання.

Він дивився на карти:

— Незрівнянно. Просто незрівнянно. Це означає — не лише рівнина Страху, а ще й Порожні пагорби з Вітреним Краєм на додачу! Ну просто незрівнянно! Мабуть, нас чекають там наступного тижня?

Гоблін похитав головою.

— Леді не квапить нас, Капітане. Але вона стривожена і хоче, щоб ми рухалися у потрібному напрямку.

— Вона пояснила, чому й навіщо?

Гоблін тільки посміхнувся. Хіба Леді колись схилялась до пояснень для простих смертних? Чорта з два!

— Ясно, — промимрив Капітан. — Значить, просто від нудьги. Їй нудно — і вона наказує нам пройти півпланети. Я в захваті. — І він наказав Лейтенанту розпочати приготування до походу.

Наказ був, звичайно, безглуздий — божевільний наказ, ідіотизм у квадраті, — але не такий безглуздий, як виходило зі слів Капітана. Тим більше, що він морально готувався до чогось такого роду з дня отримання депеші. Взагалі кажучи, зробити перехід назад не так вже й важко. Лихо лише в тому, що нікому не хотілося повертатися.

На заході місця куди приємніше, ніж тут, проте не настільки, щоб хтось із нас горів бажанням тупотіти в таку далечінь.

Вона що, не могла знайти якийсь загін ближче? Ми є жертвами свого власного професіоналізму. Леді завжди посилає нас туди, де становище стає особливо загрозливим. Вона знає, що ми впораємося найкраще.

Чорт забирай. І ще раз чорт забирай.

Розділ 11 Арча. Нічна зміна

Шед віддав Крейгу лише дев'ять із десяти левів. На монету, що залишилася, він купив дров, вина та пива, щоб поповнити свої запаси. Але інші кредитори враз почули про його багатство, тож невелике покращення у справах не принесло йому нічого хорошого. Наступний внесок Крейгу він виплатив, зайнявши грошей у лихваря на ім'я Гілберт.

Він упіймав себе на думці, що з нетерпінням чекає на чиюсь смерть. Ще десять лев могло би дати йому реальний шанс пережити цю зиму. А зима видалася суворою. У гавані все завмерло. Роботи у Котурні не було.

Єдиною віддушиною для Шеда виявився Аза. Щоразу, коли йому вдавалося втекти від Крейга, Аза приносив трохи дров, не залишаючи зворушливих спроб купити собі друга.

Ось і тепер він з'явився з оберемком. І довірливо прошепотів:

— Будь обережніше, Шеде. Крейг знає, що ти ходив до Гілберта. — Шед посірів. — Він уже знайшов на Лілію покупця. Тепер вони разом збирають дівчат.

Шед кивнув. Утримувачі борделів вербували зневірених жінок саме в цю пору року. До літа — сезону напливу моряків — вони будуть вже морально зламані та готові на роботу.

— Покидьок. А я повірив, що він дав мені перепочинок! Сам дурень, звісно. Так, значить, він вирішив прибрати до рук і мої гроші, та таверну. Ось покидьок!

— Ну, я тебе попередив.

— Так. Дякую, Аза.

Черговий день виплати насувався на Шеда, як важка колісниця. Гілберт відмовив йому у позиці. Дрібні кредитори взяли в облогу «Лілію». Крейг нацькував їх на кабатчика, точно зграю диких собак.

Шед підніс Ворону безкоштовний кухоль вина.

— Можна сісти?

Губи Ворона торкнулася ледь вловимої посмішки.

— Це твій заклад. Останнім часом ти не дуже дружелюбний, Шед.

— Я просто нервуюсь, — збрехав Шед. Насправді побачивши Ворона його долали муки совісті. — Борги заїдають.

Ворон, мабуть, бачив його наскрізь.

— І ти подумав, що я можу допомогти тобі?

— Так! — майже простогнав господар таверни.

Ворон тихо засміявся. Шеду здалося, що він уловив у цьому сміху тріумфальні нотки.

— Гаразд, Шеде. Сьогодні вночі?

Шед уявив собі, як його матінку відвозять на возі Хранителі, і поборов напад огиди до себе.

— Ага.

— Чудово. Але цього разу ти станеш помічником, а не партнером. — Шед проковтнув клубок в горлі і закивав. — Покладеш стареньку спати і спускайся сюди. Зрозумів?

— Так, — прошепотів Шед.

— Добре. А тепер відвали. Ти мене дратуєш.

— Як скажете, пане.

Шед відійшов. Весь день, що залишився, він нікому не міг дивитися в очі.

У Річковій долині завивав сердитий вітер, жбурляв в обличчя колючі снігові сніги. Шед тужливо зіщулився, відчуваючи під собою товсту льоду, що покрила сидіння фургону. Погода псувалася просто на очах.

— Чому саме сьогодні? — буркнув він.

— Найкращий час. — Ворон вибивав зубами дріб. — Ніхто нас не застукає. — Він звернув до Бакалійного проїзду, від якого відходили незліченні вузькі провулки. — Тут чудові мисливські угіддя. У таку погоду всі доходяги розповзаються по кутах і мруть як мухи.

Шеда затрясло. Занадто він старий для цього. Але саме тому й не можна відступати. Щоб не довелося щоночі тремтіти на вулиці.

Ворон зупинив фургон.

— Перевір цей закуток.

Варто Шеду зістрибнути на землю, як у нього занили ноги. Ну і добре. Принаймні якоюсь мірою ясно, що він їх не відморозив.

Провулок був темний, і Шед шукав скоріше чуттям, ніж очима. Побачив під навісом якусь купу ганчір'я, але вона раптом ворухнулася і забурмотіла. Шед прожогом кинувся назад.

До фургона він підбіг у той момент, коли Ворон щось запихав на дно. Шед відвів очі. Хлопчикові було не більше дванадцятої. Ворон прикрив тіло соломою.

— Один є. У таку ніч має бути непоганий улов.

Шед проковтнув готовий вирватися протест і заліз на сидіння. Він думав про свою матір. Вона й однієї такої ночі на вулиці не переживе.

Наступного провулку він знайшов свій перший труп. Старий упав і замерз, бо не зміг підвестися. З болем у душі Шед потягнув тіло до фургона.

— Чудова нічка, — зауважив Ворон. — Жодної конкуренції. Такої ночі Хранителів із будинку палицею не виженеш. — І безтурботно додав: — Трупів можна назбирати цілу купу.

Пізніше, коли вони під'їхали ще ближче до берега і знайшли ще по мерцю, Шед спитав:

— А ви навіщо цим займаєтеся?

— Мені також гроші потрібні. Я збираюся в далеку дорогу. А жмурики приносять хороший дохід, до того ж, швидко і без особливого ризику.

Шеду подумалося, що підприємство це значно ризикованіше, ніж здається Ворону. Якщо їх упіймають, то розірвуть на шматки.

— Ви ж родом не з Арчі, правда?

— Я народився на півдні. Моряк з одного розбитого корита.

Шед не повірив йому. Розмова у Ворона була хоч і м'яка, але зовсім не така, як у жителів півдня. Однак кабатник не наважився назвати подільника брехуном і випитувати у нього правду.

Розмова тривала уривками. Шеду так і не вдалося більше нічого дізнатися ні про минуле Ворона, ні про його наміри.

— Підеш у той бік, — сказав йому Ворон. — А я перевірю тут. Остання зупинка, Шед. Я видихнувся.

Шед кивнув, мріючи лише про те, щоб ця ніч якнайшвидше закінчилася. До свого сорому, він почав сприймати людей на вулиці як неживі предмети і ненавидіти їх за те, що вони вмирають так по-ідіотськи в невідповідних місцях.

Почувши тихий оклик, він швидко повернув назад. Ворон знайшов ще один труп. На сьогодні вистачить. Шед додав кроку.

Ворон чекав на нього, сидячи у фургоні. Шед видерся на сидіння, зіщулився, ховаючи від вітру своє обличчя. Ворон натягнув поводи, мули рушили.

Вони вже проїхали половину моста над Портовою річкою, коли Шед почув стогін.

— Що? — Одне з тіл ворухнулося. — Ох, чорт! Ворон!

— Він все одно загнеться.

Шед знову зіщулився і витріщився на будівлі, що маячили на північному березі. Йому хотілося сперечатися, хотілося битися, хотілося зробити хоч щось, щоб не брати участь у цьому звірстві.

Годиною пізніше він знову підняв очі — і не впізнав околиць. Уздовж дороги на значній відстані один від одного стояли великі будинки з темними вікнами.

— Де ми?

— Майже дома. Ще півгодини, якщо тільки ожеледиця не надто сильна.

Шед уявив, як фургон валиться в канаву. Що тоді? Плюнути на все та тікати, сподіваючись, що їх не вистежать? Давній сором змінився страхом.

І тут до нього дійшло, куди вони їдуть. Дорога вела прямо в той проклятий чорний замок.

— Ворон...

— Ну що ще?

— Ми їдемо до чорного замку.

— А ти думав куди?

— Там хтось живе?

— Так. Чого ти так розхвилювався?

Ворон був чужинцем. Він не міг зрозуміти, що означав для Арчі чорний замок.

Люди, які підходили до нього надто близько, зникали. Місто віддавало перевагу вдавати, що замку просто не існує.

Шед, запинаючись, розповів про свої страхи.

Ворон знизав плечима:

— Це тільки доводить твоє невігластво.

Крізь поле проглянула темна громада замку. Тут, на вершині, снігопад ослаб, зате вітер вив ще лютіший.

Змирившись, Шед пробурмотів:

— Ну що ж, чого бути, того не оминути.

Громада перетворилася на зубчасті стіни, шпилі, вежі. Ніде не було найменшого вогнику. Ворон зупинив фургон біля воріт, зістрибнув і постукав важким кільцем дверей. Шед згорбився, сподіваючись у душі, що ніхто не відчинить.

Ворота відчинилися миттєво. Ворон знову заліз на сидіння.

— Н-но, мули! Пішли!

— Ми ж не поїдемо туди, всередину?

— Чому б і ні?

— Гей! Ні, нізащо! Не треба...

— Заткнися, Шед. Хочеш отримати гроші — допоможеш розвантажувати.

Шед придушив ридання. Так вони не домовлялися!

Ворон проїхав у ворота, повернув праворуч і зупинився під широкою аркою. Самотній ліхтар марно боровся з пітьмою, що поглинула арочний проїзд. Ворон зістрибнув на землю. Шед, з натягнутими як струни нервами, пішов за ним. Вони витягали тіла з фургона і кидали їх поряд на кам'яні плити. Потім Ворон сказав:

— Сідай назад у фургон. І тримай язик за зубами.

Одне з тіл ворухнулося. Шед застогнав. Ворон боляче вщипнув його за ногу:

— Заткнися!

З тіні виникла постать — довга, худа, у широких чорних штанях та сорочці з капюшоном. Вона швидко оглянула тіла і начебто залишилася задоволеною. Потім вона повернулася до Ворона. Шед миттю побачив обличчя, яке суцільно складається з гострих кутів і тіней, — глянсуватий, жовто-зелений, холодний, з парою очей, що м'яко світилися.

— Тридцять. Тридцять. Сорок. Тридцять. Сімдесят, — сказала ця тварюка.

— Тридцять. Тридцять. П'ятдесят. Тридцять. — відповів Ворон.

— Сорок. Вісімдесят.

— Сорок п'ять. Дев'яносто.

— Сорок. Дев'яносто.

— Домовилися.

Вони торгувалися! З приводу старих трупів Ворон сперечатися не став. За хлопчика тварюка підняти ціну відмовилася. А ось за вмираючого додала.

Шед дивився, як постать у каптурі, не відходячи від трупів, відраховує гроші.

Нічого собі — та це ж цілий стан! Двісті двадцять срібних монет! Так з такими-то грішми можна зрівняти «Лілію» із землею і побудувати новий заклад! А то й зовсім забратися з Котурна.

Ворон сипав срібло до кишені пальта. Шедові він дав п'ять монет.

— І це все?

— Хіба погано за одну нічну зміну?

Непогано хоч би за місяць стільки заробляти. Але отримати всього п'ять...

— Минулого разу ми були партнерами, — сказав Ворон, стрибнувши на сидіння. — Можливо ми будемо ними знову. Але нині вночі ти був лише найманим підсобником. Зрозумів? — У голосі його з'явилися тверді нотки. Шед кивнув, знову охоплений страхом.

Ворон подав фургон назад. Шеда раптово пробрав озноб. Під аркою стояла пекельна спека. Шед здригнувся, відчувши на собі голодний погляд істоти в каптурі.

Повз ковзнула темна, скляно блискуча стіна без стиків.

— О Боже!

Він бачив її наскрізь! У ній були кістки, уламки кісток, тіла, частини тіл. застиглі, як завись у розчині, вони точно пливли вночі. Коли Ворон звернув до воріт, перед Шедом майнуло обличчя, яке не спускало з фургона очей.

— Що ж це за таке місце?!

— Не знаю, Шеде. І знати не хочу. Я знаю лише, що тут платять добрі гроші. А мені вони потрібні. На мене чекає далека дорога.

Розділ 12 Кургання

У Стужі нас мав зустріти Взятий на прізвисько Кульгавий. Ми провели на марші сто сорок шість днів. Це були довгі дні, важкі та виснажливі.

Люди та тварини йшли вперед неохоче, просто за звичкою. Військо у добрій фізичній формі, типу нашого, може покрити за день миль п'ятдесят чи навіть сто, якщо дуже постарається, — але не тиждень за тижнем і місяць за місяцем, тим паче по неймовірно поганим дорогам. Розумний командир не женеться за швидкістю на довгому марші. Адже втома накопичується з кожним днем, і люди просто зламаються, якщо задати їм надто швидкий темп.

Враховуючи, що за території нам довелося перетнути, ми показали дуже навіть стерпний результат. Між Томом і Стужею є такі гори, де і п'ять миль на день. чудовий результат, а є ще й пустелі, де доводилося блукати в пошуках води і річки, через які ми переправлялися по кілька днів на саморобних плотах. Нам ще пощастило, що, дістався Стужі, ми втратили всього двох людей.

Капітан весь сяяв, задоволений виконаною роботою, — доки його не викликав військовий губернатор.

Повернувшись від нього, наш ведмідь зібрав офіцерів та старших сержантів.

— Погані новини, — сказав він. — Леді посилає Кульгавого, щоб той перевів нас через рівнину Страху. Нас і караван, який ми супроводжуватимемо.

Ми у відповідь лише похмуро мовчали. Між Загоном і Кульгавим була давня кровна ворожнеча.

— Виступаємо скоро? — Запитав Ільмо.

Всі ми потребували відпочинку. Ніхто нам його, природно, не обіцяв: ні Леді, ні Взяті, як правило, не зважають на людські слабкості, але все-таки...

— Точний час невідомий. Проте не розслаблюйтесь. Кульгавого ще немає, але він може з'явитися хоч завтра.

Може, звісно. На килимах-літаках, які є у Взятих, можна прибути куди завгодно за пару днів.

— Сподіватимемося, його затримають якісь інші справи, — промимрив я собі під ніс.

Мені не хотілося знову зустрічатися з ним. У минулому ми досить сильно йому насолили. До битви під Чарами Загін тісно співпрацював зі Взятою на прізвисько Душелов. Вона не раз залучала нас до своїх інтриг, намагаючись дискредитувати Кульгавого — частково через старовинну ворожнечу, частково тому, що таємно працювала на Володаря. Їй вдалося налаштувати проти Кульгавого навіть Леді, і та

ледве було не знищила його, але потім повністю відновила у правах та залучила до участі у вирішальній битві.

Давним-давно, на початку епохи Володарства, століття до заснування імперії Леді, Володар переміг своїх найнебезпечніших суперників і змусив їх служити собі. Так у нього з'явилися десять лиходіїв, прозваних невдовзі Десятьма Взятими. Коли Біла Троянда підняла народ проти жорстокого правління Володаря, взяті були поховані разом з ним. Але знищити їх вона не змогла.

Мирні століття притупили людську пильність. Один цікавий чаклун спробував увійти з Леді до контакту. Леді використала його, щоб вирватися на волю, і Десять Узяти повстали з могил разом із нею. Протягом одного покоління вони створили нову імперію темряви. І з цією імперією боролися вже два покоління повстанців, чиї пророки твердили, ніби Біла Троянда незабаром народиться знову, в іншому втіленні, і приведе їх до остаточної перемоги.

Якийсь час здавалося, що вони переможуть. Наші армії було розбито. Провінції впали. Взяті ворогували між собою та вбивали один одного. Дев'ять із Десяти загинули. Але Леді частково відшкодувала свої втрати, взявши трьох повстанських полководців: Перо, Мандрівника і Шепіт — можливо, найкращого генерала з часів Білої Троянди. Ох і давала вона нам прикурити, поки її не взяли!

Пророки бунтівників мали рацію у всьому, за винятком останнього і вирішального бою. Вони вважали, що їх поведе на нього нова Біла Троянда. Але цього не сталося. Їм не вдалося знайти її вчасно.

А тим часом вона жила вже у своєму новому втіленні. Але жила по наш бік від лінії фронту, навіть не підозрюючи, хто вона така. Я дізнався про неї — і саме завдяки цьому знанню моє життя не буде коштувати і ламаного гроша, якщо мене допитають.

— Костоправ! — гаркнув Капітан. — Прокинься!

Всі дивилися на мене, дивуючись, як я можу вдаватися до мрій, коли він каже такі речі.

— Що?

— Ти не слухав мене?

— Ні.

Він обдарував мене найведмежішим зі своїх лютих поглядів.

— Ну то послухай! Готуйся до подорожі на килимі, коли прибуде Взятий. З собою можеш взяти не більше п'ятдесяти фунтів мотлоху.

Килим? Взятий? Якого біса? Я озирнувся довкола. Дехто посміхався. Інші дивилися на мене зі співчуттям. Політ на килимі?

— Навіщо?

— Леді хоче послати десять чоловік на допомогу Шепіт та Перу у Курганні, — терпляче пояснив Капітан. — Я не знаю навіщо. Ти один із тих, кого вона обрала.

Легкий напад страху.

— Чому я?

Я вже побував у її улюбленцях, і це було круто.

— Можливо, вона досі любить тебе. Старе кохання не іржавіє.

— Капітане!..

— Бо вона так сказала, Костоправе.

— Так, такого аргументу достатньо. З ним не посперечаєшся. Хто решта дев'яти?

— Не спи, тоді все дізнаєшся. І не хвилюйся заздалегідь, встигнеш ще. А зараз повернемось до наших баранців.

Шепіт прибула в Стужу раніше Кульгавого. Не встиг я схаменутися, як виявив,що кидаю своє барахло на її килим-літак. П'ятдесят фунтів. Решту я залишив на зберігання Одноокому та Мовчуну.

Килим називається килимом лише з ввічливості, тобто за традицією. Насправді це шматок грубого полотна, натягнутий на дерев'яну раму у фут заввишки. Моїми попутниками виявилися Ільмо, який очолив нашу команду, та Шишка. Шишка — ледацюга, яких світло не бачив, але мечем орудує вправно.

Наше спорядження разом із ще сотнею фунтів вантажу, що належить хлопцям, які приєднаються до нас пізніше, лежало посередині килима. Ільмо та Шишка тремтячими руками прив'язалися до двох задніх кутів дерев'яної рами. Моє місце було попереду, ліворуч. Праворуч сиділа Шепіт. Всі ми напнули на себе купу одягу, так що ледве могли ворухнутися.

Політ буде швидким і на великій висоті, попередила нас Шепіт. А температура нагорі дуже низька. Мене трясло не менше, ніж Ільмо та Шишку, хоча мені вже доводилося літати на килимах. Я любив вигляд з висоти, але боявся цього передчуття падіння, що неминуче супроводжує політ. Я боявся також рівнини Страху, де у повітрі шастають дивні та кровожерливі тварюки.

— У сортир усі сходили? — поцікавилася Шепіт. — Політ буде довгим.

Про те, що ми можемо обмочитися зі страху — а в повітрі таке траплялося, — вона згадувати не стала. Голос у Шепіт приємний і мелодійний, як у тих жінок, що приходять до вас в останньому сні перед пробудженням. Але зовнішність її зовсім

не відповідає голосу. Шепіт до кінчиків нігтів виглядає саме тим загартованим вояком, яким і є насправді. Вона зміряла мене поглядом, очевидно, пригадавши нашу попередню зустріч у Хмарному лісі.

Ми з Вороном лежали в засідці там, де Шепіт збиралася зустрітися з Кульгавим, щоб переманити його на бік бунтівників. Засідка увінчалася успіхом. Ворон скрутив Кульгавого. Я взяв у полон Шепіт. Потім до нас приєдналась Душелов із Леді та завершили справу. Шепіт стала першою з нових Взятих з часів епохи Власництва.

Вона підморгнула.

Полотно грюкнуло мене по дулі. Ми стрімко злітали вгору.

Перетинати рівнину Страху повітрям, звичайно, швидше, але це все одно жахливо. Літаючі кити раз у раз перегороджували нам шлях. Ми блискавкою огинали їх: вони літають повільно та не витримують змагання у швидкості. Але з їхніх спин піднімалися бірюзові манти, незграбно змахували крилами, ловлячи висхідні повітряні потоки, а потім здіймалися над нами і каменем падали вниз, як орли на здобич, кидаючи виклик чужинцям, які вторглися в їхній повітряний простір.

Випередити ми їх не намагалися, натомість висоту набирали набагато швидше. Але злетіти вище за китів ми не могли. На такій висоті повітря стає занадто розрідженим для людей. А кити піднімалися ще на милю і ставали живими вежами для мант, які пірнали з них вниз.

Над рівниною літали і дрібніші тварюки, не такі небезпечні, хоч і не менше неприємні. Як би там не було, але ми прорвалися. А коли чергова манта таки напала на нас, Шепіт перемогла її своїм забійним чаклунством.

Щоправда, на цей час вона відволіклася від керування килимом. Ми безконтрольно падали вниз, доки вона не прогнала манту геть. Я зумів не розлучитися з сніданком, хоч був до цього дуже близький. Ільмо з Шишкою я з цього приводу не розпитував — не хотів поранити їхнє самолюбство.

Шепіт не нападала першою. Це головний закон виживання на рівнині Страху. Не бий першим. Інакше отримаєш не просто поєдинок — на тебе накинуться всі навколишні чудовиська.

Рівнину ми перетнули без втрат, як воно зазвичай і буває, коли летиш на літаючому килимі, і мчали далі весь день до самої ночі. Потім повернули на північ. Повітря стало холодніше. Шепіт скинула висоту та швидкість. Ранок застав нас над Форсбергом, де Загін починав колись свою службу у Леді. Ми з Ільмо дивилися вниз, перегнувшись через край килима.

— Дивись, он там Угода! — крикнув я, показуючи пальцем. Ми якось стояли в цієї фортеці, щоправда, недовго.

Потім Ільмо показав у інший бік. Там розкинулося Весло — місто, де ми зіграли кілька вдалих кривавих жартів із повстанцями та заслужили ненависть Кульгавого. Шепіт летів так низько, що ми розрізняли обличчя на вулицях.

Місто виглядало не більш доброзичливим, ніж вісім років тому. Минувши Весло, ми попливли над верхівками Великого лісу, стародавньої незайманої хащі, звідки Біла Троянда вела свої кампанії проти Володаря. Близько полудня Шепіт пригальмувала. Ми знижувалися над порослою рівниною, колись розчищені від дерев. Купка пагорбів серед рівнини була творінням рук людських, хоча кургани тепер ледь помітні.

Шепіт приземлився на вулиці міста, що здебільшого лежить у руїнах. В цьому місті жила Вічна Сторожа, що охороняла кургани від будь-яких посягань. Вартова несла свою службу справно, доки не впала жертвою загальної безтурботності.

Триста сімдесят років знадобилося воскресникам, щоб відкрити Кургання, але й тоді їм не вдалося досягти бажаного. Леді разом із Взятими повернулася, проте Володар залишився в кайданах.

Леді вирубала рух воскресників під корінь. Гарна нагорода за старанність, правда?

З будинку, нещодавно відремонтованого, вийшло кілька людей. Я спробувавпідслухати їхню розмову з Шепітом і вловив пару слів.

— Пам'ятаєш Форсберг? — спитав я в Ільмо, розминаючи м'язи, що одеревіли.

— Все повертається на круги своя. Слухай, поглянь на Шишку. Він щось погано виглядає.

Нічого страшного я не знайшов у Шишки. Він просто перетрусив. Довелося витратити трохи часу, щоб переконати його, що ми знову на землі.

Місцеві жителі — нащадки Сторожі, що століттями охороняла Кургання, — провели нас у наші апартаменти. Місто відновлювалося. Ми були першою краплею, що передвіщає приплив свіжої крові.

Через три дні, здійснивши наступний політ, Шепіт доставила Гобліна та двох наших найкращих солдатів. Вони сказали, що Загін виступив із Стужі. Я спитав, як там Кульгавий — як і раніше тримає на нас зуб?

— За його поведінкою не скажеш, — відповів Гоблін. — Хоча це нічого не означає.

Що ж.

Останні четверо з нашої команди прибули ще за три дні. Шепіт оселилася разом із нами у казармі. Ми перетворилися на щось середнє між охоронцями та

поліцейськими. Крім охорони ватажкині, нам ставилося в обов'язок не допускати сторонніх близько до Кургання.

Взята на прізвисько Перо з'явилася разом із власними охоронцями. Потім прибули фахівці, чиїм завданням було дослідити Кургання, та привезли з собою робітників, нанятих у Веслі. Робітники розчищали хащі і кущі аж до межі, окресленої закляттям. Порушити її без належного захисту означало приректи себе на повільну і болісну смерть. Закляття, накладені Білою Трояндою не втратили сили з воскресінням Леді. А та додала до них ще й свої власні. Схоже, вона шалено боїться, щоб він не вирвався на волю.

Незабаром прибув ще один Взятий — Мандрівник — разом зі своїм підрозділом. Він поставив у Великому лісі вартових. Взяті по черзі здійснювали повітряне патрулювання. Ми спостерігали один за одним не менш уважно, ніж за навколишнім світом.

Насувалося щось серйозне. Ніхто про це не говорив, але все було ясно без слів. Леді явно готувалася до можливої спроби втечі ув'язненого.

Я проводив своє дозвілля за читанням архіву Сторожі, особливо тих записів, що належали до часу життя Боманця. Тридцять років він провів у гарнізонному містечку, видаючи себе за археолога, перш ніж спробував вступити в контакт з Леді і, сам того не бажаючи, звільнив її. Мене цікавила його особистість.

Однак розкопати в архівах вдалося зовсім небагато, та й ця інформація була трішки пофарбована тенденційно.

Якось мені довелося тримати в руках власні записки, на які я натрапив незадовго до взяття Шепіт. Але тоді я віддав їх нашій тодішній наставниці Душелову, щоб вона передала записки до Вежі. Душелов притримала їх з особистих міркувань, і вони знову потрапили до мене в руки під час битви при Чарах, коли ми з Леді переслідували тих, хто перейшов на бік Володаря. Я нікому не розповідав про записки, окрім мого друга Ворона. Того самого Ворона, який дезертирував, щоб охороняти дівчинку, як за його думкою, є новим втіленням Білої Троянди. Коли мені нарешті представилася можливість забрати записки зі схованки, де я їх сховав, вони зникли. Можливо, Ворон забрав їх із собою.

Я часто думаю: що сталося з ним? Він мав намір втекти кудись подалі — туди, де його ніхто не знайде. Його не цікавила політика. Він просто хотів захистити дівчинку, котру любив. Заради неї Ворон був здатний будь-що. Може бути, він вирішив, що записки колись послужать йому охоронною грамотою.

У штаб-квартирі Сторожі зберігається дюжина пейзажів, написаних колишніми гарнізонними службовцями. Здебільшого ними зображено Кургання. В свій час воно виглядало дуже велично.

У самому центрі його по осі північ — південь височів Великий курган, де були поховані Володар та Леді. Великий курган оточував насип, що високо піднімався над рівниною, був він у вигляді зірки, окресленої глибоким ровом, наповненим водою. У кінцях цієї зірки розташовувалися менші кургани — там були поховані п'ятеро з Десяти Взятих. Над зіркою, з'єднуючи її внутрішні точки, височіло насип у вигляді кола, і в кожній з цих точок знаходилося ще по кургану з рештою п'яти Взятих. Кургани були оточені закляттями та ідолами. А біля Великого кургану звели кілька додаткових рівнів захисту. Останнім із них був дракон, що згорнувся навколо кургану клубком і тримає свій хвіст у роті. На одній із пізніших картин, написаних очевидцем, зображено, як дракон вивергає на рівнину полум'я в ніч воскресіння Леді. А Боманц крокує просто у вогонь.

Він попався між воскресниками і Леді, як між молотом і ковадлом. І ті, й інші маніпулювали їм. Випадкове, як він вважав, воскресіння, було їми заздалегідь спланованою подією.

Судячи з архівних записів, його дружині вдалося вціліти. Вона казала, що Боманц пішов у Кургання, сподіваючись зупинити воскресіння. Ніхто їй тоді не повірив, хоча вона стверджувала, що Боманцеві було відоме справжнє ім'я Леді та він хотів запечатати її цим ім'ям, доки вона не вирвалася на волю.

Мовчун, Одноокий і Гоблін вам підтвердять: найбільше у світі будь-який чаклун боїться, щоб хтось не впізнав його справжнє ім'я. Боманцева дружина божилася, що ім'я Леді було зашифровано в записках її чоловіка, які зникли тієї ж ночі. Тих самих записках, які я знайшов через безліч десятиліть. Може статися, Ворон прихопив із собою єдиний важіль, здатний сколупнути імперію.

Але повернемося до Кургання за днів його молодості. Що не кажи, а споруда справді було хоч куди. Вапнякові плити, що покривають навітряні сторони комплексу. Глибокі та блакитні рови. Околиці, схожі на парк... страх перед Володарем помалу вичерпався, а разом з ним вичерпалися і асигнування. Ще одна пізня картина, Боманцева сучасниця, зображує зарослу бур'яном рівнину, посічену часом вапняк і рови, що перетворюються на болото. Сьогодні від ровів не залишилося й сліду. Вапняк зник під кущами. Насипи та кургани стали просто пагорбами. Та частина Великого кургану, де спочиває Володар, хоч і зберегла форму, проте теж сильно заросла. Декілька ідолів, що скріплюють закляття, все ще стоять, але негода пожерла їхні риси.

Кордон Кургання позначений нині червоними прапорцями, які були встановлені після того, як Леді заявила, що збирається надіслати сюди дослідників. Сама Сторожа, яка живе тут споконвіку, не потребує ніяких запобіжних прапорців.

Півтора місяці я насолоджувався тут життям. Вшанував свою цікавість і, між іншим, знайшов, що Шепіт з Пером, на відміну від старих Взятих, досить товариські. До того ж і командир Сторожі на ім'я Спостерігач любив похвалитися

минулим своєї команди, чия історія налічує не менше років, чим історія Загону. За численними галонами пива ми обмінювалися з ним байками та небилицями.

На п'ятому тижні хтось знайшов. Що саме — нам, піхтурі, не повідомили. Але Взяті сполошилися. Шепіт почала підвозити на килимі інших членів Загону. Підкріплення, що прибуло, розповідало несамовиті історії про рівнину Страху і пусті пагорби. Загін перебував зараз у Лордах, всього у п'яти сотнях миль.

Наприкінці шостого тижня Шепіт зібрала нас і оголосила про чергову передислокацію.

— Леді веліла мені перекинути деяких із вас на захід. Двадцять п'ять людей. Ти, Ільмо, будеш командиром. Ми з Пером, а також дехто з експертів та фахівців-мовників долучаться до вас. Так, Костоправ. Ти теж у списку. Невже ти думаєш, що вона забуде про свого улюбленого історика-любителя?

Наступ страху. Я не хотів, щоб вона зацікавилася моєю персоною.

— Куди ми прямуємо? — Запитав Ільмо. Професіонал до мозку кісток, сучий син. Жодної скарги.

— До міста під назвою Арча. Далеко поза західних кордонів Імперії.

Місто якимось чином пов'язане з Курганням, хоч і знаходиться набагато північніше.

Там буде холодно, тож підготуйтеся відповідно.

Арча? Ніколи про це не чув. І ніхто з наших також. Навіть Спостерігач. Я порився в його картах, поки не знайшов одну із зображенням західного узбережжя.

Арча і справді знаходилася набагато північніше — в тих широтах, де крига не тане цілий рік. А місто велике. Цікаво, як він може існувати там, серед вічної мерзлоти? Я спитав про це Шепіт. Вона, схоже, дещо знала про те місце. Арчу, сказала мені Шепіт, зігріває океанську течію, що несе теплі води на північ. Місто це, сказала вона, дуже дивне — принаймні по словами Пера, яка там вже побувала.

За кілька годин до відправки мені вдалося спіймати Перо. Але вона мало що змогла додати, за винятком того, що Арчою володіє герцог Цимерлан, який рік тому (тобто незадовго до того, як Капітану послали з кур'єром депешу з Чар) звернувся до Леді з проханням про допомогу у вирішенні місцевих проблем. Подумати тільки! Весь світ намагається триматися від Леді подалі, а ось — хтось звертається до неї за допомогою. Цікаві настали часи. А ще цікаво, як це місто пов'язані з Курганням?

Погано, щоправда, що до Арчі так далеко. Втішало мене тільки одне: я вже буду там, коли Капітан дізнається, що після відпочинку у Веслі йому теж належить вирушити в Арчу. Можливо, його лютий крик долетить до моїх вух, незважаючи на відстань. Можу уявити, в якому він буде захопленні.

Розділ 13 Арча. Вигородка

Ось уже який тиждень Шеда мучили ночами кошмари. Снились йому чорні скляні стіни і вмираючий чоловік. Двічі Ворон запрошував його на нічне полювання. Двічі Шед відмовляв йому. Ворон не наполягав, хоча обидва вони знали, що, якщо він почне тиснути, господар таверни поступиться. Шед молився, щоб Ворон розбагатів і забрався з очей геть, перестави маячити в таверні живим докором.

І якого біса Крейг ніяк не збереться з ним впоратися?

Шеду було не зрозуміти, чому Ворона анітрохи не хвилює майбутня розправа. Адже не дурень же він, не недоумкуватий якийсь. Думка про те, що Ворон не боїться Крейга, просто не могла спасти йому на думку. Тільки не на думку Каштанові Шеду.

Аза, як і раніше, залишався посіпакою Крейга, отримував за те певну винагороду, але відвідував таверну Шеда регулярно, приносячи оберемки дров. А часом навіть привозив їх у фургоні.

— Навіщо тобі це потрібно? — не витримав якось Шед.

— Намагаюся завоювати твою прихильність, — зізнався Аза. — Хлопці Крейга не дуже люблять мене.

— А хто тебе любить, Аза?

— Від них будь-якої капості можна очікувати...

— І ти хочеш забезпечити собі притулок, га? Чим ти займаєшся у Крейга? Чому він ще вештається з тобою?

Аза м'явся і запинався. Шед продовжував тиснути. Вряди годи перед ним стояла людина, яку навіть він міг залякати.

— Я стежу за Вороном, Шед. Доповідаю про все, що він робить.

Шед пирхнув. Крейг використав Азу, тому що міг пожертвувати їм без жалю. Двоє хлопців він уже втратив. Шед здогадувався, куди вони поділися.

Він раптово обмер зі страху. А раптом Аза доносить і про нічні пригоди Ворона? А раптом він бачив Шеда?

Ні, бути не може. Аза не став би мовчати. Він все життя тільки тим і займається, що шукає, де б поживитись.

— Ти останнім часом багато витрачаєш, Аза. Звідки маєш гроші?

Аза зблід. Подивився на всі боки, кілька разів проковтнув.

— Дровенята, Шед. Я ж продаю хмиз.

— Брешеш ти все, Аза. Звідки в тебе монети, кажи!

— Це не прийнято, Шед, ставити такі питання!

— Може і так. Але мені конче потрібні гроші. Я винен Крейгу. Я майже було з ним розплатився, але він почав перекуповувати мої дрібні борги в інших кредиторів. Чортів Гілберт!.. Мені потрібно зібрати внесок заздалегідь, щоб не довелося в нього знову позичати.

Чорний замок. Двісті двадцять срібних монет. Шеда так і підмивало грабонути Ворона. А той лише посміхався, читаючи його думки.

— То де ти береш свої гроші, Аза?

— А ти де взяв, коли розплатився з Крейгом? А? Люди дивуються, Шеде. За одну ніч такої суми не заробиш. Тільки не ти. Скажи мені — тоді й я тобі скажу.

Шед відступився. Аза сяяв переможною урочистістю.

— Ти, гад! Забирайся звідси, поки цілий!

Аза поспішив до дверей, озирнувшись на ходу із задумливим виглядом. «Прокляття! — подумав Шед. — Цей зрадник явно щось запідозрив». І він занурив свою ганчірку в липкий кухоль.

— Що за шум?

Шед миттєво розвернувся. Біля стійки стояв Ворон. Судячи з виразу обличчя, жартувати він був не в настрої. Шед коротко виклав йому, в чому річ.

— Значить, Крейг не заспокоївся?

— Ви його не знаєте, інакше не питали б. Чи він вас — чи ви його, Ворон.

— Тоді краще ми його, правда?

Шед роззявив рота.

— У мене пропозиція, Шед. Слідкуй за своїм дружком, коли він піде збирати хмиз.

Ворон повернувся на свій табурет і вступив у жвавий німий діалог з Сонечком, загороджуючи від Шеда свої жести. Судячи з напруженої пози дівчини, вона заперечувала йому. За десять хвилин Ворон вийшов із «Лілії». Він щодня кудись йшов на кілька годин. Шед підозрював, що Ворон розбирається з Крейговтит шпигунами.

Сонечко притулилася до одвірка, дивлячись на вулицю. Шед дивився на неї, ковзаючи поглядом вгору і вниз її фігурці. «Ворон — її дружок, — нагадав він

собі. — Навіть думати не смій!»

Але дівчинка була така ладненька — висока, довгонога, дозріла для чоловіка... Дурень нещасний! Бракувало тільки потрапити ще й у цю пастку. А то в нього турбот мало!

— Думаю, сьогодні саме час, — сказав Ворон, коли Шед приніс йому сніданок.

— Так? Для чого?

— Для прогулянки в гору, щоб простежити за нашим другом Азою.

— Н-ні. Ні. Я не можу. Мені нема на кого залишити таверну. — Сонечко за стійкою нахилилася, підбираючи щось із підлоги. Очі Шеда округлилися, серце затремтіло. Потрібно терміново щось робити. Піти до повії, чи що? Ні, він неможе собі дозволити таку розкіш. — Сонечко одна не впорається.

— Твій двоюрідний братик Ферт, бувало, підміняв тебе раніше.

Виведений із рівноваги, Шед насилу вигадував відмовки. Сонечко плутала усі його думки. Пора їй носити щось довше, щоб дупу краще прикривало.

— Е-е... Він не зможе працювати з Сонечком. Він не вміє розмовляти жестами.

Обличчя у Ворона трохи потемніло.

— Дай їй вихідний. Запроси ту дівчину, Лізу, яка працювала тут, коли Сонечко хворіла.

«Ліза! — подумав Шед. — Ще одна гаряча штучка».

— За Лізою потрібно пильнувати. — Гаряча, та ще й вільна. — Вона обчистить мене чистіше Крейга.

— Шед!

— А?

— Ти покличеш Ферта та Лізу, а сам підеш за Азою. Я простежу, щоб вони не сперли фамільне срібло.

— Але...

Ворон грюкнув долонею по столу:

— Пішов геть!

День був погожий, ясний і для зими досить теплий. Шед почав стеження за Азою прямо від лігва Крейга.

Аза найняв фургон. Шеда це здивувало. Взимку власники упряжок вимагають величезної застави. М'ясо тяглової худоби, коли його заб'ють і зварять, пахне тільки м'ясом — піди доведи його походження! Просто диво, що хтось довірив Азі упряжку.

Аза попрямував до Вигородки. Шед крався за ним, низько схиливши голову, впевнений у тому, що Аза нічого не запідозрить, навіть якщо обернеться. На вулицях було повно народу.

Фургон Аза залишив у гайку навпроти дороги, що тяглася вздовж стіни, що захищала Вигородку. Таких гайок тут було безліч: городяни збиралися в їх на весняні та осінні ритуали на честь мертвих. З дороги фургон був непомітний.

Шед присів у тіні чагарника, дивлячись, як Аза прошмигнув до огорожі. «А чагарник непогано б розчистити, — подумалося Шеду. — Через нього огорожа виглядає якось неохайно. Та й саму її не завадило б відремонтувати». Шнд перетнув дорогу і виявив у стіні дірку, в яку запросто могла пролізти людина. Він так і зробив. Аза тим часом минув пологу галявину і швидко попрямував вгору по схилу до соснової чащі.

З внутрішнього боку огорожа теж заросла кущами. Під ними валялися цілі зв'язки хмизу. Хто б міг подумати, що Аза виявиться таким працьовитим!

Спілкування з бандою Крейга дуже змінило його. Здорово вони його залякали. Аза увійшов у ліс. Шед, пихкаючи і віддуваючись, пішов за ним. Аза попереду видавав такий тріск, що здавалося, ніби крізь підлісок пробирається корова.

Вигородка виглядала цілком занедбаною. Коли Шед був ще хлопчиськом, її тримали у зразковому порядку, як і належить утримувати таке місце, де покійні чекають свого часу. Але тепер тут усюди сліди занепаду, характерного для всієї Арчі.

Шед поповз на шум. Що ж робить Аза з таким тріском?

Аза обрубував сучки з поваленого дерева і зв'язував їх в акуратні в'язки. Акуратність, на думку Шеда, теж була абсолютно невластива Азі. Ось до чого людей доводить страх.

Через годину Шед мало не кинув усе до чортів собачих. Він здригнувся до мозку кісток і зголоднів. Півдня пішло коту під хвіст. Аза не робив нічого особливого. Але Шед все ж таки взяв себе в руки. Потрібно якось виправдати втрату часу, та й Ворон чекає на його доповідь. А Ворона злити ні до чого.

Аза працював у поті чола — то рубав сучки як заведений, то тягнув їх вниз, до фургону. Шед його навіть почав поважати.

Він сидів, не рухаючись з місця, спостерігав і лаяв себе останніми словами. Ясно ж, що все це стеження марне гаяння часу.

І раптом Аза заметушився. Зібрав свої інструменти, приховав їх і злодійкувато озирнувся навколо. «Ось воно!» — подумав Шед.

Аза рвонув угору схилом. Шед поплентався за ним. Кожен крок болем відгукувався в задубілих кінцівках. Аза пройшов більше милі, а тіні в лісі згущалися. Шед мало не втратив його, і лише почувши тихе побрязкування, знову вийшов на слід.

Аза висікав металевим кресалом з кремені вогонь, схилившись над загорнутою в клейонку купкою смолоскипів, які витяг із схованки. Коли клоччя зайнялася, він підхопив смолоскип і шмигнув у зарості. Потім видерся на якийсь камінь — і зник з поля зору. Шед зачекав хвилину і пішов слідом. Дістався до каменю, на якому бачив Азу востаннє, обігнув його. За ним у скелі зяяла ущелина досить широка, щоб можна було протиснутися вниз.

— Боже мій! — прошепотів Шед. — Він знайшов лаз у Катакомби. Він грабує мертвих!

— Я одразу поспішив назад, — задихаючись, розповідав Шед. Ворона тішило його сум'яття. — Я знаю, звичайно, що Аза шахрай, але мені й на думку не могло прийти, що він здатний на таке блюзнірство!

Ворон усміхнувся.

— Хіба це вас не обурює?

— Ні. І тебе б не повинно. Він же не краде звідти трупи, правда?

У Шеда засвербіли кулаки. Двигнути б йому по морді! Він у сто разів гірший за Азу.

— І багато твій дружок із цього має?

— Не так багато, як ви. Хранителі забирають собі всі похоронні дари, винятком проїзних кулонів.

Кожен труп у Катакомбах був забезпечений маленьким запечатаним кулоном, висів на шийному ланцюжку. Хранителі не чіпали тих монет, що зберігалися в кулонах. Коли настане День Переходу, Лодочник вимагатиме плату за перевезення в рай.

— Усі ці душі сядуть на мілину, — пробурмотів Шед і пояснив чому.

— Як може людина, яка має хоч краплю мізків, вірити в подібну нісенітницю? — здивувався Ворон. — Труп — він і є труп. Заспокойся, Шеіде. І просто відповідай на питання. Скільки приблизно жмуриків у Катакомбах?

— Хто знає? Їх укладають туди з часів... Чорт забирай, та як мінімум тисячу років! У печерах, мабуть, мільйони трупів.

— Так вони там у вас штабелями навалені.

Шед і сам уже думав про це. Катакомби, звичайно, просторі, але й небіжчиків за тисячу років у такому місті набралася, мабуть, ціла купа. Він глянув на Ворона.

Щоб він провалився!

— Нехай цим Аза займається. А нам туди потикатися нема чого.

— Чому?

— Занадто небезпечно.

— З твоїм дружком поки що нічого не сталося.

— Ось саме, що поки що. Здолає його жадібність — тут йому й кінець. У Катакомбах мешкають тварюки сторожовики.

— Опиши мені їх.

— Я не можу.

— Не можеш чи не хочеш?

— Не можу. Я знаю лише, що вони там є.

— Ясно. — Ворон підвівся. — У цій справі треба розібратися. Тільки нікому ні слова, особливо Азі.

— Ні звичайно!

Якщо Аза перелякається, то неодмінно наробить дурниць.

Містом поповзли чутки. Крейг послав двох своїх найкращих хлопців стежити за Вороном. Вони зникли. Після них згинуло ще троє. Самого Крейга поранив на вулиці якийсь невідомий. Гангстер вцілів лише завдяки нелюдській силі Нокаута. Але сам Нокаут, казали, дихає на ладан.

Шед запанікував. Крейга ніяк не можна було назвати людиною розумною чи розважливою. Кабатчик попросив Ворона з'їхати. Той лише зневажливо посміхнувся у відповідь.

— Послухайте, я не хочу, щоб він вас тут убив, — сказав Шед.

— Шкідливо для твого бізнесу?

— Якщо не для мого життя. Тепер він просто зобов'язаний вбити вас, інакше люди перестануть його боятися.

— Значить, урок не пішов йому на користь? Ось точно місто дурнів!

У двері увірвався Аза.

— Шед! Мені треба поговорити з тобою. — Азу трясло від страху. — Крейг думає, що я продав його Воронові. Вони женуться за мною. Ти маєш мене сховати, Шеде!

— Чорта з два! — Все, пастка зачинилася. І обидва вони в неї потрапили. Крейг, як пити дати, уб'є його і викине матір надвір.

— Шеде, я всю зиму возив тобі дрова! Якби не я, Крейг давно сів би тобі на шию.

— Так звичайно. І тому мені треба здохнути з тобою за компанію?

— Шед, ти мій боржник. Я ж ні слівцем нікому не обмовився про ваші з Вороном нічні прогулянки. Як на твою думку — Крейга б це зацікавило?

Шед схопив Азу за руки, рвонув уперед, розпластавши на стійці. За спиною у чоловічка, як за помахом чарівної палички, з'явився Ворон. У повітрі блиснуло лезо ножа.

Ворон, тицьнувши вістрям Азі в спину, шепнув:

— Давайте піднімемося до мене в кімнату.

Аза зблід. Шед видавив усмішку.

— Ага. — Він відпустив Азу і витяг з-під стійки глиняну сулію і три кухлі. — Нам треба поговорити з тобою, Аза.

Шеід піднімався сходами останнім, спиною відчуваючи сліпий, але пильний материнський погляд. Що вона чула? Про що здогадувалася? Останнім часом вона була з ним вкрай холодна. Між ними стіною стала його ганьба. Шед відчував, що не заслуговує більше на її повагу.

Він придушив напад сорому. «Я зробив це заради неї!» Єдиними дверима, що збереглася на верхньому поверсі, були двері в кімнаті Ворона. Той відкрив її, пропускаючи Азу та Шеда.

— Сідай, — кинув він Азі, вказавши на своє ліжко.

Аза сів. Він виглядав таким зляканим — того й дивись, обмочиться зі страху. Кімната Ворона була такою ж аскетичною, як і його одяг. Ніщо тут навіть натяком не видавало присутності грошей.

— Я їх вкладаю, Шед, — глузливо сказав Ворон. — У судноплавство. Налий-но вина. — І почав чистити нігті ножем.

Аза осушив свій кухоль швидше, ніж Шед встиг налити іншим.

— Налий йому ще, — звелів Ворон і сьорбнув ковток. — Якого біса ти весь час пхав мене тою кислою котячою сечею, коли в тебе є такий вино?

— Його я подаю лише за спецзамовленням. Це вино дорожче.

— Вважай, що я зробив довгострокове замовлення. — Ворон дивився на Азу, поплескуючи себе лезом по щоці.

Так, Ворону не доводиться заощаджувати. Трупний бізнес — справа вигідна. Так, значить, гроші він вкладає? У судноплавство? Якось дивно він це сказав. Те, куди йдуть його гроші, може виявитися не менш цікавим, ніж те, звідки вони приходять.

— Ти погрожував моєму другу, — заявив Ворон. — Ах ні, пробач мені, Шед. Я обмовився. Ти мій партнер, а не друг. Партнерам не обов'язково бути друзями. Ну що, коротун? Можеш щось сказати на своє виправдання?

Шеда пересмикнуло. Клятий Ворон! Аза, як пити дати, розтріпає про їх партнерство по всьому Котурну. І тоді Шедові кінець. Цей чортів постоялець тримає його життя в своїх руках і відщипує від неї по шматочку, як миша, потихеньку знищує голівку сиру.

— Клянуся вам, пане Ворон! У мене й на думці нічого такого не було. Я злякався. Крейг вважає, що ви купили мене. Мені треба сховатися, а Шед боїться мені дати притулок. Ось я і намагався його переконати, що...

— Заткнися. Шеде, я думав, він твій друг.

— Я просто надавав йому деякі послуги. З жалості.

— Ти вкривав його від негоди, але не від ворогів. Таких боягузів, як ти, Шеде, світ не бачив. Схоже, я зробив помилку. Я збирався зробити тебе повноправним партнером, а згодом передати у твої руки весь свій бізнес. Думав, зроблю тобі послугу. Але ж ти просто нікчема, негідник і слюнтяй. Ось бачиш — у тебе навіть образити духу не вистачає! — Ворон обернувся до Ази: — Говори, коротун. Розкажи мені про Крейга. І про Катакомби.

Аза побілів. І розкрив рота лише тоді, коли Ворон пригрозив напустити на нього Хранителів.

Колінки у Шеда тремтіли так, що стукали один про одного. Рукоятка м'ясницького ножа стала слизькою від поту. Шед не міг би пустити його в хід, навіть якби хотів, але Аза був надто наляканий, щоби це помітити. Він крикнув на мулів, і віз покотився вперед. Ворон їхав за ними у власному фургоні. Шед глянув на долину. Чорний замок, що височив на північному горизонті, кидав на Арчу свою грізну тінь.

Навіщо він там стоїть? Звідки він узявся? Шед відігнав мимовільні запитання. Краще не звертати увагу на замок.

Але як його самого потрапило вляпатися в таку справу? Добром це не скінчиться. А розжалити Ворона нема чого й думати.

Залишивши фургони в гайку, вони пролізли в дірку. Ворон обстежив дров'яні запаси Ази і розпорядився:

— Тягніть в'язки до фургонів. Складайте поки що на землю.

— Але ж це мої дрова! — обурився Аза.

— Заткнися. — Ворон пропхнув в'язанку через дірку. — Пішов, Шеде. А ти, коротун, якщо надумаєш зробити ноги, нарікай на себе.

Коли вони перетягли близько дюжини в'язанок, Аза в паніці шепнув:

— Шеде, там один з Крейгових громил! Він слідкує за нами!

Ворона, здавалося, новина анітрохи не стривожила.

— Ідіть обоє в ліс і тягніть дрова звідти.

Аза напружився. Ворон пронизав його поглядом. Аза поплентався в гору.

— Звідки він знає? — Нив на ходу коротун. — Він ніколи не стежив за мною, в цьому я впевнений.

Шед знизав плечима:

— Може, він чаклун? Він завжди знає, що я думаю.

Коли вони повернулися, Ворона біля огорожі не було. Шед нервово озирнувся і вирішив:

— Ходімо, принесемо ще по оберемку.

Цього разу Ворон чекав їх.

— Тягніть дрова у фургон.

— Ось тобі й наочна відповідь, — сказав Шед, показуючи пальцем на фургон. з днища його бігли цівки крові, що сочилася з-під купи хмиз. — Зрозумів тепер, що він за людина?

— Пішли всі нагору! — Скомандував Ворон, коли вони повернулися. — Ти, Аза, нас поведеш. Тільки не забудь прихопити з собою інструменти та смолоскипи.

Спостерігаючи за тим, як Ворон споруджує ноші, Шед мучився підозрами. Ні, це виключено. Навіть Ворон не може впасти так низько. Чи може?

Вони стояли, дивлячись у чорну пащу підземелля.

— Ти перший, Аза, — сказав Ворон. Аза неохоче почав спускатися. — Тепер ти, Шеде.

— Помилуйте, пане Ворон!

— Іди давай!

Шед слухався. Ворон спустився за ним.

Запах плоті, що розкладається, хоч і стояв у Катакомбах, але був набагато слабшим, ніж Шеід очікував. Полум'я смолоскипа в руках у Ази вагалося від протягу.

— Стій! — скомандував Ворон. Схопивши смолоскип, він обстежив ущелину, через яку вони спустилися, кивнув і віддав смолоскип Азі. — Вперед.

Тунель почав розширюватися до печери. Аза дійшов до її середини і зупинився. Шед теж зупинився. Його оточували кістки. Кістки на підлозі печери, кістки на стінні виступи, скелети, що звисають з гаків. Перемішані в купу кістки, розкидані абияк. Скелети, що лежать серед цього мотлоху. Кістки в лахмітті похоронних саванів. Черепи, що скаляться з дерев'яних кілочків на стіні; провали очних ямоках сяяли зловісністю у відблисках смолоскипа. І на кожному кілочку — проїзний кулон.

Були тут і мумії, правда небагато. Бальзамування замовляли лише багатії. Але тут їхнє багатство нічого не коштувало. Мумії валялися у спільній купі.

— Це дуже старе місце, — зауважив Аза. — Хранителі більше не ходять сюди, хіба тільки щоб позбутися зайвих кісток. Ними забита вся печера — схоже, їх просто скидають вниз, як на звалище.

— Погляньмо, — сказав Ворон.

Аза мав рацію. Печера далі звужувалась, а стеля її знижувалася. Прохід був під зав'язку набитий кістками. Шед зазначив про себе відсутність черепів та кулонів.

— Ваші Хранителі не так уже трепетно ставляться до трупів, як ти думав, Шеде, — посміхнувся Ворон.

— Підземні покої, які показують під час весняних та осінніх ритуалів, виглядають зовсім інакше, — визнав Шед.

— А за старими печерами, на мою думку, ніхто вже не доглядає, — сказав Аза.

— Ходімо назад, — запропонував Ворон. І по дорозі помітив: — Усі ми тут будемо. Багаті та бідні, сильні та слабкі. — Він попутно штовхнув ногою мумію. — Хіба що багаті зберігаються краще. А в іншому кінці тунелю є щось цікавеньке, Аза?

— Я далеко не ходив, всього на сотню ярдів. Там те саме, що й тут, — відповів Аза, намагаючись розкрити проїзний кулон.

Ворон хмикнув, забрав у нього кулон, відкрив і висипав на долоню кілька срібних монет. Потім підніс долоню ближче до смолоскипа.

— Хм. А як ти пояснюєш їхній давній вік, Аза?

— Гроші не пахнуть, — відповів за приятеля Шед.

Аза кивнув:

— До того ж я пустив чутку ніби відкопав старовинний скарб.

— Ясно. Давай веди вперед.

Незабаром Аза зупинився:

— Далі я ніколи не ходив.

— Крокуй-крой!

Вони блукали лабіринтом, поки навіть на Ворона не почала тиснути вага підземелля.

— Досить. Гайда нагору. — Вони вибралися на поверхню. — Пішли по інструменти. Ось чорт! Я сподівався, у печері буде дещо цікавіше.

Незабаром вони повернулися з лопатою та мотузками.

— Шеде, викопай там яму. А ти, Аза, тримай кінець мотузки. Коли я крикну, починай тягнути.

Ворон спустився до Катакомби. Аза залишився на місці, як вели. Шед почав копати. Через деякий час Аза не витримав:

— Шед! Що він робить?

— А ти не знаєш? Я думав, що тобі відомо все, що він робить.

— Я тільки Крейгу так казав. Не міг же я тягатися за ним цілими ночами!

Шед усміхнувся, скинувши з лопати чергову порцію землі. Аза — той ще робітничок. Не важко собі уявити, як він стежив за Вороном. Дрихнув,

мабуть, десь у затишному куточку. Стеж би він по-справжньому, хіба встиг би він і дров заготовити, і пограбувати мерців?

Хазяїн таверни полегшено зітхнув. Аза не знає, чим вони з Вороном займалися. Але скоро, як дати пити, пронюхає.

Шед заглянув у свою душу і раптом виявив, що не відчуває до себе такої огиди, як раніше. Прокляття! Він уже звик до цих злочинів. Ворон перекроїв його внутрішнє «я» за власною міркою.

З підземелля долинув крик. Аза потягнув мотузку.

— Шед, дай мені руку! — попросив він. — Я не можу витягти її один!

Шед неохоче взявся за мотузку. Улов виявився саме таким, як він і очікував: з темряви, мов виходець із глибини століть, потихеньку виповзала мумія. Шед відвів очі.

— Хапай її за ноги, Аза.

Аза мало не поперхнувся.

— Господи, Шеде! Боже мій! Що ти таке кажеш?

— Заспокойся і роби, що звелять. Так буде краще, повір. Бери її за ноги.

Вони відтягли мумію в кущі, до ями, виритої Шедом. З вузлика, прив'язаного до грудей мумії, випав проїзний кулон. У вузлику їх було багато — не менше пари дюжин. Значить, яма потрібна, щоб закопати порожні кулони. Але чому Ворон просто не набив собі кишені там, унизу?

— Тікаємо звідси, Шед! — Занив Аза.

— Іди назад до мотузки.

Розкрити кулони — на це потрібен час. А у Ворона тут, нагорі, двоє підручних, яким робити нічого, окрім як думати. Значить, їх треба чимось зайняти. І також заняттям небескорисливим. Що ж! Пара дюжин кулонів з кожним трупом

— Це ціла купа монет.

— Шед...

— Куди ти збираєшся тікати, Аза? — День був погожий та не по сезону теплий, але все одно було прохолодно. З Арчі взимку не виберешся. — Він знайде тебе. Повертайся по своїй мотузці. Хочеш не хочеш, але ти вже влип.

Шед знову взявся за лопату. Ворон послав нагору шість мумій і всі з прив'язаними вузликами. Потім він виліз із печери. Подивився на мертвенно-блідого Азу, на упокореного Шеда.

— Твоя черга, Шеде.

Шед відкрив рота, проковтнув те, що хотів сказати, і поплентався до ущелини. Встав над нею не рухаючись, готовий збунтуватися.

— Поспішайте, Шед. Час гроші.

І Каштан Шед спустився в царство мертвих.

Здавалося, він провів у Катакомбах цілу вічність, тупо вибираючи трупи, збираючи кулони, підтягуючи свої жахливі трофеї до мотузки. Свідомість відмовлялася сприймати те, що відбувається, як реальність. То був сон, нічний жах. Шед навіть не

відразу врубався, коли Ворон покликав його на поверхню. Він виліз у сутінки, що згущуються.

— Що, годі? Можемо йти?

— Ні, — відповів Ворон. — Ми витягли шістнадцять. Думаю, у два фургони увійде не менше тридцяти.

— Але ... Так, звичайно.

— Будеш тягти, — сказав Ворон. — А ми з Азою підемо вниз.

Шед тягнув. У сріблястому світлі неповного місяця мертві обличчя здавалися повними докору. Шед, пригнічуючи зневагу до себе, вкладав їх у рядок і спустошував кулони.

Спокуса втекти з грошима була велика. Але він залишився — більше через жадібність, ніж зі страху перед Вороном.

На цей раз вони партнери. Тридцять трупів по тридцять лев — всього дев'ятсот монет. Навіть якщо він отримає невелику частку, про таке багатство можна лише мріяти.

Але що ж це? Ворон зовсім не так наказує підняти мотузку! Хтось волає там внизу як різаний ... Душа у Шеда моментально пішла в п'яти. Він мало не кинувся тікати й схаменувся, лише почувши гучний голос Ворона. Щоправда, у голосі цьому не було повсякчасного холодного і зневажливого глузування.

Шед напружився. Мотузка ледве піддавалася. Він кректав, напружуючи останні сили... З ущелини, чіпляючись за каміння, вибрався Ворон. У розірваній сорочці, на щоці — кривава садна, ніж увесь червоний.

— Тягни! — заволав він, ухопившись за мотузку. — Тягни, насеру твоїй матері!!

За мить з'явився Аза, обв'язаний мотузкою.

— Що трапилося? Боже мій, що сталося?

Аза дихав — але й годі.

— Хтось стрибнув на нас. Я закінчив його, але він встиг таки потріпати Азу.

— Сторожовик. Я вас попереджав! Засвітіть ще один смолоскип. Подивимося, що з ним.

Однак Ворон сидів, не рухаючись з місця, і тільки груди його ходили ходуном. Шед сам узяв смолоскип і запалив.

Рани в Ази виявилися не такими страшними. Він втратив багато крові, був у шоці, але не при смерті.

— Треба забиратися звідси, Ворон. Поки що не з'явилися Хранителі.

До Ворона повернулося самовладання.

— Ні. Там було лише одне чудовисько. Я вбив його. Доведемо справу до кінця.

— А як же Аза?

— Не знаю. Час за роботу.

— Я втомився, Ворон.

— Ти не так ще втомишся, коли ми закінчимо. Ворушись давай. Приберемо всі сліди злочину.

Вони перетягли до фургонів тіла, потім інструменти, потім віднесли вниз Азу. Коли вони просовували носилки через дірку в стіні, Шед спитав:

— А з ним що робитимемо?

Ворон глянув на нього як на ідіота:

— А ти як думаєш, Шед?

— Але...

— Хіба тобі не байдуже?

— Та загалом... — Але Шеду було не однаково. Аза, звичайно, не подарунок, але Шед його знав. Вони не були друзями і все ж таки не раз виручали один одного... — Ні. Я не можу так, Вороне. Він ще, можливо, видереться. Будь я впевнений, що він відкине ковзани, тоді звичайно. Тоді яка розмова? Немає тіла — немає запитань. Але я не можу вбити його.

— Ну що ж, непогано. Зрештою хоч якийсь вчинок. Але як ти заткнеш йому рота?

Його балакучий язик уже коштував декому перерізаному горлянку.

— З цим я впораюся.

— Як скажеш, партнер. Шия твоя.

До чорного замку вони дісталися вже глибокої ночі. Ворон проїхав у ворота першим, Шед — відразу за ним. Вони зупинилися у тому ж арковому проїзді. І процедура була все тією ж. Як тільки вони вивантажили трупи, довга худа тварюка пройшлася вздовж ряду.

— Десять. Десять. Тридцять. Десять. Десять. — І так далі.

Ворон люто сперечався. Вище десятки тварюка оцінила лише шпигунів, убитих Вороном біля Вигородки, та Азу, що лежав на фургоні.

— Вони померли надто давно, — заявила нечисть, обернувшись до Ворона. — Тому майже нічого не варті. Забирай їх назад, якщо невдоволений.

— Добре Добре. Домовилися. Крім того, що у фургоні.

Тварюка відрахувала монети. Ворон клав у кишеню шість із кожних десяти, а решту віддавав Шеду. Звертаючись до довгої фігури, Ворон мимохідь кинув:

— Це мій партнер. Можливо, він колись приїде сам.

Фігура нахилилася, понишпорила у своєму одязі і простягла щось Шеду. Це виявилася срібна висюлька у вигляді двох сплетених змій.

— Вдягни її, якщо прийдеш один, — сказав Ворон. — Це твоя охоронна грамота.

Їжачись під його крижаним поглядом, Шед кинув вісюльку в кишеню, вже набиту сріблом.

І зайнявся підрахунками. На його частку припало сто дванадцять левів. Щоб чесно заробити таку суму, довелося б працювати років п'ять, не менше. Він багатий! Він багатий, чорт забирай! Тепер він може робити все, що забажає. Ніяких більше боргів. Ніякого Крейга, що повільно смокче з нього гроші. Жодної вівсянки на сніданок, обід та вечерю. Він перетворить «Лілію» на пристойний заклад. Знайде матері місцину, де їй буде забезпечено гарний догляд. І жінки! Всі жінки на світлі!

Розгорнувши фургон, Шед помітив високий шмат стіни, що виросла там, де її раніше не було. У стіні біліло обличчя. Обличчя тієї самої людини, якої вони з Вороном привезли ще живим. Очі невідступно стежили за Шедом.

Розділ 14 Арча. Черепичник

Шепіт доставила нас у зруйнований замок під назвою Черепичник. Він височить над Арчою взагалі та Вигородкою зокрема. Протягом тижня ми не розмовляли з господарями замку — не могли порозумітися. Потім нас ощасливив своєю присутністю душогуб на ім'я Віл, який знав мови Самоцвітних міст.

Віл був кимось на зразок наглядача за місцевою релігією, яку я зовсім не розумію. Спочатку вона здавалася мені культом смерті. Але варто придивитися краще — і побачиш, що смерті і померлим тут не поклоняються: їх шанують, фанатично зберігаючи трупи, які мають нібито воскреснути за тисячі років.

Ця релігія наклала печатку на всю Арчу, крім Котурна, де в живих занадто багато нагальних проблем, щоб хвилюватися про благополуччя покійників.

Вола я не злюбив з першого ж погляду. Він справив на мене враження схильного до насильства поліцая-садиста, який звиклий вирішувати всі питання за допомогою кийка. Хто-хто, а він стане на плаву, коли Леді захопить Арчу. Її військовим губернаторам потрібні такі типи.

Я не сумнівався, що Арча буде захоплена за лічені дні після прибуття Капітана. Ми вивчили місто досконало, як під мікроскопом. Достатньо лише наказу з Чар — і все буде скінчено. Люди герцога не зможуть перешкодити окупації.

Зібравши нас усіх разом, включаючи перекладачів, Вола, самого герцога та людину по імені Аргадон, який був старшим Хранителем мертвих — тобто управляв Катакомбами, де зберігалися трупи, — Шепіт із Пером повели всю компанію на північну фортечну стіну Черепичника, в страшну, треба сказати, холодригу.

— Он через ту фортецю, — сказав герцог, показуючи в далечінь, — я й попросив про підмогу.

Я глянув на фортецю і зіщулився. Щось у ній було настільки зловісне, що мурашки повзли по спині.

— Ми називаємо її «чорним замком», — сказав герцог. — Йому вже кілька століть. — І тут герцог видав нам таке, що ми вразили роти: — Спочатку це був просто маленький чорний камінчик, що лежав біля небіжчика. Людина, який знайшов його, хотів підняти камінчик. І помер. А камінь почав рости і продовжує зростати досі. Батьки мої намагалися зруйнувати його — але все марно. Каменю нічого не робилося, а будь-хто, хто торкався його, гинув. Тому люди вирішили ігнорувати існування замку, щоб не пошкодитись здоровий глузд.

Я примружився і дивився на фортецю. Замок як замок, схожий на Черепичник, хіба що чорного кольору та чомусь від нього сироти по шкірі.

— Кілька століть камінь збільшувався у розмірах майже непомітно, — вів далі наш господар. — І лише пару поколінь назад став схожим на фортецю. — Погляд у герцога став якимось зацькованим. — Кажуть, там хтось живе.

Я посміхнувся. А чого він чекав, цікаво? Фортеці, побудовані вони або виросли, на те й існують, щоби когось захищати.

Нитку розповіді перехопив Аргадон. Висловлювався він пихатим офіційним складом — одразу видно, засидівся хлопець на своїй посаді.

— Останні кілька років замок росте диявольськи швидко. Службу Хранителів дуже стурбували чутки — щоправда, ця інформація виходять з Котурна, тобто джерела ненадійного — про те, що мешканці чорного замку скуповують тіла померлих. Достовірність цих чуток залишається предметом жарких дискусій серед працівників служби. Проте не можна заперечувати, що останнім часом ми не отримуємо достатньої кількості трупів із Котурна. Наші вуличні патрулі збирають менше небіжчиків, ніж десять років тому. А злидні зростають, і на вулицях мало б помирати набагато більше народу.

Ну, що за душка цей Аргадон! Ниє точнісінько як фабрикант, у якого впали прибутки.

— Існує гіпотеза, — продовжував тим часом Аргадон, — що тварини, що живуть у замку, незабаром перестануть скуповувати трупи — якщо вони це взагалі роблять. я особисто не впевнений. — Гладко викладає, не причепишся: все розповів і тут же у всьому засумнівався. Ні, цей хлопець мені подобається! — Можливо, мешканці фортеці так розплодяться, що вийдуть за мури замку і самі візьмуть усе, що захочуть.

— Якщо ви думаєте, що люди продають їм небіжчиків, чому б вам не прихопити цих торговців і не витрусити з них правду? — Запитав Ільмо.

Настала черга поліцая зробити свій внесок у розмову.

— Ми не можемо зловити їх, — сказав Віл таким тоном, що мав на увазі: «Дали б мені волю, я б уже!..» — Вони живуть у Котурні. А там, унизу, свій світ. І якщо для тамтешніх жителів ви чужинець, чорта з два з них щось вивудити.

Шепіт і Перо стояли трохи осторонь, не зводячи очей з чорного замку. Обличчя при цьому у них були похмурі.

Герцог хотів, щоб і вовки були ситі, і вівці цілі. По суті, йому просто набридло турбуватися через цю фортецю, і він дозволив нам покінчити з його занепокоєнням за всяку ціну. Але не будь-якими способами, а лише тими, які були вигідні йому. Наприклад, він хотів, щоб ми залишалися в Черепичнику: нехай, мовляв, його люди та люди Аргадона стануть на якийсь час нашими очима, вухами та руками.

Герцог боявся хвилювань, які могли викликати звістку про нашу присутність. Після поразки при Чарах кільком бунтівникам вдалося сховатися в Арчі. Тож про Леді у місті знали, хоч і не брали її на думку. Однак герцог боявся, що втікачі піднімуть у народі бучу, якщо запідозрять його у співпраці з Леді.

У певному сенсі він був ідеальним правителем. Від своїх підданих він хотів тільки одного: щоб його дали спокій. І, зі свого боку, згоден був надати їм таку саму послугу.

Тому до певного часу нас тримали осторонь подій — поки Шепіт не стривожило якість отриманої нами інформації. Справа в тому, що її ретельно просіювали. І після цензури вона ставала пустою і безсмісствоною. Шепіт приперла герцога до стіни і сказала йому, що її люди підуть на розвідку разом із його людьми.

Він протримався трохи більше п'яти хвилин. Сутичка була нерівною. Шепіт пригрозила, що піде і кине місто напризволяще. Блеф чистої води. І її, і Перо украй цікавив чорний замок. Вони б не пішли з Арчі навіть під загрозою зброї.

Герцог скорився, і Шепіт взялася за Хранителів. Віл уперся, не бажаючи ні з ким ділити свої прерогативи. Не знаю, як вона його вламала. Він ніколи про це не розповідав.

Я став його напарником з розвідувальних вилазок здебільшого тому, що мені легко даються мови. Мешканці міста не звертали на мене жодної уваги.

Віл — справа інша. Він був для них ходячим жахом. Люди переходили на іншу сторону вулиці, щоб уникнути зустрічі. Так, репутація в нього була не дай Бог.

І раптом чергова новина змила всі перепони, які герцог із Хранителями розставляли на нашому шляху.

— Чув? — Запитав мене Ільмо. — Хтось вдерся у їхні дорогоцінні Катакомби. Віл рве і метає. А його бос сре кривавим проносом.

Я спробував це переварити, але не зміг. Ільмо виражається влучно, але дуже вже коротко.

— Докладніше, будь ласка.

— Взимку бідняків пропускають у Вигородку і дозволяють збирати хмиз для обігріву. Але комусь цього здалося мало, і вони проникли до Катакомби. Троє або четверо людей.

— Я все одно не дуже врубаюся, Ільмо. — Мій друг любить, щоб його попросили. — Ну добре. Так вже й бути. Загалом, вони залізли до підземелля і сперли всі проїзні кулони, до яких зуміли дістатися. Витягли їх нагору, розколупали і закопали в ямі. Крім того, вони стягнули цілу купу стародавніх мумій. А який зойк і скиглення з цього приводу піднявся — ти б чув! Так що краще забудь про свої плани щодо обстеження Катакомб.

Я якось обмовився, що не зле б зробити екскурсію в підземеллі. Місцевий культ здавався мені таким загадковим, що хотілося придивитися до нього ближче. І бажано без гідів.

— Боїшся, вони ще більше розрепетуються?

— Розрепетуються — це слабо сказано. Віл матюкається на чому світ стоїть. Ох, не заздрю я тим хлопцям, якщо вони потраплять йому в руки.

— Так? Ну що ж, тоді екскурсія скасовується.

Віл тут же прибув до Черепичника для узгодження плану дій зі співробітниками украй некомпетентної таємної поліції герцога. Робітнички в нього підібралися просто курям на сміх. Усіх їх у місті чудово знали, і жоден з них не наважувався поткнутися в Котурн, де творилися справді цікаві справи.

У будь-якому місті є свій Котурн, лише назви вони різні. У ці злачні трущоби поліцейські навідуються лише озброєними загонами. Закони там дотримуються у кращому разі хаотично, а суд вершать самозвані магістрати при підтримці гангстерів, яких самі ж судді і наймають. Тому правосуддя у цих нетрях суб'єктивно, безпощадне і залежить головним чином від розмірів хабара.

Я впіймав Вола і заявив йому:

— Поки цю останню справу не розкрутимо, я від вас ні на крок.

Він насупився. Одутлі щоки налилися жаром.

— Мені наказали, — збрехав я, наче вибачаючись.

— Так? Ну добре. Тоді пішли.

— А куди ви збираєтесь?

— У Котурн. Це справа рук тамтешніх бандитів. Я їх, гадів, виведу на чисту воду.

За всіх його недоліків, подумав я, у мужності Волу не відмовиш. Такого ніхто не залякає.

Мені хотілося побувати в Котурні, а кращого провідника не було де шукати. Говорили, Віл навідувався туди частенько і безбоязно. Видно, репутація у нього була така звіряча, що навіть гангстери не хотіли з ним зв'язуватися. Ідеальне прикриття для мене.

— Прямо зараз? — Запитав я.

— Прямо зараз.

Я пішов слідом за ним у холод і вниз до річки. Віл вирушив у дорогу пішки. Одне з його маленьких уподобань. Він не визнавав верхової їзди. Крокував він бадьоро і жваво, як людина, яка звикла вирішувати всі справи на своїх двох.

— І що ми там шукатимемо? — Запитав я його.

— Старі монети. Печера, яку осквернили, була заповнена декілька століть тому. Якщо останнім часом хтось витратив купу старих монет, ми зможемо вийти на грабіжників.

Я спохмурнів:

— Не знаю, як прийнято витрачати гроші у вас, але в багатьох інших місцях, де я бував, люди зберігають фамільні заощадження з покоління до покоління — а потім, варто з'явитися одній паршивій вівці, як вона спустить все відразу. Декілька старих монети погоди не зроблять.

— Ми шукатимемо не пару монет, а цілу купу. Людини, яка жбурляє їх, не рахуючи. Злочинців було троє чи четверо. Є шанс, що один із них виявиться дурнем.

У Вола чудове чуття на дурні сторони людської натури. Тому треба думати, що вони йому не чужі. Як я його!

— Розпитуватимемо ввічливо, — наставляв він мене, наче боячись, що я накинуся на мешканців Котурна з кулаками. Втім, як відомо, кожен судить по собі. — Людина, яку ми розшукуємо, почувши про наші розпитування, вдариться навтьоки.

— А ми за ним по п'ятах?

— Тільки для того, щоби він не зупинявся. Може, й приведе нас кудись. Я знаю там унизу кількох ватажків, які могли вчинити таке свинство. Мені б тільки з'ясувати, хто це, — я йому жваво яйця відірву!

Він говорив із жаром, як хрестоносець. Чи немає у нього якихось особливих рахунків з злочинними господарями нетрів? Я не витримав та поцікавився.

— Угу. Я сам народився у Котурні. Важкий підліток, якому пощастило потрапити в Хранителі. Батькові моєму пощастило набагато менше. Він намагався купити собі дах у гангстерів.

Заплатив банді, а та не захистила його від іншої такої ж банди рекетирів. Ну, батько й каже: я, мовляв, не маю наміру викидати гроші на вітер. А вони перерізали йому горло. Я сам підібрав його труп разом із іншими Хранителями. А ці ублюдки стояли гуртком неподалік і іржали.

— Ви з ними розібралися? — Запитав я, впевнений у відповіді.

— Угу. Відправив туди ж у Катакомби. — Віл глянув на чорний замок, наполовину прихований пеленою туману, що стелився по дальньому схилу. — Чув би я тоді плітки про це місце, може, я б... Та ні, навряд.

Я теж подумав, що навряд. Віл був свого роду фанатиком. Він не став би порушувати правила професії, яка допомогла йому вибратися з Котурна... хіба що інколи і виключно для користі справи.

— Почнемо з самого низу, — сказав він мені. — І потроху просуватимемося вгору. З таверни до таверни, з борделя до борделя. Можна навіть натякнути, що за корисну інфомрацію обіцяна нагорода. — Він з силою стиснув разом долоні, намагаючись вгамувати свій гнів. Так, пристрасті в ньому киплять будь здоровий. Як би одного чудового дня не вибухнуло.

Вийшли ми рано, і за цей день я побачив стільки шинків, борделів і смердючих пивничок, скільки не бачив за десять років. У кожній забігайлівці прихід Вола викликав зляканий переполох та клятвенні обіцянки співпраці.

Але обіцянки так і лишилися обіцянками. Нам не вдалося напасти на слід старовинних монет, якщо не рахувати пари штук, які давно вже були в обороті.

Віл не падав духом.

—Десь з'являться, — сказав він. — Часи нині важкі. Треба тільки набратися терпіння. — Він замислився ненадовго. — Непогано б заслати сюди кількох ваших хлопців. Їх ніхто не знає, а виглядають вони досить крутими, щоб упоратися.

—Вони і є круті. —Я посміхнувся, складаючи в думці команду, в яку включив Ільмо, Гобліна, Лихваря, Шишку та ще пару хлопців. А якби ще Ворон залишився в Загоні та зміг до них приєднатися! Через якихось півроку вони керували б усім Котурном. Це наштовхнуло мене на думку, яку я вирішив обговорити з Шепіт.

Якщо ми хочемо знати, що тут відбувається, ми повинні встановити контроль над Котурном. Припустимо, наприклад, на них Одноокого — він же вроджений гангстер! Хоча він занадто кидатиметься у вічі. Відколи ми перепливли море Мук, я не зустрічав жодного чорношкірого.

—Виникла ідея? —спитав Вол, стоячи на порозі розвалюхи під назвою «Залізна лілія». — Вигляд у вас такий, ніби з казанка зараз пара повалить.

— Може бути. Ідея на крайній випадок. Якщо нам не вдасться зрушити справу з мертвої точки.

«Залізна лілія» була такою ж діркою, як і всі попередні, тільки ще брудніше. Хазяїн щосили підлабузнювався до Вола. Він, звичайно ж, нічого не знав, ні про що не чув, але обов'язково повідомить, якщо побачить у когось хоч один герш, викарбуваний на початок правління нинішнього герцога. Кожне слово — суцільна брехня. Я з полегшенням зітхнув, коли ми вибралися звідти. Мені все здавалося, що ця розвалюха звалиться нам на голови, перш ніж господар закінчить лизати Волу дупу.

— У мене ідея, — сказав Віл. — Лихварі!

За хвилину до мене дійшло, звідки вона з'явилася. Хазяїн кабачка нам усі вуха продзижчав, ниючи про свої борги.

— Гарна думка.

Людина, що потрапила в мережі лихваря, зробить будь-що, аби вибратися з них.

— Це територія Крейга. Один з найзапекліших кровопивців. Давайте заглянемо до нього.

Та він просто не знає страху! Схоже, його впевненість у могутності власної організації настільки велика, що дозволяє йому не моргнувши оком лізти в саме лігво бандитів.

Сподіваюся, я майстерно приховав свій переляк, але перепудив не на жарт. У Крейга виявилася ціла армія головорізів, і всі вони стояли на вухах.

Невдовзі ми зрозуміли чому. Ватажок банди нещодавно напоровся на чийсь ножик і лежав тепер на спині весь у бинтах, сповитий, як мумія.

—Клієнти помстились, а, Крейг? — хмикнув Вол. — Або хтось із твоїх хлопців хотів просунутися по службі?

Крейг зміряв нас холодним поглядом. Обличчя його застигло, мов кам'яне.

— Чимось можу допомогти, інквізиторе?

— Навряд чи. Ти ж, кровосос, все одно набрешеш з трьох коробів, навіть якби правда могло врятувати твоє життя.

— Лестощами ти від мене нічого не доб'єшся. Чого тобі треба, кажи, паразит!

А він не з боязливих, цей Крейг. Зліплений з того ж тіста, що і Віл, він просто обрав собі менш поважну професію. Загалом вони вартують один одного.

Піп і лихвар — два чоботи пари. Саме це й мав на увазі Крейг.

— Дуже дотепно. Я шукаю одного парубка.

— Та що ти говориш?

— У якого купа старовинних монет. Кайанський період карбування.

— А я мушу його знати?

Віл знизав плечима:

— Може, він заборгував комусь.

— У нас тут гроші не пахнуть, Віл.

— Котурнівська приказка, — пояснив мені Вол і знову повернувся до бандита: — Ці монети пахнуть. Прямо-таки смердять. Справа серйозна, Крейг. Це тобі не черговий спектакль під назвою «розслідування»: пошуміли, мовляв, і розбіглися. Ми докопаємось до правди. І хто покриває цього хлопця, піде на дно разом із ним. Ось згадай мої слова.

На секунду Волу вдалося справити враження. Крейг переварив почуте. Потім знову звернув до нас порожнє обличчя.

— Не там копаєш, інквізитор.

— Я просто попередив.

— А що він накоїв, твій хлопче?

— Позичив у того, хто не любить сіяти монетами.

Брови біля Крейга здивовано поповзли вгору. Він не міг пригадати жодної людини, що підходить під такий опис.

— У кого?

— Неважливо. Просто не дозволяй своїм хлопцям брати старовинні монети. Перед ти встановиш їхнє джерело і зв'яжешся зі мною. Зрозумів?

— Ти все сказав, інквізиторе?

— Угу.

— Тоді котись звідси, гаразд?

Ми вийшли. Я не знав правил гри, тому не міг сказати, як сприймуть підручні Крейга до такого обміну люб'язностями. Мені здавалося, ми були на волосок від смерті.

На вулиці я запитав:

— Він би сказав нам, якби хтось заплатив йому тими монетами?

— Ні. Принаймні, не одразу. Спочатку сам би спробував дізнатися, що до чого. Але він у вічі не бачив жодних старовинних монет.

На чому ґрунтувалася його впевненість, я не зрозумів. Проте питати не став. Він краще знав тутешню публіку.

—А мені здалося, що він щось знає. Пару разів у нього в очах майнули якісь іскорки.

—Може бути. А може й ні. Нехай поки що понервується.

— Якби ви сказали йому, чому...

— Ні! Це виключено! Не можна допустити, щоб проникли чутки. Якщо люди вирішать, що ми не в змозі захистити небіжчиків, у тому числі й їх самих, коли вони відкинуть копита, тут почнеться справжній кінець світу! — Він рубанув долонею повітря. — Арча просто провалиться у тартарари! З тріском!

Ми пішли далі. За кілька хвилин він пробурмотів:

—Так, справжній кінець світу.

Ще через півквартал додав:

— Тому нам конче потрібно спіймати грабіжників. Не стільки навіть, щоб покарати, а щоб заткнути їм роти.

— Розумію.

Ми повернули назад, збираючись продовжити обхід шинків і заглянути до лихварю на ім'я Гілберт, коли опинимося на його території.

— Гей! — Вирвалося в мене.

Віл зупинився:

— Що?

Я похитав головою:

— Нічого. Здавалося, ніби побачив привид. Хлопець там, наприкінці вулиці. Дуже схожий на одного мого старого знайомого.

— Може, він і є?

— Ні. Це було давно і неправда. Його вже напевно немає в живих. Просто здалося. Я саме згадував про нього нещодавно.

—Думаю, часу у нас залишилося візитів на п'ять, не більше. Потім підемо нагору. Не хочу тут бовтатися, коли стемніє.

Я глянув на нього, піднявши брову.

— Чорт забирай, друже, ти що — не зрозумів? Тут небезпечно залишатися після заходу сонця! — сказав він і обдарував мене однією зі своїх рідкісних посмішок. Цілком щирою. На той момент він мені навіть сподобався.

Розділ 15 Арча. Смерть гангстера

Шед довго і запекло сперечався з матір'ю. Вона не звинувачувала його прямо, але не залишала сумнівів, що підозрює його у найжахливіших злочинах.

Хазяїн таверни з Вороном по черзі виходжували Азу.

Потім настав час постати супроти Крейга. Шедові не хотілося йти. Він боявся, як би гангстер не зв'язав його з Вороном та Азою. Але якщо не піти, Крейг сам заявиться сюди. Зараз він тільки й шукає цапа-відбувайла... Його брали дрижаки, він поплентався по морозній вулиці. З неба ліниво падали жирні сніжинки.

Один із Крейгових горил провів Шеда в барліг гангстера. Нокаута поблизу не було, але ходили чутки, що велетень видужує. «Занадто дурний, щоб померти», — подумав Шед.

— Привіт, Шеде! — сказав Крейг із глибин гігантського крісла. — Ну як ти?

— Замерз. А ви як поживаєте? — Доброзичливість гангстера лякала Шеда.

— Да нічого. — Крейг торкнувся своїх пов'язок. — мало не загнувся. Але мені пощастило. Чи прийшов заплатити борги?

— А скільки всього я вам винен? Ви перекуповує мої борги, так що я не в стані за ними встежити.

— Ти можеш віддати все одразу? — примружився Крейг.

— Не знаю. У мене десять левів.

Крейг картинно зітхнув:

— Цього достатньо. Я й не підозрював у тобі такої хватки, Шед. Гаразд, робити нічого. Десь виграєш, десь втрачаєш. Ти маєш вісім з дрібницями.

Шед відрахував дев'ять монет. Крейг дав йому решту.

— Нинішньої зими в тебе смуга везіння, Шед.

— Що ж.

— Ти Азу бачив? — У голосі Крейга прорізалися їдкі нотки.

— Три дні тому. А що?

— Так нічого особливого. Ми з розрахунку, Шед. Але ти обіцяв надати мені послугу. Ворон. Він мені потрібен.

— Крейгу, не вважайте, ніби я втручаюся не в свою справу, але краще вам залишити. цього хлопця у спокої. Він шалений. Він справжній убивця. Йому прикінчити вас — раз плюнути. Не зрозумійте мене неправильно, я не хочу вас образити, але він сміється над вами.

— Я йому посміюся! — Крейг насилу встав із крісла, морщачись від болю, і схопився за рану. — Я йому так посміюся!

— Наступного разу він може і не випустити вас живим, Крейгу.

В очах у гангстера майнула тінь переляку.

— Чи я — чи він, Шеде. Якщо я не вб'ю його, мій бізнес розвалиться на частини — А що буде з вашим бізнесом, якщо він уб'є вас?

І знову тінь переляку.

— У мене немає вибору. Будь готовий, ти скоро мені знадобишся, Шеде.

Хазяїн таверни кивнув і пішов. Потрібно тікати з Котурна, думав він. Тепер він може собі це дозволити. Але куди тікати? В Арчі Крейг знайде його всюди. Та й взагалі бігти не хотілося. «Лілія» — його будинок. Потрібно просто зачекати і негаразди пройдуть.

Хто б із них двох не прикінчив один одного, у Шеда в будь-якому разі однієї петлею на шиї буде менше. Зараз він стояв на роздоріжжі. Він ненавидів Крейга. Гангстер роками принижував його, душив боргами, виривав із рота останній шматок своїми божевільними відсотками. З іншого боку, Ворон пов'язував його з чорним замком і злочинами у Вигородці.

Хранителі вийшли на полювання, розшукуючи людину, яка витрачає старовинні монети жменями. Розшук вівся без особливого галасу, але те, що ним займався сам Віл показувало, наскільки серйозно ставляться до справи там, нагорі. Шеда трохи удару не вхопив, коли Віл ввалився в «Лілію».

Куди, цікаво, поділися гроші з проїзних кулонів? Шед не бачив жодної з цих монет. Очевидно, Ворон забрав їх собі. Вони з Вороном тепер партнери.

— Що сказав Крейг? — Запитав Ворон, коли Шед дістався до «Лілії».

— Хоче, щоб я допоміг йому прикінчити вас.

— Я так і думав. Значить, час настав, Шед. Настав час відправити Крейга в Катакомби. На чиєму ти боці, партнере? На його чи моїй?

— Я... Е-е...

— За великим рахунком, тобі вигідніше позбутися Крейга. Рано чи пізно він все ж прибере «Лілію» до рук.

«Це правильно», — подумав Шед.

— Гаразд. І що робити будемо?

— Завтра підеш до нього і скажеш: ти, мовляв, думаєш, що я продаю трупи. на пару з Азою. Але ти підозрюєш, що я його пришив. Аза був твоїм другом, і ти стривожений. Все це досить близько до правди, щоб запудрити йому мізки! Слухай, у чому річ?

Вічно одні пастки. Ворон має рацію. Історія звучить правдоподібно, і Крейг в неї повірить. Але Шед сподівався уникнути безпосередньої участі у цій справі. Якщо Ворон схибить, Каштана Шеда знайдуть у канаві з перерізаним горлом.

— Ні в чому.

— От і добре. Післязавтра вночі я вийду з дому. А ти побіжиш і доповідати Крейгу. Я дам його людям напасти на мій слід. Крейг захоче сам брати участь у вбивстві. І тут я влаштую йому засідку.

— Ви вже одного разу напали на нього із засідки, правда?

— Він все одно прийде. Він дурень.

Шед проковтнув:

— Боюся, у мене не вистачить духу.

— Твій дух — не моя проблема, Шед. Він твій. Ти його загубив. І тільки ти можеш повернути його.

Крейг купився на Шедову байку. Він був у захваті від того, що Ворон виявився таким лиходієм.

— Якби я не хотів з ним розправитися власноруч, я б видав його Хранителям. Ти молодець, Шеде. Я давно мав запідозрити Азу. Він ніколи не приносив жодної вартої звістки.

— Але навіщо комусь знадобилося скуповувати мерців? — Простогнав Шед.

— Не ламай свою дурну голову, — усміхнувся Крейг. — Дай мені знати, коли він вирушить на чергову нічну прогулянку. Ми підготуємо йому маленький сюрприз.

Наступної ночі Шед з'явився, як і було заплановано. І тут доля завдала йому один із найжорстокіших ударів. Крейг наполягав, щоб Шед взяв участь у полюванні.

— Та яка вам від мене користь, пане Крейг! У мене і зброї немає. А Ворон — міцний горішок. Його без боротьби не візьмеш.

— Я не чекаю від тебе допомоги. Ти підеш з нами так, про всяк випадок.

— На який такий випадок?

— На випадок, коли це пастка. Тоді ти будеш під рукою, щоб я міг згорнути тобі шию.

— Я чесно вам усе розповів, — заскиглив Шед. — Хіба я коли-небудь чинив з вами нечесно?

— Ти завжди робив як боягуз. Тож я тобі не довіряю. Тебе будь хто може залякати. І гроші в тебе звідкись раптом з'явилися. Може, ти сам помагав Ворону продавати покійників, га?

Шед похолов. Крейг накинув пальто.

— Ходімо, Шеде. І тримайся до мене ближче. Надумаєш втекти — уб'ю.

Шеда затрясло. Все, його пісенька проспівана. Він стільки ризикував, через таке пройшов, щоб скинути Крейга зі своєї шиї — і ось... Це несправедливо. Просто несправедливо. Чому все вічно обертається проти нього? Він потягся на вулицю, намагаючись збагнути, як врятуватися, хоча чудово розумів, що виходу немає.

На щоках у нього замерзали сльози.

Немає виходу. Якщо він втече, Крейг одразу зрозуміє, що його провели. А якщо залишиться, Крейг уб'є його, коли Ворон нападе із засідки. І що тоді буде з матір'ю? Потрібно щось зробити. Зібратися з духом, прийняти рішення та діяти. Не можна підкорятися долі, сподіваючись на успіх. Інакше ще до світанку він виявиться або в Катакомбах, або у чорному замку.

Шед збрехав Крейгу щодо зброї. У лівому рукаві у нього був прихований м'ясницький ніж. Він сунув його з чистої бравади. А Крейг не став його обшукувати. Старий добрий Шед з ножем? Ха! Не смішіть. Він може поранитися! Старий Шед часом таки прихоплював із собою ніж, хоч і не афішував цього. Ніж надавав йому впевненості. Шед казав собі, що у крайньому випадку може пустити його в хід, і навіть сам вірив у цю брехню. Але у скрутну хвилину він все одно кидав віжки, пускаючи свою долю на самоплив.

А тепер доля тягне його до смерті ... Якщо тільки він не підхльосне її цю ж хвилину будь-якими способами. Але як?

Підручних Крейга веселив його жах. Їх було шестеро... Потім приєднався сьомий... і восьмий — вони повернулися, вистеживши Ворона. Хіба може він на щось сподіватися? У Ворона і то шансів ніяких.

«Ти покійник! — знову і знову нашіптував йому тоненький голосок. — Небіжчик. Небіжчик».

— Він їде Бакалійним, — доповів чийсь голос з темряви. — І обнишає по дорозі всі провулки.

— Думаєш, він знайде когось зараз, наприкінці зими? — Запитав у Шеда Крейг. — Доходяги вже всі перемерли.

Шед знизав плечима:

— Не знаю.

Він притис ліву руку до боку. Присутність ножа допомагала, але не дуже. Жах, що охопив Шеда, досяг свого апогею і трохи схлинув. Розпалені мізки застигли в бездушному заціпенінні. Користуючись хвилиною, поки страх не охопив його з новою силою, Шед намагався знайти вихід зі свого безвихідного становища.

Хтось знову виринув із тіні і доповів, що фургон Ворона стоїть за сотню футів. Ворон десять хвилин тому пішов у провулок і досі не повернувся.

Крейг дивився на Шеда:

— Як по-твоєму, чи здатний він кинути свій фургон із упряжкою?

— А я чого знаю? — верескнув Шед. — Може, він знайшов там щось.

— Давайте подивимося.

Вони підійшли до одного з численних закутків, що відгалужувалися від Бакалійного проїзду. Крейг уп'явся в темряву, трохи схиливши набік голову.

— Тихо, як у Катакомбах. Перевір, Люк.

— Але, хазяїне...

— Не хвилюйся, Люку. Старовина Шед піде з тобою. Правду я кажу, Шед?

— Крейг...

— Ворушись!

Шед поплентався в провулок. Люк крокував обережно, раз у раз протикаючи темряву гострим ножем. Шед спробував заговорити з ним.

— Заткнися! — гаркнув той. — У тебе що, немає зброї?

— Ні, — збрехав Шед і обернувся. Нікого, окрім них двох.

Провулок закінчився глухим кутом. Ворона ніде не було.

— Прокляття! — Вилаявся Люк. — Куди він міг вислизнути?

— Не знаю. Давай спробуємо з'ясувати, — відгукнувся Шед, а в голові майнуло: «Може, це і є мій єдиний шанс?»

— Ага! — вигукнув Люк. — Він заліз по каналізаційній трубі!

Шед весь напружився. У горлі стиснулася туга грудка.

— Давай спробуємо. Може, ми його наздоженемо?

— Угу.

Люк поліз нагору.

Шед діяв бездумно, чисто автоматично. М'ясницький ніж сам стрибнув йому у руку. Рука завдала удару. Люк вигнувся назад і впав. Шед стрибнув на нього, затиснув йому рота долонею і тримав її так з хвилину, поки вмираючий не затих. А потім відсахнувся назад, не в змозі повірити в те, що створив.

— Чого ви там копаєтесь? — пролунав невдоволений голос Крейга.

— Не можемо нікого знайти! — крикнув Шед.

Він відтяг Люка до стіни, засинав сміттям та снігом і рвонув до водосточної труби.

Наближення Крейга вдихнуло небачені сили. Крохтячи і надриваючись, напружуючи всі м'язи, Шед миттю видерся на дах. За пологим та нешироким карнизом круто, градусів під сорок п'ять, піднімався догори, скат довжиною футів у дванадцять, а далі дах був плоским. Шед притулився до крутого схилу, задихаючись і, як і раніше, не вірячи в те, що він убив людину. Почувши внизу голоси, він став бочком просуватися убік.

— Їх тут нема, Крейгу! — прокричав чийсь голос. — Ні Ворона, ні Люка, ні Шеда.

— Ось сволота! Я так і знав, що він мене підставив!

— А Люк навіщо з ним втік?

— Звідки мені знати, чорт забирай? Не стійте стовпом! Обшарте все навколо. З'ясуйте, як вони звідси вибралися!

— Гей, ідіть сюди! Хтось забрався цією водостічною трубою! Може, вони вирушили в погоню за Вороном?

— То чого ви чекаєте? Швидко нагору! Розшукайте їх. Люк! Шед!

— Я тут! — озвався чийсь голос.

Шед застиг на місці. Що за чортівня? Ворон? Напевно, Ворон, хто ж ще?

Він знову почав просуватися дрібними кроками карнизом, намагаючись змусити себе забути, що під ногами тридцять п'ять футів порожнечі, і нарешті дістався до краю схилу, де можна було залізти на плоский дах.

— Я тут! Схоже, ми загнали його в куток!

— Всі нагору, бовдури! — вигукнув Крейг.

Лежачи нерухомо на холодному, заледенілому гудроні, Шед побачив, як над карнизом виросли дві тіні і рушили туди, звідки долинав голос. Металевий брязкіт і злісні лайки свідчили про те, яка доля спіткала третього верхолаза.

— Я лікоть вивихнув, Крейгу! — поскаржився невдалий альпініст

— Вставай! — гаркнув Крейг. — Знайдемо інший шлях на дах.

«Біжи, поки не пізно, — твердив собі Шед. — Біжи додому, сховайся і не вилазь, доки все не скінчиться». Але він не міг. Він з'їхав по карнизу і поповз слідом за Крейговими горилами.

Хтось скрикнув, подряпав руками по даху, намагаючись утриматися, і впав у темряву між будинками. Крейг закричав. Ніхто не озвався.

Шед перебрався на сусідній дах — плоский і густо втиканий трубами.

— Ворон! — ледве чутно покликав кабатник. — Це я, Шед!

Він торкнувся ножа в рукаві, все ще не вірячи, що пустив його в хід. У темряві з'явилася постать. Шед сів на даху, обхопивши руками коліна.

— Що тепер? — Запитав він.

— А ти що тут робиш?

— Крейг потягнув мене з собою. Говорить — якщо це пастка, я помру першим.

І Шед розповів Ворону, що він зробив.

— Ох ти чорт! Значить, таки зібрався з духом!

— Він загнав мене в куток. Ну що тепер?

— Наші шанси зростають. Стривай, дай мені подумати.

З Бакалійного проїзду долинув голос Крейга.

— Сюди! — відгукнувся Ворон. — Ми женемося за ним по п'ятах! — І обернувся до Шеда: — Не знаю, як довго мені вдасться його дурити. Я збирався перебити їх поодинці, але не думав, що він приведе з собою цілу армію.

— Нерви у мене на межі, — поскаржився Шед. — Я більше не витримаю.

Висота була однією з тисяч речей, яких він боявся.

— Ну-ну, тримайся! До кінця далеко. — Ворон раптом крикнув: — Та біжіть же йому навперейми, де ви там? — І зник, тихо кинувши: — За мною, Шед!

Шед за ним не встиг. Він не був таким спритним, як Ворон. Над ним нависла чиясь темна постать. Шед пискнув.

— Це ти, Шед?

Фігура належала одному з Крейгових громил. Серце у Шеда забилося як шалене.

— Ага. Ти бачив Ворона?

— Ні. Де Люк?

— Чорт забирай, він прямував прямо в твою сторону. Як ти міг не помітити його? Ось дивись! — Шед показав на розпушений сніг.

— Слухай, друже, я його не бачив. І не кричи на мене, ти не Крейг. Не то я тобі дупу на вуха натягну, зрозумів?

— Добре Добре. Заспокойся. Просто я боюся і сам себе підбадьорюю. Люк, схоже, звалився з даху. Ось там. Посковзнувся на льоду, мабуть. Так що будь обережніше.

— Так, я чув. Хоча за голосом мені здалося, що то Молока. Я міг б присягнутися, що чув крик Молоки. На біса ми взагалі сюди полізли? Ворон всіх нас скидає вниз поодинці. Потрібно спуститися на землю і вигадати що-небудь.

— Ну вже немає! Ми повинні спіймати його зараз. Я не хочу, щоб завтра він напав на мене з-за рогу! — Шед сам дивувався, з якою легкістю вилітає з рота брехня. І грубо лаяв про себе громилу, який все не повертався до нього спиною. — Слухай, у тебе немає із собою запасного ножа?

— Ножа? Тобі, чи що? Кинь! Тримайся краще коло мене, Шед. Я за тобою догляну.

— Так звичайно. Сліди, на мою думку, ведуть у той бік. Давай покінчимо з ним скоріше.

Громила відвернувся, роздивляючись сліди Ворона. Шед вихопив ніж і з силою вдарив. Бандит, видавши несамовитий крик, похитнувся. Ніж зламався. Шед ледве утримався на даху. Жертві це не вдалося. З усіх боків почулися здивовані крики. Крейг, схоже, вивів на даху всю свою команду.

Коли Шеда перестало трясти, він знову поповз уперед, намагаючись пригадати розташування сусідніх будівель. Йому хотілося спуститися і втекти додому. Нехай Ворон сам сьорбає цю кашу.

На наступному даху Шед зіштовхнувся з Крейгом ніс до носа.

— Крейг! — одразу занив він. — Боже мій! Відпустіть мене звідси! Він нас усіх переб'є!

— Тебе уб'ю я сам, Шед. Це була пастка, правда?

— Ні, Крейгу, ні! — Що ж робити? М'ясницький ніж зламався. Залишається тільки вдавати. Нити і вдавати. — Вам теж треба забиратися звідси, Крейгу!

Він уже прикінчив Люка, Молоку і ще когось. Він би і мене пришив разом з Люком, та тільки послизнувся і впав, а я втік — але він мене знову впіймав, коли я говорив тут з одним із ваших хлопців. Вони зчепилися, і хтось із них звалився з даху; я не бачив хто, але зуб даю, що не Ворон. Ходімо швидше вниз. Він може натрапити на нас будь-якої хвилини. Я міг би прикінчити його, але ж у мене немає зброї та й не знали ми, хто до нас наближається: думали, хтось із своїх. Ворон не дізнається. Для нього будь-хто, кого він бачить, ворог, тому йому не доводиться обережно...

— Заткнися, Шед.

Крейг, схоже, повірив. Шед заговорив ще голосніше, сподіваючись, що Ворон почує його, підкрадеться і покінчить із Крейгом.

Над дахами прокотився ще один несамовитий крик.

— Це Тескус, — сказав Крейг. — Четвертий. Правильно?

— Наскільки ми знаємо — так, — кивнув Шед. — Але, можливо, крім нас з вами, взагалі нікого не лишилося. Крейгу, ми повинні забратися звідси, поки він нас не засік.

— У чомусь ти, мабуть, маєш рацію. Може бути. Не треба було нам лізти на дахи. Пішли.

Шед почимчикував поряд, продовжуючи тараторити:

— Це була ідея Люка. Він хотів заслужити вашу похвалу. Ми помітили Ворона наверху ринви, а він нас не бачив, ну, Люк і каже: пішли, мовляв, наздоженемо його і прикінчимо, а старий Крейг вже нам...

— Заткнися, Шед. Заради Бога, заткнися. Мене нудить від твого голосу.

— Так, звичайно, пан Крейг. Тільки я не можу. Я так злякався.

— Якщо ти зараз же не закриєш пащу, я сам заткну її навіки! Тоді тобі та Ворона буде байдуже.

Шед перестав тріпатися. Господь свідок, він намагався скільки міг.

Незабаром Крейг зупинився.

— Ми влаштуємо засідку біля його фургона. Він же повернеться за візком, правда?

— Сподіваюся, пане Крейгу. Але яка вам від мене користь? Самі посудіть: зброї у мене немає, а й було б, то я його в руках тримати не вмію!

— Заткнися. Так ти правий. Карти від тебе в засідці мало, Шед. Але, я думаю, ти послужиш гарною принадою. Відвернеш його увагу, заговориш із ним. А я вдарю йому в спину.

— Крейг...

— Заткнися.

Крейг переліз за край карниза і повис, вчепившись за парапет і намацуючи ногами опору. Шед глянув униз. До землі було три поверхи.

Він штовхнув Крейга щ висів на пальцях. Крейг вилаявся, відсмикнув руку, спробував схопитись знову, промахнувся, з криком полетів униз і глухо чмякнувся об землю.

Зверху він здавався неясною тінню, яка сіпалася і незабаром затихла.

— Я знову вбив! — Шеда почав трястись. — Не можна мені тут залишатися. Його хлопці можуть мене знайти.

Шед перевалився через парапет і поліз по стіні будівлі, як мавпа, боячись не стільки висоти, скільки того, що його спіймають.

Крейг ще дихав. Він навіть був у свідомості, лише паралізований.

— Ти вгадав, Крейгу. То була пастка. Даремно ти загнав мене в куток. Моя ненависть до тобі пересилила навіть страх.

Шед озирнувся на всі боки. Минуло не так багато часу, як йому здавалося. Переслідування по дахах тривало зовсім недовго. Але де ж цей біса Ворон?

Доведеться, мабуть, самому ховати кінці у воду. Шед схопив Крейга за ноги та поволок до фургона Ворона. Гангстер заволав. Кабатник злякався, як би хто не вийшов подивитися, в чому річ. Але ніхто не з'явився. Котурн Котурн.

Коли Шед звалив його у фургон, Крейг знову заволав.

— Ну як, зручно тобі, Крейгу?

Наступним він притягнув Люка, потім пішов шукати інші тіла. Знайшов ще трьох. Ворона серед них не було.

— Якщо він не з'явиться в найближчі півгодини, — пробурчав собі під ніс кабатник, — я сам їх відвезу, і чорт із ним.

І тут же подумав: Що на тебе знайшло, Каштан Шед? Які думки лізуть тобі в голову? Ну добре, як з'ясувалося, не такий ти слюнтяй. І що з того? Це не значить, ніби ти можеш тягатися з Вороном!

Почулися чиїсь кроки. Схопивши трофейний кинжал, Шед сховався в тіні.

Ворон підтяг до фургона труп.

— Що за біс?!

— Це я їх приволік, — пояснив Шед.

— Кого їх?

— Крейга та його хлопців.

— А я вже вирішив, що він утік. Думав, доведеться почати все знову. Як це сталося?

Шед пояснив. Ворон недовірливо похитав головою:

— Чи це ти, Шед?

— Напевно, кожен має свою межу. Не можна залякувати людину до нескінченності.

— Правильно. Але я ніяк не сподівався, що ти це зрозумієш. Ну, Шеде, ти мене вразив. Хоч і розчарував трохи теж. Я сам хотів розправитися з Крейгом.

— Так він ще живий. Чуєте, стогне? У нього, мабуть, хребет переламаний. Вбийте його, якщо хочете.

— Ні, живий він дорожче коштує.

Шед кивнув. Бідний Крейг.

— А решта де? — спитав він у Ворона.

— Один начебто залишився на даху. А ще один, мабуть, втік.

— Прокляття! Це ще не кінець.

— Ми розберемося з ним потім.

— Звичайно, а він тим часом збере всю банду, і вона почне полювати на нас.

— Думаєш, вони ризикуватимуть своїм життям, щоб помститися за Крейга? Чорта з два. Вони переберуться між собою за місце ватажка. Стривай хвилиночку. Я притягну те, що на даху.

— Тільки скоріше, — сказав Шед.

Настала реакція. Він вижив. Старовина Шед повертався у свою шкуру, тягнучи за собою всі звичні страхи.

Дорогою із замку, дивлячись на рожеві та багряні плями зорі, що заповнили провали між вершинами Воландерських гір, Шед запитав:

— Чого він так репетує?

Довга тварюка в каптурі жахливо зраділа і відвалила за Крейга сто двадцять лев. Крики його чути було навіть тут.

— Я не знаю. Не озирайся, Шеде. Роби свою справу та дивись уперед. — Ворон помовчав хвилину і додав: — Я радий, що все це скінчилося.

— Скінчилося? Що ви маєте на увазі?

— Це був останній мій візит. — Ворон поплескав себе по кишені. — З мене досить.

— І з мене теж. Із боргами я розплатився. Відремонтую «Лілію», матір поселю в окремій квартирці, і мені ще вистачить на всю наступну зиму, навіть якщо справи підуть не дуже. А про замок забуду, ніби його тут немає.

— Не думаю, Шеде. Якщо хочеш забути про нього, то краще поїдемо зі мною. Як тільки гроші в тебе вийдуть, ти одразу згадаєш про нього.

— Не можу я нікуди їхати. На кого я мати кину?

— Як хочеш. Я тебе попередив. А що з Азою робити думаєш? Боюся, ти з ним клопоту не оберешся. Хранителі, схоже, налаштовані шукати доти, доки не знайдуть винних у пограбуванні Катакомб. Аза — слабка ланка.

— Я з ним упораюсь.

— Сподіваюся, Шеде. Дуже сподіваюсь.

Зникнення Крейга наробило галасу в Котурні. Шед прикинувся дурником, божився, що поняття ні про що не має, незважаючи на всі плітки. І домігся свого: йому повірили. Усі звикли вважати його боягузом. А єдина людина, який знав, що це не так, Шеду не суперечив.

Найважче було зустрітися з матір'ю. Стара Джун нічого не говорила, але сліпі очі її дивилися звинувачуючи. Під її поглядом він почував себе негідником і безбожником, немов у глибині душі вона вже зреклася сина.

Прірва між ними стала непереборною.

Розділ 16 Арча. Неприємний сюрприз

Віл зайшов за мною, коли зібрався в наступну вилазки вниз в місто. Можливо йому просто набридла самота. А серед місцевих друзів він не мав.

— В чому справа? — Запитав я, коли він ввалився в мій крихітний кабінет і по сумісництву амбулаторний пункт.

— Надягайте пальто. Ми знову йдемо до Котурна.

Його ентузіазм заразив мене виключно з тієї причини, що Черепичник мені остогиднув. Мені стало жаль своїх товаришів. Вони сиділи тут безвилазно і вмирали від нудьги.

Отже, ми вийшли і попрямували вниз схилом, повз Вигородку.

— А що сталося? — спитав я на ходу.

— Та нічого особливого, — відповів Вол. — Можливо, до нас це взагалі не має відносини. Пам'ятаєте того любчика лихваря?

— У бинтах?

— Угу. Крейг. Він зник. Разом із половиною своїх горил. Схоже, вони погризли з якимсь хлопцем і обламали зуби. З того часу їх більше не бачили.

Я насупився. Що тут особливого? Гангстери завжди зникають, а потім знову з'являються казна-звідки.

— Ось тут! — Віл показав на кущі, що росли вздовж стіни, що оперізувала Вигородку. — Тут наші голубчики проникли всередину. — Він махнув убік гаю через дорогу. — А там лишили свої фургони. Ми знайшли свідка, котрий бачив це. Він каже, фургони були сповнені дров.

Віл вдерся в кущі, став на карачки. Я наслідував його приклад, лаючись про себе, тому що відразу промок. Північний вітер анітрохи не покращував становища.

Усередині Вигородка заросла ще більше, ніж зовні. Віл показав мені кілька дюжин в'язанок, знайдених у кущах неподалік лаза.

— Видно, вони перетягли цілу купу дров.

— Їм і потрібна була ціла купа, щоб прикрити тіло. А рубали сучки там.

Віл показав на дерева, що росли вгорі, ближче до Черепичника. Замок виглядав як намальований на тлі хмар, що біжать — сіра купа каменів, яка розвалиться при першому ж підземному поштовху.

Я оглянув в'язанки. Помічники Вола стягнули їх в одне місце і обережно склали в купку, що навряд чи можна було назвати професійним підходом до справи. Дрова, як

мені здалося, заготовляли за кілька тижнів. Деякі зрізи виглядали свіжішими за інших. Я сказав про це Волі.

— Так, я помітив. Дроворуби, зважаючи на все, робили заготівлі регулярно. А потім випадково натрапили на вхід до Катакомби. І тоді їх охопила жадібність.

— Хм. — Я дивився на в'язанки. — Думаєте, вони продавали дрова?

— Ні. Це ми знаємо точно. Ніхто не продавав дрова із Вигородки. Мабуть, сім'я або група сусідів використовувала їх для потреб.

— А ви перевірили власників стаєнь?

— На вашу думку, грабіжники зовсім вже дурні? Хто ж найматиме фургон, щоб обчистити Вигородку?

Я знизав плечима:

— Ми ж розраховуємо на те, що один з них виявиться дурнем, правда?

— Ви маєте рацію, — визнав Віл. — Треба буде перевірити. Все, на жаль, ускладнюється тим, що я єдиний, хто не боїться спускатися до Котурна. Сподіваюся, нам таки десь та пощастить. Але якщо потрібно, я прочешу всі стайні. Коли розгрібу Найбільш термінові справи.

— Покажете мені місце, де вони проникли в Катакомби? — Запитав я.

Першим його спонуканням було відповісти «ні». Але, подумавши, він сказав:

— Це досить далеко, за годину ходьби. Я краще хотів би за гарячими слідами рознюхати щось про зникнення Крейга.

— Гаразд, отже, іншим разом, — кивнув я.

Ми спустилися на територію Крейга і пішли вештатися будинками. У Вола ще з дитинства залишилися тут деякі знайомці. Якщо їх умовити та підмастити парочкою гершів, вони ділилися деякими відомостями. Але мені при одкровеннях бути не дозволялося. Я вбивав час, потягуючи пиво у кабачках, де переді мною то виляли хвостом, побачивши мої гроші, то шарахалися, як від чумного. Якщо хтось питав, то я не заперечував, що прийшов сюди як інквізитор.

Нарешті до мене приєднався Віл.

— Можливо, всі ці відомості нічого не варті. Чутки ходять різні. Один каже, що Крейга укокошили його власні хлопці. А інший вважає — це справа рук конкурентів. Крейг досить нахабно поводився з господарями сусідніх територій.

Віл прийняв кухоль вина за рахунок закладу — вперше на моїй пам'яті. Видно, надто занурений був своїми думками.

— Є, щоправда, одна зачіпка. Можна буде її перевірити. Крейг, кажуть, жадав поквитатися з якимось чужинцем, який публічно зробив з нього посміховисько. Дехто вважає, що чужинець із ним і розправився. — Віл витяг якийсь список і почав уважно переглядати його. — Не думаю, що це нам щось. дасть, однак у ніч зникнення Крейга було багато криків та криків. І жодного очевидця, зрозуміло. — Віл усміхнувся. — А розвісьвухи кажуть, там була справжня гонитва. Тому я схиляюся до версії що його прикінчили свої.

— А що це за список?

— Тут ті, хто міг тягати дрова з Вигородки. Не виключено, що хтось із них бачив там один одного. Сподіваюся дізнатися щось цікаве, порівнявши їх оповідання.

Віл замовив ще кухоль вина. Цього разу він за неї заплатив, і за першу теж, хоча господар на оплаті не наполягав. У мене склалося таке враження, що жителі Арчі звикли все давати Хранителям задарма. У Вола просто вистачало совісті не користуватися цим, принаймні у Котурні. Йому не хотілося ускладнювати місцевим мешканцям і так важке життя.

Часом я мимоволі переймався симпатією до нього.

— То ви не збираєтеся розкручувати далі справу Крейга?

— А навіщо? У тім, що тіла зникли немає нічого незвичайного. Швидше за все спливуть десь у річці за кілька днів, якщо віддали кінці. Або почнуть мстити, якщо живі. — Віл ткнув пальцем в одне з імен списку: — Ось. Він теж вештається в місцевому районі. Потрібно поговорити з цим Вороном, поки ми тут.

Кров відхилила у мене від обличчя.

— З ким?

Віл подивився на мене з подивом. Я змусив себе розслабитися та прийняти невимушений вигляд. Складки на лобі у Вола розгладилися.

— З типом на ім'я Ворон. Той самий чужинець, який начебто посварився з Крейгом. Він живе в тих же краях, що й один дроворуб із мого списку. Мабуть, треба поставити йому кілька запитань.

— Ворон. Незвичайне ім'я! Що вам відомо про нього?

— Тільки те, що він іноземець і, схоже, неабиякий прохвіст. Оселився тут пару років назад. Типовий волоцюга. Оббивається разом із бандою Кратера.

Кратер і його банда були ті самі бунтівні втікачі, що влаштувалися в Арчі.

— Чи можу я попросити вас про послугу? Малоймовірно, але цей хлопець може виявитися тим самим привидом, про який я казав вам минулого разу. Не лізьте до нього із питаннями. Вдайте, що ви не чули його імені. Просто складіть мені його словесний портрет і дізнайтеся, чи один він живе чи з кимось.

Віл насупився. Моє прохання йому явно не сподобалося.

— Це важливо?

— Не знаю. Може бути.

— Гаразд.

— І, якщо можна, поки що збережете все в таємниці.

— Цей хлопець, як я розумію, щось для вас означає?

— Так, якщо він той самий, кого я вважав загиблим. У мене до нього є одне діло.

— Особисте? — Усміхнувся Віл.

Я кивнув, намагаючись збагнути, як поводитися. Ситуація була небезпечною. Якщо це дійсно наш Ворон, необхідно діяти вкрай обережно. Я не міг припустити, щоб він потрапив у розслідування. Занадто багато він знав — диявольськи багато! Через нього половину офіцерів та сержантів Загону могли допитати. А потім прикінчити.

Найкраще, вирішив я, напустити туману: нехай Віл вважає, що Ворон мій старий ворог, з яким я прагну зустрітися в темному кутку. Але не більше.

— Я вас зрозумів, — сказав Віл і подивився на мене якось по-іншому, наче зрадів тому, що я зрештою такий самий, як усі нормальні люди.

А я й справді такий самий. Хоча люблю часом прикинутися, ніби це не так.

— Мені час у Черепичник, — сказав я йому. — Потрібно поговорити з парою друзів.

— Дорогу знайдете?

— Знайду. Дайте мені знати, якщо щось з'ясуйте.

— Гаразд.

Ми попрощалися. Я помчав вгору схилом з усією спритністю, на яку були здатні мої сорокарічні ноги.

—Друзі мої, схоже, у нас неприємності, — сказав я, відкликавши Ільмо та Гобліна в затишний куточок, де нас ніхто не міг підслухати.

— А саме? — спитав Гоблін. Він згорав від нетерпіння з тієї самої хвилини, як побачив мене. Думаю, видок у мене був трохи змилений.

— У Котурні промишляє якийсь тип на ім'я Ворон. Минулого разу, коли ми з Волом ходили до Котурна, там майнув якийсь хлопець, схожий на Ворона. Але тоді я вирішив, що мені привиділося.

Ільмо з Гобліном тут же занервували не гірше за мене.

— Ти певен, що це він? — Запитав Ільмо.

— Ні. Поки певності немає. Я рвонув звідти з усіх ніг, як почув ім'я Ворон. Нехай Віл вважає його моїм старим ворогом, з яким я прагну сквитатися. Він обіцяв порозширювати про хлопця і скласти його словесний портрет. А також дізнатися, чи з ним Сонечко. Можливо, у мене просто напад білої гарячки, але я хотів, щоб ви про це знали. На всякий.

— А якщо це і справді він? — сказав Ільмо. — Що тоді робитимемо?

— Не знаю. Ми можемо чудово влипнути. Якщо їм випадково зацікавиться Шепіт — ну, хоча б тому, що він плутається з місцевими бунтівниками... Загалом, самі розумієте.

— Мовчун, пам'ятається, казав, що Ворон збирався злиняти в таку далечінь, де ніхто його не знайде, — задумливо промовив Гоблін.

— Напевно, він вважав, що втік досить далеко. Ми ж майже на краю світу.

Саме тому я так розхвилювався. Якраз у такому місці, типу Арчі, за моїми уявленням, Ворон і мав сховатися, якщо хотів втекти від Леді. Далі бігти було просто нікуди, хіба що навчитись ходити по воді як по суші.

— По-моєму, — сказав Ільмо, — треба з'ясувати все точно, перш ніж впадати в паніку. А там вирішимо, що робити. Може, пошлемо до Котурна наших хлопців?

— Я теж про це думав. Навіть план для Шепіт підготував — правда, він стосувався зовсім до іншої справи. Давайте скажемо їй, що займемося його виконанням, а самі пошлем хлопців стежити за Вороном.

— Кого? — Запитав Ільмо. — Ворон пізнає будь-кого, хто знає його!

— А ось і ні. Ти можеш послати хлопців, які вступили до загону після битви при Чарах. І ще Лихваря для вірності. Ворон виразно не пам'ятає новачків, їх там була ціла купа. А якщо ти хочеш, щоб біля керма хтось стояв надійний, пішли туди Гобліна. Нехай закопається в якусь дірку, де він міг б сховатися від цікавих очей, але тримати віжки у своїх руках.

— Що скажеш, Гоблін? — Запитав Ільмо.

Гоблін нервово посміхнувся:

— Я на все згоден, аби чимось зайнятися. У мене в цьому палаці скоро мізки запліснівніють. Люди тут усі якісь зрушені.

— Скучив за Одноокім? — хмикнув Ільмо.

— Майже.

— Гаразд, — сказав я. — Вам знадобиться провідник. Ним буду, звісно, я. Не хочу, щоб Віл пхав свій ніс у цю справу далі, ніж потрібно. Але тамтешні жителі вважають, що я з

його команди. Тож тримайтеся від мене на відстані. І постарайтеся не видати, хто ви такі. Не ускладнюйте самі собі життя.

Ільмо встав:

— Зараз покличу сюди Шишку та Лихваря. Відведеш їх униз і покажеш, що до чого. Потім один із них повернеться за рештою. Обговори поки всі деталі з Гобліном.

І він пішов.

Так ми зробили. Гоблін разом із шістьма солдатами оселився неподалік кварталу, де раніше царював Крейг. Начальству я наплів, що так потрібно для справи.

І почав чекати.

Розділ 17 Плани далеких мандрівок

Шед спіймав Азу, коли той намагався шмигнути за двері.

— Ти що, здурів?

— Мені треба вийти, Шед. Я тут збожеволію.

— Так? А ти не хочеш послухати новини, Аза? Інквізитори шукають тебе. Віл особисто був тут днями і питав про твоє ім'я!

Шед трохи перебільшив, звичайно. Віл не виявляв особливої наполегливості. Однак його поява явно була якось пов'язана з Катакомбами. Віл зі своїм корешем вешталися Котурном майже кожен день і розпитували, розпитували, розпитували. Шедові не посміхалося, щоб Аза зіткнувся з Волом віч-на-віч.

Аза або запанікує, або розколеться під час допиту. І в будь-якому випадку Каштан Шед дуже скоро потрапить у саме полум'я.

— Аза! Якщо тебе зловлять, ми всі покійники.

— Чому?

— Ти витрачав ті старовинні монети. Вони шукають людину, яка має багато старих грошей.

— Чортів Ворон!

— Що?

— Він віддав мені проїзні гроші. Як мою частку. Я багатий. А тепер ти кажеш, що мене схоплять, якщо я почну витрачати свої гроші!

— Ворон, мабуть, вирішив, що ти перечекаєш, поки вляжеться переполох. А він до того часу злиняє.

— Злиняє?

— Він збирається відплисти, як тільки відкриється гавань.

— І куди він прямує?

— Кудись на південь. Він про це не говорив.

— Що ж мені робити? Знову перебиватись із хліба на воду? Прокляття, Шеде! Так нечесно!

— Нема худа без добра, Аза. Зате тепер ніхто не прагне твоєї крові.

— Ну і що? Зате тепер на мене полює Віл. З Крейгом я, може, якось домовився б. А з Волом хрін домовишся! Так не чесно! Все своє життя...

Шед не слухав його. Він сам часто співав цю пісню.

— Що ж мені робити, Шеде?

— Не знаю. Напевно, причаїтися і чекати. — Шеда раптом осяяло: — А що, як тобі на якийсь час забратися з Арчі?

— Ну... Щось у цьому є. Мабуть, в інших місцях мої гроші можна буде витратити?

— Не знаю. Я ніколи не мандрував.

— Попроси Ворона зайти до мене, коли він з'явиться.

— Аза...

— Та гаразд тобі, Шед! Я ж просто спитаю. Ну, в гіршому випадку він мені відмовить, і Усе.

— Справа твоя, Аза. Але мені дуже не хочеться, щоб ти їхав.

— Ну звичайно, Шеде. Звичайно. — Шед пірнув за двері, але Аза гукнув його: — Стривай секундочку!

— Так?

— Е-е... Чи бачиш... Загалом, я тебе навіть не подякував.

— За що, Аза?

— Ти врятував мені життя. Ти ж притяг мене сюди, правда?

Шед знизав плечима, кивнув:

— Я не зробив нічого особливого, Аза.

— Ні, зробив, Шеде! І я про це не забуду. Я у тебе у великому боргу.

Шед поспішив униз, поки його зовсім не засоромили. Ворон уже повернувся і по своєму звичаю швидко говорив про щось із Сонечком. Знову сперечаються, мабуть.

Ні, вони безперечно коханці. Чорт би їх узяв. Шед почекав, поки Ворон помітить його.

— Аза хоче вас бачити. На мою думку, він збирається поїхати разом з вами, якщо ви не проти.

Ворон хмикнув:

— Це вирішило б усі твої проблеми, правда?

Шед не став заперечувати, що почуватиметься затишніше, якщо Аза поїде з Арчі.

— Як ви до цього ставитеся?

— Загалом ідея непогана. Аза не подарунок, але люди мені потрібні. До того ж він у мене на гачку. А його від'їзд допоможе мені замістити сліди.

— Тоді забирайте його разом із моїм благословенням.

Ворон попрямував до сходів.

— Стривайте! — гукнув його Шед. Він не знав, з чого почати і чи це важливо взагалі. Але вирішив таки сказати. — Останнім часом Віл зачастив у Котурн. Разом з своїм корешем.

— Ну і?

— Ну, можливо, він уже напав на наш слід. По-перше, він приходив сюди і шукав Азу. По-друге, він розпитував про вас.

Обличчя у Ворона застигло.

— Про мене? Як це?

— Нишком. Пам'ятаєте Сел, дружину мого двоюрідного брата Ферта? Її брат одружений з однієї з кузин Вола. Крім того, у Вола залишилися тут старі знайомі, ще з колишніх часів, коли він не був Хранителем. Він часом допомагає їм, а деякі з них допомагають йому відомостями.

— Загальна картина мені зрозуміла. Давай ближче до діла.

— Віл розпитував про вас — хто ви, звідки родом, хто ваші друзі і таке інше.

— Але навіщо?

Шед тільки плечима знизав.

— Гаразд. Дякую. Я з цим розберуся.

Розділ 18 Арча. Димова завіса

Гоблін стояв через дорогу, притулившись до будівлі і напружено дивлячись на мене. Я невдоволено насупився. Якого біса він виліз надвір? Якщо Віл впізнає його, то зрозуміє, що ми ведемо подвійну гру. Очевидно, Гоблін хотів мені щось сказати.

Віл зібрався увійти до чергової з незліченних забігайлівок.

— Мені треба поговорити з однією людиною у провулку щодо коня.

— Угу.

Він зник за дверима. Я ковзнув у провулок і помочився. До мене підійшов Гоблін.

— В чому справа? — Запитав я.

— Справа в тому, Костоправе, що це він. Ворон. Наш Ворон. І не один, а з Сонечком.

Вона працює служницею у кабачку «Залізна лілія».

— Щоб я здох! — Вирвалося в мене.

— Ворон живе там же. Вони вдають, що знайомі не так добре, але Ворон за нею наглядає.

— Прокляття! Ну звісно, інакше і бути не могло! Що ж нам тепер робити?

— Швидше за все, викрутитись і поцілувати себе в зад. На прощання. Цей негідник, схоже, заправляє торгівлею трупами. Чим більше ми дізнаємося, тим більше я в цьому впевнений.

— Як же ти примудрився Вола обставити? Він поки що нічого не рознюхав.

— Я маю ресурси, яких немає у Вола.

Я кивнув головою. Що правда то правда. Деколи зручно мати під рукою чаклуна. Але не завжди, особливо якщо згадати про цих сучок в Черепичнику.

— Поспішай, — сказав я. — Інакше він здивується, куди я зник.

— У Ворона є фургон та упряжка. Він тримає їх у іншому кінці міста. Зазвичай виїжджає пізно вночі.

Я знову кивнув головою. Ми вже встановили, що мисливці за трупами промишляють нічну зміну.

— Але… — вів далі Гоблін. — Я вважаю, тобі сподобається це але. Якось він узяв фургон серед білого дня. За дивним збігом, якраз на день пограбування Катакомб.

— Бог ти мій!

— Я оглянув його фургон, Костоправ. І знайшов кров. Досить свіжу. Судячи з всього, вона з'явилася там тієї ночі, коли зник цей бандюк зі своїми друзями.

— Ох, бляха! Ніфіга собі! Ми влипли по саму маківку. Слухай, тепер ти краще зникни. Мені треба ще вигадати якусь історію для Вола.

— До зустрічі.

— Ага.

Тоді я був готовий опустити руки і здатися. Мене переповнював розпач. Цей проклятий придурок Ворон — я чудово розумів, що він робить. Збирає тугу мошну для втечі, продаючи трупи та грабуючи гробниці. Докори сумління його не мучать. У його світі покійникам не надають такого значення. До того ж у нього є причина: Сонечко.

Я ніяк не міг позбутися Вола. Мені відчайдушно хотілося поговорити з Ільмо, але доводилося брести слідом за інквізитором з однієї діри в іншу і ставити питання.

Поглянувши на північний схил, на чорний замок, я подумав, що дивлюся на фортецю, яку збудував Ворон. Нема чого так хвилюватися, сказав я собі. Докази-то непрямі, не остаточні... Ні, все це нісенітниця. Доказів цілком достатньо. Моїх роботодавців не турбують такі юридичні тонкощі, як стовідсоткові докази.

Ільмо теж вийшов із себе:

— Ми можемо вбити його. Тоді він точно ні про що не проговориться.

— Ти серйозно, Ільмо?

— Не зовсім. Але ти знаєш: я зроблю це не вагаючись, якщо стан справ стане безвихідним.

— Н-так.

Всі ми зробимо це не вагаючись. Принаймні спробуємо. Ворон же може не дати нам себе вбити. Такого крутого сучина сина, як він, ще пошукати треба.

— Знаєш, Ільмо, на мою думку, нам потрібно знайти його і просто сказати, щоб він прибирався з Арчі до чортової матері.

Ільмо сердито зиркнув на мене:

— Ти що, зовсім нічого довкола себе не помічаєш? Забратися звідси зараз можна тільки повітрям. Гавань змерзла. Усі проходи у горах завалило снігом. На твою думку, нам вдасться вмовити Шепіт, щоб вона зробила нам ласку і переправила на килимі одного із місцевих мешканців?

— Двох місцевих мешканців. Гоблін каже, Сонечко, як і раніше, з Вороном.

Ільмо глибоко замислився. Я відкрив рот, але він махнув на мене рукою, вимагаючи тиші. Я чекав. Нарешті він запитав:

— Цікаво, що він зробить, коли тебе побачить? Якщо врахувати, що він якось пов'язаний зі збродом Кратера?

Я клацнув язиком:

— Н-так. Про це я не подумав. Мені треба дещо уточнити.

І побіг шукати Вола.

— У вас чи герцога є свої люди у банді Кратера? — Запитав я його.

— А якщо й є? — здивувався він. — Що з того?

— Давайте поговоримо з ними. В мене ідея. Сподіваюся, нам таки вдасться розкрутити цю справу.

Він довго дивився на мене. Можливо, він був кмітливішим, ніж прикидався.

— Гаразд. Тільки не чекайте від них надто багато. Якщо повстанці не відбулися від наших людей, то лише тому, що ми їх не чіпаємо. Вони просто збираються разом і згадують минуле. Бойовий запал у них давно згас.

— І все ж таки спробуємо. Чим чорт не жартує! Може, вони зовсім не такі безневинні овечки, як здається.

— Дайте мені півгодини.

За півгодини ми з ним уже сиділи в компанії двох таємних агентів і по черзі ставили їм питання, кожен зі своєю метою.

Агенти не знали Ворона, принаймні на ім'я. Я полегшено зітхнув. Але щось там було не так, і Вол це відразу почув. Він мучив їх питаннями, поки не вивудив всі підозрілі подробиці.

— Мені час до начальства, — заявив я. — Думаю, Шепіт захоче про це дізнатися.

І я виклав йому план захоплення. Волу, схоже, він сподобався.

— Я повідомлю Аргадона. Мені й на думку не спадало, що пограбування може бути справою рук біженців. Політичні. Тому, мабуть, і монети в ходу не з'явилися. А може, вони й трупи також продають?

— Повстанцям завжди потрібні гроші, — зауважив я.

Ми виступили наступного вечора, на вимогу Шепіт і всупереч запереченням герцога, натомість за підтримки головного Хранителя. Герцог, як і раніше, не бажав, щоб нас бачили у місті. А Хранителям було начхати. Вони просто хотіли врятувати свою репутацію.

Ільмо тихо виник із вечірньої тіні.

— Готові? — шепнув він.

Я подивився на свою четвірку.

— Готові!

В операції взяли участь усі до єдиного члени Загону, що були в Арчі, а також співробітники таємної поліції герцога та дюжина людей Вола. Якою би дурною мені не здавалась його робота, я все одно здивувався, дізнавшись, як мало народу в нього в конторі. В наявності були всі підлеглі Вола, крім одного. Але той не з'явився поважною причиною — він хворів.

Ільмо подав сигнал, промичавши три рази. Колишні бунтівники зібралися на своє регулярне тлумачення. Я хихікнув з думки про сюрприз, який на них чекає. Вони сподівалися, що від Леді їх відокремлюють сім років плюс п'ятнадцять сотень миль!

Операція тривала менше хвилини. І пройшла без жодної жертви. Вони просто тупо дивилися на нас, упустивши безвільно руки. Потім хтось упізнав нас і простогнав:

— Чорний Загін! В Арчі!

— Все скінчено, — озвався ще чийсь голос. — Закінчено раз і назавжди. Вона перемогла.

Здавалося, це їх не дуже хвилює. Дехто навіть відчував полегшення. Ми провернули все так тихо, що в місті ніхто нічого не помітив. Наймирніше захоплення у моєму житті. Повстанців відвели до Черепичника, і Шепіт із Пером взялися до роботи.

Мені залишалося тільки сподіватися, що ніхто з бунтівників не знає занадто багато.

Я все поставив на одну карту, сподіваючись, що Ворон не розповів їм, хто така Сонечко. Але якщо моя карта буде бита, то вийде, що замість димової завіси я влаштував справжню пожежу, в якій погоримо всі ми.

Оскільки Шепіт мене так і не викликала, я вирішив, що виграв.

Розділ 19 Арча. Паніка

Ворон впав у двері «Лілії». Шед здивовано дивився на нього. Ворон, задихаючись, притулився до одвірка. Виглядав він так, ніби щойно заглянув у вічі своєї смерті. Шед кинув ганчірку і поспішив до нього, прихопивши із собою глиняну бутилку.

— Що трапилося?

Ворон не відриваючись дивився поверх його плеча на Сонечко, яка обслуговувала самотнього платоспроможного відвідувача. Потім потряс головою, глибоко зітхнув і пересмикнув плечима.

Він був наляканий! Святі угодники, цей чоловік був у нестямі від жаху! Шед приголомшено застиг. Що могло довести Ворона до такого стану? Адже навіть чорний замок був йому ні по чім!

— Ідіть сюди, Ворон. Сядьте.

Шед взяв його за руку. Той покірно поплентався слідом. Шед упіймав погляд Сонечка, знаками велів принести два кружки і ще одну бутилку. Сонечко, тільки-но глянувши на Ворона, забула про свого клієнта. За кілька секунд вона прибігла з кухлями і вином і відразу почала говорити щось Ворону на пальцях.

Ворон не бачив її.

— Ворон! — свистячим пошепком покликав його Шед. — Візьміть себе в руки, друже! Що, чорт забирай, сталось?

Погляд у Ворона нарешті став осмисленим. Він подивився на Шеда, на Сонечко, на вино. Осушив кухоль одним ковтком, ляснув нею по столу. Сонечко налила знову.

Забутий відвідувач почав висловлювати невдоволення.

— Сам візьми що треба, — кинув йому Шед.

Клієнт образився.

— А не хочеш, то йди до біса! — Сказав йому Шед. — Кажіть же, Ворон! Ми влипли?

— Е-е... Ні. Не ми, Шеде. Я. — Ворон струснувся, як пес, що виходить із води, і подивився на Сонечко. Її пальці розпочали діалог.

Шед уловив майже все. Ворон наказав Сонечку збирати речі. Їм треба бігти. Сонечко хотіла знати чому.

— Бо вони нас знайшли, — сказав Ворон.

— Хто? — Запитала Сонечко.

— Загін. Він тут. В Арчі.

Сонечко, схоже, не стривожилася. Вона просто не повірила. «Загін? — подумав Шед. — Що ще за проклятий загін?»

— Вони тут, — наполягав Ворон. — Я пішов на збори. Але спізнився. На щастя. Прийшов, а там уже все почалося. Люди герцога. Хранителі. І загін. Я бачив Костоправа, Ільмо, І Гобліна. Я чув, як вони гукали один одного по імені. Чув, як вони згадували про Шепіт та Перо. Загін в Арчі, і дві Взяті теж. Ми маємо бігти.

Для Шеда все це залишилося суцільною тарабарщиною. Що за загін? Чому Ворон так наляканий?

— А як ви збираєтесь тікати, Ворон? Ви ж не зможете вибратися із міста. Гавань скута льодом.

Ворон глянув на нього ніби на єретика.

— Заспокойтесь, Ворон. Подумайте головою. Я не розумію, що відбувається, але одне можу сказати вам точно: зараз ви більше схожі на Каштана Шеда, ніж на Ворона. Впадати в паніку — це заняття для старого Шеда. Пам'ятаєте про такого хлопця?

Ворон видавив ледве помітну посмішку.

— Так ти правий. Ворон не панікує. Ворон думає головою. — Він криво посміхнувся. — Дякую, Шед.

— Що трапилося?

— Скажімо так: мене спіткало минуле. Минуле, з яким я не очікував зіткнутися знову. Слухай, розкажи мені про того кореша, що хитався тут разом із Волом. Наскільки я чув, Віл зазвичай ходить один.

Шед описав людину як міг, хоча пам'ятав її досить невиразно. Вся його увага було тоді прикута до Воля. Сонечко повернулася так, щоб бачити як рухаються Шедові губи. А потім беззвучно промовила своїми губками одне-єдине слово.

Ворон кивнув:

— Костоправ!

Шед здригнувся. Прізвисько, перекладене Вороном, звучало зловісно.

— Він щось на зразок найманого вбивці?

— Ні, — тихо засміявся Ворон. — Загалом він лікар. І досить обізнаний. Але у у нього є й інші таланти. Йому, наприклад, дістало хитрощів, щоб розшукувати мене під прикриттям Вола. Хто звертатиме на нього увагу? Усі будуть вирячитися на проклятого інквізитора!

Сонечко знову заговорила жестами. Занадто швидко для Шеда, проте він зрозумів головне: вона намагалася переконати Ворона, що Костоправ його друг і не став би за ним влаштовувати полювання. Це просто збіг, що їхні доріжки перетнулися.

— Ніякий не збіг, — заперечував Ворон і вголос, і руками. — Якщо вони не полюють на мене, тоді що вони роблять в Арчі? І чому тут дві взяті?

І знову Сонечко відповідала занадто швидко, щоб Шед міг зрозуміти все дослівно. Схоже, вона стверджувала, що якби якась Леді дісталася цього Костоправа чи якогось Мовчуна, то Костоправа тут би не було.

Ворон дивився на неї добрих п'ятнадцять секунд, завмерши як кам'яний. Потім осушив ще кухоль вина і сказав:

— Ти права. Абсолютно права. Якби вони шукали мене, то давно б упіймали. І тебе теж. Взяті полювали б на нас усім гуртом. Отже, все-таки збіг. Але найкрутіші головорізи Леді, проте, в Арчі. І вони щось шукають. Що? І навіщо?

Нарешті, це був колишній Ворон. Холоднокровний, зібраний, розважливий.

— Чорний замок! — жестами відповіла Сонечко.

Серце у Шеда впало. Ворон кілька секунд дивився на Сонечко, потім перевів погляд у бік чорного замку — і знову дивився на дівчину:

— Чому?

Сонечко знизила плечима і сказала руками:

— Тому що в Арчі немає більше нічого, що могло б привести сюди Леді.

Ворон подумав ще кілька хвилин і звернувся до Шеда:

— Шед, я допоміг тобі розбагатіти? Я витягнув тебе з біди?

— Звичайно, Ворон.

— У такому разі тепер твоя черга простягнути мені руку допомоги. В Арчі зараз мої вороги, дуже могутні. Вони працюють разом із Хранителем та герцогом і, можливо, прибули сюди через чорний замок. Якщо вони дізнаються, що я тут, мені доведеться туго.

Каштан Шед їв досхочу і спав у теплі. Мати його була прилаштована. У нього не залишилося боргів, ніщо не загрожувало його життю. Всім цим він був завдячує людині, що сиділа навпроти. Правда, йому ж він був зобов'язаний і муками совісті, але їх він Ворону вже пробачив.

— Кажіть. Я зроблю все що зможу.

— Ти допоможеш не тільки мені, а й собі теж, якщо їх цікавить чорний замок. Собі, мені та Азі. Пограбування Катакомб було помилкою. Ну та гаразд. Я хочу, щоб ти з'ясував, наскільки можливо, що діється в Черепичнику. Якщо потрібні будуть гроші на підкуп, скажи мені. Я заплачу.

— Звичайно, — пробурмотів спантеличено Шед. — А ви не могли б розповісти мені більше?

— Коли дізнаюсь, тоді розповім. Сонечко, збирай речі! Ми маємо зникнути.

Тут Шед запротестував — вперше за весь день:

— Гей! Що ви надумали? Як же я без неї впораюся з таверною?

— Візьми до себе ту дівчину, Лізу. Або свого двоюрідного братика. Це не моя справа. Ми маємо зникнути.

Шед насупився.

— Вони полюють більше на нею, ніж за мною, — сказав Ворон.

— Вона ж ще дитина!

— Шед!

— Слухаюсь, пане. Як мені зв'язатися з вами, пане?

— Не треба зі мною зв'язуватись. Я тебе сам знайду. Пішли, Сонечко. Там в Черепичнику, Взяті.

— Хто такі взяті? — Запитав Шед.

— Якщо ти віриш у своїх богів, Шед, молись їм, щоб тобі ніколи не довелося про це дізнатися. Та міцніше молись! — І коли Сонечко повернулася зі своїми мізерними пожитками. Ворон додав: — Поїдемо краще разом зі мною, Шеде! Тут назрівають деякі події, які тобі навряд чи сподобаються.

— Мені треба дбати про матір.

— Ти все-таки подумай як слід, Шед. Я знаю, про що говорю. Я сам працював на цих людей.

Розділ 20 Арча. Тінь Володаря

Ворон, як крізь землю, провалився. Навіть Гобліну було не під силу взяти його слід. Шепіт з Пером обробляли бранців, доки не вичерпали їх до дна, але жодних відомостей про нашого старого друга у повстанців не було. Ймовірно, Ворон спілкувався з ними під псевдонімом.

Чому ж він не скористався ним у Котурні? Дурниця? Гордість? наскільки я пам'ятаю, гордості у Ворона навалом. Ворон — ім'я трохи більше справжнє, ніж Костоправ. Але так ми звали його, коли служили разом. Ніхто, крім Капітана, не знав справжнього імені Ворона. Колись він був заможною людиною в Опалі. Це я знав. Він став заклятим ворогом Кульгавого після того, як той використав дружину Ворона та її коханців, щоб відібрати в нього всі права та титули. Це я також знав. Але я гадки не мав, ким він таки був, перш ніж став солдатом Чорного Загону.

Я боявся говорити Капітану про те, що нам удалося рознюхати. Він любив Ворона. Вони двоє були, як брати. Капітан, мабуть, сильно переживав, коли Ворон дезертував із Загону. Він переживатиме ще сильніше, коли дізнається, якими справами займався в Арчі його друг.

Шепіт зібрала нас, щоб оголосити результати допитів.

— Рано святкувати перемогу, панове, — різко сказала вона. — Усі ці люди, за винятком одного чи двох, просто базіки. Ми вибили з них бойовий дух під Чарами. Але ми дізналися, що чорний замок справді скуповує трупи. Його жителі не гидують навіть живими людьми. Двоє наших бранців продавали їм мерців, збираючи гроші на повстання.

Думка про торгівлю трупами була огидною, але не такою страшною. Я не міг зрозуміти, навіщо потрібні мешканцям замку покійники.

— Заколотники не брали участі у пограбуванні Катакомб, — продовжувала Шепіт. — І взагалі, вони для нас не становлять жодного інтересу. Ми передамо їх Хранителям: нехай роблять із ними що хочуть. А ви, панове, повернетесь до міста і продовжуйте копати.

— Перепрошую, мадам? — Запитав Ільмо.

— Хтось у Арчі постачає трупами чорний замок. Знайдіть його. Так хоче Леді.

Ворон, подумав я. Не інакше, як Ворон. Більше нема кому. Так, ми повинні знайти цього суччиного сина! І викинути з міста — чи вбити.

Ви повинні зрозуміти, що означає для нас Загін. Він для нас і батько, і мати, і вся Наша родина. Окрім нього у нас нічого більше немає. Якщо Ворона зловлять, то він вб'є сім'ю, і в прямому значенні, і в переносному. Леді розжене залишки Загону, після того, як пропустить нас через м'ясорубку за те, що не донесли вчасно на Ворона.

— Нам було б легше, — сказав я, звертаючись до Шепіт, — якби ми знали, з чим маємо справу. Важко приймати щось серйозно, коли тобі ні чорта не пояснюють. У чому суть проблеми? Так, замок досить дивний, я згоден. Але нам що до нього?

Шепіт, схоже, задумалася. Кілька секунд її очі були зовсім порожніми. Вона повідомляла вищому начальству. Вступила в контакт із Леді.

Повернувшись, вона сказала:

— Коріння чорного замку — у Курганні.

Ми нагострили вуха.

— Що? — Я раптово охрип.

— Чорний замок — це лазівка Володаря, через яку він хоче вирватися на волю. Коли замок досягне певної величини і буде створено відповідні умови, тварюки, що населяють замок і віддані Володарю душею та тілом, визволять його з Великого Кургану. Тут.

Хтось недовірливо забурчав. Це здавалося неймовірним, незважаючи на всі бачені нами дива і чаклунські штучки.

— Він передбачав поразку, яку завдасть йому Біла Троянда, проте не зумів передбачати зраду Леді, — продовжувала Шепіт. — Ще до падіння Володарства він почав готувати своє повернення. Він послав сюди свого вірного прихильника із насінням чорного замку. Але щось у них не вийшло. Володар не мав наміру чекати так довго. Можливо, він не знав про те, що в Арчі прийнято зберігати мерців. До речі, на що вони чекають? Судна, яке перевезе їх в рай?

— Грубо кажучи, так, — сказав я. — Я вивчав їхні звичаї, але все одно вони для мене темний ліс. Продовжуйте, будь ласка. Значить, Володар вискочить тут і нападе на нас?

— Не вискочить, якщо нам вдасться зупинити його. Але не виключено, що ми з'явилися сюди надто пізно. Цей торговець трупами — якщо ми не схопимо його якнайшвидше, буде справді надто пізно. Портал майже готовий до відкриття.

Я глянув на Ільмо. Він — на мене. Бог ти мій, подумав я. Знав би Ворон, що він робить... Я, як і раніше, не тримав на нього зла. Він чинив так заради Сонечко. Він не міг знати, що працює на руку Володарю. Уже настільки совісті у його вистачило б. Він знайшов би якийсь інший спосіб... На біса йому знадобилася така прорва грошей, хто б мені пояснив!

Ми мали знайти його. Більше нам нічого не лишалося. Відтепер, щоб ми ні робили, нашою головною метою буде прибрати звідси Ворона — заради порятунку Загону.

Я глянув на Ільмо. Він кивнув головою. Починаючи з сьогоднішнього дня, ми боротимемося за життя своєї сім'ї.

Десь, якось Ворон почув небезпеку. Гоблін заглянув під кожен камінчик у Котурні, спостерігав за кожним провулком, практично оселився у «Залізній лілії», і все без толку. А час мчав уперед. Насувався теплий сезон. І ми дедалі більше впадали в паніку.

Розділ 21 Арча

Ворон відпливав незабаром після відкриття навігації на зовнішньому каналі. Шед вирушив попрощатися з ним — і тільки тут побачив, на що перетворилися вклад Ворона в судноплавство.

Ворон збудував собі корабель і набрав команду. Справжній новенький корабель — такого великого судна Шед зроду не бачив. «Не дивно, що йому потрібен був цілий статок, — подумав господар таверни. — Цікаво, скільки трупів пішло на будівництво такої махини?»

Додому він повернувся в якомусь заціпенінні. Налив собі вина, сів, дивився в порожнечу.

— Ворон був приголомшливий хлопець, — пробурмотів Шед. — Але я радий, що він забрався звідси й Азу прихопив із собою. Може, тепер нарешті все увійде до нормальної колії.

Шед купив будиночок неподалік Вигородки і поселив там свою матір із прислугою, позбувшись таким чином її злісного сліпого погляду.

У «Лілії» щодня працювали ремонтники. Вони заважали бізнесу, але торгівля все одно йшла жваво. У гавані панувало пожвавлення. Роботи вистачало для всіх охочих.

Шед не зміг впоратися з статком. Він потурав усім своїм бажанням, нагромадженим за час бідності. Розорявся на багатий одяг, який не насмілювався носити. Відвідував місця, доступні лише багатіїв. І купував увагу прекрасних жінок. А жінки коштують дуже дорого, коли видаєш себе за представника вищого. товариства.

Якось Шед у черговий раз попрямував до своєї потаємної скриньки і виявив, що вона порожня. Як він міг витратити таку купу грошей? На що? Ремонт «Лілії» ще не закінчено. Він має заплатити робітникам. Він повинен заплатити прислузі, що доглядає за матір'ю. Прокляття? Невже він знову жебрак? Ні, не може бути. Адже є ще доходи від таверни.

Шед рвонув сходами вниз, до своєї робочої грошової скриньки, відкрив його і з полегшенням зітхнув. Всі свої витрати він оплачував зі скриньки, що зберігалася в спальні.

Проте щось тут негаразд. У ящику має бути набагато більше.

— Гей, Ферт!

Двоюрідний брат глянув на нього, поперхнувся і кинувся за двері. Приголомшений Шед побіг за ним і побачив, як Ферт зникає в провулку. Тут гірка правда вдарила йому в голову.

— Сволота! — заволав він. — Сволота, злодюга проклятий!

Повернувшись, Шед спробував прикинути в якому він світі.

За годину він наказав ремонтникам закруглюватись. Потім, залишивши свою нову служницю Лізу наглядати за таверною, почав обхід постачальників.

Ферт нагрів його капітально. Він робив закупівлі в кредит, а гроші привласнював. Шед покривав борги, і тривога його зростала в міру виснаження ресурсів. Коли в кишені залишилася пара мідяків, Шед повернувся до «Лілії» і розпочав інвентаризацію.

Дякувати Богу, Ферт хоча б не продав продукти, взяті в кредит. Запасів у таверні було вдосталь.

Але як же бути з матір'ю? За будинок уже сплачено. Це плюс. Однак без обслуги старенькій не обійтися. А він не міг заплатити людям платню. І брати її назад до «Лілії» теж не хотів. Потрібно продати всі ці дорогі ганчірки. Він викинув на них цілий статок, а носити все одно не носив. Шед зайнявся підрахунками. Так. Грошей, отриманих за ганчірки, вистачить, щоб забезпечити матір до наступного літа.

Не буде більше ні одягу, ні жінок, ні ремонту в Лілії... Може, Ферт не встиг ще все прокутити? Знайти Ферта виявилося неважко. Два дні він провів у бігах, а на третій повернувся до сім'ї. Він сподівався, що Шед спустить йому розтрату з рук. Він не знав, що має справу з новим Шедом.

Хазяїн таверни вдерся у крихітну однокімнатну квартирку двоюрідного брата і з тріском грюкнув дверима.

— Ферт!

Ферт заскулив. Дружина та діти засипали Шеда питаннями, але він відмахнувся від них.

— Ферт, жени монету! Все до останнього мідяка!

Дружина Ферта заступила йому дорогу:

— Заспокойся, Каштане. В чому справа?

— Ферт! — Ферт забився в куток. —Іди з дороги, Сел! Він украв у мене майже сотню лев! — Шед схопив брата і потяг до дверей. — Віддай гроші, злодюга!

— Шед!..

Кабатчик штовхнув його в спину. Ферт похитнувся, впав і стрімголов скотився по сходах на цілий проліт. Шед кинувся за ним і шпурнув його наступного проліт.

— Будь ласка, Шед...

— Де гроші, Ферт? Мені потрібні мої гроші!

— У мене їх немає, Шеде. Я їх витратив. Чесне слово! Дітям потрібна був одяг. І їсти теж треба. Я не міг утриматися, Шеде. У тебе було так багато... Ти ж рідня, Шед. Ти мусив допомогти нам.

Шед викинув його на вулицю, штовхнув по яйцях, потім змусив підвестися і почав хльостати по щоках.

— Де вони, Ферт? Ти не міг витратити стільки! Чорт забирай, твої діти ходять у лахміттях! Я платив тобі достатньо, щоб ти міг їх одягнути. Тому що ти мені рідня. Віддай гроші, що їх вкрав!

Дедалі більше розпалюючись, Шед потягнув двоюрідного брата до «Лілії». Ферт стогнав та благав про пощаду, але не зізнавався. За словами Шеда, братик обчистив його лев на п'ятдесят із лишком — їх цілком вистачило б, щоб завершити ремонт таверни.

Це вам не якась дрібна крадіжка. Шалені удари сипалися на Ферта дощем.

Шед загнав свою жертву за Лілію, подалі від цікавих очей.

— А тепер, Ферт, я тобі видам по-справжньому.

— Шеде, я благаю тебе...

— Ти обікрав мене і до того брешеш як сивиій мерин. Я міг би пробачити, якби ти крав заради сім'ї. Але це не так. Говори! Або жени гроші назад!

Він ще раз із силою врізав Ферту. Кулаки у Шеда розпухли від ударів, і гнів його почав потроху вгамовуватися. Але Ферт раптово розколовся:

— Я програв їх, як останній дурень. Але я був абсолютно певен, що виграю. Вони мене обдурили. Ці шахраї запевняли, ніби я ось-ось виграю по-крупному, а потім приперли до стіни, і мені не залишалося нічого іншого, як вкрасти. Інакше вони б убили мене. Я зайняв у Гілберта, розповівши йому, як добре в тебе йдуть справи...

— Програв? Зайняв у Гілберта? — приголомшено пробурмотів Шед. Гілберт захопив колишню територію Крейга і був не кращим за свого попередника. — Як ти міг зробити таку дурість?

Гнів охопив Шеда з новою силою. Він схопив дошку з купи дерев'яних уламків,залишених для розпалювання, і шарахнув Ферта по голові. Потім ще раз. Ферт впав на землю і перестав захищатись від ударів.

Кабатчик застиг на місці, раптово протверезівши. Ферт не рухався.

— Ферт! Ферт! Гей, Ферт! Скажи що небудь...

Той мовчав.

Усередині у Шеда все стислося. Він засунув дошку назад у купу.

— Треба занести ці дерева всередину, поки їх не розтягли, — пробурчав він і схопив двоюрідного брата за плече: — Вставай, Ферт! Я більше не битиму тебе.

Ферт не ворухнувся.

— Ох, чорт, — пробурмотів Шед. — Я вбив його!

Тепер усьому кінець. Що ж робити? Правосуддя в Котурні було неправедним, зате безжальним та швидким на розправу. Його повісять, як пити дати.

Він озирнувся у пошуку очевидців. Наче нікого. У голові замелькали сотні думок. Вихід є! Немає тіла — немає доказів злочину. Правда, він ще не їздив у замок один.

Шед квапливо відтяг Ферта до купи і закидав дошками. Щоб поїхати до чорного замку, потрібний амулет. Де він? Шед кинувся в «Лілію», злетів сходами, знайшов висюльку, розглянув її уважно. Все правильно, дві переплетені змії. На диво тонка, майстерна робота. Крихітні рубіни, що заміняли зміям очі зловісно спалахнули в променях полуденного сонця.

Шед засунув амулет у кишеню. «Візьми себе в руки, Шеде, — велів він собі. — Якщо розкиснеш, тобі каюк!» Сел заявить про зникнення чоловіка не раніше ніж за кілька днів. Часу, отже, повно.

Ворон подарував йому свій фургон із упряжкою. Але Шед навіть не подумав заплатити за оренду стійла. Може, мули вже продано? Якщо так, то справа погана.

Прихопивши всі гроші, що залишилися, Шед залишив таверну на Лізине піклування Власник стайні мулів не продав, але тварини сильно охляли. Шед вилаяв господаря.

— На вашу думку, пане, я повинен годувати їх за свої гроші?

Шед вилаяв його знову і заплатив борг.

— Нагодуй їх, — сказав він. — І запряжи години до десятої.

Цілий день Шед не знаходив собі місця. Раптом хтось знайде випадково Ферта?

Але тяжка хода закону так і не порушила спокій таверни. Щойно стемніло, Шед крадькома пішов до стайні.

Весь час по дорозі до замку він то мучився страхами, та прикидав, на скільки потягне братик. І скільки можна виручити за фургон із упряжкою. Раніше він якось забув включити їх до розрахунків.

Він має допомогти сім'ї Ферта. Просто зобов'язаний, хоча б заради пристойності. Ох, знову утриманці на його голову!

Нарешті перед ним опинилась чорна брама. Замок, прикрашений небаченими монстрами, виглядав як і раніше жахливо, але, схоже, нітрохи не виріс з минулого разу. Шед, похоловши від жаху, постукав, як це робив Ворон. У лівій руці він стискав амулет.

Ну, чого вони там копаються? Він постукав знову. Ворота відчинилися так раптово, що він здригнувся. Підбіг назад до фургона, торкнувся мулів.

Під арку він в'їхав точно як Ворон, не дивлячись на всі боки. Зупинився на тому ж місці, злізши з сидіння, витяг з фургона Ферта.

Декілька хвилин ніхто не з'являвся. Шед нервував все більше, шкодуючи про те, що не прихопив із собою зброю. Яка у нього гарантія, що тварини, що живуть у замку, не накинуться на нього? Цей дурний амулет? Щось ворухнулося у темряві. У Шеда перехопило подих.

Нечисть, що виступила з тіні, була короткою і товстою і випромінювала зневагу. Навіть не глянувши на Шеда, вона ретельно обстежила труп. Шед почував себе безпорадним, як міщанин, який несподівано потрапив у владу дрібного чиновника.

Але господар таверни знав, як поводитись у подібних випадках: непробивний спокій та жодних ознак роздратування. Він стояв не рухаючись і чекав.

Тварюка нарешті жбурнула до ніг Ферта двадцять п'ять монет.

Шед скривився, але гроші підняв. Заліз назад на сидіння, розгорнув фургон і направив мулів до воріт. Тільки там він наважився висловити своє невдоволення:

— Труп був першокласний. Наступного разу заплатиш більше, або наступного разів взагалі не буде. Н-но-о!

І виїхав за ворота, здивований власною нерозсудливістю. Спускаючись униз схилом, він заспівав. Настрій був відмінний. Якщо не рахувати швидко танучого почуття провини перед Фертом — покидьок отримав за заслугами, — Шед був цілком задоволений життям. Свобода та безпека, жодних боргів, а тепер ще І грошики будуть про запас! Він повернув мулів у стайню, розбудив господаря і заплатив за чотири місяці наперед.

— Подбайте як слід про моїх тварин, — поважно заявив він.

Представник районного магістрату з'явився наступного дня. Його цікавило зникнення Ферта. Сел донесла про бійку.

— Так, я витрусив з нього душу, — зізнався Шед. — Але я не знаю, куди він подівся. Просто злиняв, мабуть. Я б на його місці теж злиняв, якби довів когось до сказу, як він довів мене.

— Чому почалася бійка?

Шед поламався, вдаючи, що нікому не хоче завдавати неприємностей, але в зрештою сказав:

— Він працював на мене. А потім вкрав мої гроші, щоб розплатитися з картковими боргами. Ви можете перевірити моїх постачальників. Вони розкажуть, як він робив закупівлі у кредит. А мені казав, ніби платить готівкою.

— Скільки він украв?

— Точно сказати не можу, — відповів Шед. — П'ятдесят з гаком лев — всю мою виручку за літо, навіть більше.

Слідчий свиснув:

— Не дивно, що ви так розлютилися.

— Що ж. Я не дорікнув би йому, візьми він гроші, щоб допомогти сім'ї. У нього ціла купа дітлахів. Але програти ... Чорт забирай, я розлютився. Я зайняв гроші, щоб відремонтувати таверну, причому під більші відсотки. Мені за всю зиму їх тепер не виплатити, а все тому, що цей покидьок не зумів утриматися від гри. Я й досі не можу ручатися, що не згорну йому шию.

Класно зіграно! Схоже, він упорався зі своєю роллю.

— Хочете подати офіційну скаргу?

Шед вдав, ніби вагається:

— Він таки мій родич. Двоюрідний брат.

— Я б за такі штучки рідному батькові шию звернув.

— Н-так. Гаразд. Я подам заяву. Тільки не вішайте його одразу. Може, він відпрацює чи поверне хоч частину. Хто його знає, він міг і брехати, що спустив все до герша. Йому збрехати — раз плюнути. — Шед похитав головою. — Він час від часу підробляв у нас у таверні ще тоді, коли був живий мій батько. Ось уже я не думав, що Ферт здатний на таку підлість.

— Ну, ви знаєте, як це буває. Влазиш у борги дедалі більше, стерв'ятники кружляють над тобою, і ти готовий на все, аби врятувати свою шкуру. Ми з подібними випадками стикаємося часто-густо.

Шед кивнув. Він знав, як це буває.

Коли чиновник із магістрату пішов, Шед кинув Лізі:

— Я йду.

Він хотів наостанок кутнути, перш ніж поринути у сірі будні. Шед купив найвправнішу і найпрекраснішу жінку, яку тільки зумів знайти. Коштувала вона купу грошей, але вона їх справді коштувала. Шед повернувся до Лілії, мріючи про те, щоб жити так завжди. Всю ніч йому снилася ця жінка.

А зранку його розбудила Ліза:

— Там якась людина хоче вас бачити.

— Хто такий?

— Він не представився.

Шед із прокльонами виліз з-під ковдри, навіть не намагаючись прикрити наготу. Не раз вже він натякав Лізі, що їй слід розширити коло своїх обов'язків. Але вона ніби не помічала. Треба б якось її обкрутити... Ні, настав час взятися за розум. Він просто зациклився на сексі. Того й дивися, його самого хтось обкрутить.

Він спустився до зали. Ліза показала йому на якогось незнайомця.

— Ви хотіли мене бачити?

— Можу я поговорити з вами віч-на-віч?

Важкий випадок. Хоча... Він нікому вже не винен. І ворогів він не має.

— А в чому справа?

— Давайте поговоримо про вашого двоюрідного брата. Про те саме, що зник зовсім не так, як люди думають.

У Шеда занурило в кишках. Але він не видав свого сум'яття.

— Я вас не розумію.

— А якщо хтось бачив, що трапилося!

— Ходімо на кухню.

Незнайомець визирнув назовні через кухонні двері:

— Як би хто не підслухав ненароком!

І в подробицях виклав Шеду обставини загибелі Ферта.

— Хто наплів вам такі небилиці?

— Я сам бачив.

— Уві сні, мабуть. Трави накурилися.

— А ти крутіший, ніж я чув. Ось що, друже, у мене бувають провали в пам'яті. Іноді я дещо забуваю. Все залежить від того, як зі мною поводяться.

— Ага. Починаю розуміти. Йдеться про плату за мовчання.

— Абсолютно вірно.

Думки в голові у Шеда заметалися, як перелякані миші він не міг дозволити собі платити здирнику. Потрібно терміново вигадати інший вихід. Але нічого путнього на

думку не спадало. Цей мерзотник застав його зненацька. Шеду потрібнобув час взяти себе в руки.

— Скільки?

— Лева на тиждень — і ти купуєш першокласну амнезію.

Шед витріщив очі. Сплюнув. І промовчав.

Шантажист розвів руками:

— У мене свої проблеми. І витрати також. Лева на тиждень. Інакше нарікай на себе.

У думках у Шеда замаячив образ чорного замку. Низькість і віроломство, гніздилися в його душі, схопилися за цей образ, повертаючи його так і сяк, зважуючи перспективи. Вбивство більше не лякало Каштана Шеда.

Але не тепер. НЕ тут.

— Як мені з вами розплатитися?

— Просто дай мені леву, — посміхнувся здирник.

Шед приніс на кухню скриньку з грошима.

— Вам доведеться взяти міддю. Я не маю срібних грошей.

Посмішка шантажиста стала ще ширшою. Він був задоволений. Чим? Коли незнайомець пішов, Шед звернувся до Лізи:

— Лізо, у мене є для тебе робітниця. За гроші. Прослідкуй за цією людиною. З'ясуй, куди він піде. — Шед простягнув їй п'ять тершей — Ще п'ять отримаєш, коли повернешся, якщо дізнаєшся про щось.

Ліза зникла як блискавка — тільки спідниці злетіли.

— Він досить довго вештався вулицями, — доповідала Ліза, — начебто час хотів убити. Потім пішов Парусною до цього одноокого відсотника.

— Гілберт?

— Ось ось. Гілберт.

— Дякую тобі, — задумливо протягнув Шед. — Велике дякую. Це проливає на всю історію трохи світла.

— Чи коштує це п'ять тершів?

— Звичайно. Ти гарна дівчина.

Відраховуючи монети, він не витерпів і зробив їй недвозначну пропозицію.

— Мені гроші потрібні, але не настільки, пане Шед.

Хазяїн таверни повернувся на кухню і почав готувати вечерю. Отже, за здирником стоїть Гілберт. Чого він хоче? Хоче затиснути його в фінансові лещата? Але навіщо? Через «Лілію», звісно. А навіщо інакше? Ремонт та модернізація таверни зробили її ще більш ласим шматочком.

Отже, припустимо, що Гілберт відкрив кампанію із захоплення «Лілії». Значить, треба боротись. Але цього разу ніхто не прийде йому на допомогу. Він може розраховувати лише на себе.

Через три дні Шед відвідав знайомого, який промишляв у самому нижньому наприкінці Котурна. За винагороду знайомий назвав ім'я. Шед відвідав названого чоловіка і залишив у нього дві срібні леви.

Повернувшись до «Лілії», він попросив Лізу поскаржитися своїм коханим завсідникам, що Гілберт намагається вижити її господаря, розпускаючи брехливі чутки та вдаючись до погроз. Шед хотів заздалегідь посіяти у магістраті підозри проти будь-яких майбутніх звинувачень на свою адресу.

Вранці, коли настав час чергового платежу, кабатчик попередив Лізу:

— Мене не буде цілий день. Якщо хтось запитає, скажи, що я повернуся після вечері.

— Людині, за якою я стежила, теж?

— Йому насамперед.

Спочатку Шед просто хитався містом, вбиваючи час. Але мужність із кожним часом покидало його. Щось напевно піде не так. Гілберт жорстоко йому помститься... Ні, він не посміє. Це підірве його репутацію. Плітка, пущена Шедом, йогозахистить. Люди перекинуться до іншого лихваря, якщо Гілберт почне вже дуже зариватися.

Шед знайшов собі жінку. Коштувала вона надто дорого, але зате змусила його забути. На час. Він повернувся до «Лілії» на заході сонця.

— Приходив? — Запитав він Лізу.

— І ще прийде. Незадоволений був — жах! Боюся, він прийде сердитий, пане Шед.

— Нічого, переживемо. Я піду на подвір'я, дров наколю. — Шед підозріло глянув на відвідувача, якого жодного разу тут не бачив. Той кивнув і вийшов через передні двері.

Шед колов дрова при світлі лампи, постійно вдивляючись у темряву. Наче нікого. Він молився подумки, щоб справа не зірвалася.

Шантажист влетів у двір через кухонні двері:

— Ховаєшся від мене, Шед? А знаєш, що з тобою буде, якщо надумаєш мене надути?

— Приховуюсь? Про що ви помилуйте! Ось він я!

— Ти весь день десь вештаєшся, а дівчисько твоє грубить і норовить виставити мене за двері. Мені довелося мало не калатушками вибивати з неї зізнання, що ти у дворі.

«А дівчинка підходить до справи із вигадкою. Цікаво б дізнатися, про що вона підозрює», — подумав Шед.

— Кінчай цю виставу, — сказав він. — Ти хочеш грошей, а я хочу якнайшвидше позбутися бачення твоєї огидної пики. Ну, так давай займемося справою.

— Бач, який хорт! — здивувався шантажист. — А мені казали, ти найбільший боягуз у Котурні.

— Хто казав? На кого працюєш? Виходить, ти в нас не вільний художник?

Здирник примружився на нього, усвідомивши свою помилку. Шед витягнув жменю дрібниці. Вважав, вважав, перераховував, потім сунув пару монет у кишеню.

— Підставляй граблі.

Шантажист простягнув уперед долоні, складені в жменю. Шед і не думав, що все вийде так просто. Він кинув монети та схопив здирника за зап'ястя.

— Гей! Ти що, збожеволів?

Рука, що з'явилася ззаду, затиснула йому рота. З-за плеча він побачив чиєсь спотворене від напруги обличчя. Шантажист став навшпиньки, вигинаючись назад. Очі його округлилися від страху та болю, потім закотилися. Він обм'як і ницьзвалився на землю.

— Чудово. Чудово. А тепер забирайся, — сказав Шед.

Квапливі кроки швидко стихли в темряві. Шед відтягнув тіло в тінь, поспішно закидав дровами і, ставши рачки, почав збирати дріб'язок. Знайшов усе, окрім двох монет.

— Що ви робите, пане Шед?

Він схопився:

— А ти що тут робиш?

—Я прийшла подивитися, чи все у вас гаразд.

— Все нормально. Ми посварилися. Він вибив у мене кілька монет. Ніяк не можу їх знайти.

— Підсобити?

— Іди за стійку, дівчинко. Інакше нас обікрадуть начисто.

— Так. Звичайно.

Ліза зникла за дверима. Шед пошукав ще, але за кілька хвилин здався. Він знайде їх завтра вранці.

Шед весь смикався, чекаючи, коли настане час закривати таверну. Ліза надто цікавиться його справами. Він боявся, як би вона не пішла шукати монети та не натрапила на труп. Йому не хотілося брати на душу ще один гріх.

Дві хвилини після закриття Шед вислизнув через задні двері і поспішив за фургоном.

Цього разу чергувала колишня довга тварюка. Вона заплатила Шедові тридцять монет. Але коли він розвертав мулів, невдоволено спитала:

— Чому ви приїжджаєте так рідко?

— Я не такий майстерний, як мій партнер.

— А куди він подівся? Ми по ньому скучили.

— Він поїхав із міста.

Шед міг присягнутися, що чув, як хихикнула ця гадина, коли він виїжджав за ворота.

Розділ 22 У тенетах страху

Пройшло багато часу, але нічого не відбувалося. Взяті були незадоволені. Ільмо теж. Він затягнув мене до своїх апартаментів.

— Костоправ! Куди, до біса, подівся Ворон?

— Не знаю, — відповів я.

Можна подумати, що його одного це хвилює! У мене самого з кожним днем душа все глибше йшла в п'яти.

— Я хочу знати. І якнайшвидше.

— Слухай, старий! Гоблін зробив усе, що міг, хіба що до тортур не вдавався, намагаючись намацати його слід. Але Ворон випарувався безвісти. Якось, мабуть, дізнався, що ми тут.

— Як? Можеш ти сказати мені як? Ми стирчимо тут уже півжиття, але ніхто унизу і не здогадується. Чому ж Ворон про це пронюхав?

— Тому що ми ходили містом і шукали його. Він, мабуть, засік когось із нас.

— Якщо він засік, я хочу знати це напевно. Підеш униз і вставиш Гобліну в дупу гніт. Зрозумів?

— Слухаюсь. Як скажете, начальнику!

Хоча Ільмо командував авангардом, за званням я вищий за нього. Але мені не хотілося качати права. Атмосфера і так була надто гнітючою. Весь Черепичник перебував у якомусь пригніченому стані, причини якого я розумів лише частково. Взяті вивчали чорний замок, залишаючи мене на задвірках. Я був для них просто кур'єром, хлопчиком на побігеньках, що доставляє з міста інформацію. У мене не було жодного уявлення про те, що вони виявили під час безпосереднього дослідження замку. Я не знав навіть, чи зробили вони таке дослідження, можливо вони причаїлися, побоюючись, що Володар почує їхню присутність.

Один із солдатів знайшов мене в кімнаті Ільмо:

— Шепіт викликає тебе, Костоправе.

Я схопився як ужалений. Ось що означає нечисте сумління.

— Навіщо?

Я не бачив Шепіт уже кілька тижнів.

— Там дізнаєшся. Вона не сказала. — Він усміхнувся, відчуваючи, як від офіцера полетять пух та пір'я. Йому здавалося, що мені не оминути головомийки.

Так, йому явно так здавалося; Втім, мені теж. Я тягнув скільки міг, але наприкінці нарешті з'явився на килим. Шепіт блиснув на мене гнівним поглядом:

— Ви, хлопці, ні хрону внизу не впізнали. Чим ви там займаєтесь? Дурника валяєте? Відпустку собі влаштували? Ну говори!

— Я...

— Ти знаєш, що чорний замок перестав зростати після захоплення групи Кратера? Ні? Чому не знаєш? Ти мав з'ясувати все досконало!

— Але ніхто з бранців не розповідав про...

— Так звичайно. Ніхто з них не знає, хто є головним постачальником трупів. Але постачальник-то безперечно їх знав. Він повернув торгівлю. З того часу в замок було доставлено лише два тіла. Останнє якраз минулої ночі. Чому ти не в курсі? Навіщо тоді твої люди стирчать у Котурні? Вони, схоже, ні чорта не в стані дізнатися!

Так, вона була в ударі.

— Хіба це так терміново? — Запитав я. — Як я зрозумів, пара трупів ніякої небезпеки не становить.

— Правильно. До пори до часу. Але справа зайшла так далеко, що чергова пара трупів може стати вирішальною.

Я прикусив губу, намагаючись зобразити глибоке каяття.

— Леді квапить нас, — сказала Шепіт. — Вона дуже нервує. Вона хоче почути від нас якісь новини.

Все ясно. Лайно, як завжди, стікає з гірки вниз. Тепер мені саме час вийти і розрядити свою злість на якомусь солдатику.

— Половина проблеми полягає у тому, що ми не розуміємо, у чому проблема. Якщо ви знаєте, що являє собою чорний замок і як він росте, чому б вам просто не зрівняти його із землею? Або перетворити його на виноградне варення, наприклад?

— Це не так просто.

Ну звісно, як завжди. Вічно я забуваю про політичні наслідки. Так, політик із мене нікчемний.

— Можливо, ми спробуємо щастя, коли прийде решта Загону. Необхідно триматиме місто під контролем. Герцогу з його нездарами з таким завданням не впоратися.

Я стояв і дивився на неї очікуючим поглядом. Іноді люди попадаються на цю вудку і говорять більше, ніж збиралися.

— Коли правда вийде назовні, місто відразу вибухне, якщо не взяти їх яйця в лещата. Чому, як ти думаєш, Хранителі так прагнуть зберегти пограбування Катакомб у

таємниці? Рідні та близькі кількох тисяч городян зазнали жахливе осквернення їх віри. Весь цей натовп просто озвіріє, якщо дізнається, що душі їхніх коханих родичів втрачено.

— Розумію. — Я й справді розумів, хоча досить неясно і не без деякого насильства над розумом.

— Відтепер ми поставимо справу інакше, — сказала вона. — Я беру на себе керівництво вашими розслідуваннями. Доповідатимеш мені щодня. А я вирішу, що вам робити та як. Зрозуміло?

— Так, мадам. — Навіть надто зрозуміло. Тепер буде набагато важче тримати її у невіданні щодо Ворона.

— Насамперед організуєш спостереження за замком. Якщо і це не дасть результатів, я пошлю вниз Перо. Зрозуміло?

— Так, мадам. — І знову навіть надто зрозуміло. Цікаво лише, Чи підозрює Шепіт, що в нас із нею протилежні цілі?

— Можеш йти. Чекаю тебе завтра. З доповіддю.

— Слухаю, мадам.

Я попрямував до Ільмо, киплячи від злості. Це він мав вислуховувати її крики, а не я. Тільки тому, що я взяв на себе частину його... Ми пробули з Ільмо наодинці досить довго, і я встиг розповісти йому все у подробицях, коли примчав посильний від Вола. Він хотів бачити мене негайно.

Цей інквізитор був для мене ще одним головним болем. Я вже не сумнівався, що він набагато кмітливіший, ніж прикидається, і майже не сумнівався, що він підозрює нас у певних махінаціях.

Я ввалився у комірчину, яку йому відвели в апартаментах таємної поліції.

— Що трапилось?

— Мені вдалося дещо розкопати у справі про мародерство у Катакомбах. Збір інформації — робота тупа і нудна, але часом дає результати.

— Ну і? — Я втомився від розмов і, очевидно, був надто різкий. Віл здивовано підняв брову. — У мене щойно закінчився тет-а-тет із начальством, — пояснив я, сподіваючись, що він сприйме це як вибачення. — То що ви розкопали?

— Ім'я.

Я чекав. Віл, як і Ільмо, любить, щоб до нього причепилися з питаннями. Але я був не в настрої грати в ці ігри.

— Я послухався вашої поради перевірити стайні. І спливло ім'я Аза. У дірку, яку я вам показував у стінці Вигородки, лазив заготовщик дров теж по імені Аза. Людина на ім'я

Аза витратила кілька старовинних монет — правда, до пограбування Катакомб. Людина на ім'я Аза працювала на Крейга якраз перед тим, як лихвар та його люди випарувалися. Куди б я не тицьнувся, Аза тут як тут.

— А з чорним замком його щось пов'язує?

— Ні. Я взагалі не думаю, ніби він усьому голова. Але він має щось знати.

Я порився в пам'яті. Віл уже називав одного разу це ім'я, згадавши, що якийсь Аза зшивається у тих краях, де і Ворон. Можливо, вони якось пов'язані. Тоді мені треба терміново знайти цього Азу, доки до нього не дістався хтось інший.

— Я вирушаю до Котурна, — сказав я. — Прямий наказ її святості. Я велю Гобліну знайти вашого хлопця.

Віл насупився. Він причаїв на нас образу з того часу, коли Ільмо відправив у Котурн наших хлопців, не порадившись із ним.

— Домовилися. Тільки не треба більше мудрувати у мене за спиною, гаразд? Ваші люди та мої переслідують різні цілі, але це ще не привід, щоб підставляти один одного.

— Ви маєте рацію. Ми з вами просто по-різному звикли працювати. Я заскочу до вас, коли повернусь.

— Буду вам дуже вдячний.

Він зміряв мене поглядом, який ясно давав зрозуміти, що він мені більше не довіряє. Якщо взагалі колись довіряв. Я пішов, думаючи про те, що загін і особисто я загрузли в цій справі по вуха. Небезпеки загрожували з усіх боків. Ми виглядали як жонглери, що підкинули у повітря надто багато кульок. Тільки замість кульок ми жонглювали ножами, кінчики яких були змащені отрутою.

Я спустився вниз, знайшов Гобліна і розповів йому про наші нові труднощі.

Йому це сподобалося не більше, ніж Ільмо чи мені самому.

Розділ 23 Арча. Допит

Більше проблем із шантажистами у Шеда не виникало. Хтось все ж таки накапав у магістрат, що це Шед убив Ферта. У магістраті чи то не повірили, чи то наплювали.

Натомість раптом з'явився кореш Вола. Шед мало не випустив дорогоцінну глиняну пляшку. Він вважав, що йому вже нічого не загрожує. Єдині двоє, хто був в курсі, поїхали із Арчі. Зусиллям волі придушивши нерви, що розхиталися, і почуття провини, Шед підійшов до столика, за яким сидів інквізитор.

— Чим можу служити вам, шановний пане?

— Принеси мені обід і найкращого вина, хазяїне.

Шед багатозначно глянув на нього.

— Я заплачу. Ніхто в Котурні не може собі дозволити годувати клієнтів задарма.

— Свята правда, пане. Свята правда.

— А справи в тебе, схоже, йдуть непогано, хазяїне, — зауважив інквізитор, коли Шед повернувся з вином.

Шед пирхнув:

— Балансуємо на межі, шановний пане. На межі злиднів. Один невдалий тиждень — і я розорений. Щозими тільки й роблю, що займаю в одного лихваря, щоб віддати іншому. Щоправда, це літо було вдалим, гріх скаржитися. Я знайшов собі партнера, зумів трохи привести заклад у порядок. Тепер воно виглядає привабливішим. Хоча, можливо, це лише останній зітхання перед повним крахом. — Він збудував найсумнішу міну, на яку був здатний.

Інквізитор кивнув:

— Залиш мені всю пляшку. Дозволь Братству внести внесок у твій добробут.

— Я віддам її вам за собівартістю, шановний пане.

— Що за дурниці? Порахуй мені як звичайному відвідувачеві.

Шед подумки накинув відсотків двадцять проти звичайної ціни. Він радий був позбутися пляшки. Ворон зник, залишивши йому непотрібний запас.

Коли Шед притяг обід, інквізитор запропонував:

— Принеси ще кухоль і присядь до мене.

Нерви у Шеда одразу натяглися, як тятива. Все, пиши пропало. Вони його зловили.

— Як вам буде завгодно, шановний пане.

Він потягся до стійки і взяв свій кухоль. Вона була вкрита пилом. Шед мало пив останнім часом, побоюючись, щоб у нього не розв'язався язик.

— Сідай. І перестань хмуритися. Ти ж нічого не зробив, правда? Я навіть імені твого не знаю.

— Шед, шановний пане. Каштан Шед. «Залізна лілія» належить моїй сім'ї ось уже три покоління.

— Чудово! Отже, це місце із традиціями. У наші дні традиціями, на жаль, часто нехтують.

— Що правда, то правда, шановний пане.

— Я бачу, наша репутація випередила мене. Та заспокойся ж ти нарешті!

— Чим я можу допомогти вам, пане?

— Я шукаю людину на ім'я Аза. Мені казали, що він тут часто бував.

— Це правда, — визнав Шед. — Я добре його знав. Ледар і бродяга, вічно ні герша за душею. Він не любив чесну роботу. І все-таки він по-своєму був мені другом, і навіть великодушним на свій лад. Взимку я пускав його до зали ночувати, бо у важкі дні він завжди постачав мене дровами.

Інквізитор кивнув головою. Шед вирішив триматися якомога ближче до правди, благо Азі вона зашкодити не могла. Аза був недосяжний для Хранителів.

— Ти знаєш, звідки брав дрова?

— Він збирав їх у Вигородці, шановний пане, — сказав Шед, розігруючи крайнє збентеження. — Я сперечався зі своєю совістю, чи можна їх приймати. Це не проти закону, але все ж таки якось погано.

Інквізитор усміхнувся і кивнув:

— Тобі нема в чому себе дорікати, Каштан Шед. Братство не засуджує збирання хмизу. Інакше Вигородка зовсім засмітиться.

— Навіщо ж ви шукаєте Азу?

— Наскільки я знаю, він працював на людину на ім'я Крейг.

— Правильно. Хоча й недовго. Коли Крейг взяв його на роботу, Аза уявив себе королем Котурна. Похвалявся і бундючився без упину. Але незабаром усе це скінчилося.

— Так, я чув. Мене якраз зацікавило збіг у часі.

— Тобто?

— Крейг та кілька його друзів зникли. Аза зник приблизно в цей же час. І всі вони зникли невдовзі після того, як хтось проник у Катакомби і випатрав кілька тисяч проїзних кулонів.

Шед постарався зобразити належне потрясіння:

— І це зробили Аза з Крейгом?

— Можливо. Коли Аза почав збирати у Вигородці хмиз, у нього з'явилися стародавні монети. Судячи з даних нашого розслідування, він тягав по дрібницях. Очевидно, під час кожного візиту по дрова спустошував парочку кулонів. Крейг, мабуть, дізнався про це і вирішив грабнути по-крупному. Не виключено, що тоді й стався між ними розрив, якщо в Ази залишилася хоч крапля совісті.

— Можливо, шановний пане. Хоча я особисто думав, що вони посварилися через мого постояльця. Його звали Ворон. Крейг хотів убити його і найняв Азу, щоб той стежив за Вороном. Аза сам мені казав. А потім Крейг вирішив, що Аза недбало відноситься до свого завдання. Мабуть, так воно й було. Аза все робив аби як. Але, здається мені, ваша теорія ближча до істини. Аза міг і збрехати мені. Він був закінченим брехуном.

— А які стосунки пов'язували Азу та Ворона?

— Та ніяких.

— Де зараз Ворон, не знаєш?

— Він виїхав з Арчі, як тільки в гавані зійшов крига.

Інквізитор, схоже, був здивований та втішений.

— А з Крейгом що сталося?

— Розуму не докладу, шановний пане. Це одна з найбільших загадок Котурна. Він просто випарувався: був — і нема. Чутки, звісно, ходили різні.

— Може, він теж поїхав із Арчі?

— Все може бути. Я чув і таку версію. Але головне — він нікому нічого не сказав. Люди, які працювали на нього, також нічого не знають.

— Або просто кажуть, що не знають. Як на твою думку, міг він награбувати в Катакомбах стільки грошей, щоб варто було втекти з Арчі?

Шеда спантеличив це питання. Він звучав провокаційно.

— Я не... Я не розумію, що ви маєте на увазі, пане.

— Хм-м. Послухай, Шеде, мародерство зазнали тисячі мерців. Більшість з них лежать у підземеллі з давніх-давен, коли багатії ще славилися своєю щедрістю. Ми підозрюємо, що там могла бути певна сума золотом. Шед роззявив рота. Він не бачив жодного золота. Інквізитор явно заливав. Але навіщо? Розставляв пастки?

— Загалом, це було пограбування віку. Ми дуже хотіли б поставити Азі пару питань.

— Можу собі уявити. — Шед прикусив губу, гарячково розуміючи, що сказати. — Пане, я не знаю, куди подівся Крейг. Але Аза, на мою думку, відплив на південь. — І Шед вдарився в розлогу розповідь про те, як Аза, посварившись з Крейгом, прибіг у таверну і благав про притулок. Якось він пішов надовго і повернувся весь поранений; як лежав на другому поверсі, а в один чудовий день зник. Шед запевняв, що бачив його в доках, правда здалеку, в той день, коли перше судно вирушило на південь. — Я не зумів пробратися до нього і поговорити, але, зважаючи на все, він збирався виїхати. У нього була з собою пара тюків.

— Назву корабля пам'ятаєш?

— Якого корабля, пане?

— На якому він відплив.

— Та я ж не бачив, як він сідав на борт, пане. Я просто так припустив. Може, він нікуди не поїхав. Тільки тоді він, напевно, дав би про себе знати. Аза завжди приходив до мене, коли йому було туго. Наскільки я розумію, він і зараз потрапив у колотнечу?

— Може бути. Прямих доказів проти нього немає. Але я особисто впевнений, що він причетний до мародерства. А Крейга ти в доках не бачив?

— Ні, пане. Пристань була набита людьми. Все місто приходить дивитися, як вирушають перші судна. Це щось на зразок свята.

Чи прийме інквізитор його байку на віру? Повинен прийняти, чорт забирай! Інквізитор — це тобі не якийсь шантажист, так просто не позбудешся, сплавивши труп у чорний замок.

Інквізитор стомлено похитав головою:

— Я боявся, що почую від тебе щось подібне. Прокляття. Ти не залишив мені вибору.

Серце Шеда підстрибнуло і застрягло в горлі. Божевільні думки замиготіли в мозку. Стукнути інквізитора по голові, схопити ящик із грошима і — дай, Бог, забрати ноги!

— Я не люблю мандрувати, Шед. Але, схоже, мені чи Волу доведеться вирушити за цими людьми. Можу сперечатися, що вибір впаде на мене.

Хвиля полегшення обвила Шеда липким потом.

— Піти за ними, шановний пане? Але на півдні не визнають за Святим Братством права...

— Нелегко мені доведеться, га? Ці варвари нас просто не розуміють. — Інквізитор налив ще вина і втупився в кухоль довгим поглядом. Потім нарешті сказав: — Дякую тобі, Каштане Шед. Ти мені дуже допоміг.

Шед сподівався, що це означає прощання. Він підвівся з-за столу:

— Що-небудь ще, шановний пане?

— Побажай мені удачі.

— Звичайно, пане. Сьогодні ж увечері помолюся за успіх вашої місії.

— Дякую, — кивнув інквізитор і знову дивився в кухоль.

Він залишив щедрі чайові. Але Шеду було не по собі, коли він пхав їх у кишеню.Інквізитори славилися своєю завзятістю. Що буде, якщо вони таки зловлять Азу?

Розділ 24 Переплетення тіней

— Здається, все пройшло гладко, — сказав я Гобліну.

— Ви б бачили цього Шеда! — реготав Лихвар. — Тремтить як кролик, потіє як свиня і бреше як сивий мерин. Ціла скотарня в одній особі.

— По-твоєму, він брехав? — Засумнівався я. — Він не сказав нічого, що суперечило б відомим нам фактам.

— Що ти з'ясував? — Запитав Гоблін.

— А я думаю, брехав! — продовжував наполягати Лихвар. — Або принаймні не говорив усієї правди. Він якось замішаний у цій справі.

— Що ти з'ясував? — сердито перепитав Гоблін.

Тут увійшов Ільмо:

— Ну як справи?

— Чудово, — відповів я. — Я з'ясував, куди подівся Ворон.

— Що?! — хором вигукнули Ільмо та Гоблін.

— Він вирушив із міста. На кораблі. Першого ж дня, коли відкрилася гавань.

— Разом із Сонечком? — спитав Гоблін.

— А ти її десь бачив? Сам ти як думаєш?

— Сперечаємося, про те чи Аза злиняв разом з ним, — задумливо простягнув Лихвар. — Старий Шед сказав, вони обидва поїхали в перший же день.

— Можливо. Я був дуже гордий собою, коли він розколовся. Тепер Шед залишився у нас єдиною слабкою ланкою. Він знає, куди поділися Ворон з Азою. Не стане Шеда — і ніхто вже не пробовкає Волу чи Взятим.

Ільмо насупився. Така пропозиція була більше у його стилі, ніж у моєму. Він вирішив, що я говорю серйозно.

— Не знаю, — сказав він. — Занадто це просто. До речі, нас тут унизу вже помітили, правда?

Гоблін кивнув:

— За легендою ми моряки, котрі відстали від корабля. Але люди порівнюють свої спостереження та намагаються обчислити, хто ж ми насправді. Якщо Шеда вбити, може здійнятися досить сильний шум, який насторожить Вола. А якщо він почне копати, рано чи пізно новини дійдуть до Взятих. Я думаю, крайні заходи краще приберегти на крайній випадок.

Лихвар погодився з ним:

— Старий Шед щось приховує. Я нутром це чую. Костоправ розповів йому про грабунок в Катакомбах — а той і вухом не повів. Будь-який інший на його місці відразу помчав би до сусідів, і чутки рознеслися б по всьому району швидше за чуму.

— Шишка, як і раніше, стежить за ним? — Запитав я.

— І не тільки Шишка, а й Лоскотун із Акулою по черзі. Старий Шед тепер чхнути не зможе без нашого відома.

— Добре. Продовжуйте в такому ж дусі. Але не чіпайте його. Ми просто хочемо, щоб він тримався подалі від Вола та Взятих. — Я знову поринув у роздуми.

— Ну що надумав? — не витримав Ільмо.

— Поки я розмовляв із Шедом, у мене майнула ідея. Віл для нас зараз — головний фактор ризику, вірно? Ми знаємо, що якщо Віл нападе на слід, то вчепиться в нього як бульдог. І ми знаємо, як йому не терпиться взяти слід цього Ази. То чому б нам не відправити його за Азою на південь?

— Важко сказати, — пробурчав Ільмо. — А раптом він його знайде?

— Навіщо Волу потрібний Аза? Щоб допитати його про набіг на Катакомби. Як на вашу думку, може Віл розраховувати на співпрацю місцевої влади на півдні? Здається, навряд чи. Наскільки я знаю, Арча для південних сусідів — типова притча уязицех. У будь-якому випадку, нам потрібно лише виграти час. Але навіть якщо Віл знайде Азу — він знайде тоді і Ворона. А Ворона сюди ніякими силами не затягнеш, оскільки вважає, що Взяті шукають Сонечко. Тому вони зчепляться, і я особисто ставлю на Ворона. Він заткне єдине джерело інформації, тимчасово чи назавжди. Уловлюєте мою думку? А якщо, переможе Віл, то Ворон вже не зможе проговоритися.

— З чого ти взяв, що тобі вдасться вмовити Вола? — Запитав Ільмо. — Це безглуздо, Костоправ. Віл не пожене за якимось нікчемним підозрюваним.

— Ще як поженеться! Пам'ятайте, коли ми тільки прибули до Черепичника, йому доводилося працювати у нас перекладачем? Звідки, як ви вважаєте, він знає мову Самоцвітних міст? А я в нього спитав. Він провів там три роки, вистежуючи хлопця не менш нікчемного, ніж Аза.

— Ці хитросплетіння з кожним днем стають дедалі шаленішими, — сказав Гоблін. — Ми постійно наводимо тінь на тин, так що я вже заплутався у нашій брехні. На мою думку, найкраще нам зараз затихаритися і лягти на дно до прибуття Капітана.

У мене теж неодноразово виникало відчуття, що ми лише погіршуємо ситуацію. Але я не бачив іншого виходу, окрім як не стуляти повіки і не втрачати надії.

— Кращий вихід зі становища — убити всіх, хто щось знає, — лаконічно сформулював Ільмо. — А потім самим грудьми впасти на вістря мечів.

— На мою думку, це дуже радикальний вихід, — заперечив Гоблін. — Але якщо ти даси приклад, я приєднаюсь.

— На мене чекає Шепіт. З доповіддю, — сказав я. — Є у когось блискучі ідеї щодо того, що мені сказати?

Як же, дочекаєшся від них! Я пішов, тремтячи при думці про майбутню зустріч. Щоразу, постаючи перед Шепітом, я боявся, що вона все зрозуміє по моїх очах. І сердився на Ільмо, бо не йому доводилося виносити її щоденні виволочки.

З Волом все вийшло напрочуд просто. Він кинувся збирати речі раніше, чим я перестав вішати йому на вуха локшину. Дуже вже йому не терпілося схопити цього Азу.

Мене навіть сумнів узяв: може він знає щось таке, чого не знаємо ми? Або просто зациклився на загадці пограбування Катакомб?

З Шепітом було складніше.

— Я хочу, щоб ви послали з ним когось із своїх, — заявила вона.

Мені треба було їй щось сказати, ось я виклав майже всю правду. Я рахував, що шанси на затримання Ази та Ворона дорівнюють нулю. Але… Шепіт несподівано виявила до цієї справи інтерес, якого я не очікував. Можливо, вона знала більше, ніж казала. Зрештою, вона була однією з взятих.

Ільмо відібрав трьох, призначив Шишку головним і велів йому прирізати Вола, якщо вимагатимуть обставини.

Капітан із Загоном перебували, як мені сказали, у Воландерських горах, у сотні миль від Арчі. Він мав ще повільний перехід через круті перевали, а я вже знемагав від нетерпіння. Коли Старий прибуде сюди, тягар нарешті впаде з моїх плечей та з плечей Ільмо. «Поспішайте!» — подумки закликав я до них і повернувся до плетіння нашого павутиння обманів.

Розділ 25 Кохання

Каштан Шед закохався. Закохався так, що гірше нікуди, — у жінку значно молодшу за себе, чиї смаки значно перевершували його можливості. Він віддався своїй пристрасті з усім запалом бика, охопленого статевим полюванням, не думаючи про наслідки і шпурляючи грошима з такою щедрістю, ніби вони текли з бездонного джерела. Але джерело вичерпалося. Через два тижні після першої зустрічі зі Сью Шед вже взяв позику у лихваря Гілберта. За першою позикою пішла друга, потім третя. Через місяць Шед заліз у борги глибше, ніж за всю зиму.

А йому було начхати. Ця жінка робила його щасливою, от і вся розмова. До його звичайних недоліків додалися тепер схильність до безрозсудства впертість і підсвідома впевненість у тому, що гроші для нього не проблема.

Якось вранці до «Лілії» прийшла дружина Ферта Сел, похмура і трохи збентежена.

— Каштан! — сказала вона. — Чи можемо ми поговорити?

— А в чому справа?

— Ти обіцяв допомогти з квартплатою та їжею.

— Звичайно. Які проблеми?

— Ну, мені не хотілося б виглядати невдячною, і я чудово розумію, що не маю ніякого права чекати від тебе допомоги, але домовласник погрожує викинути нас на вулицю, бо за квартиру не плачено вже два тижні. І ми не можемо знайти роботу, тому що зараз ні в кого немає замовлень на шиття.

— За квартиру не плачено, кажеш? Але ж я бачився з ним нещодавно... — Взагалі-то, чесно кажучи, це було досить давно. Він просто забув. І про матір забув. Її слузі через пару днів час платитиме платню. Не кажучи вже про Лізу. — Ох, чорт! Вибач будь ласка. У мене вилетіло з голови. Але нічого, я все залагоджу.

— Шеде, ти був добрий до нас, хоча тебе ніхто не примушував. Мені боляче дивитись, як ти заплутався у її тенетах.

— У яких тенетах?

— У тенетах цієї жінки. Вона хоче пустити тебе світом.

Шед так здивувався, що навіть не розлютився.

— Сью? Але навіщо? Як це?

— Кинь її. Тобі краще буде, якщо ти з нею порвеш. Усі навкруги бачать, чого вона досягає.

— І чого вона домагається? — стомлено запитав Шед.

— Неважливо. Я і так сказала більше, ніж потрібно. Якщо ми можемо хоч чимось тобі допомогти, дай нам знати.

— Обов'язково. Обов'язково, — пообіцяв Шед.

Він підвівся нагору, зазирнув у потаємну скриньку і виявив, що вона порожня. У всій таверні не було ні герша, ні в спальні, ні внизу. Що відбувається?

— Ліза! Куди поділися усі гроші?

— Я їх сховала.

— Що?

— Я їх сховала. Якщо ви й далі так шпурлятиметеся грошима, то скоро вилетите у трубу. А потрібне щось на діло — скажіть мені. Я відшкодую витрати.

Шед витріщив очі.

— Та ким ти себе уявила, дівчисько сопливе?! — Вибухнув він.

— Дівчинкою, яка збереже вам таверну навіть проти вашої волі. Дівчинкою, яка не дасть шльондрі Гілберта остаточно зробити з вас дурня.

— Гілберта?

— Звичайно. А як ви думали?

— Забирайся! — гаркнув Шед. — Ти тут більше не працюєш!

Ліза знизала плечима:

— Як хочете.

— Де гроші?

— Просіть прощення. Приходьте за ними, коли трохи прочухаєтеся.

Шед рвонув за нею через зал. Відвідувачі заляскали в долоні, заохочуючи його. Він обсипав її погрозами. Він благав Нічого не допомагало. Ліза залишалася твердою як алмаз.

— Це моя особиста справа! — Заперечував він.

— А ви доведіть, що ця жінка не повія Гілберта. Тоді я віддам вам гроші та піду.

— Я доведу!

— А якщо я маю рацію?

— Нісенітниця! Я її знаю.

— Нічого ви не знаєте. Вона звела вас з розуму. То що буде, якщо я все-таки має рацію?

Шед не міг навіть у думках уявити такого.

— Плювати я хотів на твою брехню!

— Гаразд. Але якщо я все-таки виявлюся правою, то керувати таверною буду я. Ви дасте мені можливість витягнути нас із боргів.

Шед коротко кивнув і кинувся геть із «Лілії». Він нічим не ризикував. Дівча все набрехала.

Що за гру вона затіяла? Бач, розкомандувалась! Як його матінка після смерті батька, доки не засліпла. Та як вона сміє з ним так поводитися, ця соплюшка! Він удвічі досвідченіший за неї — і в торгових справах, і в життєвих теж.

Півгодини він блукав містом. А коли туга і злість трохи вщухли, то виявив, що стоїть неподалік Парусної вулиці. Чорт! Якщо вже його сюди занесло, треба заскочити до Гілберта. Позичити грошей, щоб побачити Сью сьогодні увечері. Ця сучка Лізка може заховати його гроші, але вона не в змозі перешкодити йому сходити до лихваря.

Через півквартал його почали терзати докори совісті. Занадто багато людей залежали від нього. Він не повинен погіршувати і без того плачевну фінансову ситуацію.

— Чортова дівка, — промимрив він. — Навіщо вона наговорила мені стільки гидот? Тепер через неї почнеш підозрювати всіх та кожного!

Він притулився до стіни, борючись зі своєю совістю. Пристрасть то брала гору над почуттям відповідальності, то відступала. Він знемагав від туги за Сью ... Якщо вона і справді любить його, ніякі гроші йому не потрібні.

— Що? — Раптом вирвалося в нього. Він протер очі. Але вони його не обдурили. Це була Сью, і вона зайшла до Гілберта. У животі Шеда щось обірвалося.

— Ні. Вона не може... Має бути якесь пояснення...

Але зрадлива свідомість відразу почала перераховувати малі дивацтва в їх відносинах, критикувати схильність Сью до марнотратства. Над вогнем нестерпним болем потихеньку почала закипати лють. Він перебіг через дорогу і кинувся в провулок, що огинає будинок позаду. Вікно контори Гілберта саме сюди і виходило. Шед не сподівався, що воно буде відкрито. Він просто думав, що зуміє хоч щось піддивитися.

Вікно було зачинене, але Шед почув. Хоча він віддав би все на світі, аби не чути, як вони кохаються.

Він вирішив накласти на себе руки. Потім вирішив убити себе біля порога Сью. Він вигадав ще дюжину ефектних жестів протесту. І зрозумів, що цих негідників нічим не проймеш.

Вони заговорили. Їх балаканина швидко покінчила з останніми сумнівами Шеда. У розмові випливло знайоме ім'я: «Каштан Шед».

— Він готовий, — сказала жінка. — Я розкрутила його, наскільки змогла. Ну, може, ще одна позика, перш ніж він згадає про своїх родичів.

— Ну то постарайся! Я хочу зв'язати його по руках та ногах. Йому потрібно вирити яму глибше, бо втече. Від Крейга він пішов!

Шеда затрясло від злості.

— Скільки він тобі винен?

— Вісімнадцять лев плюс відсотки, а їх набігло близько десятки.

— Можу розкрутити його ще на п'ять монет.

— Давай. У мене покупець чекає не діждеться.

Шед пішов. Він блукав Котурном кілька годин. Виглядав він так похмуро, що люди кидалися від нього. Немає помсти більш жорстокої, ніж та, що зріє у чорному серці боягуза.

Увечері того ж дня Шед зайшов до контори Гілберта, сховавши всі емоції в похмуру безодню своєї душі, яка відкрилася йому в ніч полювання на Крейга.

— Мені потрібно п'ятнадцять лев, Гілберте. Терміново.

Гілберт здивовано витріщив очі:

— П'ятнадцять? На кого тобі так багато?

— Я уклав вигідну угоду, але гроші треба віддати сьогодні ввечері. Можете накинути зверху ще кілька відсотків.

— Шеде, ти й так по вуха в боргах. А ну як не зможеш розплатитися?

— Якщо справа вигорить, я сплачу все одразу.

Гілберт дивився на нього:

— Що з тобою, Шеде?

— А що зі мною?

— Ти став страшенно самовпевнений.

Шед полоснув брехнею по найболючішому місцю:

— Я збираюся одружитися, Гілберте. Хочу сьогодні зробити жінці пропозицію. І тому мені потрібно якнайшвидше завершити угоду, щоб привести «Лілію» до порядку для нареченої.

— Та-ак! — Видихнув Гілберт. — Так-так-так! Каштан Шед вирішив одружитися. Дуже цікаво. Гаразд, Шед. Я, звичайно, ризикую, та чорт з тобою. П'ятнадцять, кажеш?

— Дякую, пане Гілберт. Вік не забуду вашої доброти.

— А ти впевнений, що зумієш розплатитися вчасно?

— Я поверну вам десять левів ще до кінця тижня. Із гарантією. А коли Сью почне допомагати мені в Лілії, ми запросто покриємо інші борги. Гілберт вкрадливо посміхнувся:

— Слухай, а ти не проти, якщо я попрошу в заставу щось суттєвіше, ніж твоє слово?

— Тобто?

— Я маю на увазі заставну на «Залізну лілію».

Шед зобразив болісний роздум.

— Гаразд, — зітхнув він нарешті. — Моя Сью стоїть ризику.

Гілберт просяяв усмішкою голодного крокодила, зумівши в той же час напустити на себе діловий вигляд:

— Стривай. Зараз схожу запишу та принесу гроші.

Шед провів його поганою посмішкою.

Розділ 26 Прощання з коханням

Шед залишив віз у провулку за будинком Сью, підбіг до парадного входу і забарабанив у двері. Будинок для Котурна був розкішний. Вхід охороняв воротар, що одразу стояв за дверима. Жили тут восьмеро жінок, кожна в окремій квартирі.

Всі вони займалися тим же ремеслом, що і Сью, і всі просили за свої послуги солідні суми.

— Доброго дня, пане Шед, — сказав воротар. — Ідіть нагору. Вона чекає на вас.

Шед сунув йому чайові, чого не робив раніше. Брамник зігнувся в догодливому поклоні. Шед, навіть не глянувши на нього, піднявся сходами.

Тепер треба було найважче: зіграти роль сліпого від пристрасті коханця, в той час час, як він уже прозрів. Але він обдурить її, так само, як вона обдурила його.

Сью з'явилася у дверях, сліпуче прекрасна. У Шеда занурило в грудях. Вінсунув їй у руки ланцюжок:

— Це тобі.

— Ох, Каштане, не треба було... — Але він чудово знав, що інакше вона не пустила б його на поріг. — Який дивний кулончик! Це змійки?

— Справжнє срібло, — відповів Шед. — І рубіни. Він здався мені цікавим. Потворний, але робота чудова.

— По-моєму, він дивовижний, Каштане! Скільки він коштує?

— Дуже багато, — уїдливо посміхнувся Шнд. — Не можу тобі сказати. Дуже вже дорогою ціною він мені дістався.

Сью не стала наполягати.

— Заходь, Каштан!

Їй, мабуть, наказали вести з ним обережну гру. Зазвичай вона поступалася, лише змусивши його неабияк помучитися.

Сью почала роздягатися. Шед увійшов. Він взяв її грубо, чого ніколи не дозволяв собі раніше. І відразу взяв ще раз.

— Що на тебе найшло? — Запитала вона, коли все було скінчено.

— У мене тобі великий сюрприз. Справді великий. Тобі сподобається, я впевнений. Ти можеш вислизнути звідси так, щоб ніхто не помітив?

— Звичайно. Але навіщо?

— Не скажу. Інакше який це сюрприз? Ну, як, домовилися? Ти не розчаруєшся, присягаюсь.

— Не розумію.

— Ну, просто зроби так, як я прошу. Вийди потай через кілька хвилин після мого догляду. Зустрінемось у провулку. Я хочу відвезти тебе в деяке місце і щось показати. Тільки обов'язково одягни ланцюжок з висюлькою.

— Що ти затіяв? — спитала вона здивовано, але не підозріло.

«Чудово!» — Подумав Шед, закінчуючи одягатися.

— Не питай ні про що, люба. Це буде найбільший сюрприз у твоїєму житті. Я не хочу його зіпсувати.

Він попрямував до дверей.

— За п'ять хвилин? — Запитала вона навздогін.

— Тільки не запізнюйся. Я ненавиджу, коли мене змушують чекати. І не забудь надягти ланцюжок.

Шед чекав хвилин п'ятнадцять. Він весь звівся від нетерпіння, хоч і не сумнівався, що жадібність змусить Сью вийти. Вона міцно сиділа на гачку. А запізнювалася просто так, щоб його подразнити.

— Каштан! — Голос її, мелодійний і м'який, мало не підірвав йому серце. Хіба він зможе це зробити?

— Я тут, кохання моє.

Сью підійшла до нього. Шед уклав її в обійми.

— Ну-ну, годі. Де мій сюрприз? Я хочу його бачити!

Шед глибоко зітхнув. «Ну ж, давай!» — кричав йому внутрішній голос.

— Я підсаджу тебе.

Вона обернулася до нього спиною. «Ну ж!» Але руки його налилися свинцем.

— Чого ти тягнеш, Каштан? — Запитала Сью.

Він замахнувся. Сью тріснулася об фургон, встигнувши лише тихо пискнути. Почала підніматись — і тут він ударив ще раз. Вона обм'якла. Шед схопив із фургона кляп, сунув їй у рота, поки не розорилася, і швидко зв'язав руки. Коли він почав пов'язувати зап'ястя, Сью спробувала його лягти. Шед боляче штовхнув її у відповідь, трохи не втративши голову від агресії.

Сью перестала чинити опір. Шед затягнув останній вузол і посадив жінку на сидіння фургону. У темряві вони здавались подружньою парою, що зібралася. увечері кудись у справах.

Шед вперше заговорив з нею, тільки коли вони проїхали через міст:

— Ти, мабуть, зрозуміти не можеш, у чому справа, люба!

Сью щось пробурчала. Вона була бліда і налякана. Шед зірвав з неї ланцюжок з амулетом, а заразом і всі інші прикраси.

— Я любив тебе, Сью. Любив по-справжньому. Я готовий був зробити для тебе все що завгодно. Коли вбиваєш таке кохання, воно перетворюється на ненависть. — Прикрас щонайменше лев на двадцять. Скільки чоловіків вона розорила? — Ти продала мене Гілберту з тельбухами. Ти хотіла вкрасти мою Лілію. Я все пробачив би тобі, тільки не це. Так, тільки не це.

Він говорив без вгамунку всю дорогу, не перестаючи. Його балаканина відволікала увагу Сью, поки чорний замок не виріс настільки, що його просто не можна було не помітити. І тоді очі в неї стали величезними. Вона затремтіла, втратила над собою контроль ... Від неї неприємно і різко запахло.

— Так, люба, — ласкаво промовив Шед. — Так. Чорний замок. Ти хотіла віддати мене на поталу своїм друзям. Що ж, ти зробила ставку та програла. І тепер я віддам тебе моїм приятелям.

Він зупинився, зліз на землю, підійшов до воріт. Вони відчинилися миттєво довга погань зустріла його, потираючи павучі долоні.

— Молодець! — сказала вона. — Ну, просто молодець! Твій партнер ніколи не привозив таку славну здобич!

Шед похолов. Йому хотілося все переграти. Він хотів тільки покарати та принизити Сью... Але було пізно. Він уже нічого не міг змінити.

— Вибач, Сью. Ти сама винна. Ти й Гілберт. Скоро прийде його черга. Каштан Шед зовсім не такий дурень, яким здається.

Кляп заглушив стогін Сью. Шед відвернувся. Йому хотілося якнайшвидше забратися звідси. Довге створіння почало відраховувати йому монети прямо в долоню.

Шед, як і раніше, не торгувався. Він навіть не дивився на гроші, розпихаючи їх по кишеням. Вся його увага була прикута до темної темряви за тварюкою. Там товклася і шипіла ціла юрба такої ж нечисті. Шед розрізнив навіть товсту тушу, з якою мав одного разу справу.

Довгий виродок упустив йому в долоню останню монету. Сунувши її в кишеню, Шед повернувся до фургона. Тварини рвонулися з тіні вперед, схопили Сью, почали здирати з неї одяг. Хтось витягнув кляп із рота. Шед подав фургон назад.

— Заради Бога, Каштан! Не кидай мене!

— Пізно, жінко. Пізно. — Він схопив поводи. — Н-но, залітні! Пішли!

Коли він повернув до воріт, Сью пронизливо заволала. Шед не озирнувся. Він не хотів нічого знати.

— Н-но! Пішли вперед, рідні!

— Швидше приїжджай знову, Каштан Шед! — Крикнула йому навздогін довга нечисть.

Розділ 27 Арча. В ізоляції

Виклик Шепіт застав мене зненацька. Для щоденної доповіді було зарано. Я щойно скінчив снідати. Отже, вирішив я, чергова неприприємність.

І не схибив.

Взята металася, як звір у клітці, випромінюючи шалену злість. Я відважно увійшов і застиг по стійці «смирно», не намагаючись виправдатися у відповідь на добірні потоки лайки, щоб не перестаратися, якщо неприємність сталося все-таки не з моєї вини.

Декілька хвилин вона розряджалася, ігноруючи мене. Потім сіла, подивившись на свої долоні. І звела очі. Вона вже повністю володіла собою, навіть усміхнулась. Будь Шепіт так само прекрасна, як Леді, від її посмішки розплавився б граніт. Але оскільки була вона старим, покритим шрамами воякою, посмішка лише пом'якшила похмурість її фізіономії.

— Як були розташовані твої люди минулої ночі? — спитала вона.

— Вибачте... Ви маєте на увазі їхній настрій? — спантеличено перепитав я.

— Де вони були? На яких постах?

— А-а! — Загалом це єпархія Ільмо, але я вважав за краще не в'якати. Взяті терпіти не можуть виправдань, хоч би як розумно вони звучали. — Троє разом із Волом відбули на південь у гонитву за горезвісним Азою. — Мене турбувало те, що вона їх послала. Коли я не розумію мотивів Взятих, я одразу стаю параноїком. — П'ятеро, як і раніше, в Котурні, косять під іноземних моряків. Ще троє там же стежать за людьми, які викликали наш особливий інтерес. Мені треба б перепитати в Ільмо для вірності, але щонайменше четверо чергували вночі в інших районах міста, намагаючись рознюхати щось цікаве. Інші були тут, у палаці. Чекайте, зараз згадаю: один, на мою думку, стирчав у кабінеті таємної поліції герцога, а двоє разом із Хранителями тинялися по Вигородці. Сам я майже всю ніч тріпався з інквізиторами — намагався з'ясувати, що в них на думці. Знаєте, наші сили зараз надто розпорошені. Я чекаю не дочекаюсь, коли нарешті прибуде Капітан. У нас дуже багато справ і дуже мало людей. Плани окупації ще далекі від закінчення.

Шепіт зітхнула, встала і знову попрямувала туди-сюди.

— Думаю, я винна не менше за інших. — Вона дивилася у вікно, потім кивнула мені.

Я підійшов. Вона показала на чорний замок:

— Залишилося нічого. Вони вже намагаються відкрити Володарю вихід. Ще не час, але вони поспішають. Можливо, відчули нашу зацікавленість.

Ця арчинська справа була схожа на гігантського спрута з морських байок. Що б ми не робили, хоч би як старалися, його щупальця стискали нас дедалі тісніше.

Переслідуючи цілі, протилежні цілям Взятих, намагаючись замістити все більш очевидні сліди, ми ускладнювали начальству роботу щодо запобігання небезпеці, яка походить від чорного замку. А якщо нам таки вдасться замістити сліди, не виключено, що тим самим ми дамо можливість Володарю з'явитися в нічого не підозрюючий світ.

Я не хотів брати такий страшний гріх на своє сумління. Боюся, з моїх записів це не дуже виразно, але ми абсолютно заплуталися в серйозних моральних дилемах. А вирішувати їх ми не звикли. Більшість найманців не мають досвіду в ухваленні моральних рішень. Як правило, найманець відкидає мораль або, в кращому разі, підганяє загальноприйняті моральні норми під свій спосіб життя.

Головними критеріями стає те, з яким умінням він робить свою роботу, як сумлінно виконує взяті на себе зобов'язання, наскільки неухильно дотримується неписаного закону, що вимагає непохитної вірності товаришам.

Найманець дегуманізує світ за межами свого підрозділу. І тоді все, що він робить або чому буває свідком, стає несуттєвим, поки не торкнеться безпосередньо Загону.

Ми самі загнали себе в пастку, в якій нам, можливо, доведеться зробити найкардинальніший вибір за всю історію існування Чорного Загону. Не виключено, що ми будемо змушені зрадити його чотирисотрічні міфи заради більш глобальних цінностей.

Я знав, що не можу допустити повернення Володаря, навіть якщо це буде єдиний спосіб не дати Леді напасти на слід Ворона з Сонечком. І все-таки ... Леді була трохи кращою. Ми служили їй і до останнього часу служили добре і віддано, знищуючи повстанців усюди, де могли їх знайти, але в душі майже кожному з нас було небайдуже, кому і навіщо ми служимо. Леді вважалася меншим злом у порівнянні з Володарем лише тому, що була не так прямолінійна і більш терпляча у своєму прагненні до абсолютного світового панування.

І у зв'язку з цим переді мною постала ще одна дилема. Чи можу я принести в жертву Сонечко заради того, щоб запобігти поверненню Володаря? Якщо запобігти його можна буде лише такою ціною?

— У тебе дуже задумливий вигляд, — сказала Шепіт.

— Н-так. У цій справі забагато зацікавлених сторін. Хранителі, Герцог, ми, Віл, що ллє воду на власний млин.

Я вже встиг доповісти Шепіт про те, що Віл родом із Котурна, згодовуючи їй як можна більше інформації, що не відноситься до справи, щоб заплутати її думки і відвернути увагу.

— Хіба я не наказувала тобі встановити за ним ретельне спостереження? — Вона знову тицьнула пальцем у бік замку.

— Так, мадам. Ми його і встановили — на якийсь час. Але нічого не відбувалося, а потім навалилася купа інших завдань.

Я осікся, вражений раптовим здогадом. Шепіт прочитала мої думки по обличчю:

— Так. Минулої ночі. І цього разу товар був ще живий.

— Бог ти мій! — пробурмотів я. — Хто це зробив? Ви знаєте?

— Ми просто помітили зміни, що потім відбулися. Вони намагалися відкрити портал. Їм мало не вистачило сил, але це ненадовго.

Шепіт знову почала нишпорити по кімнаті. Я подумки відзначив галочками прізвища тих, що чергували минулої ночі в Котурні. Потрібно буде поставити їм кілька неприємних питань.

— Я безпосередньо зв'язалася з Леді. Вона дуже стурбована. Вона наказала відкласти усі інші справи. Головне наше завдання — не допустити доставки до замку нових тіл. Так, я знаю, що незабаром підійде весь загін. Через шість — максимум десять днів. І треба багато зробити, щоб підготуватися до їхнього приходу. Але, як ти вірно помітив, справ дуже багато, а людей занадто мало. Тому нехай ваш Капітан справляється зі своїми проблемами сам, коли прибуде. А чорний замок має бути ізольований негайно.

— Чому б вам не підкинути частину Загону на килимі нам на допомогу?

— Леді заборонила.

— Але чому? — Я постарався здивуватися якомога натуральніше.

Однак у мене виникла страшна підозра, що я вже знаю відповідь. Шепіт знизала плечима:

— Тому що вона не хоче, щоб ви втрачали час на балаканину та введення новачків у курс справи. Іди і вживай усіх заходів, щоб відрізати підходи до замку.

— Слухаю!

Я пішов, думаючи про те, що побачення наше пройшло і краще і гірше, ніж я очікував. Краще тому, що Шепіт не впала на мене в черговому нападі люті. А гірше тому, що, по суті, вона оголосила всіх нас, що в Арчі, підозрюваними, яких Леді веліла ізолювати, щоб наше моральне розкладання не заразило побратимів зі зброї.

Погана справа.

— Да-а, — простягнув Ільмо, коли я йому розповів. Пояснювати, чим це загрожує, не потрібно. — Потрібно терміново зв'язатися зі Старим.

— Надіслати зв'язкового?

— А як інакше? Тільки кого б послати, щоб прослизнув непоміченим?

— Одного з тих, хто зараз у Котурні.

Ільмо кивнув:

— Я розпоряджусь. А ти займися замком: розвідай, як його краще ізолювати.

— Чому б тобі самому їм не зайнятися? Я хочу з'ясувати, що робили чергові минулої ночі у Котурні.

— Зараз це вже не має значення, Костоправе. Котурн я беру на себе. я не хочу сказати, що ти не справляєшся, але справа вийшла з-під контролю. Загалом це моя вина. Я, зрештою, солдат.

— Солдат чи не солдат — яка різниця, Ільмо? Ми не воюємо у Котурні, ми займаємося там шпигунством. А шпигунові потрібен час, щоб проникнути туди і призвичаїтись. Нам просто забракло часу.

— Але тепер наш час вийшов. Чи я неправильно зрозумів тебе?

— Мабуть, що так, — визнав я. — Гаразд. Я розвідаю обстановку довкола замку. А Ти все-таки з'ясуй, що відбувалося в Котурні минулої ночі. Особливо в таверні «Залізна лілія». Її назва спливає зараз не рідше, ніж ім'я того хлопець, Ази.

Наприкінці нашої розмови Ільмо зовсім змінився. Він виглядав тепер точнісінько як колишні моряки, занадто старі для плавання, але ще досить міцні для чорної роботи. У Котурні він запросто зійде за свого. Я так йому і сказав.

— Ну-ну. Давай за справу. І не сподівайся на відпочинок до прибуття Капітана.

Ми мовчки подивилися один на одного, не наважуючись висловити приховану думку, яка мучила нас обох. Якщо взяті хочуть ізолювати нас від побратимів, що ж з нами зроблять, коли загін перевалить через Воландерські гори?

Поблизу чорний замок виглядав ще більш інтригуючим і тривожним. Я сів на коня, об'їхав навколо замку кілька разів і навіть вітально махнув рукою, вловивши якийсь рух на верху скляно-блискучого кріпосного валу.

Позаду замку починався круте кам'янисте урвище, поросле сучкуватими колючими кущами з полиновим запахом. Звідси до фортеці не підберешся, особливо волочучи на собі покійника. Підходи із західного та східного боку, вздовж гірського кряжа, були трохи легше, але теж виглядали важкодоступними.

Торговці трупами напевно мали вибрати найлегший шлях, тобто дорогу, що веде від берега Портової річки вгору, повз розкидані схилом купецьких особняків, і упирається прямо у ворота фортеці. Видно, хтось частенько користувався цим маршрутом, оскільки наїжджена колія втекла від замку аж до берега.

Залишалося вирішити основне питання: де влаштувати засідку так, щоб нас не було видно з фортечної стіни. Я ламав собі голову до темряви, поки в мене не дозрів геніальний план.

Я знайшов покинутий будинок нижче схилом і трохи вище за течією річки. там можна буде розмістити групу захоплення, а вздовж дороги, у населеному районі, розставити вартових. Вони передадуть нам звістку, якщо помітять щось підозріле. А ми тоді

відразу рвонемо по схилу вгору і трохи навскоси, перерізавши дорогу потенційним торговцям трупами Фургони тягнуться повільно, тому часу у нас буде достатньо.

Старий Костоправ — блискучий стратег. Так, панове! До опівночі всі ми були вже на місцях. І до сніданку встигли двічі зірватися з місця по хибній тривозі.

Геніальний стратег не врахував однієї дрібниці: що навіть уночі повз моїх вартових продовжується цілком законний дорожній рух.

Я сидів у старому будинку разом зі своїм гуртом, попеременно то граючи в тонк, то схоплюючись по тривозі, а то покльовуючи носом. І невпинно думав про те, що твориться зараз на іншому березі — внизу, в Котурні, і нагорі, в Черепичнику.

Я благав Бога, щоб Капітану вдалося втримати в руках усі нитки.

Розділ 28 Арча. Ліза

Шпд весь день провалявся в ліжку, дивлячись у стелю та ненавидячи себе. Він упав так низько, як тільки може впасти людина. Немає на світі злочинів, які виявились би тепер надто брудними для нього, бо ніщо не здатне забруднити його чорну душу ще сильніше. І навіть за мільйон лев не купити йому проїзного квитка в День Переходу. Ім'я його має бути занесене до Чорної книги, поряд з іменами найбільших лиходіїв.

— Пане Шед! — Покликала його Ліза, виникнувши в дверях наступного ранку, коли він зібрався вдатися до подальшого вивчення стелі та самобичування. — Пане Шед!

— Ну?

— Бо й Лана прийшли.

Бо, Лана та їхня дочка обслуговували стару Джун.

— Що їм треба?

— Щоб ви сплатили рахунки за місяць, я так думаю.

— Ах так. — Він сповз із ліжка.

Ліза зупинила його біля сходів:

— Я мала рацію щодо Сью?

— Так.

— Мені шкода. Я не стала б говорити, якби ми могли собі це дозволити.

— Ми? Хто це — ми? А, чорт! Не бери на думку. І взагалі, забудь ти про цю справу, я чути про неї більше не хочу!

— Як скажете. Тільки про вашу обіцянку я не забуду.

— Яка обіцянка?

— Ви обіцяли, що дозволите мені керувати Лілією.

— А-а! Гаразд.

Тепер йому було на все начхати. Він забрав місячні рахунки прислуги. Так, з цими людьми йому пощастило. Вони не намагалися його надути. Шед вирішив видати їм невелику премію.

Він пішов по гроші в спальню. Ліза з подивом дивилася на нього. Шед надто пізно усвідомив свою помилку. Тепер вона почне ламати собі голову: звідки, мовляв, у нього з'явилися гроші, якщо вчора ще не було жодного герша? Він знайшов свій брудний одяг, вивернув вміст кишень на ліжко. І ахнув.

— Ах, паразити! Гади повзучі! Якого біса я робитиму з цим золотом? Три золоті монети!

Там було і срібло, і навіть жменя міді, але... Яке обдурювання! Ці тварюки підсунули йому цілий стан, який він не міг витратити. Закон Арчі забороняв її мешканцям тримати у себе золоті монети. Навіть чужинцям доводилося міняти своє золото, хоча, наприклад, іноземні срібні монети мали таке ж законне ходіння, як і місцеві. Мало того: гроші із чорного замку були явно старовинного карбування, хоч і стандартної ваги.

Як же йому позбутися золота? Продати якомусь капітанові, що вирушає на південь? Зазвичай, усе так і роблять. Шед сховав золото в саму потаємну схованку, разом з амулетом із чорного замку. Марне багатство.

Він підрахував решту. Двадцять вісім монет сріблом плюс кілька левів мідяками. Досить, щоб подбати про матір та Сел. Але недостатньо, щоб скинути зі своєї шиї Гілберта.

— Знову я потрапив у пастку з цими безглуздими грошима! — Простогнав Шед.

Тут він згадав про коштовності Сью, зло посміхнувся і пробурмотів:

— Нічого, ще побачимо, чия візьме.

Сунувши все до єдиної прикраси в кишеню, Шед спустився вниз, розплатився з слугою матері і кинув Лізі.

— Я вийду ненадовго.

Спочатку він залагодив усі проблеми Сел, потім попрямував до контори Гілберта. Поблизу ніхто не тинявся. Гілберт, на відміну Крейга, не тримав під рукою цілу армію, хоча свої громили в нього були. Щоправда, зараз їх тут не було.

Однак у кабінеті хтось сидів, бо через фіранки пробивалося світло. Шед посміхнувся своїм думкам і поспішив назад у Лілію.

Він підійшов до столика, що стояв у глибокій тіні, неподалік улюбленого місця Ворона. За столиком сиділи двоє чужоземних матросів. На вигляд — крутіше не буває. Тут вони бували із недавніх пір. За їхніми словами, вони самі, а також їх друзі, які то з'являлися, то зникали, відстали від судна і чекають на наступне.

Але Шед жодного разу не чув, щоб вони згадали назву порту своєї приписки.

— Хочете збити трохи легких грошей, хлопці? — Запитав він їх.

— А хто не хоче? — відгукнувся один із матросів.

— Чого робити треба? — відразу запитав інший.

— У мене невелика скрута. Хочу залагодити деякий діло з однією людиною. А він дуже запальний.

— Чи потрібна моральна підтримка?

Шед кивнув.

Другі моряки глянули на нього через прищур:

— Хто він такий?

— Звати Гілберт. Він лихвар. Чули про такого?

— Угу.

— Я щойно проходив повз його контору. Схоже, він там один.

Моряки переглянулись.

— Якщо ти не проти, — сказав той, що вище, — я покличу нашого дружка.

— Ціла армія мені не по кишені.

— Жодних проблем! Ти нам заплатиш за двох. А його ми захопимо так, за компанію. З ним нам усім буде затишніше.

— Такий крутий?

Матроси посміхнулися. Один із них підморгнув іншому.

— Та вже! Ти просто не повіриш!

— Гаразд, ведіть його.

Один із матросів вийшов. Шед почав торгуватися про ціну з тим хто лишився. Ліза спостерігала за ним з іншого кінця зали, недобро примруживши очі. Шед мигцем подумав, що вона надто настирливо лізе до його справ.

Дружком матросів виявився типчик із жаб'ячою фізіономією від сили п'яти футів на зріст. Шед насупився.

— Він крутий, не забудь! — нагадав йому моряк.

— Так? Ну гаразд, пішли.

З трьома провожатими Шед відчував себе на сто відсотків впевненіше, хоч і не був переконаний, що вони зможуть допомогти, якщо Гілберт почне бучу.

Біля контори тинялися двоє горил.

— Я хочу бачити Гілберта, — сказав Шед.

— Так? А якщо він не хоче тебе бачити?

Це була звичайна гра у крутих хлопців, але Шед розгубився, не знаючи, що відповісти. Його врятував один із матросів.

— На мою думку, у нього немає вибору. Хіба що за цією купою сала в тебе ховається пара м'язів? — Недбало запитав він, витяг ножа і почав чистити їм нігті — так схоже на Ворона, що Шед навіть здригнувся.

— Він у конторі. — Жирний охоронець переглянувся зі своїм напарником.

«Один із них чкурне зараз за підмогою», — подумав Шед. Він зробив крок уперед.

— Я залишусь тут, — сказав коротун з жабіною фізіономією.

Шед із силою штовхнув двері кабінету. Лихвар, поклавши на стіл мішок грошима, зважував леви на точних терезах, одну монету за іншою, відкладаючи обрізані убік. Він підняв на відвідувачів злий погляд.

— Якого біса?..

— Двоє моїх друзів дуже хотіли заглянути до тебе — подивитися, як ти крутиш свої справи.

— Мені не подобається таке ставлення, Шед. Мабуть, ти мені не довіряєш.

Шед знизав плечима:

— До мене дійшли погані чутки. Кажуть, ти разом зі Сью вирішив мене пограбувати. Прибрати до рук мою Лілію.

— Разом зі Сью? До речі, де вона, Шеде?

— Отже, ви справді пов'язані? — Шед зобразив похмуру міну. — Чорт би тебе узяв! Ось чому вона дала мені від воріт поворот. Сволота ти, Гілберте! Вона більше не хоче бачити мене. А ця мавпа біля дверей запевняє, ніби Сью нема вдома. Твоїх рук справа, Гілберте? Ти це підлаштував? Знаєш, ти мені зовсім не подобаєшся!

Гілберт скоса оглянув усіх трьох. Здавалося, він зважує свої шанси. Але тут у кабінет неквапливо увійшов коротун і притулився до стіни, розсунувши широкий рот у глузливій усмішці.

— Ти прийшов у справі чи так, потріпатись? — Запитав Гілберт. — Якщо у справі, то викладай. І забирайся скоріше зі своїми виродками. Вони мені всю репутацію зіпсують.

Шед витягнув з кишені шкіряний мішечок.

— Репутація в тебе і так хрінова, Гілберт. Люди кажуть, з тобою не варто зв'язуватися. Їм не подобається, що ти вічно норовиш привласнити чужу власність.

— Заткнися і давай сюди гроші, Шед. А якщо прийшов просто нерви мені попортити, тоді вмотуй.

— А він сміливець. Бач як роздухарився, даремно що один проти чотирьох, — сказав матрос, що був вище на зріст. Другий відповів йому незнайомою мовою.

Гілберт сердито глянув на них: я, мовляв, ваші фізіономії запам'ятаю! Коротун посміхнувся і поманив його пальчиком. Гілберт вирішив, що поки не час заїдатися.

Шед відраховував монети. Гілберт дивився на купку, що росте, і очі його ставали дедалі ширшими.

— Я ж казав, що перевірю вигідне дільце, — сказав Шед і кинув у купку коштовності Сью.

Один із моряків узяв браслет, покрутив його в пальцях.

— Скільки ти винен цьому типу?

Гілберт уривчасто назвав суму, що здалася Шеду перебільшеною.

— Дивись, Шеде, не продешеви, — сказав матрос.

— Я просто хочу забрати у цього шакала закладну на Лілію.

Гілберт дивився на прикраси, блідий і змоклий. Облизнув губи, потягнувся рукою за кільцем. Пальці в нього тремтіли. Шед відчував і страх, і зловтіху одночасно. Гілберт упізнав колечко.

Тепер, можливо, він подумаю перед тим як зв'язуватися з Каштаном Шедом. Або, навпаки, переріже декому глотку. Гілберт, як і Крейг, теж мав проблеми зі своїми «его».

— Цього з лишком вистачить, щоб покрити всі мої борги, пане Гілберте. Навіть рахуючи з додатковими відсотками. Несіть сюди мою заставну.

Гілберт розсіяно дістав документ із скриньки сусідньої полиці. Очі його не відривалися від каблучки.

Шед негайно порвав папір.

— По-моєму, ще один боржок за мною залишився, пане Гілберте? Так, думаю, що так. Будьте певні, я постараюсь, щоб ви отримали все, що вам належить.

Гілберт сердито примружився. Але в очах його майнула також тінь переляку. Шедові це сподобалося. Ніхто ніколи не боявся Каштана Шеда, за винятком Ази, але Аза був не в рахунок.

Час змотувати звідси, щоб не злякати успіх.

— Дякую вам, пане Гілберте. До побачення.

Проходячи через приймальню, Шед з подивом побачив, що обидва охоронці солодко похропають. Людина з жаб'ячою фізіономією посміхнулася. На вулиці Шед розплатився зі своїм ескортом.

— А він не так вже сперечався. Я думав, буде гірше.

— Так ми ж були з тобою, — сказав коротун. — Давай рушимо до тебе і поп'ємо пивка.

— Вигляд у нього був такий, ніби він шокований, —зауважив один з матросів.

— Як ти примудрився наробити таку купу боргів? — поцікавився коротун.

— Через бабу. Я збирався одружитися з нею. А вона просто тягла з мене гроші. Зрештою я прозрів.

Трійця похитала головами.

— Жінки! — сказав один моряк. — З ними, друже, треба обережніше. Інакше кісток не збереш.

— Я отримав добрий урок. Гей, давайте це обмиємо! Я частую. У мене залишилося трохи вина — я купив його для особливого клієнта. Але клієнт поїхав, а вино подіти нікуди.

— Таке погане?

— Ні. Таке гарне. Нікому не по кишені.

Шед провів весь вечір, потягуючи вино, навіть коли моряки змоталися кудись у справах. Щоразу при згадці про те, як Гілберт відреагував на кільце, хазяїн таверни розпливався широкою усмішкою.

«Не дуже-то заривайся, — відразу ж смикав він себе. — Гілберт такий самий божевільний, як і Крейг».

Але потім піднесений настрій пройшов, змінивши страх. Гілберт помститься йому, коли він буде один, а під патиною, залишеною Вороном і кількома останніми угодами, як і раніше, ховалося занадто багато того самого старого Шеда.

— Треба було відвезти гада до замку, — пробурмотів Шед у свій кухоль. І відразу вилаяв себе: — Ось чорт! Я такий же негідник, як Ворон. Навіть гірше. Ворон хоч живих туди не возив. Що, цікаво, робить зараз цей мерзотник зі своїм шикарним кораблем і хитрою маленькою шльондрою?

Шед надерся до поросячого вереску і мало не ридав від жалю до себе. Останній постоялець пішов у свою спальню. Останній відвідувач пішов додому. А Шед усе сидів, умовляючи пляшку і косо дивлячись на Лізу, на яку він сердився, сам не знаючи чому. «Через її тіло, — подумав він. — Бач, яке налите! А вона не дає. Занадто, мовляв, хороша для мене. І яку волю забрала останнім часом! Так-а».

Ліза поглядала на нього, прибираючись у залі. Спритна, сучка. Навіть краще Сонечка — та теж працювала не покладаючи рук, але не було в ній такої економності рухів. Може, й справді дозволити їй погосподарювати в таверні? Сам він не справляється з цим.

Раптом він виявив, що Ліза сидить навпроти нього. Шед зміряв її злісним поглядом. А їй хоч би хни — сидить собі та бровою не веде. Бойова дівка. Таку не залякаєш. Ох, наплачеться він через неї колись!

— У чому річ, пане Шед?

— Ні в чому.

— Я чула, ви віддали борги Гілберту. По закладній на Лілію. Як ви могли закласти «Лілію»? Вона належить до вашої родини вже кілька поколінь!

— Не пудри мені мізки цією сентиментальною нісенітницею! Тобі який сум?

— Де ви взяли гроші?

— Кончай чіплятися, зрозуміла? Інакше тобі не поздоровиться! — Незважаючи на суворий тон, Шед сам не вірив своїм погрозам.

— Ви якось дивно поводитесь останнім часом.

— Я був закоханий.

— Не в цьому річ. До речі, а куди вона поділася, ваше кохання? Я чула, ніби Сью зникла. Гілберт каже, що ви її порішили.

— Про що це ми порішили? Я був у неї сьогодні.

— Ви з нею бачились?

— Ні. Брамник сказав, що її немає вдома. Вона просто не хоче бачити мене. Мабуть, догоджала комусь.

— А може, її справді не було вдома?

— Я казав тобі, що не хочу більше про неї згадувати! — заревів Шед. — Ясно?

— Звичайно. Скажіть де ви взяли гроші.

— Тобі навіщо?

— Тому що, якщо там є ще, я хочу увійти в долю. У мене немає жодного бажання прожити своє життя в Котурні. Я готова на все, щоб вибратися звідси.

Шед гірко посміхнувся. Ліза неправильно витлумачила його усмішку.

— Тут я працюю тимчасово, тільки поки не знайду собі інше заняття!

— Мільйони людей мріяли про те саме, Лізо. І всі вони замерзли потім у провулках Котурна.

— Не всі. Я виберусь звідси. Де ви роздобули гроші, пане Шед?

Ліза принесла ще пляшку дорогого вина. «Скоро кінець запасам», — миттєво подумав Шед.

І розповів Лізі про свого таємного партнера.

— Брехатиме! Я тут не перший день, щось та помітила б.

— Ти краще повір мені, дівчинко. — Шед хихикнув. — А будеш тиснути на мене — сама з ним зустрінешся. Він тобі не сподобається, даю гарантію. — Він згадав, як довга тварюка запрошувала його приїжджати якнайшвидше.

— Куди поділася Сью?

Шед спробував підвестися, але ноги його не слухалися. Він плюхнувся назад на табуретку.

— Розвезло мене. Сильніше, ніж я гадав. Форму втрачаю. — Ліза серйозно кивнула. — Я любив її. Любив по-справжньому. Навіщо вона так зі мною обійшлася? Я б поводився з нею як з королевою. Я б у пекло пішов для неї, не побоявся. Загалом туди я і пішов. — Він хихикнув. — Разом із нею... І тю-тю!

—А для мене ви зробили б це, пане Шед?

— Що?

— Ви давно мене домагаєтесь. Чого я стою, як на вашу думку?

— Не знаю, — усміхнувся Шед. — Не можу сказати, доки не спробував.

— У тебе все одно немає грошей, старий!

— Зате знаю, де їх добути!

— Де?

Шед мовчки сидів і посміхався, пускаючи слину з рота.

— Гаразд, здаюся. Ваша взяла. Пішли. Я допоможу вам дістатися до спальні, а потім піду додому.

Сходження було епічно довгим. Шедові не вистачило одного ковтка, щоб вимкнутись. Дійшовши до спальні, він мішком повалився на ліжко.

— Дякую, — промимрив він. — Гей, чого ти робиш?

— Вам же треба роздягнутися!

— Так, мабуть. — Він навіть не намагався їй допомогти. — Гей, ти чого? Чого руки-то розпускаєш?

— Ви ж хочете мене, хіба ні?

Через хвилину Ліза вже притискалася до нього своїм оголеним тілом. Але Шед був надто п'яний, щоб скористатися ситуацією. Він обійняв її, рознюнився і вилив усі свої прикрощі. На це вона і розраховувала.

Розділ 29 Арча. Розплата

Шед сів так різко, що голова пішла кругом. Усередині хтось одразу почав вибивати барабанний дріб. Шед перекотився до краю ліжка, і його голосно вирвало. А потім занудило по-іншому. Від страху.

— Я виговорив їй. Розповів усе, як на духу. — Він смикнувся, збираючись зістрибнути з ліжка. Потрібно тікати з Арчі, доки не з'явилися інквізитори. У нього є золото. Якийсь іноземний капітан може відвезти його на південь. Там він знайде Ворона та Азу... Шед безсило впав назад на ліжко, надто нещасний, щоб діяти. — Вмираю, — промимрив він. — Якщо пекло існує, то я вже в пеклі.

Невже він виговорив усе? Так, схоже. І головне — ні за що ні про що. Він нічого не отримав натомість.

— Каштан Шед, ти природжений невдаха! Коли ти нарешті зрозумієш це?

Він знову підвівся, обережніше, і пошарив у схованці. Золото, як і раніше, було там. Може, він таки щось приховав від Лізи? Шед задумливо витріщився на амулет. Лізу можна відправити за Сью. Якщо тільки вона не встигла нікому розбовкатись. Але вона буде напоготові, правда ж? Її не застанеш тепер зненацька, якщо вона взагалі не втекла.

— Моя голова! Боги мої! Я нічого не розумію. — Знизу долинув якийсь галас. — Прокляття, — пробурмотів Шед. — Вона втекла, залишивши таверну відкритою. Зараз там все розтягнуть!

По щоках його покотилися сльози. Ось до якого кінця він прийшов! Можливо, це Віл зі своїми душогубами орудує у залі. Краще піти та зустріти свою долю. Проклинаючи все на світі, Шед одягнувся і почав довгий спуск сходами.

— Добрий ранок, пане Шед! — радісно вітала його Ліза. — Що ви хочете на сніданок?

Шед витріщився на неї, роззявивши рота, потім дошкандибав до столика і сів, обхопивши голову руками і не звертаючи уваги на здивований погляд одного зі своїх вчорашніх супутників.

— Похмілля мучить, пане Шед? — Запитала Ліза.

— Так. — Власний голос здався йому громоподібним.

— Я вам дещо змішаю за татовим рецептом. Він у мене затятий пиятика, як ви знаєте.

Шед слабо кивнув. І навіть такий кивок віддався головним болем. Лізин тато був однією з причин, через які Шед взагалі її найняв. Дівчина відчайдушно потребувала допомоги. Ще одна добра справа вийшла йому боком.

Ліза принесла таку огидну на вигляд бурду, що до неї не доторкнувся б навіть чаклун.

— Випийте залпом, так буде легше.

— Можу собі уявити. — Майже сподіваючись, що бурда отруєна, Шед заковтнув пекельну суміш. — Коли вони прийдуть? — Запитав він, ледве віддихавшись. — Скільки у мене часу?

— Хто прийде, пане Шед?

— Інквізитори. Законники. Кого ти викликала?

— А з якого дива їм сюди приходити?

Шед, морщачись від болю, підняв на неї очі.

— Я ж вам казала, що готова на все, аби вибратися з Котурна, — зашепотіла Ліза. — І я не збираюся втрачати свій шанс. Тепер ми з вами партнери пане Шед. Доходи навпіл.

Шед знову обхопив руками голову і застогнав. Це ніколи не скінчиться. Хіба що разом із ним. У душі він кляв останніми словами і Ворона, і весь його рід.

Зал був порожній. Двері зачинені.

— Спочатку треба зайнятися Гілбертом, — сказала Ліза.

Шед понуро кивнув, уникаючи її погляду.

— Дурно з вашого боку було давати йому коштовності, які він може впізнати. Він уб'є вас, якщо ми не закінчимо його першими.

Шед знову кивнув. «Чому я? — стогнав він подумки. — За що мені таке покарання?»

— І не думайте, ніби вам вдасться позбутися мене, як Сью чи шантажиста. Я залишила у батька листа, і, якщо я зникну, він віднесе його Волу.

— Дуже ти кмітлива. Погано скінчиш, — буркнув Шед. І додав: — Потерпи до зими, вже недовго лишилося.

— Так. Але ми не працюватимемо як Ворон. Занадто це утомливо та ризиковано. Ми займемося благодійністю. Пускатимемо сюди всіх бездомних. А вранці одним або двома поменшає.

— Ти розумієш, про що говориш? Це ж вбивство!

— А кому яке діло? Для них самих буде краще. Можете назвати це милосердям.

— Неймовірно! Щоб така молода дівчина була такою безсердечною!

— Серце в Котурні тільки перешкода, пане Шед. Потрібно приготувати холодну місцину, де ми зберігатимемо трупи, поки не приженемо фургон. Думаю, однієї поїздки на тиждень буде достатньо.

— Зима...

— ...буде моїм останнім сезоном у Котурні.

— Я не робитиму цього.

— Ще як станете! Або вирушите до Вола. Ви не маєте вибору. У вас партнер.

— Боже, позбав мене від цього нелюда у спідниці!

— А ви хіба не монстр? Ви вбили п'ятьох!

— Чотирьох, — слабо запротестував Шед.

— Ви думаєте, Сью жива? Не варто сперечатися з дрібниць. З якого боку не подивися, ви все одно вбивця. Просто ви такий непрактичний вбивця, що вічно сидіть без гершу за душею. І такий дурний, що зв'язуєтесь зі всякими Сью і Гілбертами. Повісити можуть лише раз, пане Шед!

Що толку сперечатися з соціопатом? Ліза була осередком Лізиного всесвіту. Інші люди існували виключно для того, щоб вона могла їх використовувати.

— Після Гілберта треба буде зайнятися ще деким. Наприклад, Крейговим громилою, якому вдалося змитися. Він напевно здогадується, куди поділися трупи. Поки він мовчить, інакше весь Котурн гудів би від чуток. Але в один прекрасний день може й заговорити. А потім візьмемося за людину, яка допомогла вам позбутися шантажиста.

Ліза була схожа на генерала, що планує перебіг кампанії. Вона холоднокровно планувала вбивства оптом. Як таке можливе?!

— Я не хочу більше мочити руки в крові, Лізо.

— А хіба ви маєте вибір?

Шед не міг заперечувати, що смерть Гілберта має певне значення для його власного виживання. А після Гілберта настане ще чиясь черга. І зрештою це дівчисько втратить обережність і загубить його.

Що вона там казала про листа? Прокляття! Може, почати з її татуся?.. Так, пастка простора, але виходу з неї не видно.

— Можливо, для мене це єдиний шанс вибратися звідси, пане Шед. І повірте мені, я вхоплюся за нього обома руками.

Шед струсив з себе летаргію, нахилився, дивився в камін. Його виживання понад усе. Тому Гілберт має померти. Тут двох думок не може бути.

А як щодо чорного замку? Сказав він про амулет? Шед не міг згадати. Треба буде натякнути про існування певної спеціальної перепустки, інакше дівчисько може спробувати вбити і продати його самого. Він стане для неї загрозою, як тільки вона виконає свій план. Так. Звичайно. Щойно їй вдасться встановити контакт з тваринами з чорного замку, як вона відразу захоче позбутися Шеда. Отже, він має внести ще одне ім'я до свого чорного списку.

Чорт забирай! Ворон зробив найрозумнішу річ, єдину можливу. Він знайшов єдиний вихід. І цей вихід — виїхати з Арчі.

— Доведеться піти за ним, — пробурмотів Шед. — Іншого виходу немає.

— Що?

— Не зважай, дівчинко. Ти перемогла. Давай займемося Гілбертом.

— Добре. Тоді не пийте сьогодні, а завтра встанете рано. Вам доведеться доглянути за «Лілією», поки я дещо організую.

— Домовилися.

— А потім ви виконаєте свою частку роботи.

— Так. Мабуть.

— На добраніч, пане Шед.

Ліза провела його підозрілим поглядом.

— Все гаразд, — сказала вона Шеду наступного дня. — Гілберт прийде до мене сьогодні ввечері. Один. Ви підженете фургон. А я подбаю про те, щоб мій татусь не вештався поблизу.

— Наскільки я чув, Гілберт тепер нікуди не ходить без охоронця.

— Сьогодні ввечері піде. Він принесе мені десять левів за те, щоб я допоможу йому прибрати до рук Лілію. Я натякнула, що йому може обломитися ще дещо.

У Шеда забурчало в животі.

— А якщо він запідозрить?

— Нас буде двоє, а він один. Не зрозумію я, як така нікчема із заячою душоою взагалі могло когось пришити?

«Тоді мені не було так страшно», — подумав Шед. Але залишив цю думку при собі. Не варто було давати Лізі в руки зайві козирі. Час було знайти козирі проти неї.

— Ти що, нічого не боїшся, дитино?

— Злиднів боюся. Особливо в старості. Мене всю колотить, коли я бачу, як Хранителі тягнуть з провулку старі трупи в лахмітті.

— Н-так. Це я можу збагнути. — Шед непомітно посміхнувся. Що ж, спершу непогано.

Шед зупинив фургон, глянув на заднє віконце напівпідвалу. Свічка не горить.

Ліза, мабуть, ще не повернулася. Шед вдарив мулів віжками, покотив уперед. Гілберт міг розставити спостерігачів. Адже він не дурень.

Зробивши коло на провулках, Шед попрямував назад пішки, прикидаючись п'яним. Хтось уже встиг запалити у квартирі світло. З б'ючим серцем Шед ковзнув до дверей чорного ходу. Двері були незачинені. Як і домовлялися. Може, Гілберт таки дурень? Шед обережно протиснувся усередину. Кишки у животі точно вузлом зв'язало. Руки тремтіли. З горла рвався крик.

Так, це був не той Каштан Шед, що переміг Крейга та його банду. Того Шеда загнали в капкан, і він виборював своє життя. У нього не було часу на роздуми, що вганяють у паніку. У нинішнього Шеда часу вистачало. Він був впевнений, що проколеться.

Квартира складалася з двох крихітних кімнаток. Передпокій був порожній і темний. Шед обережно пройшов уперед, причаївся за рваною шторою. Чоловічий голос у спальні щось невиразно пробурчав. Шед обережно визирнув.

Гілберт уже роздягнувся і став коліном на убогу подобу ліжка. На ній лежала Ліза, натягнувши ковдру по саму шию, точно не в змозі подолати сором'язливість. Зсохле, зморщене тіло Гілберта, обвите мотузками синіх вен, різко контрастували з юною свіжістю Лізи.

Гілберт сердився.

Шед вилаявся про себе. Настав час їй припинити ці ігри, поки не догралася. Вона просто не може йти до своєї мети прямим шляхом. Вічно їй потрібне щось вигадати для власного задоволення. Із цим треба кінчати.

Ліза вдала, що поступається, посунулася, звільняючи для Гілберта місце. Шедові велено було напасти, коли Ліза об'є старого руками і ногами. Але він вирішив зіграти по-своєму, не поспішаючи. Він стояв і посміхався, дивлячись на її спотворене гримасою відрази обличчя, тоді як Гілберт пихкав на ній верхи.

Шед нарешті ступив уперед.

Три швидкі та безшумні кроки. Зашморг обвив худу шию петлею. Шед із силою потягнув мотузку на себе. Ліза ще міцніше стиснула Гілберта в обіймах. Яким маленьким і смертним виявився цей лихвар! Зовсім не схожий на людину, перед яким тремтіло пів-Котурна. Гілберт тріпотів, але вирватися не міг.

Шедові здавалося, що цьому не буде кінця. Він і не думав, що так важко задушити людину. Нарешті він відступив від ліжка, насилу придушуючи внутрішнє тремтіння.

— Зніміть його з мене! — верещала Ліза.

Шед відкинув труп убік.

— Одягайся. Скоріше. Треба забиратися звідси. Він міг залишити охоронців десь поблизу. Я піджену фургон.

Він метнувся до дверей, визирнув у провулок. Нікого. Шед швидко підігнав до дверей візок.

— Ворушись! — гаркнув він, повернувшись і застав Лізу голою. — Потрібно прибрати його звідси!

Ліза застигла як статуя.

Шед сунув їй у руки одяг, поплескав по голій спині:

— Швидше, чорт забирай!

Ліза почала повільно одягатися. Шед підлетів до дверей, перевірив провулок. Як і раніше, нікого. Він миттєво виволок труп, закинув його у фургон, накрив брезентом. Смішно, як смерть змінює людей: вони навіть легше стають.

Шед метнувся назад:

— Ти довго копатимешся? Я витягну тебе надвір у такому вигляді!

Загроза не справила жодної дії. Шед схопив Лізу за руку, поволок до дверям.

— Сідай!

Закинув її на сидіння, стрибнув сам. Хльоснув поводи. Мули флегматично рушили вперед. Коли віз пройшов міст через Портову річку, тварини звично побрели знайомою дорогою, майже не потребуючи понукань. «Скільки ж разів вони пройшли цей шлях? — подумав Шед.

Фургон здолав половину схилу, і лише тоді Шед заспокоївся настільки, щоб звернути увагу до Лізу. Вона, як і раніше, була в шоці. Вбивство раптово стало не просто словами. Вона своїми руками допомогла вбити людину. І тим самим сунула свою голову в петлю.

— Не так легко, як тобі здавалося, га?

— Я не думала, що так буде. Я тримала його і відчувала, як із нього виходить життя. Це... Це виявилося страшнішим, ніж я очікувала.

— А ще збиралася зробити кар'єру вбивці! Слухай, що я тобі скажу. я своїх постояльців вбивати не збираюся. Хочеш — души їх сама.

Ліза зробила мляву спробу пригрозити йому.

— Все, скінчилася твоя влада з мене, зрозуміла? Валяй, йди до інквізиторів. Під тортурами ти викладеш їм всю правду, партнере!

Ліза зіщулилася. Шед заговорив знову лише тоді, коли вони під'їхали до чорного замку:

— І кінчай свої безглузді ігри, ясно тобі?

Він подумав було продати її разом із Гілбертом, але вирішив, що йому не вистачить для цього ні ненависті, ні агресії, ні навіть просто підлості.

Він зупинив мулів.

— Залишайся тут. Не вилазь із фургона, що б не сталося. Зрозуміла?

— Так. — Голос у Лізи був глухий і ледве чутний.

«Налякалася до смерті», — подумав Шед.

Він постукав у чорні ворота. Вони відчинилися всередину. Шед заліз назад на сидіння, в'їхав під арку, зістрибнув, жбурнув Гілберта на кам'яну плиту.

Довга тварюка вийшла з тіні, оглянула труп, потім глянула на Лізу.

— Ні, її не чіпай, — сказав Шед. — Вона мій новий партнер.

Тварина кивнула.

— Тридцять.

— По руках.

— Нам потрібно багато тіл, Каштан Шед. Дуже багато. Наша робота добігає кінця. Ми хочемо завершити її якнайшвидше.

Шед зіщулився від тону, яким це було сказано.

— Незабаром привезу ще.

— Добре. Дуже добре. Ми тебе щедро винагородимо.

Шед знову зіщулився, озирнувся довкола.

— Шукаєте жінку? — Запитала нечисть. — Вона ще не злилася докупи з порталом.

Тварина клацнула довгими жовтими пальцями. У темряві зашаркали кроки. Чорні тіні виступили вперед, підтримуючи під руки голу Сью. Шед голосно ковтнув. Виглядала вона жахливо. Схудла, шкіра стала безбарвною — там, де не була прикрашена синцями та саднами. Одне з чудовиськ підняло жінці підборіддя, змусивши подивитися на Шеда. Очі Сью були порожні і бездумні.

— Ходячий труп! — прошепотів Шед.

— Ну як, помста досить солодка? — Запитала тварюка.

— Заберіть її звідси! Я не хочу її бачити.

Довге тварюка клацнула пальцями. Її товариші відступили в тінь.

— Мої гроші! — гаркнув Шед.

Виродок, хихикаючи, кинув монети до ніг Гілберта. Шед підібрав їх і засунув у кишеню.

— Привози нам більше живих, Каштане Шед. Ми їм знаходимо різноманітне застосування.

У темряві луною прокотився крик. Шедові здалося, що він почув своє ім'я.

— Вона впізнала тебе, друже.

З горла в Шеда вирвався стогін. Він миттю застрибнув на сидіння, гаркнув на мулів. Довга погань дивилася на Лізу з відвертою жадібністю. Ліза зрозуміла, що значить цей погляд.

— Поїдемо звідси, пане Шед! Будь ласка!

— Н-но, залітні!

Фургон рипів, стогнав і, здавалося, цілу вічність тягнувся до воріт. Звідкись із замку продовжували долинати крики.

Коли вони виїхали нарешті, Ліза подивилася на Шеда з якимсь дивним виразом. Шед уловив у ньому полегшення, страх і навіть частку зневаги.

Полегшення переважало. Ліза зрозуміла, наскільки вона вразлива. Шед загадково посміхнувся, кивнув і нічого не сказав. «Як Ворон», — раптом згадав він.

І посміхнувся. Як Ворон.

Нехай вона подумає. Нехай похвилюється.

Мули зненацька зупинилися.

— Що таке?

З темряви матеріалізувалися людські постаті. У руках вони тримали оголені мечі. Справжні мечі, бойові.

— Щоб я здох! — Вигукнув чийсь голос. — Це ж господар таверни!

Розділ 30 Арча. Нові неприємності

Масло вкотився до будинку з нічної темряви.

— Гей, Костоправ! У нас є клієнт!

Я склав свої карти, але не кинув їх у купу.

— Ти певен? — Я страшенно втомився від хибних тривог.

Масло несміливо посміхнувся:

— Ага. Впевнений.

Щось тут було не так.

— Де він? Викладай все до кінця!

— Вони в'їжджають у ворота.

— Вони?

— Чоловік та жінка. Ми навіть не думали їх підозрювати, доки вони не проїхали повз останній будинок і не попрямували до замку. А потім уже було пізно їх затримувати.

Я ляснув долонею по столу. Знову проворонили! Вранці мені видадуть по-перше число. Шепіт по горло сита моїми виправданнями. Не виключено, що вона просто відправить мене до Катакомб. Назавжди. Взяті не відрізняються терплячістю.

— Пішли, — сказав я якомога спокійніше, пропалюючи поглядом у Маслі дірку. Він старанно тримався від мене подалі. Він знав, що я незадоволений. Знав, чим я ризикую при зустрічі зі Взятими. І не хотів давати мені приводу придушити його на місці. — Якщо знову напортачите — усім горлянки переріжу.

Ми схопили мечі та рвонули в ніч.

Знайшли місце для засідки — колючий чагарник двома сотнями ярдів нижче фортечних воріт. Я тільки встиг розмістити людей, як у замку пролунали несамовитий крик.

— Жах який! — сказав один із хлопців.

— Не висовуйся! — гаркнув я. По спині в мене побігли мурашки. Крики і правда були моторошні.

Здавалося, їм не буде кінця. Потім я почув приглушене брязкіт упряжі і скрип незмащених коліс. А потім — людські голоси, які розмовляють пошепки.

Ми вискочили з кущів. Хтось із хлопців відкинув кришку лампи.

— Щоб я здох! — Вирвалося в мене. — Це ж господар таверни!

Чоловік обм'як. Жінка дивилася на нас круглими очима. Потім зістрибнула з сидіння та побігла.

— За нею, Масло! Якщо пропустиш — не забудь помолитися. Дергачу, тягни цього паскудника сюди. А ти, Косоокий, відженеш фургон за будинок. Решта — за мною, підемо напряму.

Оскільки кабатник не чинив опір, я відрядив ще двох на допомогу Маслу. Він гнався за жінкою через кущі. А та бігла до невисокого урвища, заганяючи себе у глухий кут.

Ми ввели Шеда в покинутий будинок. Опинившись у освітленому приміщенні, він зовсім знітився, наче з нього випустили повітря. Він не говорив жодного слова. Зазвичай бранці якось пручаються затриманню, хоча б тим, що запевняють, ніби затримувати їх немає жодної причини. Але Шед був схожий на людину, яка вже приготувався до найгіршого.

— Сідай. — Я показав йому на стілець біля столу, де ми грали в карти. Сам розгорнув інший стілець, осідлав його, поклав руки на спинку і вперся в них підборіддям. — Ми взяли тебе на місці злочину, Шед.

Він утупився згаслим поглядом на стільницю — людина, яка втратила надію.

— Що скажеш?

— А що я можу сказати?

— По-моєму, дуже багато. Ми взяли тебе за дупу, це правильно, але ти поки не помер. І, можливо, залишишся живий, якщо зумієш зі мною порозумітися. Очі в нього злегка блиснули, але згасли знову. Він мені не вірив.

— Я не інквізитор, Шед.

Він трохи пожвавішав.

— Це правда. Я ходив разом із Волом тому, що він знає Котурн. Але в мене своя робота, до Вола вона не має жодного стосунку. Набіг на Катакомби мене взагалі не хвилює. Чорний замок турбує трохи більше, оскільки він загрожує катастрофою, але найсильніше мене хвилюєш ти, Шед. Через людину на ім'я Ворон.

— Один із ваших хлопців назвав вас Костоправом. Ворон до смерті злякався якогось Костоправа, побачивши його тієї ночі, коли люди герцога схопили Воронових дружків.

Так. Значить, Ворон бачив наше захоплення. Чорт, виявляється я ризикував того дня навіть більше, ніж думав.

— Я і є той самий Костоправ. І я хочу знати все, що ти знаєш про Ворона і Сонечко. А також все про всіх, хто щось знає.

По обличчю його ковзнула ледь помітна тінь протесту.

— За тобою полює безліч народу, Шед. Не лише Віл. Моя начальниця теж прагне тебе побачити. А Віл — суще дитя проти неї. Вона тобі зовсім не сподобається. Але я їй тебе віддам, якщо впиратимешся.

Взагалі я краще віддав би його Волу, оскільки Вола не цікавили наші внутрішні розбіжності зі Взятими. Але він поїхав на південь.

— Так, і ще Аза. Я хочу почути все, що ти про нього не розповів. — До мене долинули жіночі прокляття, що звучали так, ніби Масло з хлопцями намагалися її зґвалтувати. Але я знав, що у них просто не стане після того, як вони сьогодні облажалися. — Хто ця повія?

— Моя служниця. Вона... — І тут він почав виливати мені все, що в нього наболіло. Тепер, коли він заговорив, його не зупинити.

Я вирішив перекрити фонтан, поки цей дурень не виговорив зайвого.

— Заткни його! — Один із моїх хлопців затиснув йому долонею рота. — Ось що ми з тобою зробимо, Шед. Якщо, звичайно, ти хочеш вибратися з цієї колотнечі живим.

Він чекав.

— Люди, на яких я працюю, все одно дізнаються, що у замок сьогодні вночі доставили труп. Я маю спіймати постачальника. Мені доведеться когось їм пред'явити: тебе, дівчину чи вас обох. Але ти знаєш дещо, що мені хотілося б приховати від Взятих. А зробити це я можу, тільки прикінчивши тебе. При необхідності я справді тебе вб'ю. Але поки що мене влаштує, якщо ти просто прикидаєшся мертвим. Нехай дівчисько побачить твій труп. Усік?

— По-моєму, так, — сказав він, затремтівши.

— Я хочу знати абсолютно все.

— Але дівчисько...

Я застережливо підняв руку, прислухався. Жіночі крики лунали вже дуже близько.

— Після зустрічі зі Взятими вона вже не повернеться. Тому я не бачу причин, що заважають мені тебе відпустити, якщо все пройде гладко.

Він не повірив мені. Він скоїв злочини, що заслуговували, з його точки зору, найсуворішої кари, і чекав на неї.

— Ми — Чорний Загін, Шед. Арча скоро на власній шкірі дізнається, що це таке. До речі, ми ніколи не порушуємо цих обіцянок. Але зараз для тебе це не найголовніше. Тобі зараз треба залишитися живими, а потім поїхати кудись подалі. Тому, друже, постарайся зобразити з себе такого жмурика, щоб він здавався мертвішим за тих, кого ти тягав на вершину гори.

— Гаразд.

— Тягніть його до грубки і обробіть переконливіше.

Мої хлопці знали, що робити. Вони пом'яли Шеда, майже не завдавши йому болю. Я розкидав у кімнаті речі, щоб створити враження бійки, і встиг якраз вчасно.

Дівчина влетіла у двері, підштовхувані кулаками Масла. Видок у неї був пошарпаний. У Масла та його помічників теж.

— Справжня тигриця, так?

Масло спробувала посміхнутися. З розбитої губи потекла цівка крові.

— Гірше, Костоправ. — Він штовхнув дівчину під коліна, збивши її з ніг. — А що з тим хлопцем?

— Ми з ним трохи посварилися, і я пирнув його ножем.

— Зрозуміло.

Ми дивилися на дівчину. Око вона не відвела, але бойовий запал у них згас. З кожним кинутим на Шеда поглядом вона ставала дедалі смирнішою.

— Н-так. Ти здорово вляпалася, мала.

Вона видала нам ту саму казочку, яку я сподівався почути від Шеда. Ми майже не слухали її, бо знали, що вся ця брехня. Масло тим часом прибрав у кімнаті, а потім зв'язав дівчисько по руках та ногах і посадив у крісло. Я розгорнув крісло спинкою до Шеда. Бідолашному все-таки треба було дихати. Я сів навпроти дівчини і почав допит. Шед казав, що виговорив їй майже все. Мені хотілося з'ясувати, чи знає вона про Ворона щось таке, що може підвести його чи всіх нас під монастир.

Але з'ясувати мені це не вдалося.

Повітря навколо будинку завихрилося з таким ревом, наче гримнув грім чи нам на голови обвалився торнадо.

— Ох, чорт! Взята, — сказав Масло.

Двері різко відчинилися, стукнувшись об стінку. Я встав. Шлунок у мене звело, серце стукало, як молот. У дверях з'явилася Перо — у такому вигляді, ніби вона вистрибнула з палаючої будівлі. Від її тліючого одягу піднімалися кільця диму.

— Що сталося? — Запитав я.

— Замок. Я підлетіла надто близько. Вони мало не збили мене. А що ви?

Я швидко розповів про наші пригоди, не промовчавши про те, що ми проворонили труп. Потім показав на Шеда:

— Один скінчився: не хотів відповідати на запитання. Але друга жива. — І махнув рукою у бік Лізи.

Перо підійшла до нас ближче. Видно, дісталося їй чудово. Я не відчув тієї аури стримуваного напору потужної енергії, яку зазвичай випромінюють взяті. А Перо не відчула, що в тілі Каштана Шеда теплиться життя.

— Така молода! — Перо підняла підборіддя Лізи. — О, які очі! Вогонь та сталь. Леді вона сподобається.

— Нам продовжувати спостереження? — спитав я, вважаючи, що Перо конфіскує полонянку.

— Звичайно. Може, ще хтось з'явиться. — Вона повернулася до мене обличчям. — Але всередину більше ніхто проникнути не повинен. Все і так висить на волосині. Цих Шепіт вам простить. Наступні стануть вашим смертним вироком.

— Так, мадам. Тільки дуже важко вести спостереження, не залучаючи уваги місцевих мешканців. Ми, на жаль, не можемо влаштувати засідку прямо біля дороги.

— Чому?

Я пояснив. Перо встигла розгледіти територію навколо чорного замку.

— Так, ти маєш рацію. Поки що не варто. Але незабаром, коли прибуде загін, потреба в таємності відпаде.

— Так, мадам.

Перо взяла дівчину за руку.

— Ходімо, — сказала Взята.

Я здивувався тому, як покірно поплелася за нею наша дика кішка. Вийшов, провів поглядом пошарпаний килим, що швидко злетів у повітря і полетів до Черепичника. Зліт його супроводжувався одним-одним відчайдушним вигуком.

Я повернувся, збираючись зайти до будинку, і зіткнувся у дверях із Шедом. Мало не врізав йому за свавілля, але стримався.

— А це хто був? — Запитав він. — Що це було?

— Перо. Одна з взятих. Одна з моїх начальниць.

— Чаклунка?

— Одна з наймогутніших. Пішли, сядемо. Поговоримо. Мені потрібно точно знати, що відомо дівчині про Ворона та Сонечко.

Ретельний допит переконав мене, що Лізі відомо замало, щоб порушити у Шепіт підозри. Хіба що Взята зв'яже ім'я Ворона з людиною, причетним до її полону кілька років тому.

Я допитував Шеда до зорі. Він жадав викласти свою історію у всіх брудних подробицях. У ньому назріло бажання сповідатись. За кілька наступних днів, коли я потай вибирався в Котурн, він розповів мені все, що ви прочитали в тих главах Анналів, де Шед виступає як головна дійова особа. Мені рідко доводилося зустрічати людей, які викликали б у мене більшу огиду.

Негідників — так, їх я зустрічав пачками. Лиходіїв гірше Шеда — на кожному розі. Але його закваска на жалості до себе і боягузливості зводила кабатчика до рівня жалюгідного нікчемності.

Бідолашний дурень. Йому на роду написано бути іграшкою в чужих руках. І все ж ... Була в характері Каштана Шеда одна світла іскорка, що відображалася в його стосунки з матір'ю, Лізою, Сел, Сонечком, Вороном та Азою, — іскорка, про яку він сам згадував, не помічаючи її. У його душі жило таємне прагнення до милосердя та порядності. Саме поступове розгорання цієї іскорки, яка згодом вплинула і на Чорний Загін, зобов'язує мене без приховування викласти всі попередні неприваблівi вчинки цієї переляканої людини.

Вранці ми приїхали до міста в Шедовому фургоні, і я дозволив йому відкрити «Лілію», як завжди. І тут же скликав на нараду Ільмо та Гобліна. Побачивши, що ми знайомі один з одним, Шед зовсім зажурився. Просто дивно, як ми не взяли його раніше. Дурням щастить.

Бідолашний дурень. Ми допитували його без кінця. Бідні ми. Він не міг сказати нам всього, що нас цікавило.

— А що робитимемо з батьком дівчини? — Запитав Ільмо.

— Якщо лист існує, треба його перехопити, — відповів я. — Нам не потрібно нових неприємностей. Гоблін, ти займешся татом. Якщо він хоч про щось підозрює, влаштуй йому серцевий напад.

Гоблін похмуро кивнув. Запитав Шеда про місцезнаходження тата і вмотав.

Повернувся він за півгодини.

— Тяжкий випадок. Листа в нього не було. Дівча блефувала. Але він знав занадто багато, і на допит його пускати не можна було. Мене ця справа вже доконала. Краще полювати за повстанцями. Там, принаймні, знаєш, хто є хто і на чиєму боці.

— Так. Мені час у замок. Взяті мене не зрозуміють, якщо я ошиватимуся тут внизу. Ільмо, залиш когось у Шеда в засідці.

— Звичайно. Тут оселиться Лихвар. Якщо що, він одразу зловить цього бовдура за руку.

— Виходить, Ворон купив корабель, — задумливо промовив Гоблін. — Треба ж! Як по-вашому, що в нього на думці?

— Думаю, він поплив просто в море, — сказав я. — Кажуть, далеко попереду є якісь острови. Або навіть цілий материк. Там він запросто зможе загубитися.

Я повернувся в Черепичник і два дні байдикува, час від часу вислизаючи потай, щоб вивудити з Шеда все, що він згадає. Більше ні чорта не відбувалося. Ніхто не намагався ввійти у чорний замок. Схоже, Шед був єдиним недоробком, що зайнявся трупним бізнесом.

Часом я дивився на похмуру чорну стіну з бійницями і гадав, що там діється. Вони мало не збили Перо. Значить, знали, хто такі взяті і чим вони загрожують.

Цікаво, коли мешканці замку зрозуміють, що до них відрізали доступ, і спробують заново налагодити постачання м'яса?

Розділ 31 Арча. Повернення

Минуло вже два дні після того, як він попався, а Шед все ще не міг прийти до тями. Варто йому було поглянути на проклятих живоїдів з Чорного Загону, що розсілися в його залі, як він знову втрачав від страху голову. Час, відпущений на його вік, скінчилося; тепер він жив у борг. Шед не знав, навіщо він потрібний цим головорізам, але не сумнівався, що як тільки вони його використовують, так одразу викинуть на смітник. Деякі з його няньок навіть не приховували, що ставляться до йому як до смертника. Він сам до себе так ставився.

Він стояв за стійкою і мив кухлі, коли в таверну увійшов Аза. Кухоль випав у Шеда із рук.

Аза на мить зустрівся з ним поглядом, загорнув на ріг і почав підніматися сходами. Шед глибоко зітхнув і пішов за ним. Коли він піднявся на другий поверх, то виявив, що людина з Загону на прізвисько Лихвар нечутно, як смерть, крадеться за ним з ножем у руці.

Шед увійшов до колишньої спальні Ворона. Лихвар залишився за дверима.

— Якого біса ти тут робиш, Аза? Тебе шукають інквізитори, у справі про Катакомбах. Сам Віл вирушив за тобою на південь.

— Заспокойся, Шіде. Ми з ним зіткнулися. Порізали трішки, але він оклигає. І повернеться сюди по тебе. Я прийшов попередити тебе. Ти повинен нести ноги з Арчі.

— Ох, ні, — прошепотів Шед. Знову доля стискає його в ікластої пащі. — Хоча я вже думав про від'їзд. — І чорт з ним, з Лихварем, нехай слухає. Це йому не новина. — Тут зовсім життя не стало. Я почав підшукувати покупця. — Ще не почав, але сьогодні ж почну.

Повернення Ази якось підбадьорило Шеда. Можливо, просто тому, що тепер у його був союзник, який поділяв його тривоги. Шед розповів Азі про свої пригоди, згадавши у тому числі і Лихваря. Згаданий, однак, не з'явився. Щодо Ази, то він явно змінився. Шедова історія не шокувала його. Шед спитав чому.

— Тому що я багато часу провів із Вороном. Він мені таких історій про своє минулому розповів, що в тебе б волосся дибки встало.

— Як він?

— Загинув.

— Загинув? — ахнув Шед.

— Що? — До кімнати увірвався Лихвар. — Ти сказав — Ворон загинув? Аза глянув на Лихваря, на Шеда, потім знову на Лихваря.

— Сволота ти, Шед...

— Заткнися, Аза, — обірвав його Шед. — Ти поняття не маєш, що тут діялося, поки тебе не було. Лихвар — наш друг. Ну, щось на зразок того.

— Лихвар? Це з Чорного загону, чи що?

— Невже Ворон розбалакав? — здивувався Лихвар.

— Він розповідав історії про ваше минуле.

— Ясно. Все правильно, друже. Це я й є. Повернімося до Ворона.

Аза глянув на Шеда. Той кивнув:

— Говори!

— Гаразд. Якщо чесно, я й сам не знаю, що сталося. Ми зробили ноги після сутички з Волом. У бігах, отже, були. А він підіслав до нас найманих убивць, і вони застали нас зненацька. Ми сховалися у лісі за містом — і тут раптом Ворон як закричить, як помчить по кущах! А я сиджу, нічого не розумію. — Аза похитав головою. Обличчя його було блідим і мокрим від поту.

— А далі? — м'яко запитав його Шед.

— Не знаю.

— Що? — гаркнув Лихвар.

— Я не знаю. Я звідти втік.

Шед скривився. Перед ним знову був старий знайомий Аза.

— Ти справжній друг, хлопче, — сказав Лихвар.

— Послухайте...

Шед махнув на нього рукою.

-—Тобі треба тікати з Арчі, Шед, — не вгавав Аза. — Гроші в тебе є, а більше нічого не потрібно. Катакомби там, на півдні, нікого не турбують. Місцеві вважають, що ми класно розіграли Хранителів. Ось чому Волу удалося нас знайти. Усі зі сміху погойдувалися, коли чули про пограбування. А кілька хлопців навіть заявили, що спорядять експедицію і добре почистять печери.

— Звідки ж вони почули про Катакомби? Адже про набіг знали тільки ти так Ворон.

Аза зніяковів.

— Ну, звичайно. Я так і гадав. Не міг утриматися, хвалько нещасний! — Шед був зляканий, розгублений і почав зганяти свій переляк на Азі. Він не знав, що робити. Потрібно забиратися з Арчі, тут Аза має рацію. Але як приспати пильність сторожових псів, які очі з нього не спускають? Особливо тепер, коли вони знають, що йому треба тікати?

— Шеде, послухай! Корабель, що стоїть у Тулварських доках, вранці відпливає у Ірпінь. Я сказав капітанові, щоби притримав два містечка. Поїдеш зі мною?

Лихвар відійшов до дверей і загородив прохід:

— Жоден із вас нікуди не поїде. Мої друзі повинні поговорити з вами.

— Шеде, що це означає? — Аза, здавалося, ось-ось удариться в істерику. Шед глянув на Лихваря. Найманець кивнув. Шед виклав усе, що знав. Аза нічого не зрозумів. Шед і сам багато чого не розумів: оскільки його наглядачі розповіли йому не все, в картині, що склалася у нього в мозку, бракувало сенсу.

На даний момент Лихвар був у «Лілії» один.

— Може, мені сходити за Гобліном? — Запропонував Шед.

— А може, просто зачекаємо? — посміхнувся Лихвар.

— Але...

— Хтось з'явиться. Ми зачекаємо. Пішли вниз. А ти, — лихвар ткнув у бік Ази кінчиком ножа, — не здумай викинути якийсь коник.

— Будь обережним, Аза, — сказав Шед. — Цих парубків боявся сам Ворон.

— Гаразд. Ворон багато мені про них розповідав.

— А дарма, — сказав Лихвар. — Костоправу з Ільмо це не сподобається. Пішли вниз, панове. Шед, займися своїми справами, як завжди.

— Хтось може впізнати Азу, — попередив Шед.

— Нічого, ризикнемо. Пішли! — Лихвар відсторонився, пропускаючи обох друзів. У залі він посадив Азу за столик у темному кутку і, розташувавшись поруч, почав чистити нігті ножем. Аза вилупився на нього, як заворожений. «Точно привид побачив», — подумав Шед.

Тепер, якщо пожертвувати Азою, можна було втекти. Аза їм потрібніший. Рвони зараз Шид через кухню. Лихвар не погнався б за ним.

З кухні вийшла його невістка, балансуючи тарілками, які несла на обох долонях.

— Підійди на хвилинку, Селе, — покликав її Шед. І коли вона підійшла, спитав: — Як ти думаєш, зможеш разом із дітьми впоратися в таверні пару тижнів?

— Звичайно. А що сталося? — Вона виглядала спантеличеною, проте швидко озирнулася на темний кут.

— Можливо, мені доведеться, на якийсь час поїхати. Я почуватимуся спокійніше, якщо хтось із родичів наглядає за таверною. Лізі я не довіряю.

— Ти й досі не знаєш, де вона?

— Ні. Здавалося б, могла й з'явитися, коли батько помер, правда?

— Може, вона не чула про його смерть? — Але в голосі Сел не було впевненості. Шед підозрював, що вона якось пов'язує Лізине зникнення з ним. Надто вже багато людей пропадало навколо нього. Він боявся, як би Сел не склала два і два і не вирішила, що він також причетний до зникнення Ферта.

— Ходять чутки, що її заарештували. Придивись за мамою, гаразд? Має прислугу, але за ними теж потрібно наглядати.

— Куди ти збираєшся вирушити, Шед?

— Сам поки що не знаю. — Він боявся, як би йому не довелося вирушити прямо в Вигородку. Але якщо ні, тоді він точно рвоне кудись подалі, геть від усіх місцевих справ. Геть від цих безжальних людей та їх ще менш жалісливих господарів. Потрібно розпитати Азі про Взятих. Може, Ворон щось йому вже розповів.

Він хотів улучити момент і змовитися з Азою, щоб бігти вдвох. Але не на Тулварський корабель. Аза про нього проговорився, щоб йому було порожньо. На якомусь іншому судні, що відпливає на південь.

Що ж, цікаво, сталося з новим кораблем Ворона? І з Сонечком?

— А де Сонечко, Аза? — Запитав він, підійшовши до столика. Аза почервонів і дивився на долоні.

— Я не в курсі, Шед. Чесно. Я пересрав і на першому ж кораблі дав драпака на північ.

Шед пішов до стійки, докірливо похитуючи головою. Кинути дівчинку одну на напризволяще! Так, Аза таки зовсім не змінився.

У дверях з'явився тип на ім'я Гоблін. І посміхнувся, дивлячись на Азу, раніше чим Лихвар встиг щось сказати.

— Так, так, так, так, — промовив він. — Невже це той, про кого я подумав, га Лихвар?

— В яблочку. Горезвісний Аза власною персоною, повернувся додому з поля битви. І прагне поділитися новинами.

Гоблін сів навпроти Ази, як і раніше сяючи жаб'ячою посмішкою.

— А саме?

— Ну, головне, він стверджує, ніби Ворон загинув.

Посмішка зникла з обличчя Гобліна. Похмурівши, він змусив Азу розповісти всю історію заново, дивлячись у кухоль з вином. Коли він нарешті підняв очі, вигляд у нього був пригнічений.

— Потрібно обговорити це з Ільмо та Костоправом. Молодець, Лихвар. Я заберу його з собою. А ти не зводь очей з нашого друга Шеда.

Шед скривився. В глибині душі він сподівався, що вони обоє підуть разом із Азою. Він уже все вирішив. Він втече за першої ж можливості. Виїде на південь, змінить прізвище, купить на своє золото готель і поводитиметься так тихо, що ніхто про ньому нічого не почув.

Аза спробував було збунтуватися:

— Хто ви такі, щоб мені вказувати, чорт забирай? Може, я не хочу йти?

Гоблін недобре посміхнувся і щось ледь чутно пробурмотів. З його кружки повалив густий коричневий дим, підсвічений зсередини кривавим сяйвом.

Гоблін дивився на Азу. Аза дивився на кухоль, роззявивши рота.

Дим згущувався у формі невеликої голівки. На місці очей заблищали вогняні точки.

— Мій маленький дружок дуже хоче, щоб ти вперся, — сказав Гоблін. — Він харчується болем. Він, бідолашний, так давно не їв! В Арчі мені довелося тримати його на голодному пайку.

Очі Ази дедалі більше вилазили з орбіт. У Шеда також. Чаклунство! Він почув його в тій особі, яку називали Взятою. Але тоді воно Шеда не надто схвилювало, оскільки не торкнулося його безпосередньо. Щось трапилося з Лізою, але не на його очах. Але тепер...

Взагалі чаклунство це було низького штибу. Просто спритний фокус. Але мешканці Арчі взагалі не стикалися з чаклунством, якщо не брати до уваги повільного зростання чорного замку. Чорна магія практично була невідома у місті.

— Гаразд, — сказав Аза. — Гаразд.

Голосок у нього став тонким і писклявим, він намагався відсунути свою табуретку подалі від столу. Лихвар не пускав його.

— Я бачу, Ворон згадував про Гобліна, — посміхнувся Гоблін. — Чудово. Сподіваюся, тепер ти будеш цяцьою. Пішли.

Лихвар відпустив табуретку. Аза покірно поплентався за Гобліном.

Шед бочком підійшов до столу ближче і зазирнув у кухоль Гобліна. Нічого. Він насупився.

— Класний фокус, так? — посміхнувся Лихвар.

— Таааак.

Шед поніс кухоль до раковини і, коли Лихвар відвернувся, жбурнув його в смітник. Він був наляканий до смерті. Втечеш від такого чаклуна, як же!

У пам'яті спливли байки, почуті від моряків із півдня. Про чаклунів розповідали страшні речі.

Шед ледве стримував сльози.

Розділ 32 Арча. Гості

Гоблін привів до мене цього шахрая Азу, але наполягав на тому, щоб ми не починали допитувати його до приходу Ільмо. Він уже послав когось за Ільмо в Черепичник, де той намагався утихомирити Шепіт. Її щодня накручувала Леді, і наша начальниця розряджалася на будь-кому, хто траплявся під руку.

Гоблін був так засмучений новинами, що не став, як завжди, грати зі мною у вгадайки, а одразу доповів:

— Аза каже, він і Ворон подерлись з Волом. Ворон загинув. Аза втік. Сонечко залишилася там одна.

Сказати, що я був вражений, отже, нічого не сказати. Мені хотілося відразу піддати коротуна допиту. Але я взяв себе до рук.

Ільмо не поспішав. Ми з Гобліном зовсім знемагали від очікування. Азу тим часом взагалі трохи удару не взяв.

Однак очікування виявилося не марним. Ільмо прийшов не один. Першим натяком став слабенький, але їдкий запашок, яким раптом потягло від каміна, де я розпалив невеликий вогонь. Розпалив так, про всяк випадок, самі розумієте. А поруч притулив парочку залізних лозин, щоб їх у будь-який момент можна було розжарити, — нехай Аза подивиться на них і подумає: дивишся, і переконає себе, що краще розповісти все таємне.

— Чим тут смердить? — спитав хтось із хлопців. — Костоправ, ти що, знову пустив цього кота?

— Я викинув його геть після того, як він обісцяв мої черевики, — відповів я. — Спустив униз на півгори. Може, він встиг наробити перед цим?

Запашок став сильнішим. Загалом, він був не такий вже неприємний, просто дратував небагато. Ми по черзі перевірили дрова. Нічого.

Я почав перебирати поліни по третій раз, і тут мій погляд випадково впав на вогонь. В полум'ї майнуло обличчя.

У мене мало серце не зупинилося. Півхвилини я був у стані дикої паніки, зачарований побаченим. Я гарячково розумів, яке зло звалилося на наші голови: Чи взяті спостерігають за нами, чи Леді, чи тварюки із чорного замку, а може, сам Володар підглядає через полум'я... А потім звідкись із глибин підсвідомості, з його потаємної тихої заплави, спливло щось, чого я в перший момент не помітив, оскільки не мав жодних підстав цього чекати. В обличчя, що майнув у вогні, було лише одне око.

— Одноокий, — випалив я, не замислюючись. — Цей дрібний капосник в Арчі.

Гоблін різко повернувся до мене, розплющивши очі. Принюхався. Обличчя його прорізала знаменита жаб'яча усмішка.

— Ти маєш рацію, Костоправ. Абсолютно правий. Так смердіти може тільки цей мерзенний скунс. Як же я одразу не здогадався?

Я глянув на вогонь. Обличчя більше не з'являлося.

— Який би гідний прийом йому влаштувати? — задумливо простягнув Гоблін.

— Думаєш, його Капітан послав?

— Мабуть. З боку Капітана було б цілком логічно надіслати сюди Одноокого чи Мовчуна.

— Зроби мені послугу, Гоблін.

— Яку?

— Не влаштовуй Одноокому особливого прийому.

Гоблін знітився. Вони так давно не бачились! Йому дуже не хотілося упускати можливість ознаменувати свою зустріч із Гобліним громом та блискавками.

— Послухай, — сказав я. — Він же прибув сюди потай. Взяті нічого не повинні знати. Чи ти хочеш, щоб вони щось пронюхали?

Слово я вибрав явно не те. Сморід стояв вже такий, що хоч на двір вибігай.

— Краще б Капітан послав Мовчуна, — пробурчав Гоблін. — А я розмріявся! Я влаштував би йому найбільший сюрприз у житті.

— Ну і влаштуєш, тільки згодом. А поки чому б тобі не очистити повітря? І не дістати цього цапа, геть-чисто ігноруючи його присутність?

Гоблін замислився. Очі його спалахнули.

— Точно! — Вигукнув він, і я зрозумів, що Гобліну, з його збоченим почуттям гумору, моя ідея припала до душі.

У двері голосно постукали. Я здригнувся, хоч і чекав на це. Хтось із хлопців відкрив двері і впустив Ільмо.

Одноокий увійшов слідом за Ільмо, посміхаючись, як маленький чорний мангуст, готовий зжерти змію. Ми не звернули на нього жодної уваги. Тому що за ним з'явився Капітан.

Капітане! Остання людина, яку я очікував побачити в Арчі раніше, ніж прибуде весь загін.

— Ти? — Вирвалося в мене. — Що ти тут робиш?

Він тяжко протупав до каміна, простягнув руки до вогню. Літо закінчувалося, але було ще не так уже й холодно. Капітан, як завжди, був схожий на ведмедя, хоча здорово схуд і постарів. Видно, перехід справді був важкий.

— Лелека, — буркнув він.

Я насупився, глянув на Ільмо. Він знизав плечима:

— Я посилав лелеку з повідомленням.

— Нічого я не зрозумів з цього повідомлення! — пробурчав Капітан, цього разу трохи більш дивацьки. — Що там за бодяга з Вороном?

Ну, звичайно! Ворон же був його найкращим другом, доки не дезертував. До мене почало доходити.

— Цей хлопець, — я показав на Азу, — знає все у подробицях. Був корішом Ворона. Він каже, Ворон загинув... як називалося це місце, Аза?

Аза дивився на Капітана з Однооким і раз шість проковтнув, так і не зумівши видавити жодного слова.

— Ворон йому такого про нас наговорив, що він посивів, бідолаха, — пояснив я Капітану.

— Давайте послухаємо його, — сказав Капітан, не зводячи з Ази очей.

Довелося Азі повторити свою історію втретє. Гоблін нагострив вуха, намагаючись вловити хоча б найменший натяк на фальш. Одноокого він ігнорував настільки натурально, що любо-дорого було дивитися. І все дарма.

Як тільки Аза закруглився, Капітан втратив до нього будь-який інтерес. Така у нашого Старого манера. Він повинен як слід перетравити інформацію, перш ніж робити висновки.

Він наказав мені коротко доповісти про все, чого я був свідком від дня мого прибуття в Арчу. Доповідь Ільмо він, мабуть, уже вислухав.

— Ти дуже підозріло ставишся до Взятих, — сказав він, коли я закінчив свою оповідь. — Кульгавий був з нами всю дорогу. За його поведінкою не скажеш, щоб вони щось думали проти вас.

Якщо у когось і був привід нас ненавидіти, то це у Кульгавого.

— Відносини між Леді та Взятими дуже непрості, — зауважив я. — У них там інтрига на інтризі та інтригою поганяє. Можливо, його просто не поставили до відома, боячись, як би він не проговорився.

— Можливо, — визнав Капітан і заходив по кімнаті, раз у раз спантеличено поглядаючи на Азу. — Як би там не було, не давайте Шепіт приводу до зайвої цікавості. Тримайте язик за зубами. Прикиньтеся, ніби нічого не підозрюєте. Робіть свою справу. Одноокий зі своїми хлопцями будуть поблизу і в разі чого вас прикриють.

Так, подумав я. Це від взятих-то?

— Як же тобі вдалося втекти, якщо Кульгавий всю дорогу був з Загоном? — Запитав я Старого. — Варто йому дізнатися, що ти тут, як він одразу доповість Леді, хіба ні?

— Він не впізнає. Ми з ним не спілкувалися вже кілька місяців. Він тримається особняком. Набридло йому все, на мою думку.

— А що в Кургання? — Запитав я. Мені не терпілося дізнатися у подробицях, що пережив Загін за час тривалого переходу, оскільки в Анналах давно не було записів, які стосуються більшості моїх товаришів. Але я розумів, що зараз не час випитувати деталі — дізнатися б хоч загалом.

— Ми там не були, — відповів Капітан. — За словами Кульгавого, Курганням займаються Леді та Мандрівник. Швидше за все, вирішальний бій буде дано, коли ми візьмемо Арчу.

— А підготовка до окупації на нулях, — сказав я. — Взяті весь час відволікають, змушують возитися із чорним замком.

— Гидка місцина, правда? — Він зміряв нас поглядом. — Я думаю, вам удалося б зробити набагато більше, не впади ви в параною.

— Тобто?

— Ваше судомне замітання слідів здається мені марною тратою часу. То була не ваша проблема, а Ворона. І він вирішив її в типовій для себе манері. Без будь-якої допомоги. — Капітан метнув на Азу лютий погляд. — Тепер, схоже, проблему вирішено раз і назавжди.

Легко йому говорити: він тут не жив і не відчував цієї щоденної напруги. Але я вирішив не виступати.

— Як на твою думку, Аза каже правду? — Запитав я у Гобліна.

Той нерішуче кивнув.

— А ти, Одноокий? Ти вловив якісь фальшиві нотки?

Чорний чоловічок промовив обережне «ні».

— Аза! У Ворона мала бути при собі купа паперів. Він колись про них згадував?

Аза здивовано похитав головою.

— Може, він мав скриню, до якої він нікого не підпускав?

Мої питання зовсім збили Азу з пантелику. Інші теж дивилися на мене з здивуванням. Про ці папери знав лише Мовчун. І ще, можливо, Шепіт, у якої вони перебували недовгий час.

— Ну, Аза! Чи було у Ворона щось, з чим він поводився якось незвично?

В очах у коротуна спалахнув вогник.

— Була одна скринька! Розміром із труну. Я, пригадую, відпустив якийсь жарт, а Ворон таємниче так заявив, що це, мовляв, чийсь квиток у могилу.

Я посміхнувся. Значить, папери ще цілі.

— А куди він подів цю скриньку?

— Я не знаю.

— Аза!..

— Слово честі! Я бачив його кілька разів на кораблі. А потім і думати про нього забув.

— До чого ти хилиш, Костоправе? — спитав Капітан.

— У мене є теорія. Заснована на тому, що я знаю про Ворона та Азу.

Усі звернулися до слуху.

— Судячи з того, що нам відомо про Азу, Ворон би з ним у розвідку не пішов. Аза боягуз. Ненадійний. Занадто балакучий. Але Ворон все ж таки взяв його з собою. Поплив з ним на південь, зробив мало не своїм напарником. Чому? Може, вас, друзі, це не хвилює, зате мене дуже навіть.

— Я щось не врубаюся, — сказав Капітан.

— Припустимо, Ворон хотів зникнути так, щоб ніхто його більше не шукав. Якось він уже намагався зникнути з очей, оселившись в Арчі. Але тут з'явились ми. Він вирішив, що ми полюємо. Що робити? А чому б йому непомерти? На очах у свідка. За мерцем ніхто полювати не стане.

— Ти хочеш сказати, — перервав мене Ільмо, — що він інсценував свою смерть, щоб Аза про неї розтріпався і всі заспокоїлися?

— Я кажу тільки, що ми не повинні забувати таку можливість.

Капітан лише задумливо хмикнув.

— Але Аза бачив, як він загинув! — заперечив Гоблін.

— Можливо. Але, можливо, йому це тільки здається.

Ми всі дивилися на Азу. Він зіщулився.

— Прожени всю його історію ще разок, Одноокий! — наказав Капітан. — Крок за кроком.

Дві години Одноокий терзав коротуна питаннями. Але збити його не вдалося. Аза твердив, що на власні очі бачив, як Ворона пожирала зсередини якесь створіння,

схожа на зміюку. І чим сильніше тріщала по швах моя теорія, тим більше я переконувався у її правоті.

— Моя версія заснована на знанні характеру Ворона, — наполягав я, відбиваючись від наскоків друзів. — По-перше, з ним були папери, а по-друге — Сонечко. Та ще дорогий корабель, який він побудував, чорт знає навіщо. Ворон пішов з Арчі, залишивши за собою сліди, і чудово це усвідомлював. Навіщо, скажіть на милість, причалювати в гавані, пропливши кількасот миль, якщо за тобою йде полювання? Навіщо залишати в живих Шеда, який може розтріпати про набіг на Катакомби? До того ж Ворон нізащо на світі не кинув би Сонечко одну. Ні на хвилину. Він обов'язково подбав би про неї. Ви це знаєте не гірше за мене. — Мої доводи почали здаватися притягнутими за вуха навіть мені самому. я відчував себе місіонером, який намагається звернути у свою віру язичників. — Але, за словами Ази, вони просто залишили Сонечко бовтатися в якомусь готелі. Кажу вам: у Ворона був план. Якщо хтось із вас зараз туди з'їздить, зуб даю, що Сонечко зникла без сліду. І ящика на борту ви не знайдете, навіть якщо корабель все ще на приколі.

— Та що це за ящик такий? — сердито запитав Одноокий. Я пропустив його запитання повз вуха.

— На мою думку, у тебе надто розігралася уява, Костоправе, — сказав Капітан. — Але, з іншого боку, Ворон досить хитрий, і це було б цілком у його дусі. Як тільки я зможу тебе відправити, поїдеш туди і все з'ясуєш.

— Якщо Ворон досить хитрий, то, може, і Взяті досить підступні, щоб розправитися з нами?

— Не буди лихо, поки тихо. Там буде видно. — Він повернувся до Одноокого: — А ви з Гобліном, щоб припинили свої жарти. Зрозуміло? Почнете гратися — Взяті відразу насторожаться. Ти, Костоправе, не спускай з Ази очей. Він повинен буде показати тобі, де загинув Ворон. Я вирушаю назад до Загону. Ільмо, поїдемо з мною, проводиш мене трохи.

Зрозуміло. Невелика розмова наодинці. Тримаю парі, він торкнеться моїх підозр щодо взятих. До деяких людей так звикаєш, що можеш легко читати їхні думки.

Розділ 33 Арча. Сутичка

Після візиту Капітана багато що змінилося. Хлопці стали зібранішими. Вплив Ільмо почав рости, мій — навпаки, танути. Зникла давня розхлябаність і апатія, настрій авангарду Загону став рішучим. Усі були готові до дії будь-якої миті.

Засоби комунікації покращувалися на очах, а спати доводилося дедалі менше. Ми постійно, кожні кілька годин, підтримували один з одним зв'язок. А Ільмо придумував привід за приводом, щоб відправити всіх, за винятком самого себе, подалі від Черепичника — туди, де Взятим було б найважче їх знайти. Я зі своїм підопічним Азою стирчав на схилі біля чорного замку.

Напруга зростала. Я почував себе курчам з виводку, готового кинутися врозтіч, як тільки з засідку стрибне лисиця. Я намагався відволіктися від мандражу, упорядковуючи Аннали. Останнім часом я зовсім їх закинув, роблячи лише короткі нотатки.

Коли напруга ставала нестерпною, я йшов нагору подивитися на чорний замок.

Я навмисно наражав себе на ризик, як дитина, яка повзе по гілці дерева, незважаючи на те, що може впасти і розбитися до смерті. Чим ближче я підходив до замку, тим більше зосереджувалися на ньому мої думки. На відстані двох сотень ярдів всі інші тривоги випаровувалися. Загроза, що походила від фортеці, пробирала мене до мозку кісток. На відстані двох сотень ярдів я відчував, що це означає коли тінь Володаря нависає над світом. Я розумів, що відчувала Леді, коли думала про можливе воскресіння чоловіка. Всі емоції забарвлювалися в тони безнадійного розпачу.

У певному сенсі чорний замок був чимось більшим, ніж ворота, через які у світ могло проникнути величезне зло. Він був зримим втіленням метафоричної концепції, живий символ. Замок діяв на психіку подібно до великого кафедрального собору. Як і собор, він був не тільки будинком. Я міг нескінченно дивитися на його обсидіанові стіни та гротескні. барельєфи, згадуючи Шедові оповідання і постійно копаючись у відстійниках своєї власної душі у пошуках якоїсь вродженої порядності, похованої під мотлохом мого дорослого життя. Цей замок був, якщо хочете, моральним орієнтиром. Якщо, звичайно, ви зберегли здатність розуміти і хоч якісь залишки чутливість.

Часом мене супроводжували Одноокий, Гоблін, Ільмо або ще хтось із хлопців. Ніхто з них не залишався байдужим до дії замку. Вони могли стояти там зі мною, говорячи всяку банальну нісенітницю про його архітектуру або ж про вплив його на долю Загону, але в душі при цьому постійно йшла прихована робота.

Я не вірю в абсолютне зло. Про свою філософію я не раз уже згадував у різних місцях Анналів, і нею пройняті всі спостереження, записані під час мого перебування на посаді літописця. Я вірю в те, що є їхня сторона і наша, а де добро і де зло — судити тим, хто виживе. У світі людей рідко буває так, щоб під одним прапором стояли суцільно світлі особи, а під іншим — темні. У нашій війні з повстанцями вісім — дев'ять років тому ми служили тому боку, який вважався темним. Однак ми бачили,

що прихильники Білої Троянди творять набагато більше зла, ніж ті, хто служить Леді. Явні лиходії по принаймні не лицемірні.

Світ добре знає, чого чекати від Леді. Ідеали ж і моральні принципи повстанців, мінливі, як погода, і гнучкі, як змія, вічно суперечать їх вчинкам.

Однак я відволікся. Це все через чорний замок. Він змушує вас попетляти по всім глухим куткам, кривим доріжкам і хибним слідам, які ви протоптали в протягом свого життя. Він змушує зробити переоцінку цінностей. Викликає у вас бажання визначитися і стати на чийсь бік, хоча б навіть на бік пітьми. Робить вас нетерпимим до вашої власної податливої моральності.

Підозрюю, що саме тому жителі Арчі вважають за краще вдавати, ніби чорного замку немає. Це абсолют, що вимагає абсолютів у світі, який віддає перевагу відносності.

Стоячи під тими чорними блискучими стінами, я часто думав про Сонечко, оскільки вона була антиподом замку. Білим полюсом — абсолютом, протилежним до того, що символізував чорний замок. Я не так багато спілкувався з нею після того, як дізнався, хто вона така, але, пам'ятається, її присутність теж позбавляло мене душевного спокою. Цікаво, який вплив мала б вона на мене тепер, коли виросла?

Зважаючи на те, що розповідав Шед, Сонечко не тиснула на психіку так, як чорний замок. У самого Шеда вона викликала лише одне бажання — затягнути її в ліжко. І Ворон теж не звернув під її впливом на шлях чесноти. Швидше, навпаки, ще глибше загруз у гріхах — хоча з найблагородніших спонукань.

Можливо, в цьому був якийсь глибинний сенс, діалектична суперечність засобів та цілей: Ворон, що діє з прагматичною аморальністю Князя Темряви заради порятунку дівчинки, яка втілювала в собі єдину надію на порятунок світу від Володаря та Леді.

О, як це було б чудово, якби світ та його моральні проблеми були схожі на шахову дошку з чорними та білими фігурами, з твердими правилами гри — і ніяких тобі сірих відтінків!

Навіть Аза і Шед відчували ауру замку, коли я наводив їх сюди серед білого дня і змушував постояти, дивлячись на його нещадні стіни.

Особливо Шед.

Він був зараз у такому становищі, коли міг собі дозволити вагання та докори совісті. Фінансові проблеми вже не мучили його, як і раніше, а вирити собі чергову яму заважало наше невсипуще спостереження, тож він міг вільно вдатися до самоаналізу і переповнюватись зневагою до самого себе. я не раз водив його до вершини, спостерігаючи за тим, як спалахувала іскорка порядності, що таїлася на самому дні його душі, здригаючи бідолаху на дибу внутрішніх мук.

Не знаю, як Ільмо це вдалось. Можливо він не спав тижнями. Але коли загін спустився з Воландерських гір, план окупації вже готовий. Чорновий, звичайно, але ми й такого не чекали.

Я був у Котурні, сидів у Шеда у «Залізній лілії», коли перші чутки дійшли до узбережжя, викликавши сильне сум'яття його мешканців. Шедів сусід, торговець дровами, увірвався в Лілію з криком.

— Там ціле військо спустилося через перевал! Іноземне! Тисячі солдатів! Кажуть...

Протягом години у таверні з'явилася дюжина клієнтів зі свіжими новинами. І з щоразу військо ставало дедалі більше, а мета його — все загадковіше. Ніхто зрозуміти не міг, чого хоче Загін. Очевидці будували припущення, виходячи зі своїх власних побоювань. Усі вони були далекі від істини.

Солдати, хоч і виснажені довгим переходом, під керівництвом людей Ільмо швидко зайняли місто. Льодяник привів у Котурн посилену роту. Ми з досвіду знали, що найзлачніші нетрі зазвичай надають найзапекліше опір. Але сутички траплялися дуже рідко. Жителі Арчі, захоплені зненацька, поняття не мали, як і за що їм боротися. Більшість просто спостерігали та вичікували.

Я повернувся до взводу. Якщо Взяті щось думали проти нас, зараз для них саме час перейти до дії.

Але все було тихо-мирно. Наскільки я міг судити, члени нашого авангарду вели і направляли підрозділи, що прибували. Ніхто не вийшов зі мною на зв'язок протягом наступних двох днів. До цього часу місто було приборкане. Усі ключові позиції опинилися у наших руках. Усі громадські будівлі, арсенали, всі укріплені пункти, навіть штаб-квартира Хранителів у Вигородці. А життя тривало як ні в чому не бувало. Втікачі бунтівники спробували було підняти народ на повстання, цілком обґрунтовано звинувативши герцога в тому, що це він привів до Арчі Леді. Але ж городянам було до байдуже.

І лише у Котурні ще спалахували сутички. Ільмо хотів навести в нетрях порядок. Однак деяким тутешнім мешканцям порядок був не до душі. Силами роти Льодяника Ільмо розгромив угруповання злочинних босів. Я не бачив у цьому особливої потреби, але розумні голови боялися, що гангстерські банди можуть стати осередками майбутнього опору. А будь-який опір, мовляв, потрібно пригнічувати у зародку. Я думаю, певну роль тут відіграло також прагнення завоювати народну підтримку.

На третій день після прибуття загону Ільмо привів у мою хатину на схилі гори Лейтенанта.

— Як справи? — Запитав я. Лейтенант сильно постарів від часу нашої останньої зустрічі. Всім їм важко дався цей марш-кидок на захід.

— Місто взято, — відповів він. — Не місто, а смердюче болото, правда?

— Не те слово. Справжній гадюшник. І що ж тепер?

— Йому треба глянути на ціль, — сказав Ільмо.

Я підняв брову.

— Кульгавий каже, замок має бути взятий, — пояснив Лейтенант. — Не знаю тільки коли. Капітан наказав мені промацати ґрунт.

— Весела буде потіха, — промимрив я. — Його так просто не візьмеш, раптовим штурмом.

Я накинув пальто. Там, нагорі, було прохолодно. Ільмо з Одноким потяглися за нами. Лейтенант задумливо розглядав замок і зрештою заявив:

— Не подобається він мені. Зовсім не подобається.

Очевидно, відчув холодну загрозу від замку.

— У мене є свідок, що побував за муром, — сказав я. — Тільки не пробовкай про це Взятим. Вони вважають його мертвим.

— Він може мені щось розповісти?

— Не думаю. Він бував там тільки ночами, і то не в самому замку, а на подвір'ї за воротами.

— Хм. У Черепичнику У Взятих теж є одне дівчисько. Я розмовляв із нею. Ніякої користі. Вона була там лише раз і надто перелякалася, щоб дивитися на всі боки.

— Вона ще жива?

— Ага. То це ти її впіймав? Жива, жива. Мабуть, Леді так веліла. А дівчисько неприємна — така маленька відьма. Давай обійдемо його навколо.

Під акомпанемент невмовкаючого буркотіння Одноокого ми дісталися дозаднього схилу, що круто обривався вниз.

— Звідси до нього не підберешся. — Лейтенант констатував те, що було видно з першого погляду. — Хіба що за допомогою Взятих.

— До нього і з інших боків не дуже підберешся, — зауважив я.

Він запитливо глянув на мене.

Я розповів йому про те, як підбили Перо тієї ночі, коли ми захопили Шеда з його. служницею.

— А потім були подібні випадки?

— Ні потім, ні раніше. Мій очевидець, який навідувався до замку, теж непомітив нічого особливого. Але ця чортова фортеця пов'язана з Курганням. За нею стоїть Володар. Тож нахропом її не візьмеш. До того ж мешканці замку знають про небезпеку, що загрожує.

Одноокий пронизливо зойкнув.

— У чому річ? — різко запитав Лейтенант.

Одноокий тицьнув пальцем угору. Ми дивилися на фортечну стіну, що йшла. вгору на добрих шістдесят футів. Я нічого не помітив. Лейтенант також.

— У чому річ? — спитав він знову.

— За нами хтось спостерігав! Якась огидна тварюка!

— Я теж його бачив, — сказав Ільмо. — Довгий, кістлявий, жовтуватий виродок з очима, як у змії.

Я зміряв стіну поглядом:

— Як ти зміг його розгледіти?

— Сам не знаю. — Ільмо зіщулився. — Але тип страшенно гидкий. Витріщився на мене так, ніби ось-ось вкусить.

Ми потяглися далі крізь зарості чагарника, перелазячи через великі валуни і дивлячись одним оком на замок, а іншим собі під ноги.

— Голодні очі, — промимрив Ільмо. — Так, саме — голодні.

Коли ми дісталися гряди, що веде до західної сторони замку, Лейтенант зупинився:

— Наскільки близько можна звідси підійти?

Я знизав плечима:

— У мене не вистачило духу з'ясувати.

Лейтенант відійшов убік, повернувся, знову відійшов, наче шукаючи точку прицілу.

— Давайте приженемо сюди в'язнів і подивимося.

Я звучно всмоктав крізь зуби слину, потім сказав:

— Місцевих ти сюди ніякими силами не заженеш.

— Думаєш? А якщо в обмін на помилування? Льодяник засадив за ґрати половину головорізів Котурна. Оголосив справжній хрестовий похід проти гангстерів. Як тільки на когось надходить три скарги, його одразу хвать — і до тюрми.

— А чи не надто це просто? — Засумнівався я. Ми огинали замок, виходячи на фінішну пряму навпроти фасаду. Говорячи про простоту, я мав на увазі не легкість, а спрощеність такого підходу.

Лейтенант посміхнувся. Місяці тяжких поневірянь не зуміли притупити його своєрідне почуття гумору.

— Простим умам імпонують прості рішення. Ще кілька місяців таких Льодяничних реформ — і герцога проголосять героєм.

Що ж, у цьому був певний сенс. В Арчі панувало право сильного, що не визнає законів. Тисячі Шедів жили в постійному страху та приниженні.

Кожен, хто хоч частково розсіє хмари страху, завоює їхнє любов. І якщо її належним чином підтримувати, любов ця переживе подальші випробування.

Проте я сумнівався, чи варто так старатись, щоб досягти вдячності слабаків. До того ж не виключено, що вселяючи в їхні душі сміливість, ми цим створюємо нові труднощі. Зніміть з шиї обивателя звичне домашнє ярмо — і він, того й дивись, побачить гнобителів у вас самих.

Я з цим стикався вже неодноразово. Слабким людям потрібно когось ненавидіти, треба звалити на когось провину за власне безсилля.

Але зараз ця проблема була не головною. На даний момент вимагав від нас негайної та енергійної реакції.

Бо як тільки ми вийшли на фінішну пряму, ворота замку відчинилися, і звідти вирвалося півдюжини диких тварин у чорному. Мене огорнула, наче хмараогорнула, дивна апатія; я злякався, що ось-ось збожеволію. Коли тварюки були від нас вже за кілька кроків, у мене залишилося лише одне бажання — лягти і не рухатися.

Ноги та руки пронизав раптовий біль. Голова розколювалася. Шлунок зводили судоми. Апатію як рукою зняло.

Одноокий танцював на місці, викидаючи якось дивно коліна, підвиваючи по-вовчому і махаючи руками, наче зграя поранених птахів. Його великий безглуздий капелюх упав і покотився, підштовхуваний вітром, вниз, поки не застряг в кущах.

— Зробіть же щось, ви, кретини! — прорепетував він між підвиваннями. — Я не можу стримувати їх вічно!

Вж-жик! Ільмо вихопив з піхви меч. Лейтенант — за ним. У мене із собою був лише довгий кинджал. Я схопив його і теж кинувся в атаку. Тварини застигли на місці, в їхніх зміїних очах прозирало здивування. Лейтенант добіг до них першим, зупинився, розмахнувся і завдав потужного удару, тримаючи меч обома руками.

Меч у Лейтенанта просто велетенський, будь-який кат може позаздрити. Від такого удару три людські голови, як пити дати, злетіли б із плечей. Але голова цього виродка втрималася на плечах, хоча рана була глибока. Кров бризнула фонтаном.

Ільмо зробив випад, я теж. Його меч увійшов у тіло жертви на фут. Мій кинджал застряг, наче я всадив його в м'яке дерево. Встромився дюйма на три — і ні з місця, напевно, не пошкодивши ніяких життєво важливих органів.

Я витягнув лезо, порився у своїх медичних знаннях, згадуючи найбільше вразливі до вбивства точки. Ільмо став ногою на груди поваленого ворога, щоб звільнити свій меч.

У Лейтенанта і зброя була краща за нашу, і підхід правильніший. Поки що ми поралися, він зрубав ще одну голову.

І тут Одноокий вичерпався. Очі у мешканців замку одразу ожили. У них кипіла пекуча і безпримісна злоба. Я злякався, що ті двоє, з якими ми не встигли впоратися, розтерзають нас на шматки. Але Лейтенант люто замахнувся, і вони відступили. Мій поранений пошкутильгав за ними слідом і впав, не дійшовши до воріт. Він продовжував повзти, поки ворота не зачинилися перед його носом.

— Отже, цих тварин стало на дві пари менше, — сказав Лейтенант. — Висловлю тобі подяку, Одноокий. — говорив він досить спокійно, але в його голосі дзвеніло тремтіння. І руки тремтіли. Ми врятувалися буквально дивом. Не будь з нами Одноокого — нас би вже не було в живих. — Я думаю, на сьогодні достатньо. Пішли назад.

Дев'яносто відсотків моєї природи прагнули помчатися звідси що є сил. Десять відсотків зберегли діловитість.

— Давайте прихопимо з собою одного з цих ублюдків, — прохрипів я пересохлими від страху губами.

— На біса? — поцікавився Ільмо.

— Щоб я міг його розкрити і подивитися, що там усередині.

— Ясно.

Лейтенант сів і підхопив тварюку під пахви. Та почала мляво відбиватися.

Здригаючись, я вчепився в взуту ногу і смикнув її вгору. Тварина перегнулася навпіл.

— А, чорт! — Лейтенант кинув виродка додолу і підійшов до мене. — Ти тягни за одну ногу, а я за другу.

Ми потягли. Тіло почало бовтатися з боку на бік. Ми з Лейтенантом почали сперечатися, з'ясовуючи, кому що робити.

— Ви що, зовсім здуріли? — гаркнув на нас Одноокий, тикаючи кострубатим чорним пальцем назад. Я обернувся. На фортечній стіні з'явилися нові фігури. Відчуття загрози, що випромінюється замком, посилилося.

— Вони щось затівають, — сказав я і припустив донизу, не випускаючи ноги з рук.

Лейтенант підтюпцем мчав поруч. Наша ноша билася всім тілом об кущі та каміння.

Бум! Щось із силою вдарило по схилу, наче тупнула гігантська нога. Я відчував себе прусаком, що тікає від людини, яка ненавидить тарганів і тисне їх черевиком. Ще один удар струсонув землю.

— Ох, чорт! — лаявся Ільмо, пробігаючи повз мене і щосили працюючи руками-ногами.

Одноокий пролетів слідом за ним, майже не торкаючись ступнями землі. Ні той, ні інший не запропонували допомогти.

Третій удар, потім четвертий — з рівними інтервалами і з кожним разом ближче. Останній гупнув над головою уламками каміння та клаптями розтерзаного чагарника.

Ярдах у п'ятдесяти нижче схилом Одноокий загальмував, розвернувся і викинув одну зі своїх чаклунських штучок. У його піднятих долонях спалахнув блідо-блакитний вогонь, що ринув угору по схилу, мало не підсмаживши попутньо мене. Ми з Лейтенантом обігнали Одноокого. П'ятий удар гігантського черевика обсипав наші спини градом каміння та гілок.

Одноокий несамовито заволав і дав драпака.

— Це був мій коронний постріл, — прорепетував він нам на бігу. — Кидайте, до біса, свою падаль і забирайте ноги!

І він рвонув уперед, тікаючи, як заєць від гончаків.

Тишу над долиною розірвало різке виття. З південного схилу злетіли, крутившись, дві крапки й помчали вперед з такою швидкістю, що око не встигало стежити за ними.

Вони промайнули над нашими головами з глухим низьким ревом і оглушливо гримнули ззаду, начебто сам Господь ударив у барабан. Я не був певен, але мені здалося, що точки пов'язані одна з одною.

З'явилася ще одна пара точок, що оберталися довкола загального центру. Я придивився. Так, вони були пов'язані. І знову це ревіння. І знову грім. Я озирнувся. Чорний замок зник за райдужною завісою — здавалося, хтось хлюпнув фарбу на скло, і вона стікає вниз, не в змозі прилипнути до слизької поверхні.

— Взяті взялися за справу, — задихаючись, шепнув Лейтенант. Очі в нього були очманілі, але він вчепився мертвою хваткою у свою частину нашої спільної ноші.

Клятий виродок зачепився за колючки. Матюкаючись, ми почали шматувати його балахон, щоб витягнути тіло з кущів. Я щохвилини дивився вгору, чекаючи, що черговий удар черевика розмаже нас схилом.

Повз промайнула чергова пара куль, розбризкуючи фарбу. Очевидної шкоди вони замку не завдавали, але відволікали увагу його мешканців.

Ми звільнили тіло, поспішили вперед.

У повітрі з'явилася пара інших на вигляд точок, що падали вниз з висоти.

— Перо та Шепіт, — показав я на них.

Взяті з пронизливим свистом пікували на замок. Кріпосна стіна зайнялася вогнем. Обсидіан почав плавитися і стікати вниз подібно до воску свічки, надаючи своїм і без того гротескним скульптурам абсолютно жахливі контури. Взяті злетіли вгору і зробили коло, готуючись до другого заходу. Між тим над річкою з ревом пролетіла ще пара точок, розфарбувавши повітряні полотнища. Мальовничим було видовище, шкода тільки, часу не було їм помилуватися.

Схил здригнувся під черговим кроком невидимого велетня. Над нами утворилася вирва футів п'ятнадцяти діаметром і п'яти - глибиною. Полетіли дрючки та уламки. Цього разу тварюки дали промах футів в дванадцять, не більше.

Вибухова хвиля збила нас із ніг. Вгору по схилу йшов цілий ланцюжок таких відбитків.

Але яким би потужним не здався нам удар, він був слабшим за попередні.

Перо і Шепіт знову кинулися вниз, чорний замок знову почав плавитися, стікати, втрачаючи форму. І тут гримнув громовий гуркіт. Бах-бах! Взятих заволокло клубами диму. Вони відсахнулися від замку, намагаючись утримати в повітрі килими. Обидві димилися і тліли, точно як Перо тієї ночі, коли ми взяли Шеда. Килимолітаки почали судорожно набирати висоту.

Замок звернув усю свою увагу на них. А ми з Лейтенантом благополучно змилися.

Розділ 34 Арча. Втеча

«Лілію» струснуло кілька разів.

Шед протирав гуртки, гадаючи про те, хто з його клієнтів — солдат Чорного Загону. Підземні поштовхи змушували його нервово здригатися. Над дахом раптом пролунало пронизливе виття і стихало помаленьку, несучись на північ. За мить земля здригнулася ще раз, та так сильно, що посуд затрясся на полицях. Шед рвонув надвір. Якась потаємна частина його свідомості не припиняла при цьому перебирати у пам'яті постояльців, намагаючись обчислити, хто ж його спостерігає. З прибуттям Загону шанси Шеда на втечу катастрофічно впали. Він не знав більше хто є хто. А вони всі чудово його знали.

Він вибіг надвір якраз у той момент, коли з Черепичника знову долинуло виття. Шед подивився туди, куди тицяли пальцями всі перехожі. Пара куль, з'єднаних дротом, стрімко помчала на північ. За кілька секунд всю Арчу осяяло різнобарвне сяйво.

— Чорний замок! — гомоніли роззяви. — Вони вдарили по чорному замку!

Шед побачив, як замок зник за кольоровою завісою. Жах охопив кабатчика до глибини душі. Хоча він не розумів чому. Адже тут, унизу, йому нічого не загрожує. Хіба ж ні?

Хіба ж ні? Загін підтримують могутні чаклуни. Вони не дозволять замку зробити щось таке... Потужний удар здибив землю на північному схилі. Шеду не було видно, що там твориться, але він одразу зрозумів, що замок вдарив по людям — можливо, по тому самому Костоправу, що сидів на вершині, відрізаючи підходи до фортеці. Можливо, замок намагався звільнити дорогу.

Зойки натовпу привернули увагу Шеда до двох точок, що падають з піднебесся.

Фортеця зайнялася вогнем. Обсидіан поплив, почав втрачати форму, але потім знову набув свого колишнього вигляду. Нападники злетіли вгору, розвернулися. Пролетіла ще одна пара куль, очевидно з Черепичника. Килими-літаки кинулися вниз.

Шед розумів, хто атакує замок, і трясся від страху. А навколо нього біснувався нічого не розуміючий Котурн.

Хазяїн таверни зібрався з духом і почав обмірковувати своє становище. Члени Чорного загону бігли вулицями на бойові позиції. Солдати будувалися по взводам і швидко розходилися. Декілька військових попарно зайняли бойові пости, призначені для придушення стихійних бунтів та мародерства. За Шедом, схоже, ніхто не стежив.

Він ковзнув назад у Лілію, нагору, у свою спальню, кинувся до схованки. Розсунув по кишенях золото і срібло, дістав тремтячими руками амулет, повісив його на шию, сховавши під одягом. Обвів кімнату прощальним поглядом, не помітив у ній більше нічого, що хотілося б взяти з собою, і поспішив по сходам вниз. У залі не було ні душі,

окрім Сел, яка стояла у дверях і спостерігала за видовищем на північному схилі. Шед ніколи ще не бачив її такою домашньою та спокійною.

— Сел!

— Що, Каштан? Час?

— Так. Залишаю тобі в ящику двадцять левів. Поки солдати заглядатимуть сюди, ти не пропадеш.

— Уся ця заваруха почалася через ту чорну штуковину нагорі?

— Загалом, так. Мабуть, далі буде ще гірше. Вони прийшли сюди, щоб зруйнувати замок. Якщо зможуть.

— Куди ти збираєшся?

— Сам не знаю. — Він і справді ще не вирішив. — А й знав би, то не сказав. Інакше вони з тебе всю душу виймуть, але допитаються.

— Коли ти повернешся?

— Можливо, ніколи. Принаймні не раніше, ніж вони звідси заберуться. — Шід сумнівався, що Загін колись піде з Арчі. А якщо піде, то його замінять іншим. Їхня Леді, схоже, не з тих, хто випускає щось із рук.

Шед цмокнув невістку в щоку:

— Бережи себе. І не відмовляй ні в чому ні собі, ні дітям. Якщо з'явиться Ліза, передай їй, що її звільнено. А якщо Ферт — скажи, я його вибачив.

Він попрямував до задніх дверей. На північному схилі, як і раніше, лунало і палахкотіло. Наростаюче виття раптом помчало звідти до Черепичника, але обірвалося десь над Вигородкою. Шед, схиливши голову і піднявши комір, пішов провулками до набережної.

Патруль йому зустрівся лише двічі. У жодній з патрульних груп знайомих Шеда не було. Перша група взагалі проігнорувала його. Капрал, який очолював другу, велів Шеду забиратися з вулиці до чортової матері і пішов своєю дорогою.

З пристані, крізь щогли численних суден, Шед знову побачив чорний замок.

Схоже, йому щойно завдали чергового потужного удару. Від фортеці валив густий чорний дим. Він піднімався жирним стовпом, трохи нахилившись убік, на тисячі футів, і там розсіювався темним серпанком. Схил під замком ворушився і кишів, наче потривожений мурашник. Очевидно, загін пішов в атаку.

На набережній панувала моторошна метушня. Канал забили судна, які прагнуть вийти в море. Кожен другий іноземний корабель готувався до відплиття. І навіть сама річка, вкрившись брижами, здавалося, поділяла загальне хвилювання.

Шед обійшов три судна, перш ніж знайшов таке, де голос грошей ще виявився виразним. Віддавши десять лев піратського вигляду боцману, він сховався в затишному містечку, щоб його не було видно з берега.

Проте, коли судно вже віддало швартови, на пірс із взводом солдатів прискакав чоловік на прізвисько Лихвар і закричав шкіперу, щоб той зупинився.

Шкіпер послав його подалі, супроводивши свої слова непристойним жестом, і повів корабель вниз за течією. Для всіх суден, що прагнули вийти в море, буксирів не вистачало.

За свою нахабну непокору шкіпер отримав стрілу прямо в горло. Приголомшені матроси та офіцери завмерли як укопані. Стріли полетіли хмарою і закінчили більше дюжини чоловік, у тому числі помічника капітана і боцмана. Шед зіщулився у своєму укритті, охоплений таким безмірним жахом, якого не відчував жодного разу у житті.

Кабатчик знав, звичайно, що вони круті хлопці, що з ними жарти погані. Але досі досі він по-справжньому не усвідомлював, наскільки вони нещадні і люті. Люди герцога просто розвели б руками і забралися додому, проклинаючи втікачів. Вони нізащо не наважилися б влаштувати таку бійню.

А стріли все летіли, легко постукуючи об дерево, доки судно не вийшло із зони досяжності.

Тільки тоді Шед визирнув назовні і побачив, як місто потроху спливає в далечінь. Повільно, до чого він повільно віддалявся!

На подив Шеда, моряки не злилися на нього. Звичайно, вони були у нестямі від люті, але не вловили зв'язку між нападом та своїм випадковим пасажиром.

«Слава Богу, пронесло!» — З полегшенням зітхнув Шед. Але почуття це незабаром змінилося тривогою, коли він задумався над тим, куди закине його доля і що чекає на нього на новому місці.

— Пане! Вони женуться за нами на човні! — крикнув один із матросів.

Серце у Шеда пішло в п'яти. Він обернувся і побачив, як від пристані відчалило маленьке суденце. Матроси, що понукаються людьми у формі Чорного Загону, намагалися поставити вітрило.

Шед знову сховався в укриття. Після такої бійні екіпаж корабля, без сумніву, видасть його, щойно моряки зрозуміють, що Лихвар полює за Шедом.

Як цей покидьок напав на його слід? За допомогою чаклунства, не інакше.

Чи означає це, що вони знайдуть його будь-де?

Розділ 35 Арча. Погані новини

Все стихло. Вистава була ефектною, хоча я бачив і більш вражаючі.

Битву на Сходах Сліз, наприклад. Або бій під Чарами. Нинішні ж громи та блискавки більше вразили городян, ніж нас чи мешканців чорного замку.

В нас взагалі не було втрат. У них тільки ті, кого ми вбили біля самих воріт. Вогонь, що охопив замок, не завдав йому шкоди. Принаймні так сказали Взяті.

Шепіт з похмурим виглядом посадила свій килим біля моєї штаб-квартири і ввалилася в будинок, неабияк пошарпана, але ціла і неушкоджена.

— Як це почалося? — Запитала вона.

Лейтенант пояснив.

— Вони бояться, — зауважила Шепіт. — Можливо, впадають у відчай. Вони намагалися вас прогнати чи взяти в полон?

— Взяти в полон, звичайно, — відповів я. — Спочатку вони вразили нас якимсь. сонним закляттям, а потім уже накинулися.

Одноокий підтвердив мої слова кивком.

— Чому ж їм це не вдалося?

— Одноокий зняв із нас закляття. Обернув його проти них самих. Трьох ми вбили.

— Ось воно що! Не дивно, що вони так розхвилювалися. І ви притягли з собою труп?

— Я подумав — ми зуміємо краще зрозуміти їх, якщо я розкрою його і подивлюся, з чого він зроблений.

Шепіт відчужено дивилася в порожнечу, відійшовши на чергову уявну нараду з нашою володаркою.

— Ідея гарна, — сказала вона, коли повернулася. — Але розтином займемося ми з Пером. Де труп? Я зараз же візьму його з собою до Черепичника.

Я вказав їй на тіло. Воно лежало на очах. Шепіт веліла двом солдатам відтягнути труп до килима.

— Нам, чорт забирай, вже взагалі нічого не довіряють! — у серцях пробурчав я собі під ніс. Шепіт почула, але нічого не сказала.

Коли труп завантажили, вона звернулася до Лейтенанта:

— Негайно розпочинайте підготовку до облоги. Візьміть їх у кільце, створіть укріплену лінію. Кульгавий вам допоможе. Підручні Володаря напевно спробують прорватися чи захопити полонених. Не дозволяйте їм цього. Інакше матимете справу з самим Володарем. А він вас не помилує.

— Ну і хрін з ним! — Лейтенант, коли захоче, може бути найкрутішим із усіх крутих хлопців. У такі моменти його навіть Леді не залякає. — Чому б вам не забратися звідси? Займіться своєю роботою і дайте мені зайнятися моєю.

Огризнувся він не по ділу, звичайно, але Лейтенант був ситий Взятими по горло. За кілька місяців переходу Кульгавий дістав і його, і командира. Він набрид їм до смерті. Не виключено, що це і стало джерелом тертя між Загоном і взятими. Терпіння Капітана теж було небезмежне, проте він поводився дипломатичніше, ніж Лейтенант. Капітан просто ігнорував ті накази, які його не влаштовували.

Я вийшов подивитись на будівництво укріпленої лінії навколо чорного замку. З Котурна прибули команди робітників із лопатами за плечима та жахом в очах.

Наші люди відклали убік інструменти та взяли на себе роль наглядачів та керівників. Чорний замок час від часу струшувався і робив слабкі спроби втрутитися, наче вулкан, який щось бурмотів про себе і втратив усю енергію після виверження. Жителі Арчі раз у раз кидалися врозтіч, і їх доводилося силою стягати на місце. Ми вмить втратили велику частку їх прихильності, завойованої раніше.

На схилі, розшукуючи мене, з'явився Лихвар, збентежений і злий.

Сонячне світло підкреслювало його похмурість. Я вийшов йому назустріч.

— Погані новини?

— Цей триклятий Шед! Втік під шумок, зараза!

— Під шумок?

— У місті почалася шалена паніка, коли Взяті налетіли на замок. Ми втратили Шеда з поля зору. А коли Гоблін напав на його слід, цей поганець уже відправився на кораблі до Ірпеню. Я намагався затримати судно, але воно не підкорилося. Я обстріляв їх, потім схопив човен і помчав у погоню, але не наздогнав.

Вилаяв лихваря і придушивши в собі бажання придушити його на місці, я сів і почав думати.

— Як по-твоєму, Лихвар, що його спонукало? Чого він так злякався?

— Усього, Костоправ. Своєї власної тіні. Думаю, він вважав, що ми збираємось вбити його. Гоблін каже, справа не тільки в цьому, але ж ти знаєш, як він любить все ускладнювати.

— А в чому ж справа, на думку Гобліна?

— Гоблін каже, кабатчик хоче раз і назавжди втекти від старого Шеда. Страх перед нами послужив лише стимулом, який спонукав його до втечі.

— Втекти від старого Шеда?

— Ну, ти ж розумієш. Від почуття провини через те, що він накоїв. Від переслідувань інквізиторів. Віл же в курсі, що Шед брав участь у набізі на Катакомби. Варто Волу повернутися — він швидко взяв би кабатчика в оборот.

Я глянув на гавань, затягнуту туманом. Судна, як і раніше, йшли в море. Набережна виглядала оголеною. Якщо іноземці продовжуватимуть нести ноги, ми втратимо у Арчі всю свою популярність. Місто сильно залежало від торгівлі.

— Знайди Ільмо. Розкажи йому все. Передай, що, на мою думку, тобі слід вирушити за Шедом. Знайди Шишку та його хлопців і достав їх назад. А заодно перевір, як там справи у Сонечко та Вола.

Лихвар похмуро вислухав вирок, але протестувати не став. На його совісті було вже кілька проколів. Він ще дешево відбувся: розлука з товаришами не таке вже й серйозне покарання за його гріхи.

— Гаразд, — буркнув він і викотився геть.

Я повернувся до більш нагальних справ.

Наші нарешті розставили місцевих жителів на місця, з безладдям було покінчено, і робота закипіла на повну силу. Земля так і летіла на всі боки: спочатку глибокий рів, щоб виродкам із замку було важко звідти вибратися, а за ним — частокіл.

Взяті по черзі кружляли високо на небі, спостерігаючи за фортецею.

З міста потяглися фургони з колодами та камінням. Там, внизу, спеціальні робочі команди трощили будівлі, розбираючи їх у будматеріали. І хоча це були жалюгідні халупи, непридатні для житла і давно вже призначені на знесення, в них жили люди, які навряд чи переймуться до нас теплими почуттями за те, що ми позбавили їхнього житла.

Одноокий і сержант на прізвисько Трясун повели велику робочу бригаду довкола замку, до самого крутого схилу, і почали рити підкоп, щоб обрушити частину фортечної стіни в прірву. Вони не приховували своїх намірів. Сенсу не було намагатися. Тварини, з якими ми мали справу, все одно їх засікли б.

Взагалі кажучи, обрушити частину стіни — робота та ще. На неї могло піти кілька тижнів, навіть за допомогою Одноокого. Людям треба було пробитися крізь товщу суцільного каменю.

Підкоп був одним із відволікаючих маневрів, до яких так охочий наш Лейтенант, хоча при його методах вести облогу сьогоднішній хибний слід завтра міг запросто стати напрямом головного удару. Маючи у своєму розпорядженні таке джерело робочої сили, як Арча, Лейтенант міг собі дозволити підготовку запасних варіантів.

Я з деякою гордістю спостерігав за зведенням облогових споруд. Я служу в Загоні вже чимало років, але ніколи ще ми не починали такого грандіозного проекту. У нас

просто не вистачало для цього коштів. Я хитався довкола, поки не натрапив на Лейтенанта.

— Слухай, а загальний план кампанії відомий тобі?

Мене, наприклад, досі ніхто не спромігся ввести в курс справи.

— Ми просто обкладемо їх так, щоб унеможливити будь-яку можливість прориву. А потім Взяті обрушаться їм на голови.

Я пирхнув. Легко і просто. Я очікував, що план буде складнішим.

Мешканці замку без бою не здадуться. Та й Володар напевно ламає голову, плануючи контратаку.

Мабуть, це пекельні муки — бути похованим живцем, лежати не рухаючись, згоряючи від пристрасного бажання вирватися на волю і сподіваючись лише на своїх підлеглих, які знаходяться за сотні миль від тебе. Мене б таке безсилля доконало за лічені години.

Я розповів Лейтенантові про втечу Шеда. Його це не схвилювало. Що йому якийсь кабатник? Лейтенант не знав про Ворона та Сонечко. Ворон був для нього лише дезертиром, а Сонечко — його спільницею. І не більше. Я згадав про господаря тільки для того, щоб Лейтенант сказав про це Капітану. Старий, можливо, вирішить вжити більш активних заходів, ніж ті, що я рекомендував Ільмо.

Я постояв трохи поряд із Лейтенантом. Він спостерігав за роботою, я — за караваном фургонів, що тяглися вгору. Напевно, цього разу вони везли нам вечерю.

— До чортиків набрид сухий пайок, — пробурмотів я.

— Я скажу, чого тобі треба, Костоправе. Тобі треба одружитися та осісти на місці.

— Звичайно, — озвався я з іронією, якої насправді не відчував. — Відразу після тебе.

— Ні, правда! Ну чим погане містечко? Обзаведешся приватною практикою, будеш лікувати багатіїв. Герцогську сімейку, наприклад. А потім, коли сюди приїде твоя подружка, поставиш перед нею питання ребром, і діло в шляпі.

Крижані кинджали пронизали мені душу.

— Подружка? — Просипів я.

— Так! — посміхнувся Лейтенант. — Невже тобі ніхто не сказав? Вона з'явиться до початку нашого грандіозного шоу Сама ним управлятиме. Так що не проґав свій єдиний шанс.

Мій єдиний шанс. Тільки на що?

Лейтенант говорив про Леді, зрозуміло. Скільки років минуло, а друзі все підколювали мене з приводу кількох романтичних історій, які я записав в Аннали до

того, як зустрівся з Леді віч-на-віч. Варто їм намацати твою слабину, як тебе діставатимуть все життя. Такі умови гри, прийнятої у нашому братстві.

Голову даю на відсікання, що цей сучий син знемагав від нетерпіння поділитись зі мною новиною з тих пір, як почув про неї.

Леді. Прибуває до Арчі.

Я всерйоз задумався про втечу. Поки що у гавані залишилася ще пара кораблів.

Розділ 36 Арча. Феєрверк

Замок приспав нашу пильність. Ми уявили, ніби зуміємо зачинити двері без жодного стукоту. Два дні робочі бригади старанно працювали на північному схилі — видовбували надійний і глибокий рів, зводили довгий частокіл, прогризали у камені початок підкопу. І тут тварюки вперше висловили своє невдоволення.

Піднялася такий гармидер, що мало не коштував нам життя, що тепер, озираючись назад, навіть важко повірити, наскільки безневинним виглядав її початок.

Ніч стояла безмісячна, але бригади працювали при світлі вогнищ, смолоскипів та ламп. Через кожну сотню футів готового рову та частоколу Лейтенант спорудив. дерев'яні вежі, поставивши поряд з ними невеликі балісти, які в будь-яку хвилину можна було поставити нагору. Велика втрата часу, на мою думку. Чого варті прості облогові знаряддя проти підручних Володаря? Але Лейтенант у нас фахівець з облог, і він звик робити все як належить: навіть якщо балісти виявляться без потреби, вони мають бути під рукою.

Найпильніші члени Загону піднялися на ще не добудовані вишки, спостерігаючи за замком. Один побачив якийсь рух біля воріт і, не здіймаючи галасу, повідомив про нього на землю. Лейтенант поліз на вежу сам і побачив, що хтось крадеться від замка у бік бригади Одноокого. Тут же затріщали барабани, заревіли труби, у повітря полетіли хмари стріл.

Тривога розбудила мене. Я побіг нагору подивитися, що діється. Але спочатку не побачив нічого особливого.

Одноокий з Трясуном на задньому схилі приготувалась до бою. Їхня бригада запанікувала. Багато хто загинув або покалічився, намагаючись втекти по крутому кам'янистому і зарослому урвищу. Меншості вистачило розуму залишитися на місці.

Хлопці із замку хотіли зробити блискавичну вилазку, зловити кількох робітників Одноокого, затягнути їх усередину і завершити свої обряди, необхідні для звільнення Володаря. Але, зрозумівши, що їх засікли, вони змінили тактику.

Дозорці закричали з вишок, що з воріт вилазять нові тварюки. Лейтенант наказав відкрити вогонь. Парочка невеликих требюшів закидала територію біля воріт в'язанками палаючого хмизу. А Лейтенант тим часом послав солдатів на пошуки Гобліна та Мовчуна, справедливо вирішивши, що вони забезпечать яскравішу ілюмінацію.

Гоблін був у Котурні і міг з'явитися тут не раніше ніж за годину. Де знаходився Мовчун — гадки не маю. Я не бачив його, хоча він прибув до Арчі вже тиждень тому.

Лейтенант запалив сигнальні багаття, щоб попередити вартових на стінах Черепичника про те, що у нас намічається буча.

Нарешті до нас завітав один із Взятих. Ним виявився Кульгавий. Насамперед він схопив оберемок списів, щось із ними створив і кинув із неба на землю. Між ровом і замком виросли стовпи зеленувато-жовтого світла.

Одноокий на задньому схилі сам забезпечив собі освітлення, розпустивши за вітром бузкові павутинки. Їхнє сяйво відразу висвітлило півдюжини чорних фігур, що крадуться. Полетіли списи та стріли.

Тварини понесли кілька жертв убитими, перш ніж знайшли вихід із становища. Спалахнув сліпучий спалах, потім швидко потьмянів, і кожну фігуру огорнуло неяскраве мерехтіння. Захищені ним виродки кинулися в атаку.

А на вершині фортечної стіни з'явилися нові постаті і кидали вниз якісь штуковини розміром з людської голови. Ті покотилися прямо до місця підкопу. Одноокий загорнув їх убік, не встигнувши відхилити тільки одну кулю, яка залишила за собою ланцюжок солдатів і робітників, що повалилися без свідомості.

Схоже, Володарю вдалось врахували всі можливі варіанти, за винятком Одноокого. Вони були готові влаштувати Кульгавому гідну зустріч, але зовсім випустили з виду нашого загону чаклуна.

Він прикрив своїх людей і змусив їх вступити до рукопашної, коли чорні тварюки дісталися до них. Більшість людей Одноокого загинули, але противник був відкинутий.

Тим часом жителі замку пішли у наступ на рів із частоколом, прямо туди, де я стояв, дивлячись на всі боки. Пригадую, я більше здивувався, ніж злякався.

Скільки ж їх було в замку насправді? Судячи з розповідей Шеда, фортеця здавалась мені майже не заселеною. Але для добрих двох із половиною десятків виродків, що йшли в атаку за підтримки чаклунства, рів і частокіл виявилися слабкою перешкодою.

Вони вийшли з воріт. А потім щось злетіло над фортечною стіною — щось велике і схоже на міхур. Він ударився об землю, підскочив пару разів і гепнувся на рів із частоколом, зарівнявши перший і зруйнувавши другий. Підготовка до атаки була закінчена. Тварини могли рухатись уперед.

Кульгавий з лютим криком звалився їм на голови з темряви, сяючи все яскравіше по мірі свого зниження. Сяйво розсипалося міріадами сяючих пластівців, схожих на насіння клена, яке кружляло і пурхало в повітрі, падаючи на землю і роз'їдаючи все, що траплялося на заваді. Четверо чи п'ятеро нападників впали.

Лейтенант зробив поспішну контрвилазку, добив поранених чудовиськ, але відразу був змушений відступити. Декілька виродків підхопили солдатів, що впали і потягли до замку. Інші продовжували наступати.

Оскільки в мені немає героїчної жилки, я взяв ноги в руки і дав драпака. Як виявилося дуже вчасно.

Атмосфера затріщала, заіскрилася і відчинилася, як вікно. Щось хлинуло на схил казна-звідки. Частина гори замерзла так швидко і так сильно, що саме повітря звернувся у лід. А навколо зони поразки здійнявся смерч і помчав усередину, теж замерзаючи на льоту. Мороз скував майже всіх атакуючих. Випадково кинутий спис уразив одну з крижаних статуй — і вона розлетілася вщент. Люди почали жбурляти все, що траплялося під руку, і розбили інші статуї.

Вікно зачинилося буквально за кілька секунд. Тепло навколишнього світу розтопило нетутешній холод. На кілька хвилин уражену зону заволокло клуби пару. Коли пара розвіялася, від тварин не залишилося й сліду.

Тим часом три вцілілі виродки помчали вниз дорогою до Арчі. Ільмо разом із цілим взводом кинувся в погоню. Кульгавий, набравши висоту, знову пікірував на замок — якраз у той момент, коли з воріт вилізла нова зграя.

Тварини захопили всі найближчі трупи і поспішили назад. Кульгавий перебудував напрямок польоту і завдав їм удару. Половина посипалась додолу. Інші потягли у ворота як мінімум дюжину трупів.

З Черепичника з вием вирвалася пара куль і розбилася об стіну замку, піднявшись. ціле полотнище фарби. За Кульгавим з'явився ще один килим. З нього щось злетіло просто у чорний замок. Спалах засліпив людей на милі навколо. Я встиг відвернутися, але все одно осліп секунд на п'ятнадцять і лише потім побачив фортецю, охоплену вогнем.

Полум'я було зовсім не таким, як минулого разу, коли обсидіан обпливав на кшталт свічки. Тепер там вирувала пожежа, яка пожирала замок по-справжньому.

З нього долинули дивні крики, від яких мені стало не по собі. Це були крики не болю, але люті. На кріпосну стіну висипали чудовиська, розмахуючи чимось на зразок батогів-дев'ятихвісток збиваючи полум'я. Там, де спалахнула пожежа, фортеця помітно зіщулилася.

Над річкою ревів безперервний потік куль. Видимої шкоди вони не завдавали, але я впевнений, що взяті пускали їх не без причини.

Поки Кульгавий і другий килим здіймалися вгору, зверху кинувся третій. За ним тяглася хмара пилу. Все, на що осідав цей пил, вона роз'їдала не гірше кленового насіння Кульгавого. Обсипані нею тварюки заволали в агонії. Декілька з них розплавилися. Інші втекли з фортечної стіни.

Події розвивалися так само ще деякий час. Здавалося, чорний замок приречений. Але виродкам вдалося затягнути у фортецю чимало трупів, і я підозрював, що це загрожує новими ускладненнями.

Якось у всій цій метушні Аза змився. Я геть-чисто забув про нього. І всі інші теж — доти, доки, через кілька годин, Лихвар не помітив його біля входу у «Залізну лілію». Але Лихвар стояв далеко, а в «Лілії», незважаючи на неврочну годину, було не

проштовхнутися — всі, хто міг, скинулися на випивку і дивилися на побоїще на північному схилі. Лихвар втратив Азу в натовпі. Треба думати, той поговорив з Шедовою невісткою і з'ясував, що Шед теж змився. Ми так і не встигли її допитати.

Тим часом Лейтенант почав наводити порядок. Прибрав трупи з пролому, що пробив в лінії укріплень. Поставив балісти на вежі, щоб при спробі прорив відразу відкрити вогонь. Звелів вирити ями-пастки. Послав робітників Одноокого замість убитих.

Взяті продовжували атакувати замок, хоч і не в такому темпі. Всі свої найкращі громи-блискавки вони вже розкидали.

З Черепичника час від часу з ревом вилітала ще одна пара куль. Як я пізніше дізнався, стріляв їми Мовчун, якого навчили взяті.

Здавалося, найгірше позаду. Якщо не рахувати трьох втікачів, за якими полював Ільмо, ми не дали тваринам ходу. Кульгавий помчав, маючи намір приєднатися до гонитви за трійцею, що втекла. Шепіт повернулася до Черепичника, щоб поповнити запаси для вбивчих фокусів. Перо ширяла над замком, пірнаючи час відчасу вниз, коли його мешканці вилазили на стіну та намагалися збити останні вогняні язики. Запанував відносний спокій.

Однак ніхто з нас і не думав про відпочинок. До замку потрапили нові трупи. Усі ми гадали, чи вистачить тваринам урожаю, щоб звільнити Володаря.

Але в них на думці було щось інше.

На фортечній стіні з'явилася група тварин з якимось пристроєм, націленим донизу, вздовж схилу гори. Перо відразу спікірувала з небес.

Бах! Її заволокло клубами диму, підсвіченими зсередини. Килим, погойдуючись, виплив із них. Бах! І ще раз бах! І ще тричі. Останній удар її дістав.

Огорнута полум'ям, вона кометою злетіла вгору, прокреслила вогненну дугу і впала десь у місті. На місці її падіння пролунав оглушливий вибух. Через мить на набережній вирувала жорстока пожежа, швидко поширюючись серед тісно притиснутих один до одного будиночків.

Шепіт блискавкою вилетіла з Черепичника і за кілька хвилин закидала чорний замок смертоносним пилом, що роз'їдав усе вщент. Шаленство її атаки видавало ті почуття, що викликала у Шепіть звістку про падіння Пера.

Тим часом Кульгавий призупинив погоню і кинувся гасити в Котурні пожежу. З його допомогою вогонь було зупинено за кілька годин. А якби не було його, міг би вигоріти весь район.

Ільмо спіймав двох втікачів. Третій, як крізь землю, провалився. До полювання підключилися потім і взяті, але напасти на слід так і не змогли.

Шепіт продовжувала атаку, доки повністю не виснажила свої ресурси. Сталося це вже після сходу сонця. Фортеця більше нагадувала тепер гігантську купу шлаку, ніж замок, але остаточно розгромити його Взятій не вдалося.

Одноокий, коли прийшов по інструменти, сказав мені, що там усередині кипить бурхлива діяльність.

Розділ 37 Арча. Затишшя

Я урвав пару годинок для сну. Лейтенант дозволив таку ж розкіш половині солдатів і робітників, потім у другій половині. Коли я прокинувся, практично нічого не змінилося, за винятком того, що Капітан звелів Кишені організувати польовий шпиталь. Кишеня повернулася з Котурна, де намагався завоювати нам прихильників безкоштовним медобслуговуванням. Я заглянув до госпітального намету, виявив там жменьку пацієнтів та повний порядок і пішов дивитися, як просуваються облогові роботи.

Лейтенант полагодив пролом і вирішив продовжити частокіл і рів таким чином, щоб взяти замок у кільце, незважаючи на складність робіт на задньому схилі. Споруджувалися нову, потужнішу метальну зброю. Схоже, Лейтенант не дуже покладався на Взятих. Він не вірив, що вони зможуть взяти фортецю.

За час мого короткого сну прибули бригади в'язнів Льодяника. Але Лейтенант не відпустив городян, які працювали тут раніше: він кинув їх на земляні роботи, оскільки збирався спорудити драбину для штурму.

— Ти б поспав трохи, — сказав я йому.

— Я маю пасти свою чергу, — відповів Лейтенант.

Ну що ж, це була його зоряний час. Талант Лейтенанта залишався незатребуваним довгі роки. Він насолоджувався тим, що відбувається. На мою думку, Взяті здавались йому прикрою перешкодою, незважаючи на чаклунську природу чорного замку.

— Це твоє шоу, — сказав я. — Але від тебе буде мало толку, якщо вони вдарять, коли ти замотаєшся так, що не зможеш нормально мислити.

Ми розуміли одне одного без зайвих слів. Всі думки від втоми у нас були в такому розброді, а нерви в такій напрузі, що не хотілося не тільки рухатися, але навіть повертати язиком. Лейтенант коротко кивнув головою.

— Ти маєш рацію. — Він обвів поглядом схил. — Поки що все йде як по маслу. Я піду в шпиталь. Прийшли за мною когось, якщо що.

Госпітальний намет був найближчим місцем, де можна було сховатися від сонця. Ранок стояв ясний, погожий, обіцяючи теплий не по сезону день. Я відчував, як прогріваюся на сонечку. Мені набридло тремтіти.

— Звичайно, надішлю.

Лейтенант мав рацію: все справді йшло як по маслу. Так воно зазвичай і буває, коли люди точно знають, що робити.

Кульгавому, що патрулював замок з повітря, наш схил, напевно, здавався розворушеним мурашником. Шістсот солдатів Загону наглядали за роботою удесятеро більшої кількості городян. Дорога, що вела до вершини, була зовсім розбита

інтенсивним потоком транспорту. Незважаючи на нічну заварушку та недосип, настрій у солдатів був чудовий.

Перехід був такий довгий і нудний, що у них накопичився потужний заряд енергії. І тепер вона хлюпалася назовні. Їхній ентузіазм заражав городян, які не без задоволення брали участь у заході, який вимагав об'єднаних зусиль тисяч людей. Хтось із місцевих помітив, що мешканцям Арчі вже кілька поколінь не доводилося працювати спільно. А інший додав, що саме тому місто занепало. На його думку, Чорний Загін та його атака на чорний замок можуть послужити хорошими ліками для хворого міста.

Втім, цю думку поділяли далеко не всі. Особливо сильно обурювалися тим, що їх використовують як робочу силу, в'язні Льодяника. Вони представляли для нас серйозну потенційну небезпеку.

Мені не раз говорили, що я завжди бачу майбутнє у чорному тоні. Можливо. Зате і розчаровуватися мені доводиться рідше.

День йшов за днем, але, попри мої очікування, все було тихо. Мешканці замку, схоже, не збиралися виповзати з нори. Ми трохи зменшили темп: перестали працювати так, ніби все має бути зроблено саме сьогодні.

Лейтенант завершив будівництво укріпленої лінії, у тому числі на задньому схилі, обігнувши петлею підкоп Одноокого. Потім розібрав передню частину частоколу і приступив до спорудження сходів. Особливих прикриттів довкола неї він зводити не став, вважаючи, що вона сама стане надійним щитом. З нашої сторони сходи круто йшли вгору. Щаблі її були зроблені з каменю зруйнованих будівель. Робочі бригади привозили з міста уламки будинків, постраждалих від пожежі, що викликало падіння Пера. Будматеріалу було більш ніж достатньо. Солдати Льодяника залишали найкращі дошки та каміння для будівництва нового житла на згарищах.

Сходи мали вирости футів на двадцять вище замку, а потім похило спуститися до фортечної стіни. Робота йшла швидше, ніж я очікував. Риття підкопу у Одноокого теж просувалося на повну силу. Він знайшов комбінацію заклять, які розм'якшували камінь, і незабаром докопав до замку. Там він натрапив на матеріал, схожий на обсидіан, і далі просунутися не зміг. Тоді Одноокий почав рити в обхід, по обидва боки.

Сам Капітан ощасливив нас своїм візитом. Я давно вже гадав, куди він подівся і чим займається. А тепер не витримав і спитав.

— Намагаюся, щоб народ був у ділі, — буркнув він у відповідь.

Він безладно клишкав навколо. Варто мені на мить відволіктися, як він одразу пропадав з уваги — різко згортав убік і починав інспектувати якусь явну дурницю.

— Ця бісова Шепіт хоче зробити з мене військового губернатора, — поскаржився він нарешті.

— Е-е...

— Що, Костоправе?

— Я ж літописець, якщо ти пам'ятаєш. Мені треба десь записати.

Він насупився, дивлячись на бочку з водою, призначену для тварин. З водою було важко. Доводилося доставляти її з міста, поповнюючи ті мізерні запаси, що ми збирали під час випадкових дощів.

— Вона змусила мене керувати Арчою. Робити те, чим мали займатися герцог та батьки міста. — Капітан штовхнув ногою камінчик і знову заговорив тільки тоді, як той зупинився. — Начебто справляюся поки. Усі городяни працюють. Платять їм всього нічого, аби не здохли з голоду, але вони працюють. До нас уже ціла черга вишикувалася з проектами, які треба було б здійснити, поки ми змушуємо людей працювати. Хранителі зводять мене з розуму. Не можу наважитися сказати їм, що всі їхні зусилля щодо розчищення Вигородки, можливо, безглузді.

Він сказав це якимось дивним тоном. У мене вже раніше виникло враження, що Капітана пригнічує все, що відбувається.

— Чому безглузді?

Капітан озирнувся. Нікого з городян поблизу не було.

— Це тільки здогад, врахуй. Жодних розпоряджень поки не було, але мені здається, що Леді збирається обчистити Катакомби.

— Народу це не сподобається.

— Знаю. Ти знаєш, я знаю, навіть Шепіт і Кульгавий знають. Але накази віддаємо не ми. Кажуть, у Леді туго із фінансами. За всі роки служби нам жодного разу не затримали видачу платні. Справи у Леді було поставлено чітко. Військам платили в строк — як найманцям, так і регулярній армії. Втім, в окремих підрозділах могли часом траплятися затримки. Те, що командири іноді надувають своїх солдатів, стало майже військовою традицією.

Більшість із нас гроші не дуже хвилювали. Смаки у нас достатньо скромні та невибагливі. Хоча ставлення до грошей, можливо, змінилося би докорінно, якби нам раптом довелося обходитися без них.

— Занадто багато армій, і надто багато кордонів, — задумливо простягнув Капітан. — Занадто інтенсивна експансія, і триває вона надто довго. Імперія не витримує напруги. Посилені роботи в Курганні пожерли останні резерви Леді. А роботи ще не закінчено. Якщо вона впорається з Володарем, багато зміниться, ось побачиш.

— Може, ми зробили помилку, га?

— Ми зробили їх цілу купу. Яку ти маєш на увазі?

— Те, що ми попрямували на північ, перепливши море Мук.

— Так. Я це давно зрозумів.

— Ну і?

— Зараз ми нічого не в змозі змінити. Колись, можливо, нам вдасться ще пожити по-людськи, якщо ми повернемося до Самоцвітних міст або знайдемо цивілізоване містечко поза імперією. — У голосі його звучала непереборна туга. — Чим довше я стирчу на півночі, тим менше мені хочеться провести тут залишок своїх днів, Костоправ. Запиши це до себе в Аннали.

Щоб Капітан розговорився — таке траплялося дуже рідко. Я просто промичав у відповідь, сподіваючись, що він продовжить свої одкровення. І не схибив.

— Ми несемо з собою пітьму, Костоправе. Я знаю, що то не наша вина. З погляду логіки. Ми Чорний загін. Добро і зло — категорії, які не мають до нас відношення. Ми просто солдати, які продають свій меч. Але я втомився від того, що всі наші зусилля використовують лише задля зла. Якщо Леді зважиться на пограбування Катакомб, я, можливо, вийду з гри. Ворон зробив правильний вибір у Чарах. Злиняв до чортової матері, і все.

Тут я висловив думку, яка роками зріла у глибинах моєї свідомості. Я сам не приймав її всерйоз, вважаючи найчистішої води донкіхотством.

— Це не вихід, Капітане. Ми маємо вибір: ми можемо перейти на інший бік.

— Га? — Він отямився від роздумів, які занесли його казна в які дали, і вперше глянув на мене впритул. — Не верзи дурниць, Костоправе. Який, до біса, вибір? Леді розчавить усіх, хто спробує стати на шляху. — Він вдавив у землю каблук чобота. — Як клопів.

— Н-так.

Ідея і справді була безглуздою, з багатьох причин, не виключаючи і той важливий факт, що протилежному боці ми були просто не по кишені.

До того ж я, хоч убий, не міг уявити нас у ролі бунтівників. В більшості своїм вони або дурні, або честолюбні нікчеми, що обурюються надією відламати жирний шматок від пирога Леді. Сонечко являла собою рідкісний виняток, але вона була більше символом, ніж реальною силою, до того ж таємним символом.

— Вісім років минуло відтоді, як у небі майнула комета, — сказав Капітан. — Ти знаєш легенди. Влада Леді не впаде доти, доки Велика комета не з'явиться знову. І ти сподіваєшся прожити двадцять дев'ять років, ховаючись від Взятих? Ні, Костоправе. Нехай навіть серця наші на боці Білої Троянди, вибору у нас немає. Те, що ти пропонуєш, це самогубство. Єдиний вихід — тікати за межі імперії.

— Леді знайде нас.

— А навіщо їй нас шукати? Ми служили їй вірою та правдою десять років — хіба цього мало? Ми не представляємо для неї небезпеки.

Ось тут він дуже помилявся. Ми становили для Леді серйозну небезпеку, хоча б тому, що знали про існування нового втілення Білої Троянди. І я не сумнівався, що, опинившись за межами імперії, чи я, чи Мовчун не витримаємо і проговоримося.

Але поки що, звісно, Леді не підозрювала про те, що нам відомо.

— Усі ці розмови — порожній струс повітря, — сказав Капітан. — Давай закриємо цю тему.

— Як хочеш. Тоді розкажи мені, що тут готується.

— Сьогодні вночі прибуває Леді. Шепіт каже, ми почнемо штурм, як тільки розташування зірок стане сприятливим.

Я подивився на чорний замок.

— Так, — сказав Капітан. — Це буде непросто. Можливо, ми так і не зуміємо його взяти, навіть за допомогою Леді.

— Якщо вона спитає про мене, скажи, що я помер. Або придумай щось ще, — випалив я.

— Але, Костоправе, — Капітан навіть усміхнувся, — вона ж твоя...

— Ворон! — обірвав я його. — Я знаю про нього такі подробиці, які всім нам коштуватимуть голови. Мовчун теж у курсі. Прибери його з Черепичника, доки вона не з'явилася. Не дай Боже, мене чи його просвітять Оком.

— У такому разі це й для мене небезпечно. Тому що я знаю, що ви щось знаєте. Доведеться ризикнути, Костоправе.

— Схоже на те. Але принаймні не наводь її на різні дурні думки.

— Та вона напевно давно забула тебе, Костоправ. Ти для неї просто один з тисяч солдатів.

Розділ 38 Арча. Штурм

Леді не забула мене. І не збиралася навіть. Незабаром після опівночі мене розштурхав похмурий Ільмо:

— Тут Шепіт. Ти їй потрібний, Костоправе.

— Га?

Я не зробив нічого такого, щоб викликати її гнів. Принаймні, в останні кілька тижнів.

— Вона відвезе тебе до Черепичника. Сама хоче тебе бачити. Шепіт прилетіла за тобою.

Чи бачили ви коли-небудь, як дорослий мужик непритомніє? Я не ляснувся. Але був до того близький. І до апоплексичного удару також. Кров'яний тиск у мене підстрибнув до небес. Хвилини дві перед очима все кружляло так що я нічого не розумів. Серце ухало в грудях. Нутрощі нили від страху. Я знав, що вона збирається просвітити мене Оком, яке бачить усе секрети, заховані у людському мозку. І я нічого не міг вдіяти. Бігти було пізно. І якого біса я не сів на корабель разом із Лихварем?

Я ступив на килим, як на ешафот, сів у Шепіт за спиною і, коли ми злетіли і помчали прохолодної ночі до Черепичника, поринув у свої думки.

— Ти, видно, справив на неї незабутнє враження, лікарю! — Обернулася до мене Шепіт, коли ми пролітали над портом. — Не встигла вона з'явитися, як одразу спитала про тебе.

Я зібрався з духом і видавив:

— Чому?

— Думаю, тому, що вона хоче мати під рукою придворного літописця. Як тоді, під час битви при Чарах.

Я підняв на неї здивований погляд. Звідки знає? Я все життя вважав, що Леді не дуже відверта зі Взятими.

Але щодо битви при Чарах Шепіт мала рацію. Леді тоді тягала мене із собою скрізь, щоб усі події були описані так, як вони відбувалися. Вона не вимагала упередженого підходу. Навпаки, наполягала, щоб я писав усе як бачу. Якось Леді навіть натякнула, що, мовляв, влада її буде повалена і тоді історики обіллють її брудом. Тому вона хоче, щоб збереглося неупереджене свідчення очевидця. Давно я про це не згадував. Це була одна з найцікавіших дивацтв, помічених мною в Леді. Її зовсім не хвилювала думка оточуючих, і в той же час вона боялася, щоб який-небуть сучий син не переорав історію за своєю міркою.

Слова Шепіт зародили в мені іскорку надії. Може, Леді справді хоче мати при собі літописця? Може, я ще якось викручуся? Особливо якщо зможу ухилитися від всевидячого Ока.

Ми приземлилися на північній стіні Черепичника, де нас зустрів Капітан. Судячи за кількістю килимів, сюди злетілися всі взяті. Навіть Мандрівник, який, як я думав, залишиться в Курганні. Щоправда, у Мандрівника були свої рахунки з чорним замком. Перо була його дружиною.

Судячи з вигляду Капітана, він мовчазно співчував мені і хотів щось сказати, проте не наважувався. Я тихенько пересмикнув плечима: мабуть, випадок представиться пізніше. Але він не представився. Шепіт прямо повела мене до Леді.

З часу нашої останньої зустрічі вона анітрохи не змінилася. Усі ми добряче постаріли, вона ж залишилася навіки двадцятирічною та сліпучою. Та ж розкішна чорна грива, ті ж бездонні очі, в яких міг потонути будь-який чоловік. І та ж чарівність, настільки вражаюча, що описувати її зовнішність у деталях просто неможливо. Та й не потрібно, бо те, що я бачив, не було справжньою Леді. Так вона виглядала років чотириста тому, якщо і тоді її зовнішній вигляд не був підробкою.

Вона встала і підійшла до мене, простягаючи руку. Я не міг відірвати від неї очей. Вона обдарувала мене трохи глузливою посмішкою, яку я так добре пам'ятав: немовби у нас із нею був якийсь спільний секрет. Я легко торкнувся її руки і з подивом виявив, що вона тепла. Вдалині від Леді, коли вона перетворилася на пам'ять абстрактний символ загрози, типу землетрусу, я думав про неї не інакше як про щось холодне та смертельно небезпечне. Вона представлялася мені швидше кровожерливим зомбі, ніж живою, дихаючою і, можливо, навіть вразливою особистістю.

Леді посміхнулася ще раз і запропонувала мені сісти. Я так і зробив, відчуваючи себе до безглуздя недоречним у цій компанії, що зібрала всіх найбільших за винятком одного — лиходіїв світу. Хоча Володар теж був тут, принаймні певною мірою його дух, що витав над нами грізною тінню.

Мене покликали сюди не для доповіді, це я швидко зрозумів. Капітан із Лейтенантом відзвітували від імені Загону. Герцог із Аргадоном теж були присутні, але говорили трохи більше мого. Взяті засипали питаннями Капітана та Лейтенанта. До мене звернулися лише раз, та й Капітан, який запитав, готовий чи я до приймання поранених із поля бою.

У всій нараді лише один пункт стосувався безпосередньо мене. На ранок післязавтрашнього дня було призначено штурм. І триватиме він доти, поки ми не візьмемо замок або ж не видихнемося остаточно.

— Це місце — пробоїна у днищі корабля імперії, — сказала Леді. — Ми її або заткнемо, або всі потонемо.

Вона відкинула всі заперечення герцога та Аргадона, які вже розкаялися в тому, що вони попросили Леді про допомогу. Герцог втратив будь-яку владу над своїми

володіннями. Становище Аргадона було краще. Хранитель підозрював, що просто позбудеться роботи, коли Леді покінчить із чорним замком. Члени Загону та Взяті не приховували ту зневагу, яку викликала в них дивна релігія Арчі. Я провів серед городян досить багато часу, щоб стверджувати, що і вони сприймали її всерйоз лише остільки, оскільки їх примушували до цього Хранителі та жменька фанатиків.

І все ж я сподівався, що Леді, якщо вона буде тут все змінюватиме, не стане занадто поспішати з нововведеннями, щоб загін встиг піти звідси подалі. Грати з релігією народу — все одно, що грати з вогнем. Навіть якщо народу вона ніби байдужа. Релігія впроваджується в нашу підсвідомість з молодих років і по-справжньому ніколи звідти не йде. Є в ній якась сила, що не піддається раціональному поясненню.

Ранок штурму наближався. Тотальна війна. Відчайдушна спроба знищити чорний замок. Усі сили Леді, Взятих, Загону та Арчі будуть підпорядковані досягненню єдиної мети, хоч би чого це коштувало.

Але вийшло все інакше. Ніхто не попередив Володаря, що йому слід чекати ранку. Він завдав першого удару за шість годин до призначеного терміну, коли більшість солдат та всі робітники спали мирним сном. Коли єдиним, хто патрулював замок з повітря, був Мандрівник, найменш могутній з підручних Леді.

Все почалося з того, що знайома нам вже штуковина у вигляді міхура шльопнула із замку й заткнула дірку, що зійшла між фортечною стіною та сходами Лейтенанта. Не менше сотні тварин вибігли назовні і кинулися вгору щаблями.

Мандрівник був напоготові. Він відчув, що в замку щось відбувається, і був готовий до несподіванок. Швидко спустившись униз, він обсипав нападників їдким пилом.

Бах! Бах-бах-бах! Замок підбив Мандрівця, як до того підбив його дружину. Він пролетів, вираючи, ще трохи, уникнувши, правда, гіршого, але не уникнувши попадань, і звалився, оповитий клубами диму. Килим його був безнадійно зіпсований.

Цей гуркіт розбудив мене. Він розбудив весь табір, бо пролунав одночасно із сигналом тривоги, начисто його заглушивши.

Я вибіг зі шпиталю і побачив, як тварюки суцільним потоком стікають по штурмовим сходам. Мандрівнику вдалося зупинити лише жменьку нападників.

Усіх їх оточувало те захисне сяйво, з яким Одноокому вже довелося зіткнутися раніше. Вони бігли вперед крізь ураган снарядів, якими обстрілювали їх дозорці з вишок. Декілька тварюк впали, але зовсім небагато.

Вони почали гасити вогонь: мабуть, очі їхні кращі за наші були пристосовані до бачення у темряві.

Люди металися на всі боки, тягнучи за собою одяг. Хто біг убік ворога, хто навпаки. Робітники зовсім втратили від страху голову та сильно затримали удар у відповідь

Загону. Багатьох убили наші солдати, роздратовані тим, що божевільні люди плутаються в них під ногами.

Звичайний голос Лейтенанта, котрий віддавав команди, перекрив навіть цей хаос. Насамперед він розставив по місцях всі розрахунки важких знарядь і наказав націлити їх на щаблі. Він розіслав кур'єрів на всі боки з наказом перемістити кожну балісту, катапульту та требюше так, щоб вони могли стріляти по сходам. Його команди викликали в мене певний подив, що швидко розсіявся, коли я побачив, як перші тварюки повернули додому, тягнучи під мишками два трупи. Шквал снарядів, що полетів у неї, розірвав тіла у дрібні клапті і залишив від тварюки мокре місце.

Лейтенант наказав стріляти з требюші горщиками, наповненими олією: вони розбивалися про щаблях, і ті займалися вогнем, як тільки слідом їм падали в'язанки дров. Масляні та вогняні снаряди летіли безперервним залпом.

Тварини із замку не могли подолати стіну вогню.

А я, дурень, вважав, що Лейтенант марно втрачає час, будуючи непотрібні махини!

Він знав свою справу добре. Одне слово — професіонал. Його приготування та миттєва реакція виявилися тієї ночі ціннішими, ніж усе, що зробили потім Взяті та Леді. Він утримав лінію оборони у критичний момент.

Коли тварюки зрозуміли, що відрізані від замку, почалося дике побоїще. Вони відразу кинулися вперед, намагаючись дістатися гармат. Лейтенант просигналив молодшим офіцерам і повів весь свій готовий резерв на допомогу. Нічого іншого йому не залишалося. Кожна з тварин коштувала як мінімум пари солдатів, та ще й перебувала під охороною захисного сяйва.

То там, то тут якийсь хоробрий городянин підхоплював з землі зброю і кидався у бійку. Більшість із них поплатилися за це життям, але їх самопожертва допомогла не підпустити ворога до знарядь.

Всі ми розуміли, що, якщо виродки затягнуть чимало трупів, нашій справі — труба. Тоді ми зіткнемося віч-на-віч з їхнім господарем.

З Черепичника полетіли пари куль, підриваючи нічну темряву божевільними барвистими сполохами. З неба спускались Кульгавий та Шепіт, і кожен із них ніс по яєчку, з яких вилупився вогонь, що пожирав субстанцію замку.

Кульгавий, ухилившись від кількох атак з фортеці, вихором пронісся в повітрі і посадив свій килим неподалік госпіталю, вже заповненого першими пацієнтами. Мені довелося піти туди і зайнятися роботою, за яку мені платили. Але я тримав дверцята намету відчиненими, щоб спостерігати за битвою.

Кульгавий залишив свого повітряного скакуна і попрямував до вершини, оголивши довгий чорний меч, що зловісно мерехтів у відблисках палаючої фортеці. Від самого Кульгавого виходило сяйво, схоже на захисне сяйво тварюк. Однак воно було

сильнішим, що Кульгавий і продемонстрував, врубавшись у натовп нечисті. Зброя ворога не завдавала йому жодної шкоди, тоді як він пластав їх, як свиняче сало.

На той час тварюки вбили не менше п'ятисот людей. Більшість із них були робітники, але Загін теж зазнав жахливих втрат. І ці втрати продовжували зростати навіть після того, як Кульгавий повернув ворога назад, оскільки він міг упоратися тільки з одним виродком за раз. Солдати намагалися не дати тваринам розбігтися, щоб Кульгавому було легше їх рубати.

Ті, у свою чергу, спробували задавити Кульгавого масою і майже досягли успіху, навалившись на нього купою п'ятнадцять-двадцять тіл і притиснувши до землі.

Лейтенант тимчасово переніс вогонь гармат на цю бурхливу купу і палив, поки вона не розпалася і Кульгавий не встав на ноги.

Побачивши, що їх хитрість не вдалася, тварюки збилися впритул один до одного і спробували прорватися на захід. Не знаю, чи збиралися вони втекти зовсім чи просто обійти і вдарити з тилу. Дюжина чудовиськ, що зуміла прорвати оборону, наткнулася на Шепіт, яка щедро посипала їх пилом, що роз'їдає. На кожну тварину, що загинула від пилу, довелося по півдюжині жертв серед робітників, але прорив було зупинено. Вціліло лише п'ятеро гадин.

Над ними негайно розкрилося невидиме небесне вікно, з якого повіяло холодним диханням вічності. Усі п'ятеро загинули.

Шепіт тим часом відчайдушно намагалася втриматись у повітрі, переслідувана оглушливим барабанним дробом пострілів. Пілотувала вона більш майстерно, ніж Мандрівник, але увернутися все-таки не зуміла — і незабаром впала, впавши десь за фортецею.

А в самій фортеці цілий натовп нечисті з батогами-дев'ятихвістками збивав полум'я, розпалене Кульгавим і Шепіт. Будівля зовсім зіщулилась, втративши більшу частину своєї маси, і набуло жалюгідного вигляду. Своєрідна, хоч і похмура витонченість замку розтанула без сліду. Він здавався безформною купою оплавленого темного скла: важко було повірити, що всередині міг хтось уціліти живим, але тварюки таки вціліли і продовжували боротися. Жменька їх висипала на найближчу до замку частину сходів, що щось зачарувала, і в суцільній стіні вогню, підтримуваного Лейтенантом, з'явився чорний пролом. Чудовисько, яким вогняний вал перегороджував дорогу додому, тут же хлинули туди, не забувши прихопити із собою хоча б по одному трупу.

І знову відчинилося льодове вікно, дихнувши на східці. Вогонь спалахнув насамкінець і миттєво зник. Цілий натовп чудовиськ зник теж, розмолочений в пилюку снарядами Лейтенанта.

Тварини, що залишилися у фортеці, вдалися до трюку, про який я не міг без тремтіння згадати з того дня, коли загинула Перо. Вони почали бити по схилу своїм велетенським чаклунським черевиком.

Якщо це й не був той самий невидимий велетень, що переслідував тоді Лейтенанта, Ільмо, Одноокого та мене, він як мінімум був його близьким родичем. На схилі, майже без вогню та диму, з'являлися гігантські вирви, найчастіше з кривавою кашею на дні.

Все сталося так швидко і несподівано, що ніхто з нас не встиг зібратися думками. Я не маю сумніву, що навіть Загін здригнувся б і побіг, якби у людей був час подумати. Але зараз, захоплені зненацька, вони за інерцією продовжували грати свою роль, до якої готувалися з дня прибуття в Арчу. Вони стояли на смерть і гинули один за одним.

Кульгавий метався по схилу, як збожеволіла квочка, квохчачи і ганяючись за вцілілими чудовиськами. Таких було чимало, і здебільшого їх оточували розлючені солдати. Частина тварин загинула від рук своїх родичів, оскільки скупчення людей являли собою спокусливу мету для невидимого велетня.

Група чудовиськ вилізла на залишки фортечної стіни і почала збирати установку, схожу на ту, яку вони намагалися вже пустити раніше. Але цього разу небі не було взятих, і не було кому змішати цю нечисть з лайном.

Щоправда, лише доти, поки добряче пошарпаний Мандрівник не промчав повз госпіталь і не спер килим Кульгавого.

Досі я думав, що Взяті не можуть літати на чужих килимах. Виявилося таки можуть. В усякому разі Мандрівник злетів у піднебесся і кинувся на фортецю, обсипаючи її пилом і скинувши ще одне яйце. Замок збив його знову, і, незважаючи на оглушливий шум і гвалт, що панував навколо, я почув крики Кульгавого, проклинає злодюжку.

Чи бачили ви коли-небудь, як дитина креслить пряму лінію? Не дуже прямо, вірно? Ось така ж тремтяча лінія простяглася від Черепичника до чорного. замку. Вона повисла вночі якоюсь неправдоподібною мотузкою для білизни. звивистою і невизначеним кольором, що світиться. Кінчик її висікав з обсидіана іскри, ніби сталеве кресало з кременю, лише в десять тисяч разів сильніше, так що на це нестерпне сяйво було боляче дивитися. Весь схил залило сліпучою блакитною загравою.

Я відклав інструменти і зробив крок з намету, щоб нічого не проґавити, оскільки інстинктивно зрозумів, що інший кінець цієї мотузки стискає Леді, що вперше вступила в бій. Вона була нашою найпотужнішою зброєю, і якщо замок взагалі міг бути зруйнований, то лише її силами.

Лейтенант, мабуть, розгубився, бо на кілька секунд захисна стіна вогню згасла. Півдюжини тварюків одразу кинулися вгору східцями, тягнучи по два-три трупи кожен. А із замку назустріч Кльгавому, який переслідував втікачів, рвонули їхні родичі. Наскільки мені вдалося розглянути, чудовиська стягнули навколо 12 тіл. У деяких із них, можливо, ще теплилася іскра життя.

Там, де мотузка Леді торкалося замку, від нього відлітало сліпучі та блискучі шматки. На чорній брилі зашарілися тоненькі тріщини, потроху розповзаючись далі. Тварини, які збирали установку, відступили, і їх замінили інші, які намагалися зменшити

руйнівні наслідки атаки Леді. Але марно. Декількох з них роздовбали снаряди, пущені Лейтенантом.

Кульгавий дістався вершини сходів і картинно випростався, високо піднявши меч на тлі палаючої частини замку. Гігантський карлик, та пробачте мені такий оксюморон. Кульгавий ростом невеликий, але виглядав на той момент справжнім велетнем.

— За мною! — заволав він і кинувся похилою вниз.

На мій величезний подив, люди пішли за ним. Сотні людей. Я побачив, як Ільмо із залишком свого взводу з ревом кинувся вгору сходами потім вниз - і зник з поля зору. Досить багато городян, з тих, що сміливіші, також взяли участь у штурмі.

Частина історії Каштана Шеда нещодавно випливла назовні, без жодних імен або подробиць, але з неодмінним наголосом на тому, яку купу грошей поховали вони з Вороном у замку. Чутки явно розпускалися задля того моменту, коли замок потрібно штурмувати живою людською силою. Поклик багатства за лічені хвилинипідніс натовп мешканців Котурна на сходи, що йдуть догори.

А тим часом на задньому схилі Шепіт дісталася табору Одноокого. Він зі своїми людьми, звичайно, перебував у бойовій готовності, але в бій поки що не вступав. Риття підкопу було припинено ним тоді, коли Одноокий переконався, що немає жодної можливості обійти чи пробити матеріал, з якого складалася фортеця.

Шепіт притягла з собою вогняне яйце, поклала його поряд з обсидіаном і залишила вгризатися в черево фортеці.

Як я дізнався потім, зробити це передбачалося значно раніше. Але Шепіт довелося чимало попетляти в повітрі, перш ніж вона зуміла дістатися на своєму роздертому килимі до позицій Одноокого.

Дивлячись на людей, що штурмують замок, дивлячись на його покинуті і напівзруйновані стіни, дивлячись на полум'я, що ніким не збивається, я вирішив, що перемога за нами і до неї вже рукою подати. Я повернувся до шпиталю різати і латати, допомагаючи одним і хитаючи головою над іншими, яким нічим допомогти не міг. І дуже шкодував про відсутність Одноокого, що засів на дальньому схилі. Він завжди був моїм головним помічником, і зараз мені його вкрай не вистачало. Не хочу принижувати умінь Кишені, але талантів Одноокого він не мав. Мені часто доводилось бачити, як безнадійного — на мій погляд — пораненого рятувала мала дещиця чаклунства.

Зойки і рев зовні сповістили про те, що Мандрівник повернувся з місця свого останнього падіння і знову напав на ворога. А слідом за ним у бійку кинулося підрозділ, що прибув із Котурна. Лейтенант зустрів Льодяника і попередив, щоби солдати не лізли на сходи. Натомість він розставив їх по периметру і почав відганяти робітників, що юрмилися поблизу, наводячи порядок у своєму господарстві.

Зброя тварюк, якою вони збивали Взятих, гатила не перестаючи і лише тепер почала видихатися. Лейтенант голосно вилаявся, шкодуючи про те, що не залишилося жодного килима, з якого можна було б скинути вогняні яйця.

Але один килим лишився. Килим Леді. І я впевнений, що вона знала, як ідуть справи. Однак вона не випускала з рук своєї мотузки, що світиться, очевидно вважаючи, що це важливіше.

Вогонь у підкопі Одноокого прогриз-таки дірку в обсидіані. Вона потроху розширювалася. За словами Одноокого, це полум'я зовсім не дає тепла. Як тільки Шепіт вирішила, що прохід досить широкий, вона відразу повела робочу бригаду у фортецю.

Одноокий каже, він мало не подався туди разом з ними, але йогозупинило погане передчуття. Він подивився, як натовп робітників і солдатів зникає в отворі, і почухав на наш бік схилу. У госпітальному наметі, допомагаючи обробляти поранених, він мені все це розповів.

За кілька хвилин після його приходу задня частина фортеці обрушилася.

Земля здригнулася від удару. брила, що відкололася, з гуркотом покотилася в бездонну прірву. Дуже ефектно, але малоефективно. Мешканцям замку це не завдало жодної шкоди.

Частини передньої стіни теж валилися на землю, не витримуючи невідступного натиску Леді.

Продовжували прибувати нові підрозділи Загону, супроводжувані переляканими формуваннями людей герцога і навіть кількома Хранителями, покликаними під рушницю. Лейтенант розставляв їх рядами, не дозволяючи нікому наближатися до замку.

А там творилося щось несусвітне: дивні спалахи вогню та світла, несамовитий крик... І моторошні, моторошні запахи долинали до нас. Я не знаю, що там відбувалося, і, можливо, не впізнаю ніколи. Чи хтось вийшов звідти живим.

І тут пролунав протяжний, якийсь утробний, ледь чутний стогін. Мене затрясло ще раніше, ніж я почув. Він виключно повільно набирав висоту та набагато швидше — силу. Незабаром від нього затремтів весь гірський кряж. Стогін виходив одночасно звідусіль. Через деякий час мені здалося, що це не просто стогін, а жахливо уповільнена мова. Я навіть уловив її ритм: кожне слово розтягнуте на кілька хвилин.

Одна думка. У мозку билася лише одна думка. Володар. Він виходить із могили.

На мить мені здалося, ніби я розрізняю слова: Ти сука, Ардате! Але вони одразу вилетіли з пам'яті, вигнані страхом.

У намет заглянув Гоблін, окинув нас побіжним поглядом, полегшено зітхнув при вигляді Одноокого. Він нічого не сказав, і я не встиг розпитати, чим він займався під час штурму. Гоблін розчинився вночі, махнувши нам рукою.

А за кілька хвилин з'явився Мовчун. Дуже похмурий. Мовчун, мій побратим по злочинному знанню, мій друг, якого я не бачив більше року, якого мені так не вистачало під час останнього візиту до Черепичника. Він виглядав вищим, тоншим і сумнішим ніж зазвичай. Кивнув мені і швидко заговорив мовою глухонімих:

— Біля причалу стоїть корабель під червоним прапором. Негайно вирушай туди.

— Що?

— Негайно вирушай на корабель із червоним прапором. Повідом решту членів Загону, зі «старих». Це наказ Капітана. Ти маєш його виконати.

— Одноокий!..

— Я зрозумів, що він каже, — відповів той. — Гей, Мовчун, якого біса?!

— Взяті готують нам пастку, — продовжував жестикулювати Мовчун. — Корабель відвезе нас до Ірпеня, де можна буде обірвати всі кінці. Ті, хто занадто багато знає, має зникнути. Пішли. Нам потрібно зібрати «старих» і вирушати.

Членів нашого старого братства залишилося не так багато. Ми з Одноооким поспішно відшукали всіх, кого змогли, і за п'ятнадцять хвилин рушили натовпом до мосту через Портову річку, всі до одного в повній розгубленості. Я постійно озирався назад. Ільмо залишився у замку. Ільмо, найкращий мій друг.

Ільмо, який, можливо, буде захоплений взятими в полон.

Розділ 39 У бігах

Дев'яносто шість людей з'явилися за наказом на борт. На дванадцять із них наказ не поширювався, але в нас рука не піднялася прогнати їх. Бракувало сотні членів нашого старого братства, що сформувалося до того, як загін переплив море Мук. Хтось загинув на схилі. Хтось залишився у замку.

Когось ми просто не змогли знайти. Але серед відсутніх не було нікого, хто володів би небезпечним знанням, крім Ільмо і Капітана.

Я був на борту. Мовчун, Одноокий та Гоблін були на борту. Лейтенант також був тут, розгублений більше за інших. Льодяник, Масло, Відьмак... Список можна продовжувати досить довго. Усі вони були у зборі.

Але Ільмо не було, і Старого теж, і на кораблі мало не піднявся бунт, коли Мовчун звелів вирушати без них.

— Наказ, — кинув він єдине слово, і то мовою жестів, якого багато хто не розумів, хоч ми користувалися ним роками. Він дістався Загону у спадок від Сонечка і виявився зручним засобом спілкування у критичних ситуаціях.

Як тільки корабель відчалив від пристані, Мовчун витяг запечатаного листа за підписом Капітана. Зібравши всіх присутніх офіцерів у капітанській каюті, Мовчун попросив мене прочитати його вголос.

«Ти мав рацію щодо Взятих, Костоправ, — почав я. — Вони справді нас підозрюють та мають намір виступити проти Загону. Я зробив усе, що зумів, намагаючись зірвати їхні плани: найняв корабель, щоб він відвіз моїх братів, яким небезпека загрожує найбільше, у безпечне місце. Сам я не можу приєднатися до вас, оскільки моя відсутність насторожить Взятих. Поспішайте.

Навряд чи я протримаюся надто довго після того, як ваша втеча буде розкрита. Ви з Гобліном можете підтвердити, що ніхто не в силах приховати свої думки від всевидячого Ока Леді.

Я не дуже сподіваюся на успіх вашої втечі. Вони поженуться за вами, бо витягнуть з мене всі подробиці, якщо мені не вдасться від них втекти. Я знаю достатньо, щоб навести їх на ваш слід...»

— Що, чорт забирай, відбувається? — перервав мене Лейтенант. Він знав, що деякі з нас володіли таємницею, яку він не був присвячений. — Слухайте, вистачить нам грати один з одним у хованки!

Я глянув на Мовчуна і запропонував:

— Думаю, ми маємо розповісти про це всім, хоча б для того, щоб знання не було було втрачено.

Мовчун кивнув.

— Сонечко — це Біла Троянда, Лейтенант.

— Що? Але...

— Так. Ми з Мовчуном знаємо це з часу битви при Чарах. Ворон першим розкрив секрет. Тож він і дезертував. Він хотів прибрати її з очей Леді як можна далі. Ти ж знаєш, як він любив дівчинку. На мою думку, дехто з вас здогадувався, в чому річ.

Моя заява не викликала бурі емоцій. Здивувався один Лейтенант. Інші підозрювали щось таке.

Більше у листі Капітана нічого суттєвого не було. Слова прощання. Пропозиція вибрати на його місце Лейтенанта. І останнє, особисте звернення до мене:

«Обставини, схоже, нав'язують вам той вибір, про який ти говорив, Костоправ. Хіба що ти зумієш втекти від Взятих там, на півдні». Я точно чув його жахливий смішок, що супроводжував ці слова.

Одноокого цікавило, куди поділася скарбниця загону. Давним-давно, перебуваючи на службі у Леді, ми якось захопили цілий статок у монетах та коштовностях. Казна подорожувала з нами всі ці роки, поділяючи з нами радості та біди — наша таємна страховка на чорний день.

Мовчун сказав, що скарбниця залишилася у Черепичнику у Старого. Винести її не було ніякої можливості.

Одноокий не витримав і розплакався. Ця скриня була для нього важливіша мінливостей долі, як минулих, так реальних і майбутніх.

Гоблін почав знущатися з нього. Полетіли іскри. Лейтенант зібрався було втрутитися, як раптом чиясь голова просунулась у двері:

— Ви, хлопці, краще підніміться на палубу та подивіться!

І він зник, не давши нам з'ясувати, про що мова. Ми поспішили на головну палубу.

Корабель, який підганяє течія і приплив, відплив уже від порту на добрі дві милі. Але відблиски чорного замку освітлювали і нас, і Арчу приблизно так само, як сонце крізь серпанок хмар.

Замок був епіцентром вогняного фонтану, що залив небо загравою на кілька миль. В полум'ї коливалася величезна постать. Губи її ворушились. Повільні, протяжні слова луною прокотилися портом:

— Ти сука, Ардат!

Все-таки я їх правильно розібрав.

Фігура повільно, ліниво підняла руку і вказала на Черепичник.

— Їм вдалося затягнути туди достатньо трупів! — прохрипів Гоблін. — Старий негідник виходить із могили.

Усі завмерли, заворожені видовищем. Я теж завмер, а в мозку билася лише одна думка: пощастило нам, що ми вчасно втекли! На той момент я не здатний був співчувати людям, яких ми залишили там. Я міг думати лише про себе.

— Ой! — вигукнув хтось ледь чутно. — Дивіться туди!

На стіні Черепичника утворилася куля, що світиться. Вона швидко розбухала, переливаючись усіма кольорами веселки. Виглядала вона чудово — наче величезний, місяць, що повільно обертається з кольорового скла. Досягши не менше двохсот ярдів у діаметрі, вона відірвався від Черепичника і попливла у напрямку чорного замку. Величезна постать простягла руку, намагаючись заграбастити кулю, але марно.

Я хихикнув.

— Що тут смішного, чорт забирай? — сердито запитав Лейтенант.

— Я просто уявив, що повинні відчувати, дивлячись на це, мешканці Арчі.

Вони ніколи не стикалися з чаклунством.

А різнобарвна скляна куля, крутячись, пливла все далі. На мить вона повернувся до нас стороною, яку я раніше не розгледів. Сторона ця була обличчям Леді. Її величезні скляні очі вперлися прямо в мене, пропалюючи наскрізь.

— Я тебе не зраджував, — мимоволі вирвалось у мене. — Це ти мене зрадила.

Клянуся всіма богами, між нами простяглася незрима ниточка. Щось у її очах сказала мені, що вона почула і що звинувачення боляче зачепило її. Потім куля повернулася, і більше я її обличчя не бачив.

Куля попливла прямо в вогняний фонтан і зникла. Мені здалося, ніби я знову чую цей низький голос, що повільно вимовляє слова:

— Ти попалася, Ардате!

— Гей! Дивіться сюди! — Вигукнув чийсь голос, і ми повернулися до Черепичника.

Над стіною, звідки Леді почала рухатися до свого чоловіка, знову з'явилося світло. Спершу я ніяк не міг зрозуміти, що відбувається. Світло наближалося до нас. мерехтить, піднімаючись і опускаючись.

— Це килим Леді, — знаками сказав Мовчун. — Я бачив його раніше.

— Але хто?

У Черепичнику не залишилося нікого, хто вмів керувати килимом. Усі взяті були у чорному замку.

Килим прискорив політ, переставши крутити вгору-вниз і стрімко набираючи швидкість. Він наближався до нас, все швидше і швидше, одночасно опускаючись все нижче та нижче.

— Хтось, хто не має уявлення про те, що він робить, — висловив припущення. Одноокий. — І він неодмінно вб'ється, якщо...

Килим летів просто на нас, футах за п'ятдесят над водою. Корабель почав довгий поворот, огинаючи останній мис перед виходом у море.

— Може, його послали, щоб ударити по нам, — сказав я. — Як снаряд. Щоб перешкодити нам втекти.

— Ні, — заперечив Одноокий. — Килими надто дорогий. Їх дуже важко зробити і зберегти. А у Леді він останній. Через втрату килима — їй доведеться тупотіти додому ніжками.

Килим знизився до тридцяти футів, виростаючи на очах, зі свистом розсікаючи повітря. Швидкість у нього була щонайменше сто п'ятдесят миль на годину.

І ось він уже у нас над головами — рве снасті, з тріском натикається на щоглу відлітає від удару на половину милі. У повітрі розлітаються бризки. Килим, як плоский камінчик, що підскакує над водою, пльохкає по її поверхні знову і з силою врізається у скелю. Чаклунська енергія, що керує килимом, вивільняється фіолетовим спалахом.

Ніхто з нас не промовив жодного слова. Тому що коли килим порвав такелаж, ми мигцем побачили обличчя наїзника.

Капітан.

Хто знає, що було в нього на думці? Чи хотів він приєднатися до нас? Може бути. Як мені здається, він пішов на стіну, маючи намір вивести килим з ладу, щоб ніхто не зміг вирушити на ньому за нами в погоню. Можливо, він сам хотів кинутися потім зі стіни та уникнути таким чином допиту. А оскільки Капітан досить часто бачив килим у дії, то не втримався від спокуси спробувати відлетіти на ньому.

Загалом це неважливо. Він досяг свого. Ніхто не зможе скористатися килимом, щоб наздогнати нас. А йому самому не доведеться постати перед Оком. Але особистої своєї мети не досяг. Капітан помер на півночі.

Ми всі переживали його політ і загибель, а корабель тим часом рухався далі, доки і Арча, і північна гряда не пропали за мисом. Над чорним замком продовжував палахкотіти вогонь, піднімаючись полум'яними язиками до самих зірок, але й він потьмянів потроху. Зоря, що розгорялася, поглинала його сяйво. І коли над хвилями прокотився несамовитий крик, що означав чиюсь поразку, ми вже не змогли визначити, хто ж переміг.

Втім, для нас це не мало значення. Нам не буде пощади ні від Леді, ні від її повсталого з труни чоловіка.

Корабель вийшов у море і повернув на південь. Матроси з лайкою заміняли снасті, порвані Капітаном. Ми ж розбрелися мовчки по палубі, кожен наодинці з своїми думками. І тільки тоді мене охопила тривога за покинутих нами товаришів.

Ми відслужили по них довгу дводенну панахиду. Ми сумували за кожним загиблим і особливо про Капітана. Всі вцілілі, всі до одного знайшли для його слова хвали та подяки. Він був головою сім'ї, нашим патріархом, він був батьком кожного з нас.

Розділ 40 Ірпінь. У пошуках шляху

Завдяки ясній погоді та попутним вітрам ми порівняно швидко дісталися до Ірпеня. Капітан корабля був задоволений. Йому щедро заплатили за клопіт, але, розлучаючись із нами, він анітрохи не намагався приховати свою радість. Пасажири ми були, звичайно, не найкращі. Одноокий панічно боявся моря, постійно страждав від морської хвороби і до того ж вимагав, щоб всі довкола страждали і боялися не менше за нього. Вони з Гобліном безперервно задиралися, незважаючи на погрози Лейтенанта кинути їх обох на корм акулам. Сам Лейтенант був у такому поганому настрої, що вони сприймали його слова наполовину всерйоз.

Виконуючи волю Капітана, ми обрали Лейтенанта своїм командиром, а Льодяника — його заступником. На місці Льодяника мав бути Ільмо... Ми не стали називати Лейтенанта Капітаном. Наша чисельність настільки зменшилася, що це звучало б безглуздо. Нас не набралося б зараз навіть на пристойну вуличну банду.

Останній із Вільних Загонів Хатовара. Чотири століття братерства та традицій — і що від них залишилося? Жменька втікачів. Маячня якась. До того ж, вкрай несправедливе марення. Великі діяння наших предків по зброї заслуговували кращих продовжувачів.

Казна була втрачена, але Аннали якимось чином все ж таки потрапили на борт. На мою думку, їх притягнув Мовчун. Для нього вони були майже такі ж важливі, як для мене самого. У ніч перед нашим прибуттям до Ірпіньської гавані я читав солдатам уривок з книги Воєга, який вів літопис Загону після його розгрому в битві при Печі, у Норсселі. Вціліла тоді всього сотня людей, але загін відродився.

Проте солдати не сприймали почутого. Рана була надто свіжа. Я кинув читати, не дійшовши й до середини.

Ірпінь подіяв на нас освіжаюче. Справжнє місто, не безбарвна мерзла гора типу Арчі. Ми зійшли на берег, маючи при собі лише зброю та ті гроші, що кожен прихопив із собою під час втечі. Городяни поглядали на нас з побоюванням, ми на них теж, оскільки не були достатньо сильні, щоб дати гідну відсіч, якщо принцу не сподобається наша присутність. Три чаклуни являли собою наше головне надбання. Лейтенант із Льодяником сподівалися роздобути з їх допомогою якісь кошти, щоб вирушити далі на іншому кораблі і, можливо, повернутися у знайомі нам краї на південному березі моря Мук. Але для цього потрібно було пройти чималий шлях, причому частково по суші, перетинаючи землі, що належать Леді. Я вважав, що нам краще просуватися вздовж берега, помітаючи сліди, і піти до когось на службу, принаймні поки військо Леді не виявиться надто близько. Що неодмінно рано чи пізно станеться.

Леді. Я постійно думав про Леді. Більш ніж ймовірно, що її війська присягають зараз на вірність Володарю.

Лихваря та Шишку ми виявили через кілька годин після висадки на берег. Лихвар приїхав всього двома днями раніше за нас — його затримали в дорозі зустрічні вітри та погана погода. Лейтенант негайно накинувся на Шишку:

— Ти де ошивався, нероба? — Шишка, природно, перетворив своє завдання на затяжні канікули. Такий він у нас лоботряс. — Ти повинен був повернутися, коли...

— Я не міг. Ми свідки у справі про вбивство. Я не маю права покинути місто до суду.

— У справі про вбивство?

— Ну, звичайно! Ворон загинув. Лихвар говорив, ви в курсі. Ну, ми подбали про те, щоб Вола засадили за ґрати. А тепер нам потрібно зробити так, щоб його повісили.

— Де він? — Запитав я.

— У тюрмі.

Лейтенант обрушився на нього, проклинаючи і лаючи на всі лади, а перехожі тим часом нервово косилися на двох крутих хлопців, які честили один одного на різних незнайомих мовах.

— Нам треба забратися з вулиці, — запропонував я. — Візьміть себе в руки! У нас і так турбот вистачає, нема чого привертати до себе увагу. Лейтенанте, якщо ти не проти, я хотів би потріпатись з Шишкою. Нехай його хлопці проводять вас куди-небудь, де ви зможете залягти на дно. Шиш, пішли зі мною. І ви також. — Я вказав на Мовчуна, Гобліна та Одноокого.

— А куди ми підемо? — поцікавився Шишка.

— Сам придумай. Туди, де ми зможемо поговорити. По-серйозному.

— Гаразд! — Він швидко попрямував уперед, намагаючись якнайшвидше збільшити відстань між собою та Лейтенантом. — Це правда? Те, що він сказав? Що Капітан загинув і таке інше?

— На жаль, так.

Шишка опустив голову, вражений думкою про розпад Загону.

— Про що ти хочеш дізнатися, Костоправе? — спитав він нарешті.

— Про все, що тобі вдалося з'ясувати. Насамперед про Ворона. А також про хлопці на ім'я Аза. І про кабатчика.

— Про Шеда? Я бачив його днями. Принаймні так мені здалося. Я навіть не одразу зрозумів, хто це. Він був одягнений зовсім інакше. Так. Лихвар казав мені, що кабатчик змився. І Аза також. Його я, на мою думку, знаю, де шукати. А ось Шеда... Ну, якщо він тобі такий потрібен, можеш почати пошуки звідти, де його бачив.

— А він тебе бачив?

Моє запитання спантеличило Шишку. Очевидно, така думка просто не приходила йому на думку. Він у нас трохи тугодум.

— На мою думку, ні.

Ми увійшли до кабачка, облюбованого іноземними моряками. Тут штовхався різношерстий і така ж обірваний, як і ми, натовп, що галасував на десятках мов. Ми посідали за столик і почали розмовляти мовою Самоцвітних міст. Шишка говорив на ньому не дуже, але все розумів. Я сподівався, що решта відвідувачів цієї мови не знають.

— Ворон! — сказав я. — Ось про кого я хочу почути, Шишко!

Він розповів нам історію, дуже схожу на історію Ази, трохи менше зв'язну, що цілком природно, коли розповідь виходить не з вуст очевидця.

— Ти, як і раніше, думаєш, що Ворон усе підлаштував? — Запитав Одноокий.

— Так. Це лише інтуїція, але я так думаю. Можливо, коли ми оглянемо місце події, я зміню свою думку. Можете ви, хлопці, якось визначити, у місті він чи ні?

Чаклуни схилили один до одного голови і висловилися негативно.

— Для початку нам потрібна хоч якась річ, яка йому належала, — сказав Гоблін. — А її в нас немає.

— Де Сонечко, Шишко? Де корабель Ворона?

— Га?

— Що трапилося з Сонечком після того, як Ворон нібито загинув? І куди подівся його корабель?

— Про Сонечко я нічого не знаю. А корабель стоїть на приколі у гавані.

Я переглянувся з чаклунами.

— Ми відвідаємо це судно, навіть якщо доведеться прориватися туди з боєм, — сказав я. — Пам'ятаєте, я питав про папери? Аза не зміг тоді сказати нічого зрозумілого. Я хочу їх здобути. Це для нас єдиний шанс позбутися Леді.

— Якщо Леді ще жива, — відгукнувся Одноокий. — А якщо Володар на свободі — гріш ціна твоїм папірцям.

— Бодай тобі заціпило! — Без жодних підстав я переконав сам себе, що Леді перемогла. Очевидно, тому, що мені дуже хотілося так думати. —Шишка, ми підемо на корабель сьогодні вночі. Так де ж Сонечко?

— Я ж сказав: не знаю.

— Тобі було наказано знайти її.

— Ага. Але вона зникла з кінцями.

— Зникла? Як це?

— Не «як», Костоправе, — сказав Одноокий у відповідь на жваву жестикуляцію Мовчуна. — «Як» — це питання несуттєве. Коли?

— Гаразд. Коли, Шишко?

— Я не знаю. Але з ночі напередодні загибелі Ворона її ніхто не бачив.

— Ай та ну! — тихо й із захопленням промовив Гоблін. — Лопни мої очі, Костоправ, твоя інтуїція тебе не підвела.

— Чого? — не зрозумів Шишка.

— Вона могла зникнути напередодні лише у тому випадку, якщо знала, що завтра щось станеться.

— Шишко, ти глянув на те місце, де вони мешкали? — Запитав я. — Побував ти в їх готельному номері?

— Так. Але хтось побував там до мене.

— Що?

— Номер хтось почистив. Я спитав господаря готелю. Він каже, вони не збиралися з'їжджати. Заплатили, мовляв, за місяць наперед. Я подумав, що хтось, почувши про смерть Ворона, вирішив поживитись його майном. Якщо чесно, то я грішив на Азу. Він майже одразу тоді зник.

— І що ти робив потім?

— Що? Ну, я подумав, що ви не хочете, щоб Віл повертався до Арчі, тому ми пред'явили йому звинувачення у вбивстві. Їхню бійку бачило багато свідків. А раз так, то судді можуть повірити, що ми бачили, як він пришив Ворона.

— Ти хоч намагався розшукати Сонечко?

Відповісти Шишці не було чого, тому він дивився в підлогу. Ми з чаклунами обмінялися роздратованими поглядами.

— Я казав Ільмо, що безглуздо його посилати, — пробурчав Гоблін.

Мабуть, Гоблін мав рацію. Ми за лічені хвилини виявили кілька слідів, які Шишка прошляпив.

— Якого біса вона так хвилює тебе, Костоправе? — образився Шишка. — І взагалі, я зрозуміти не можу, про що ви, хлопці, розмовляєте?

— Слухай, Шишко! Подобається тобі це чи ні, але коли Взяті почали наїжджати на нас, вони цим штовхнули нас на протилежний бік. Тепер ми на боці Білої Троянди, і

тут уже нічого не вдієш. Взяті полюватимуть за нами. А єдина надія повстанців — це Біла Троянда. Правильно?

— Якщо вона існує.

— Вона існує. Сонечко і є Біла Троянда.

— Та ну тебе, Костоправе! Вона ж глухоніма!

— Так, а крім того, вона ще й епіцентр безмагії, — відповів Гоблін.

— Чого?

— Чаклунство навколо неї втрачає силу. Ми на власні очі бачили це у Чарах. І якщо Сонечко наслідуватиме свою природу, з віком цей ефект посилиться.

Я, пам'ятаю, теж помітив деякі дивні явища навколо Сонечка під час битви при Чарах, але не зробив тоді жодних висновків.

— Про що ти говориш?

— Я говорю про те, що є люди з негативним талантом. Вони не вміють чаклувати — їхня сила в тому, що чаклунство навколо них не діє. І, якщо задуматися, це єдине, що пояснює перемоги колишньої Білої Троянди. Хіба може глухоніма дівчинка змагатися з Леді чи Володарем на їх власній території? Готовий посперечатися, що й колишня Біла Троянда не могла.

Я нічого не міг сказати з цього приводу. У хроніках жодним словом не згадувалося про здібностях Білої Троянди або значній відсутності таких.

— Тоді ми тим більше маємо її відшукати.

Одноокий кивнув.

Шишка з нерозумінням блимав очима. Бідолаху зовсім збили з пантелику, подумав я і пояснив:

— Раз чаклунство поряд з нею втрачає силу, нам потрібно знайти її і триматися поблизу. Тоді взяті нічого не зможуть з нами зробити.

— Не забувай, що в їхньому розпорядженні ціла армія, яку вони можуть відправити за нами, — зауважив Одноокий.

— Навряд чи ми їм так уже потрібні... Ох, чорт!

— Що?

— Ільмо. Якщо він живий — він знає достатньо, щоб Леді послала за нашим слідом всю імперію. Не стільки навіть за нами, скільки в надії, що ми наведемо їх до Білої Троянди.

— І що ж нам робити?

— А чому ти дивишся на мене?

— Бо в тебе, на мою думку, є якийсь план, Костоправе.

— Ну... Можливо. Спочатку ми все дізнаємося про Ворона і Сонечко. Особливо про Сонечко. І нам знову доведеться заловити Шеда з Азою, бо вони можуть знати щось варте. Ми повинні провернути цю справу швидко і забратися з міста, доки імперія не наклала на нього лапу. Швидко — але тихо, щоб не розбурхати місцевих жителів. А зараз потрібно обговорити наше становище з Лейтенантом. Викласти карти на стіл, нічого не приховуючи від хлопців, а потім уже всім світом ухвалювати рішення.

Розділ 41 Ірпінь. Корабель

Наш корабель, схоже, був останнім із тих, кому вдалося покинути Арчу. Ми чекали наступного судна, щоб дізнатися про новини. Та так і не дочекалися. Команда корабля тим часом надала нам ведмежу послугу. Моряки розтріпалися про наше прибуття по всьому місту. Нас брали в облогу місцеві жителі, що горіли бажанням дізнатися щось про родичів в Арчі, а також міська управа, стурбована тим, як група крутих біженців не викликала у місті смуту. Льодяник з Лейтенантjv відбивався від них. А боротьба за виживання лягла на плечі всієї решти членів Загону.

Трійця чаклунів, Масло, Шишка, Лихвар і я потай пробиралися після опівночі темним портовим районом Ірпеня, що охоронявся посиленими нарядами поліції. Ми ухилялися від них за допомогою Одноокого, Гобліна та Мовчуна. Особливо знадобилося нам уміння Гобліна занурювати людей у сплячку.

— Ось він! — Прошепотів Шишка, показавши на корабель Ворона. Ще вдень я намагався розвідати, хто і як оплачує стоянку судна в порту, але зазнав невдачі.

Великий гарний корабель, новенький, чого не могла приховати навіть нічна імла. На ньому горіли лише звичайні вогні: на носі, на вершині кормової щогли, по лівому та правому борту та ще один — нагорі біля трапу, де стояв на вахті самотній нудьгуючий морячок.

— Одноокий?

Він похитав головою:

— Не можу сказати.

Я опитав решту. Ні Молвун, ні Гоблін також не помітили нічого особливого.

— Гаразд, Гоблін. Приймайся за справу. Тоді все відразу стане ясно, правда ж?

Він кивнув головою. Якщо Сонечко на борту, закляття не подіє на вахтового. Тепер, коли всі повірили в мою теорію про те, що Ворон живий, сам я почав у ній сумніватися. Я ніяк не міг зрозуміти, чому він досі не повів свого дорогоцінного корабля кудись подалі. На острови, наприклад.

Ці острови мене дуже інтригували. Я подумував, а чи не захопити нам якесь судно і чи не рвонути туди. Щоправда, доведеться взяти із собою провідника. Шлях до островів був неблизький, і регулярна торгівля із нею не підтримувалася тож може, туди не дістанешся.

— Порядок, — заявив Гоблін. — Він вирубався.

Морячок, що стояв на варті, плюхнувся на сидіння, обхопив руками поручень і уткнувся в них головою.

— Сонечка там немає, - сказав я.

— Сонечка немає.

— А хтось є поблизу?

— Нікого.

— Тоді пішли. Швидко та безшумно.

Ми перетнули причал і вилізли по трапу. Морячок ворухнувся. Гоблін доторкнувся до нього, і той заснув, як убитий. Гоблін пробігся вперед, потім на корму у пошуках вартових. Повернувшись, він кивнув:

— Внизу ще вісім чоловік, усі сплять. Я присиплю їх міцніше. А ви починайте.

Ми почали з найбільшої каюти, розсудивши, що вона має належати власнику. Так воно й виявилось. Знаходилася вона на кормі, де зазвичай розташовується капітанська каюта, і була поділена на відсіки. В одному я знайшов пару дрібниць, що належали Сонечку. У відсіку Ворона ми виявили засмальцьований від засохлої землі одяг, кинутий досить давно. Судячи з шару пилу, ніхто не приходив у відсік уже кілька тижнів.

Ми не знайшли папери, які я шукав.

Натомість ми знайшли гроші. Солідну суму. Вони були заховані досить хитромудро, але нюх у Одноокого на такі речі просто безпомилковий. Ми витягли зі схованки скриньку, набиту сріблом.

— Не думаю, що вони знадобляться Воронові, якщо він мертвий, — сказав Одноокий. — А якщо живий — перетопчеться. Нехай допоможе своїм старим друзям у злиднях.

Монети виглядали якось дивно. Уважно оглянувши їх, я зрозумів, у чому дивина полягає. Вони були точнісінько як ті монети, що Шед отримав у чорному замку.

— Перевір їх як слід, — наказав я Одноокому. — Вони із чорного замку. Може, у них є якийсь каверз?

— Ніякої каверзи. Чисте срібло, — посміхнувся Одноокий.

— Хм. — Моральний бік питання мене не хвилював. Ворон здобув ці гроші нечесним шляхом. Отже, ми можемо привласнити їх без сорома совісті. Гроші не пахнуть, як кажуть у Арчі. — Ану, підійдіть всі до мене ближче. У мене ідея. — Я обернувся на кормові вогні, глянувши через ілюмінатор на причал.

Усі, хто був у каюті, оточили мене і скриню.

— У чому річ? — Запитав Гоблін.

— Навіщо нести звідси гроші? Чому б нам не прибрати до рук весь корабель? Якщо Ворон мертвий і навіть якщо прикидається мертвим, як він зможе нам перешкодити? Ми перетворимо це судно на свою штаб-квартиру.

Гобліну ідея сподобалася. Тому Одноокому — ні. Тим більше, що кораблі мають звичай плавати морями.

— А з командою як же? — Запитав він. — І що скаже начальник порту та його співробітники? Вони запроторять нас за ґрати!

— Можливо. Але я думаю, ми впораємося. Переберемося на корабель і посадимо команду під замок — ось і не буде кому скаржитися. А якщо скарг не буде, з якою статі начальнику порту турбуватися?

— Команда не вся на борту. Деякі у місті.

— Ми їх прихопимо, як повернуться. Слухай, чорт забирай, можеш ти придумати найкращий спосіб, як забрати звідси ноги, якщо припече? І найкраще місце, де можна чекати на появу Ворона?

Одноокий здався. Він ледар по натурі. До того ж око його раптово заблищало, і я зрозумів, що в нього народилася ідея.

— Треба поговорити з Лейтенантом, — промовив він. — Наш Лейтенант розуміється на кораблях.

Зате Гоблін у нас розуміється на Одноокому.

— Не думай, що я складу тобі компанію, якщо ти зібрався стати піратом. Досить з мене пригод. Я додому хочу.

Вони зчепилися, зчинили шум, і нам довелося заткнути їм роти.

— Давайте складати плани тільки на найближчі дні, — гаркнув я. — А що будемо робити потім — потім і обговоримо. Слухайте сюди! У нас є одяг Сонечка та Ворона. Чи можете ви тепер їх відшукати?

Чаклуни зблизили голови, порадилися, і Гоблін відповів:

— Мовчун вважає, що може. Загвоздка в тому, що йому доведеться йти слідом, як собаку. Тобто пройти всім шляхом Ворона, аж до місця його загибелі. А якщо він живий, Мовчун виведе нас на нього.

— Але це... Чорт! Йому потрібно не менше кількох місяців.

— Люди проводять чимало часу на одному місці, Костоправе. А Мовчун цей час заощадить.

— Все одно надто довго.

— Найкращого ми запропонувати не можемо. Хіба що Ворон сам до нас завітає. Але це не дуже ймовірно.

— Гаразд. Добре. А як із кораблем?

— Запитай у Лейтенанта. А ми поки що спробуємо знайти твої безглузді папери.

Але папери так і не знайшлися. Одноокий не виявив більше жодних схованок. Щоб знайти хоч якусь зачіпку, доведеться допитати команду. Хтось напевно, допомагав Ворону завантажувати папери з корабля.

Ми зійшли на берег. Гоблін і Лихвар знайшли затишне містечко, звідки могли спостерігати за судном. Мовчун з Маслом пішли слідом Ворона. А ми з Одноооким і Шишкою повернулися в місто і розбудили Лейтенанта. Він вважав захоплення корабля чудовою ідеєю.

Лейтенант завжди недолюблював Ворона. Я думаю, на його рішення це вплинуло навіть більше, ніж практичні міркування.

Розділ 42 Ірпінь. Втікач

Ірпенем швидко розносилися чутки про найнеймовірніші події. Шед почув про корабель з Арчі за кілька годин після його прибуття. Новини приголомшили його. Чорний загін втік? Від своїх господарів? Безглуздя якась. Що, чорт забирай, коїться в Арчі?

Там його мати. Сел. Його друзі. Що сталося із ними? Якщо чутки вірні хоча б наполовину, Арча практично зруйнована. Битва з чорним замком поглинула місто.

Шедові відчайдушно хотілося знайти когось, розпитати про близьких. Він пригнічував у собі це бажання. Потрібно забути про рідну сторону. Може, Костоправ зі своєю бандою спеціально розпускає всі ці чутки, щоби викурити його з нори?

Цілий день він провів у своїй кімнаті, сперечаючись із самим собою, доки не переконав себе, що висовуватись йому зараз не з руки. Якщо Загін і справді в бігах, то він відправиться, і досить скоро. Колишні господарі кинуться на пошуки втікачів.

Чи Взяті будуть шукати і його теж? Ні. Він із ними не сварився. На його злочини їм начхати. За ним полюють тільки Хранителі... Шед згадав про гниючого на в'язниці Вола, звинуваченого у вбивстві Ворона. Цього кабатчик вже зовсім зрозуміти не міг, але він занадто нервував, щоб заглиблюватися в підґрунтя питання. Для виживання Каштана Шеда відповідь на це питання особливого значення не мало.

Провівши день на самоті, Шед вирішив відновити пошуки роботи. Він хотів стати співвласником якоїсь таверни, вирішивши зайнятися знайомим бізнесом.

Тільки таверна має бути кращою за «Лілію». Щоб не сісти знову у фінансову калюжу. Щоразу при згадці про «Лілію» Шеда охоплювала ностальгія та нестерпна самотність. Він усе життя був одинаком, але ніколи не був самотній. Вигнання виявилося для нього тяжким випробуванням.

Пробираючись вузькою темною вуличкою, що потопала в бруді після нічного дощу, Шед несподівано вловив краєм ока якийсь рух, що змусило його похолонути.

Він зупинився і розвернувся так різко, що збив з ніг випадкового перехожого. Допомагаючи йому встати і розсипаючись на вибачення, Шед уважно вдивлявся в тьму провулку.

— Все це жарти нечистої совісті, — пробурмотів він нарешті, розлучившись зі своєю жертвою. Але в глибині душі він сам не вірив своїм словам. Йому це не здалося. Він бачив — і чув тихий голос, що покликав його на ім'я. Шед підійшов до темного провалу між будинками. Але там нікого не було.

Пройшовши ще квартал, Шед істерично розреготався, намагаючись переконати себе, що уява таки зіграла з ним поганий жарт. Звідки їм тут взятися, тварюкам із замку? І взагалі, замок розгромлений... Проте хлопці з Загону, ті, що втекли сюди, не знали

цього напевно. Вони ж драпанули до закінчення сутички. Вони просто сподівалися, що їхня господиня перемогла, бо її ворог був ще гірше.

Ні, він просто дурень. Ну як могло це створіння дістатися сюди? Жоден капітан не візьме на борт таку нечисть.

«Шеде, ти забиваєш собі голову різними дурницями!» — подумав кабатчик і увійшов до таверни «Рубіновий келих», господаря якої звали Селкерк. Подивитись цей заклад рекомендував Шеду домовласник, який здавав йому кімнату.

Переговори виявились плідними. Шед обіцяв зайти ще раз увечері. Шед зі своїм потенційним партнером потягував пивко. Його пропозиції були прийняті настільки, що господар уже намагався продати йому таверну цілком.

— Вечорами торгівля знову піде жваво, як тільки вляжеться паніка.

— Паніка?

— Ну так. Тут по сусідству зникло кілька людей. П'ять чи шість за останній тиждень. Після настання темряви. Причому зниклі люди зовсім не того сорту, яких хапають загони армійських вербувальників. Тому народ поховався додому. Зазвичай у нас вечорами куди жвавіше.

Температура у залі, здавалося, впала на сорок градусів. Шед сидів нерухомий як дошка з порожніми очима, а старі страхи, мов гадюки, повзли по спині.

Пальці мимоволі потяглися до амулета, захованого під сорочкою.

— Гей, Каштане, що з тобою?

— Так само все починалося і в Арчі, — сказав Шед, не усвідомлюючи, що каже вголос. — Тільки там їм доставляли покійників. Але вони хотіли живих. Якщо могли їх дістати. Час змотувати вудки.

— Шед! Та що трапилося, чорт забирай?

— Ох, вибач, Селкерк, — миттю отямився кабатчик. — Все нормально. Вважай, що ми домовились. Тільки мені треба дещо залагодити. Перевірити одну річ.

— Яку?

— Це не має до тебе відношення. Тобто до нас із тобою. У нас із тобою все на мазі. Завтра я принесу гроші, і ми разом підемо до нотаріуса, щоб оформити угоду законним чином. А зараз маю дуже термінову справу.

Він вилетів з таверни, не тямлячи, куди тікати і з чого почати, не будучи навіть впевнений, що його підозри — не плід хворої фантазії. Але внутрішній голос твердив своє: у Ірпені починається той самий жах, що й у Арчі. Тільки тут події розвиватимуться швидше, оскільки тварини зайнялися збором тіл самостійно.

Він знову помацав свій амулет, гадаючи, наскільки надійний цей захист. Чи має висюлька якусь силу? Чи це просто умовний знак?

Шед поспішив до себе на квартиру, де сусіди терпляче зносили його розпитування, знаючи, що він приїхав здалеку. Він почав розпитувати про Ворона. Про це вбивство судило все місто: подумати тільки — іноземного поліцейського звинуватили свої ж земляки! Але до ладу ніхто нічого не знав.

Очевидців убивства, окрім Ази, не було. А Аза залишився в Арчі. І швидше за все, загинув. Навіщо Чорному Загону живі свідки?

Шед придушив імпульсивне бажання зв'язатися з утікачами. Цілком можливо, що вони хочуть прибрати і його теж.

Ні, доведеться справлятися самому.

Почати, мабуть, треба з того місця, де загинув Ворон. Хто знає, де це сталося? Аза. Але зв'язатися із Азою неможливо. А ще хтось? Віл, звісно.

Шед зіщулився. Віл утілював у собі все, чого кабатчик боявся вдома, в Арчі. І хай інквізитор зараз у тюремній камері, від цього не легше. Хіба Шед наважиться постати перед ним?

І чи захоче Віл із ним говорити?

Знайти інквізитора виявиться неважко. Головна в'язниця стояла на місці, куди вона дінеться? Знайти в собі достатньо сміливості, щоб зустрітися з Волом обличчям до обличчя, навіть через ґрати, — це інше питання. Але як же бути, якщо над цілим містом нависла страшна тінь?

Шеда мучили муки совісті. Почуття провини рвало його на частини. Він накоїв таких справ, що сам собі був неприємний. Він скоїв такі злочини, спокутувати які неможливо. І все-таки...

«Ти дурень, Каштан Шед, — переконував він себе.—- Чого ти так хвилюєшся? Ірпінь сам про себе подбає. Бери ноги в руки і переїжджай до іншого міста!»

Але голос глибший, ніж голос боягузтва, твердив, що він не може втекти. І не лише від самого себе. Тварина із чорного замку з'явилася у Ірпені. Двоє чоловік, які мали справу із замком, теж були тут. Це не схоже на простий збіг. Ну, скажімо, він переїде. Що може перешкодити тваринам знову наздогнати його, куди б він не втік?

Він уклав угоду з дияволом. І відчував інтуїтивно, що тенета, в якій він заплутався, треба розплітати обережно, петельку за петелькою.

Він засунув звичного малодушного Шеда подалі з очей геть і розбудив у собі того Шеда, який вийшов на полювання разом із Крейгом і врешті-решт убив свого мучителя.

Він навіть і не пам'ятав, яких небилиць наплів наглядачам, але зрештою таки прорвався на побачення з Волом.

Інквізитор не втратив присутності духу. Він підійшов до ґрат, плюнув, вимочився і пообіцяв Шеду, що стратить його найболючішим способом.

— Нікого ти зараз не стратиш, крім хіба тарганів у своїй камері, — огризнувся Шед. — Заткнися і слухай. Забудь, ким ти був, і згадай, де ти зараз. Я твоя єдина надія на звільнення.

Шед сам здивувався своєї хоробрості. Наважився б він говорити таким тоном, якби не було між ними гратів?

Віл узяв себе в руки.

— Валяй, — сказав він безпристрасно. — Говори далі.

— Я не знаю, чи доходять до тебе в камеру якісь чутки. Можливо, що ні. Я коротко змалюю тобі ситуацію. Після того, як ти відправився з Арчі, туди завітав увесь Чорний Загін і захопив місто. Потім прибула їхня Леді зі своїми чаклунами чи хрін його знає ким. Загалом вони атакували чорний замок. Не знаю, чим це скінчилося. Ходять чутки, що Арчу просто стерли з лиця землі. У час битви частина Чорного Загону сіла на корабель і змоталася, нібито тому, що власні господарі Загону збиралися розправитись із ним. За що — я не знаю.

— Це правда? — пильно дивлячись на Шеда, спитав інквізитор.

— Так кажуть.

— Ці мерзотники з Чорного загону запроторили мене сюди. За хибним звинуваченням. Я лише бився з Вороном. Чорт забирай, та він мало не прикінчив мене!

— Він загинув. — Шед розповів про те, що бачив Аза. — Я здогадуюсь, хто його вбив та як. Але мені треба знати, де це було. Щоб упевнитись. Якщо ти мені скажеш, я спробую витягти тебе звідси.

— Я знаю лише приблизно. Тобто я можу сказати, де ми з ним зчепилися і в який бік вони з Азою втекли потім. Думаю, вони далеко не пішли. А чому тебе це так цікавить?

— Мені здається, тварюки із замку посадили у Ворона щось на зразок насіння. І тому він загинув. Так само, як загинула людина, яка принесла свого часу насіння в Арчу.

Віл насупився.

— Так, звичайно. Звучить неправдоподібно. Але ж ти послухай далі. Вчора я бачив одну з тварюк неподалік моєї тутешньої квартири. Вона спостерігала за мною. Стривай, дай сказати! Я знаю, як вони виглядають. Я зустрічався з ними. До того ж у окрузі почали пропадати люди. Поки що не надто багато. Не так, щоб викликати великий переполох. Але достатньо, щоби сусіди перелякалися.

Віл відійшов у глиб камери, сів на підлогу і притулився до стіни. Цілу хвилину, якщо не більше, він не говорив жодного слова. Шед нервувався, але чекав.

— А в чому твоя користь, кабатчик?

— Я повинен віддати деякі борги. Слухай, Віл, Чорний Загін деякий час тримав мене своїм бранцем. І я багато чого дізнався про чорний замок. Правда виявилася гіршою за будь-які підозри. Замок був чимось на зразок дверей, через які намагався поринути у світ якийсь Володар. І я мимоволі допомагав йому. Через мене замок виріс настільки, що привернув увагу Чорного Загону та його дружків чаклунів. Якщо Арча зруйнована, то в цьому велика частка моєї провини. А тепер те саме загрожує Ірпеню. Я не можу цього допустити. Якщо від мене хоч щось залежить.

Віл пирснув. Потім захихотів. Потім розреготався на все горло.

— Ну і лишайся тут гнити! — крикнув Шед і обернувся, збираючись піти.

— Стривай!

Шед пригальмував.

Віл придушив смішок:

— Вибач. Просто це так несподівано. Почути від тебе такі високопарні речі. Ні без , жартів, я вірю, що ти серйозно. Гаразд, Каштан Шед. Спробуй. І якщо у тебе вийде і ти визволиш мене звідси, я, можливо, не потягну тебе назад в Арчу.

— Немає більше ніякої Арчі, Віл. Ходять чутки, що Леді збиралася пограбувати Катакомби, як тільки покінчить із чорним замком. Ти знаєш, що це означає. Загальний бунт.

Віл посерйознів:

— Прямо Тряською дорогою, повз покажчик дванадцятої милі. Потім ліворуч першій же дорозі, під сухим дубом. Нею доведеться пройти миль шість, не менше, повз ферми. Місця там досить дикі. Візьми із собою зброю.

— Зброя? — Шед сором'язливо посміхнувся. — Ну що ти! Каштану Шеду ніколи не вистачало духу навчитися тримати в руках зброю. Дякую.

— Не забудь про мене, Шед. Суд розпочнеться першого тижня наступного місяця.

— Гаразд!

Проїхавши миль шість від Тряської дороги, Шед спішився і повів найнятого мула за поводу. Він пройшов ще півмилі. Дорога виявилася звичайною мисливською стежкою, що петляє похмурим, густо поросли лісом.

Здавалося, стежкою давно не ступала нога людини. Дивно. Яким вітром занесло сюди Ворона з Азою? Шед не міг вигадати розумного пояснення. Аза запевняв, що вони тікали від Вола. Якщо так, чому вони не бігли далі по Тряскій дорозі?

Нерви у Шеда були натягнуті як струни. Він зачепив амулет, потім ніж, захований у рукаві. Він не поскупився і придбав два добротні короткі ножі: один висів на поясі, інший — у рукаві.

Але вони не надавали йому впевненості.

Стежка втекла з пагорба до струмка, петляла вздовж нього кілька сотень ярдів, а потім раптом уткнулася в широку галявину. Шед мало не вискочив на неї.

Дитя міста, він ніколи не бував на природі дикішій, ніж Вигородка.

Якесь шосте почуття зупинило його на краю галявини. Впавши на одне коліно, Шед розсунув гілки чагарника і тихо вилаявся, коли мул штовхнув його носом.

Так і є.

На галявині височіла чорна брила розміром із будинок. Шед подивився на застиглі обличчя, спотворені гримасами страху та агонії.

Прекрасне містечко вибрали тварюки, нічого не скажеш. Якщо будівля буде продовжувати зростати такими ж темпами, то досягне потрібних розмірів, ніким не помічене. Хіба хтось натрапить на нього суто випадково. А випадковий перехожий відразу стане будівельним матеріалом для замку.

Серце у Шеда забилося сильніше. Страх оволодів ним, з'явилося бажання кинутися назад до Ірпеня і кричати на вулицях, що місто в небезпеці. Він побачив усе, що хотів. Він з'ясував усе, що мав намір з'ясувати. Настав час рухати назад.

Він повільно пішов уперед. Відпустив віжки — але мул пішов за ним, приваблений високою травою. Шед обережно, зупиняючись через кожні кілька кроків, підібрався до чорної брили. Нічого не діялося. Він обійшов брилу навколо.

Форма будівлі стала очевиднішою. Незабаром тут виросте така сама фортеця, що стояла над Арчою, тільки ворота у неї виходитимуть в іншої бік — на південь. Туди, до невеликої поки що діри, вела добре втоптана стежка. Ще одне підтвердження правильності його підозри.

Звідки взялися тут чорні тварюки? Чи означає це, що вони наповнюють світ всюди, ховаючись під покровом ночі і показуючись лише тим, хто вступає з ними в угоду?

По дорозі назад Шед щось спіткнувся.

Кістки. Людські кістки. Цілий скелет — череп, руки, ноги, лише частини грудної клітки не вистачає. А на кістках — зітлілі лахміття одягу, в якому він бачив Ворона сотні разів. Шед опустився навколішки.

— Ворон! Я тебе ненавидів. Але я й любив тебе також. Ти був найгіршим лиходієм у світі. І найкращим другом у моєму житті. Ти змусив мене відчути себе людиною.

На очі його звернулися сльози. Шед порився у спогадах дитинства і наприкінці зрештою вивудив звідти заупокійну молитву. Він заспівав її хрипким голосом, не звиклим виводити мелодії.

Трава ледве чутно зашелестіла — і на плече кабатника лягла рука.

— Каштан Шед! — промовив чийсь голос.

Шед верескнув і схопився за поясний ніж.

Розділ 43 Ірпінь. Свіжий слід

Після відвідин Воронового корабля я провів неспокійну ніч. Ніч з видіннями. Або привидами, якщо завгодно. Прокинувшись, я не став нікого обтяжувати розповідями про свої кошмари — хлопцям і так вистачало страхів і турбот.

Вона прийшла до мене уві сні, чого не робила давно, з часів нашого безславного відступу, коли повстанці мало не взяли Чари. Вона з'явилася в золотистому сяйві, яке могло бути і дійсністю, оскільки осяяло всю кімнату і п'ятьох моїх сплячих товаришів. А я лежав, намагаючись вгамувати серцебиття, і вирячився на нього, не вірячи своїм очам. Але сусіди по кімнаті не прокинулися, і пізніше я вже не був певен, що це мені не наснилося. Хоча візити Леді завжди відбувалися десь між сном та дійсністю.

— Чому ти залишив мене, лікарю? Хіба я погано з тобою поводилася?

Зніяковілий, збентежений, я прохрипів:

— Нам нічого іншого не залишалося — чи втеча, чи смерть. Ми не втекли б, якби мали вибір. Ми служили тобі вірою та правдою, долаючи такі труднощі та небезпеки, яких не знайдеш за всю історію Загону. Ми без скарг йшли заради тебе на край землі. І коли ми прийшли до міста Арчі і втратили пів-загону у штурмі замку, то дізналися, що нагороду за це нас хочуть знищити.

Її дивне обличчя з'явилося в золотистому хмаринці. Чудова особа, затьмарена сумом.

— Проти вас будували підступи Шепіт і Перо. Зводили якісь особисті рахунки. Але Перо загинула, а Шепіт я покликала до порядку. І я в будь-якому разі ніколи не допустила б такого злочину. Ви були моєю добірною армією. Я нізащо не дозволила б взятим знищити вас. Поверніться до мене!

— Пізно, Леді. Жереб кинутий. Ми втратили надто багатьох друзів. Ми постаріли і втратили бойовий настрій. У нас залишилося єдине бажання: піти на південь, відігрітися на сонечку і про все забути.

— Поверніться! Ще так багато треба зробити! Ви мій добірний загін. Я винагороджу вас нечувано щедро, як ніколи і ніде не нагороджували солдатів.

Я не міг вловити жодного натяку на фальш. Але хіба це мало значення? Леді стара та мудра. Вона обвела навколо пальця свого чоловіка, перехитрити якого набагато важче, ніж мене.

— Надто пізно, Леді.

— Повернися, лікарю. Хоч би ти один. Мені потрібне твоє перо.

Я й сам не зрозумію, навіщо сказав те, що сказав. Це було не дуже розумно, якщо вона і справді була налаштована по відношенню до нас хоч трохи поблажливо, якщо справді не збиралася кинутися за нами в погоню.

— Ми надамо тобі ще одну послугу, Леді. Тому що ми постаріли, і втомилися, і не хочемо більше воювати. Ми не виступимо проти тебе. Якщо ти залишиш нас у спокої.

Золотисте сяйво випромінювало смуток.

— Мені шкода. Щиро шкода. Ти був одним із моїх улюбленців. Мушкою одноденкою, що викликала мій інтерес. Ні, лікарю. Це неможливо. Ти не зможеш залишитися осторонь. Ти ніколи не міг. Ти будеш зі мною — чи проти мене. Третього не дано.

Тут золота хмарка розтанула, і я заснув глибоким сном — якщо взагалі прокидався.

Прокинувся я відпочившим, але стривоженим і не відразу згадав про сновидіння. Але незабаром воно спливло в пам'яті. Я швидко одягнувся і побіг до Лейтенанта.

— Нам треба поспішати, Лейтенанте! Вона перемогла і збирається за нами в погоню.

Він здивовано дивився на мене. Я розповів йому про нічне бачення. Він недовірливо хитав головою доти, доки я не розповів йому, що Леді пророблялa такі фокуси і раніше, під час довгих відступів і сутичок, які привели врешті-решт головні сили повстанців до самих воріт Чар.

Лейтенант не хотів мені вірити, але не вірити не наважувався.

— Тоді йди і розшукай Азу, — сказав він. — Ми з Льодяником сьогодні вночі підемо на той корабель. А ти, Костоправе, передай іншим: ми вирушаємо через чотири дні, знайдете ви Ворона чи ні.

Я почав заперечувати. Найголовніше для нас було знайти Сонечко. Вона була нашою останньою надією.

— Чому за чотири дні? — спитав я нарешті.

— Ми дісталися сюди з Арчі за чотири дні. При попутному вітрі, хорошій погоді і таке інше. Якщо Леді рушила в дорогу одразу, як тільки ти відкинув її пропозицію, вона не з'явиться тут швидше. Тому я даю тобі ці чотири дні.

А потім ми йдемо в море. Навіть якщо доведеться пробиватись силою.

— Гаразд. — Мені це було не до вподоби, але рішення ухвалював Лейтенант. Ми самі його обрали. — Відьмаку, знайди Шишку. Ми йдемо на пошуки Ази.

Відьмак вилетів як ошпарений. За кілька хвилин він притягнув Шишку.

Той невдоволено бурчав, що йому не дали поснідати і поспати належні вісім годин.

— Заткнися, Шиш! Смажений півень уже клюнув нас у дупу. — Я пояснив, у чому річ, хоча міг і просто наказати. — Захопи щось із собою, проковтнеш на ходу. Ми маємо знайти Азу.

Відьмак, Шишка, Одноокий і я рвонули надвір. Як завжди, на нас на всі очі дивилися ранкові торговці — не так тому, що ми прибули з Арчі, скільки тому, що Одноокий був

ним на дивом. У Ірпені ніколи не бачили чорношкірих. А більшість населення про них і не чула.

Шишка повів нас по звивистих вуличках.

— Я думаю, він ховається в тій же дірці, де й раніше. Район цей йому знайомий. До того ж він не дуже кмітливий і тому не втече з міста, почувши про ваш приїзд. Напевно, вирішить відсидітися, поки ми не змотаємося. Він же розуміє, що нам тут залишатися не можна.

Докази Шишки звучали розумно. І незабаром підтвердилися на всі сто. Він розпитав кількох знайомих, з якими зустрівся раніше, виконуючи своє завдання, і швидко з'ясував, що Аза справді ховається десь у районі. Тільки ніхто не знав точно де.

— Зараз дізнаємося, — заявив Одноокий.

Він забрався на якийсь ґанок і продемонстрував кілька дешевих трюків, суцільна тріскотня і спалахи. Це привернуло увагу місцевих шибеників. Вулиці Ірпеня кишать ними будь-якої доби.

— Давайте зникнемо, — запропонував я іншим, не бажаючи лякати пацанів.

Ми відійшли подалі, і навколо Одноокого миттю зібрався цілий натовп. Він, як завжди, захопив публіку.

Через п'ятнадцять хвилин він наздогнав нас, супроводжуваний ескортом вуличних хлопчаків.

— Адреса є, — сказав Одноокий. — Мої маленькі друзі проводять нас.

Часом він мене просто дивує. Я готовий був присягнути, що Одноокий терпіти не може дітей. Адже коли він про них згадує — не частіше ніж раз на рік, — то незмінно в тому самому сенсі: смачніші вони підсмажені або ж варені.

Аза затихарився в дірці, типовій для нетрів всього світу. Справжнє роздолля для щурів та пожеж. Схоже, багатство не змінило його звичок — на відміну від старого Шеда, якому гроші сечею били в голову.

У норі був лише один вихід — він же вхід. Діти просочилися за нами. Мені це не сподобалося, але що я міг вдіяти?

Ми ввалилися в барліг, який Аза вважав своїм будинком. Господар будинку спав у кутку на солом'яному матраці. Поруч у калюжі блювотини лежав якийсь пиятик, від якого разило вином. Аза похропував, згорнувшись калачиком.

— Пора вставати, сонечко. — Я легенько труснув його.

Він напружився під моєю рукою. Розплющив очі — і вони миттєво наповнились жахом. Я притримав його, коли він спробував схопитися.

— Вітання!

Він беззвучно хапав повітря ротом.

— Заспокойся, Аза. Ми тебе не чіпатимемо. Ми просто хочемо, щоб ти показав нам, де згинув Ворон. — Я прибрав руку.

Він повільно перекинувся, дивлячись на нас, як кіт, загнаний собаками в куток.

— Ви, хлопці, вічно від мене чогось хочете!

— Будь милим, Аза. Ми не хочемо завдавати тобі зла. Але можемо, якщо доведеться. За чотири дні тут буде Леді. Ми повинні знайти Сонечко раніше. Ти нам допоможеш. А потім роби, що хочеш.

Одноокий пирхнув, уявивши собі Азу в канаві з перерізаним горлом. На його думку, цей чоловічок кращого не заслуговував.

— Їдьте Тряською дорогою. Потім поверніть вліво на першу ж путівцеву дорогу після вказівника дванадцятої милі. Тримайте шлях на схід, миль приблизно сім. Там уже й дороги немає, вузька стежка, але це вас нехай не хвилює. Продовжуйте йти і прийдете на місце. — Аза заплющив очі, відвернувся і награно захропів.

Я махнув Відьмаку та Шишці:

— Підніміть його!

— Гей! — заволав Аза. — Я вам усе розповів! Чого ви ще бажаєте?

— Я хочу, щоб ти поїхав із нами. Про всяк випадок.

— Який ще випадок?

— На випадок, якщо ти нам збрехав. Ти маєш бути поруч, щоб я швидко відкрутивтобі голову.

— Ми не віримо, що Ворон загинув, — додав Одноокий.

— Але ж я бачив його!

— Можливо, ти бачив когось, — зауважив я. — Але я не думаю, що не Ворона. Пішли.

Ми підхопили його під руки. Я звелів Відьмаку роздобути коней та провізію. А Шишку послав сказати Лейтенантові, що ми не повернемося завтра. Відьмаку я відвалив жменю срібла з Воронової скриньки. Аза витріщив очі. Звідки у нас гроші, він, звичайно, не зрозумів, але карбування дізнався напевно.

— Ви мені тут не указ! — Знову завівся він. — Ви тут такі ж прохожі, як і я. Варто нам вийти надвір, як я закричу і...

— ...і гірко про це пошкодуєш, — сказав Одноокий, зробивши руками якісь. паси. Від долонь його заструменіло фіолетове сяйво, що згустилося в щось на кшталт змії, що

звивалася між пальцями. — Ця змійка може залізти до тебе у вухо і виїсти очі зсередини. Тільки визгни — і я напущу її на тебе.

Аза проковтнув і відразу став зговірливішим.

— Ти покажеш нам місце, і все, — сказав я. — Ворушись. У мене мало часу.

Аза здався. Звичайно ж, він боявся, що ми його прикінчимо. Дуже довго, мабуть, водив компанію з негідниками чище нас.

Відьмак роздобув коней за півгодини. Шишку ми чекали ще півгодини — його тільки за смертю посилати. Коли він нарешті з'явився, Одноокий обдарував його таким поглядом, що той зблід і схопився за меч.

— Поїхали, — гаркнув я.

Мені не подобалося, що члени Загону почали накидатися один на одного, як поранена тварина, що вигризає свій бік. Я поставив пристойний темп, сподіваючись, що всі будуть надто зайняті та виснажені, щоб сваритися.

Дотримуючись вказівок Ази, ми легко знаходили дорогу. Я був задоволений, і, помітивши це, він одразу почав проситися додому.

— Чому ти так не хочеш повернутись на те місце? Чого ти боїшся?

Мені довелося застосувати деякий тиск, а Одноокому — знову створити фіолетову змійку, щоб розв'язати Азі мову.

— Я повернувся туди відразу після того, як підмив з Арчі. Тому що ви, хлопці, не вірили мені щодо Ворона. Ну, я й подумав: може, ви маєте рацію, може, він справді мене обдурив. Тому я вирішив подивитися, як він міг це зробити. І...

— І?

Він оглянув нас, оцінюючи наш настрій.

— Там ще одна така сама штуковина. Її не було, коли Ворон загинув. Але тепер вона є.

— Штуковина? — перепитав я. — Яка штуковина?

— Така сама, як чорний замок. На тому місці, де він помер. Серед галявини.

— Ах ти, паршивець! — прогарчав Одноокий. — Хотів послати нас туди без попередження! Я таки переріжу йому горло, Костоправе.

— Ні, ти даси йому спокій!

Наступну милю шляху я розпитував Азу про подробиці, але нічого суттєвого більше не почув.

Відьмак, природжений розвідник, скакав трохи попереду. Він підняв руку. Я під'їхав до нього. Він показав на купи посліду, розкидані вздовж стежки.

— Нас хтось випередив. Ненабагато. — Відьмак зістрибнув з коня, колупнув купку палицею і пройшов трохи далі стежкою. — Він їде верхи на мулі чи поні.

— Аза!

— Га? — пискнув коротун.

— Хто там попереду? Куди він прямує?

— Там нічого нема, наскільки я знаю. Може, це мисливець? На місцевому ринку продають багато дичини.

— Можливо.

— Ну звичайно, — хитро кинув Одноокий, граючи фіолетовою змійкою.

— Думаю, нам не завадило б трохи тиші, Одноокий. Ні, ти не зрозумів! Я маю на увазі — зроби так, щоби той хлопець не почув нашого наближення.

Далеко ще, Аза?

— Залишилася пара миль. Чому б вам, хлопці, не відпустити мене, га? я міг би дістатись до міста засвітло.

— Ні. Ти поїдеш із нами. — Я глянув на Одноокого. Він виконав моє прохання. Тепер ми чули один одного, але ніхто інший нас не чув. — Давай, сідай на коня, Відьмаку. Там лише одна людина.

— Так, але хто він, Костоправ? Може, це один із тих повзучих гадів? Якщо в Арчі їх виникла казна-звідки ціла купа, то чому б їм не з'явитися і тут?

Аза видав парочку нероздільних звуків, що означали, мабуть, що він теж так думає. Тепер зрозуміло чому він так рвався назад.

— Ти бачив когось, коли був там, Аза?

— Ні. Але трава там прим'ята, наче хтось увесь час ходить туди-сюди.

— Одноокий, коли ми дістанемося до місця, будь уважніше. я не хочу жодних сюрпризів.

Через двадцять хвилин Аза сказав:

— Ми майже приїхали. Ще ярдів двісті вгору по струмку. Можна, я залишусь тут?

— Припини ставити безглузді питання. — Я глянув на Відьмака, що розглядав сліди. Хтось, як і раніше, був попереду нас. — Далі йдемо пішки. І кінчаємо балакати. Пояснюємося лише знаками. А ти, Аза, тримай рота на замку, зрозуміло?

Ми поспішали, витягли зброю і рушили вперед під прикриттям закляття Одноокого. Ми з Відьмаком першими дійшли до краю галявини. Я посміхнувся і махнув рукою, кликаючи Одноокого. Він теж розплився в усмішці. Я сповільнився на пару хвилин,

чекаючи зручного моменту, потім ковзнув на галявину, зупинився у кабатника за спиною і поклав йому руку на плече:

— Каштан Шед!

Він верескнув і спробував втекти, вихопивши на бігу ніж. Шишка з Відьмаком перерізали йому дорогу і повернули назад. Я тим часом став на коліна там, де застукав Шеда, і дивився на людські кістки.

Розділ 44 Ірпінь. Поляна

Я глянув на Шеда. Він більше не ripався.

— Що, не сподівався зустрітися з нами так швидко?

Він вибухнув безладним монологом. Я майже нічого не зрозумів, бо він говорив про все одразу. Ворон. Тварини із чорного замку. Його надія на нову життя. І так далі, тощо.

— Заспокойся і давай тихіше, Шеде. Ми на твоєму боці. — Я пояснив йому ситуацію, сказав, що у нас всього чотири дні, щоб знайти Сонечко. Він ніяк не міг повірити, що дівчина, яка працювала у нього в «Залізній лілії», і є Білою Трояндою. Я не переконував його, просто наводив факти. — Чотири дні, Шед. Потім Леді та Взяті будуть тут. І я гарантую, що вони почнуть шукати тебе теж. Тепер вони вже знають, що ми надули їх із твоєю смертю. Вони напевно вже допитали чимало народу, аби зрозуміти, що відбувається. Ми боремося за своє життя, Шед. — Я глянув на чорну брилу і додав, не звертаючись ні до кого особливо: — А тут ще ця зараза.

Я знову глянув на кістки.

— Відьмаку, обстеж їх і вислови свою думку. Одноокий, ви з Азою постараєтеся відтворити все точно, як було того дня крок за кроком. Шишка, ти зображатимеш для них Ворона. Шиде, ходімо зі мною.

Я був задоволений. І Аза, і Шед беззаперечно виконали мої накази. Шед, хоч і вражений нашим поверненням на сцену його життя, не збирався впадати у паніку. Я спостерігав за ним, поки Відьмак досліджував землю дюйм за дюймом. Шед, схоже, сильно змужнів, виявивши в собі щось таке, що не могло зійти на безплідному ґрунті Арчі.

— Слухайте, Костоправе! — прошепотів він. — Я нічого не знаю про вашу Леді та Сонечко, яку ви хочете знайти. Мене це не дуже турбує. — Він показав на чорну брилу: — Але що ви збираєтесь робити із цим?

— Гарне питання. — Йому не треба було пояснювати мені, що означає поява чорної брили. Це означало, що Володар не зазнав в Арчі остаточного поразки. Він заздалегідь підготувався до відступу. І тепер тут росте інший вихід, причому росте дуже швидко. Аза не дарма так боявся тварюків із замку. Володар знав, що йому треба поспішати, хоч і навряд чи сподівався, що його задум буде розкрито так скоро. — Якщо вдуматись, боюся, ми нічого не можемо зробити.

— Але ви повинні! Послухайте, я знаю, про що говорю. Я мав справу з цими тваринами. Те, що вони створили зі мною, і з Вороном, і з Арчою... Чорт забирай, Костоправ, ви не можете допустити, щоб це повторилося тут!

— Я не сказав, що не хочу нічого робити. Я сказав, що не можу. Ти ж не станеш просити людину з складаним ножем вирубати ліси та побудувати місто. У нього просто немає інструментів.

— А хто має?

— Леді.

— Тоді...

— Усьому є межа, друже мій. Я не збираюся жертвувати собою заради Ірпеня. І не хочу, щоб залишки загону загинули в ім'я людей, яких я навіть не знаю. Можливо, за нами є моральний обов'язок, але не таких самих розмірів!

Шед щось буркнув, розуміючи мої докази, але не приймаючи їх. Він мене дивував. Було видно без слів, що він оголосив хрестовий похід проти тварин. Злочинець намагався знайти спокуту. Я жодною мірою не дорікав йому за це, але йому доведеться обійтися без мене та Загону.

Я спостерігав за тим, як Одноокий з Азою та Шишкою відновлюють картину загибелі Ворона. На мою думку, в оповіданні Ази не було протиріч. Я сподівався, що Одноокий виявиться більш проникливим. Якщо хтось і міг знайти зачіпку, саме він. Одноокий був не тільки гарним чаклуном, а й чудовим фокусником.

Я згадав, що Ворон теж умів показувати фокуси. Його коронний номер — коли ножі з'являлися прямо з повітря.

Але були в нього в запасі й інші трюки, якими він розважав Сонечко.

— Поглянь-но сюди, Костоправе! — Покликав мене Відьмак.

Я глянув і не побачив нічого особливого.

— У чому річ?

— Слід — тягнеться через траву прямо до брили. Його вже майже не видно, але воно є. — Відьмак розсунув стебла трави.

Я не одразу його помітив. Здавалося, цю ледь блискучу смужку залишила за собою равлик. Придивившись уважніше, я побачив, що слід починається приблизно звідти, де було серце мерця. Виявити це було непросто, бо стерв'ятники роздерли останки.

Я обстежив кістки руки. На пальцях залишилися обручки. Навколо валялися металеві деталі спорядження та кілька ножів.

Одноокий привів Шишку до кісток.

— Ну? — Запитав я.

— Це можливо. Якщо трохи заміни сліди і застосувати парочку трюків. Хоча я не можу сказати, як це він зробив. Якщо зробив.

— Але у нас є труп. — Я показав на кістки.

— Це він! — Наполягав Аза. — Подивіться! На ньому обручки Ворона. А це його ремінна пряжка і меч, і ножі. — Але в голосі Ази виникла тінь сумніву. Схоже, він починав схилятися на користь моєї версії.

А я все ніяк не міг зрозуміти, чому Ворон покинув такий чудовий новенький корабель.

— Відьмаку, пошукай навколо, чи немає чиїхось слідів, що йдуть з галявини. Аза! Так ти втік відразу ж, коли побачив, що з Вороном щось негаразд?

— Ага.

— Так. Давайте на хвилинку відвернемося і спробуємо уявити, що тут сталося згодом. Ясно, що у мерця було з собою щось, що перетворилося на цю штуку. — Я показав на брилу.

Я сам дивувався, з якою легкістю ігнорував її присутність. Напевно, людина до всього звикає. Я так довго дивився на чорний замок у Арчі, що практично перестав відчувати ту холодну загрозу, яка пробирала мене раніше до кісток. Я хочу сказати, якщо людина здатна звикнути до скотобійникам або до моєї професії - солдата і хірурга, - то він здатний звикнути до всього.

— Аза, ти спілкувався з Вороном. Шеде, він жив у твоєму домі кілька років і був твоїм партнером. Що, на вашу думку, він міг принести з собою з Арчі, що згодом дало життя чорній брилі?

Вони похитали головами і подивилися на кістки.

— Подумайте як слід, — наполягав я. — Шеде, це має бути щось таке, що було у Ворона до втечі з Арчі. Він перестав відвідувати чорний замок задовго до того, як відплив на південь.

Минула хвилина, за нею інша. Відьмак почав обстежувати краї галявини. Я не сподівався, що він знайде якийсь слід після такого довгого часу. Я, звичайно, не слідопит, але я знаю Ворона.

Аза раптово ахнув.

— Що? — різко спитав я.

— Все на місці. Усі металеві штучки. Навіть його гудзики збереглися. Крім однієї дрібниці.

— А саме?

— Цей ланцюжок, що він носив на шиї. Я бачив її кілька разів... Що з тобою, Шеде?

Я обернувся. Шед схопився за груди трохи вище за серце. Обличчя у нього зробилось білим, як мармур. Він роззявляв рота, але звідти не вилітало ні звуку. Він почав рвати на собі сорочку.

Я вирішив, що має серцевий напад. Але коли я підбіг, щоб допомогти, він розстебнув сорочку і схопився за ланцюжок, що висів на шиї, намагаючись зірвати її.

Ланцюжок не піддавався.

Я змусив його зняти ланцюжок через голову, видер його з задубілих пальців і простяг Азі. Аза злегка зблід:

— Так. Це вона.

— Срібло, — сказав Одноокий, багатозначно глянувши у бік Відьмака.

Ось, отже, про що він подумав. Що ж, може, він і правий.

— Гей, Відьмаку! Підійди сюди.

Одноокий узяв ланцюжок, підніс ближче до ока.

— Ручна робота, — задумливо промовив він... І раптом, кинувши ланцюжок додолу, стрибнув убік, наче жаба з аркуша латаття. Описавши в повітрі дугу, він приземлився і завив по-шакалячи.

Виблиснув спалах. Я різко розвернувся. Двоє тварин завмерли неподалік від чорної брили на півдорозі до нас. Шед вилаявся. Аза верескнув. Шишка промчав повз мене і встромив свій меч виродку в груди. Я зробив те саме, настільки роздратований, що навіть не відчув опору тугого тіла, як під час попередньої битви.

Ми обидва пронизали мечами одну й ту саму тварюку. І обидва витягли зброю.

— Шия! — Видихнув я. — Рубай прямо по вені!

Одноокий уже очухався і зробив стійку. Пізніше він розповів мені, що краєм ока вловив якийсь рух і ледве встиг відстрибнути, ухилившись від удару. Тварини щось кинули в нього, миттю збагнувши, кого треба першим вивести з ладу. Хто з нас небезпечніший.

Відьмак кинувся у бій, напавши на виродків із тилу. На мій подив, Шед пішов за ним. Він стрибнув на тварину з ножем довжиною у фут, присів і взявся різати їй підколінні сухожилля.

Сутичка тривала недовго. Одноокий дав нам виграти час. Тварини вмирали. Другий виродок глянув перед смертю на Шеда, посміхнувся і сказав:

— Каштан Шед! Ти мене ще пригадаєш!

Шеда затрясло.

— Він знає тебе, Шеде, — прошепотів Аза.

— Це та сама нечисть, що приймала у мене трупи. Весь час, крім одного разу.

— Стривай, — перебив я його. — З Арчі втік лише один виродок. Якось не віриться, щоб це був той самий, котрий знав тебе... — Я осікся, помітивши дещо ще неймовірніше.

Обидві тварюки були однакові. Аж до шрамів через усі груди, які я побачив, зірвавши їх чорні хламіди. У того виродка, якого ми з Лейтенантом тягли по схилу після сутички біля фортечної брами, теж був такий ж шрам.

Поки всі інші приходили до тями після битви, Одноокий запитав у Відьмака:

— Ти бачив срібну річ, коли обстежив кістки? Ну, кажи!

— Е-е...

Одноокий підняв із землі ланцюжок Шеда.

— Ось така прикраса. До речі, воно його вбило.

Відьмак роззявив рота і поліз у кишеню. Він витяг таку ж вісюльку, як у Шеда, тільки змії на цьому кулончику були без очей.

— Ага! — Протягнув Одноокий і знову дивився на Шедів амулет. — Ага! Значить, вся справа в очах. Це з них починає рости брила — в урочну годину, в урочному місці.

Мене зараз більше цікавило, яких ще сюрпризів можна очікувати від чорної будівлі. Я взяв із собою Відьмака, обігнув брилу і виявив вхід. Він був схожий на дірку, що веде до якоїсь глиняної халупи. Але, очевидно, саме тут з'являться згодом ворота, коли будинок підросте. Я показав Відьмаку на сліди:

— Про що вони тобі кажуть?

— Вони говорять мені про те, що тут часто хтось ходить і що нам час забиратися геть. Там цих тварин до біса.

— Н-так.

Ми повернулися до решти. Одноокий загорнув амулет Шеда в ганчірку.

— Коли повернемося до міста, я запечатаю його у сталеву капсулу та втоплю у морі - Знищ його, Одноокий! Зло завжди знаходить дорогу назад. Володар — чудовий тому приклад.

— Так. Добре. Якщо зумію.

Поки я збирав свій невеликий загін, готуючись у дорогу назад, в пам'яті у мене спливла картина прориву Ільмо до замку. Я вирішив не зупинятися на ночівлю. Ми встигнемо до ночі зробити більшу частину шляху. У Ірпені, як і в Арчі, не було ні міських стін, ні воріт, так що нам не доведеться стирчати зовні до ранку.

Думка про Ільмо продовжувала приховано бачити в моїй підсвідомості. І коли нарешті дозріла, я жахнувся.

Дерево забезпечує продовження роду, розкидаючи мільйони насіння. Одне з їх точно приживеться, і виросте нове дерево. Я уявив, як орди штурмуючих наповнюють чорний замок і скрізь знаходять срібні амулети. Я уявив, як солдати та городяни розсовують їх по кишенях.

Напевно, так воно і сталося. Той замок був приречений. І Володар це зрозумів навіть раніше Леді. Я мимоволі заважав старого диявола ще більше. Хитрий, мерзотник!

Ми виїхали на Тряську дорогу, і тільки тоді я згадав, що збирався спитати у Відьмака, чи знайшов він сліди, що ведуть з галявини в якомусь напрямку.

— Ні-і, — відповів він. — Але це нічого не означає.

— Слухайте, кінчайте тріпатися, — обірвав нас Одноокий. — Шиде, можеш ти змусити свого триклятого мула рухатися швидше?

Одноокий пересцяв не на жарт. А якщо вже він злякався, то я й поготів.

Розділ 45 Ірпінь. Гарячий слід

Ми дісталися міста. Хоча я присягаюся, що спиною відчував, як хтось крадеться за нами, доки ми не виїхали на освітлену вулицю. Ми повернулися на квартиру — і виявили, що там майже немає нікого. Куди вони поділися? Пішли захоплювати Воронів корабель, відповів мені хтось із хлопців.

Я зовсім забув про це. Так. Воронів корабель... А Мовчун іде слідом Ворона. Де він зараз? Прокляття! Рано чи пізно слід приведе його до галявини... Тоді ми напевно, дізнаємося, пішов звідти Ворон чи ні. І майже так само напевно втратимо Мовчуна.

— Одноокий! Чи можеш ти зв'язатися з Мовчуном?

Чаклун кинув на мене невдоволений погляд. Він утомився і хотів спати.

— Послухай, якщо він всюди слідує за Вороном, то обов'язково вийде на цю галявину.

Одноокий застогнав і недвозначно пояснив, що він про мене думає. Потім пошарив у своєму мішечку з чаклунськими причиндалами і вивудив звідти якийсь висохлий палець. Вхопив його за кінчик, відчужено застиг і врешті-решт промовив:

— Я напав на його слід. Я його знайду.

— Дякую.

— Нема за що. Сволота ти, Костоправе. Мені слід було б змусити тебе піти разом зі мною.

Я вмостився біля вогню з великим пивним кухлем і поринув у роздуми.

— Нам треба буде повернутися туди, — заявив я Шеду трохи згодом.

— Так?

— З Мовчуном.

— А хто такий Мовчун?

— Ще один хлопець із Загону. Чаклун. Типу Одноокого та Гобліна. Він йде по слідом Ворона, точно відтворюючи весь його шлях. Мовчуну сподівається, що зможе його відшукати чи принаймні з'ясувати, чи збирався Ворон обдурити Азу.

Шед знизав плечима:

— Треба так треба.

— Хм-м. Шеде, ти мене дивуєш. Ти змінився.

— Не знаю. Може, й так. Але одне я знаю точно: це не повинно повторитись, ніде і ніколи.

— Н-так.

Я не став згадувати про сотні людей, які тягнуть амулети з Арчинської фортеці. Навіщо? У Шеда була його місія. Я не міг позбавити його надії.

Я спустився вниз і спитав у господаря ще пивка. Від пива я зазвичай швидко засинаю. А в мене з'явилася одна ідея. Досить божевільна. Я не став ділитися нею з товаришами: їм вона навряд чи припала б до душі.

Через годину я сходив відлити і потягся в спальню, більше наляканий думкою про повернення на ту галявину, ніж думкою про те, чим збирався зараз зайнятися.

Сон утік від мене, незважаючи на пиво. Я не міг розслабитись. Я все намагався дотягнутися до неї та закликати до себе. Дурна і марна витівка.

Тільки останній дурень міг сподіватися, що вона повернеться так скоро. Я сам відкинув її. То з якого дива вона повинна про мене пам'ятати? Чому б їй не забути про мене, доки її підручні не зловлять мене і не приведуть до неї в ланцюгах?

Напевно, між нами таки був якийсь зв'язок — на рівні, недоступному моєму розумінню. Тому що, прийшовши до тями і вирішивши, що мені знову потрібно відвідати гальюн, я побачив навколо себе золотисте сяйво. А може, я й не прокидався, а побачив його уві сні. Я ніколи цього не зможу зрозуміти. У спогадах її візити завжди здаються сном.

Я не став чекати на привітання. Я почав говорити. Говорив швидко та виклав все, що їй потрібно було знати про брилу в Ірпені та про те, як солдати могли рознести насіння із чорного замку.

— Ти розповідаєш мені все це, хоча вирішив стати моїм ворогом, лікарю?

— Я не хочу бути твоїм ворогом. Я стану їм, тільки якщо ти не залишиш мені вибору. — Я знову перейшов до справи, припинивши цю непотрібну суперечку. — Нам із ним не впоратися. А впоратися з ним потрібно. І з усіма його подобами. У світі та без того вистачає зла. — Я розповів їй, що ми знайшли амулет у мешканця Арчі, не називаючи імен. І додав, що ми залишимо труп на місці, щоб вона могла переконатись сама, коли прибуде сюди.

— Коли прибуду?

— А хіба ти ще не в дорозі?

Прихована напівусмішка, що показує, що вона розкусила мій нехитрий хитрощі, — і жодного слова у відповідь. Вона просто запитала:

— Де ви будете?

— Далеко. І постараємося піти якнайдалі.

— Що ж, поживемо — побачимо. — І золоте сяйво згасло.

Я хотів їй сказати ще багато чого, але все це не стосувалося безпосередньо до справи. Я хотів поставити їй кілька запитань. Але не поставив.

По обличчю моєму ковзнув останній золотистий відблиск, і я почув тихий шепіт:

— Я твоя боржниця, лікарю.

Одноокий заявився лише під ранок, виснажений до краю. Разом із ним притягнувся такий же втомлений Мовчун. Він йшов слідом Ворона, не зупиняючись на хвилину.

— Я спіймав його якраз вчасно, — зауважив Одноокий. — Ще година — і він би вирушив далі. Я вмовив його почекати до світанку.

— Правильно. Давай будити хлопців. Якщо сьогодні виїдемо раніше, то встигнемо повернутися засвітло.

— Чого?

— Я що, неясно висловлююсь? Ми маємо повернутися туди. Негайно. Один з чотирьох днів вже пройшов.

— Гей, послухай, та я ж з ніг валюсь. Я просто здохну, якщо ти змусиш мене...

— Виспишся в сідлі. Адже це твій коник: спати де завгодно і коли завгодно.

— О, моя хвора дупа!

Годиною пізніше я знову повів учорашній загін, до якого додалися Мовчун і Масло по Тряській дорозі. Шед наполіг, що поїде з нами, хоча я готовий був залишити його. І навіть Аза вирішив приєднатися до нас. Можливо, він вважав, що Шед прикриє його собою, як парасолькою. З легкої Шидової руки Аза теж заспівав про місію, але навіть глухий почув би, як він фальшивить.

Цього разу ми їхали швидше, поганяючи коней. Шеда пересадили з мула на нормального коня. До полудня ми були вже на галявині. Поки Мовчун рознюхував сліди, я змусив себе підійти до чорної брили і розглянути її уважніше.

Жодних змін. Якщо не вважати того, що обидві вбиті тварюки зникли. Мені не потрібне було пильне око Відьмака, щоб зрозуміти, що їх втягли всередину через дірку.

Мовчун обігнув галявину і вийшов майже в ту точку, де стежка, протоптана тварюками, йшла до лісу. Там він підняв руку і махнув, кликаючи мене. Я поспішив до нього, практично не потребуючи вміння читати слова по його танцюючих пальцях, щоб зрозуміти, що знайшов. Все було написано на обличчі.

— Знайшов, так? — Запитав я з радістю, якої не відчував. Я вже майже хотів, щоб Ворон був мертвий. Мені не подобалося те, на що натякав цей скелет.

Мовчун кивнув.

— Гей! — крикнув я. — Ми знайшли слід! Ходімо далі. Ведіть сюди коней.

До нас підбігли всі інші. Аза розгублено плескав очима:

— Але як він це зробив?

Ніхто з нас не міг йому відповісти. Деякі з нас гадали, чий же скелет лежить на галявині і чому в нього на шиї виявився Вороновий ланцюжок. А мене дивувало, як могло статися, що плани зникнення Ворона настільки тісно переплелися з планами Володаря, який хотів посіяти нове насіння чорного замку.

Тільки Одноокий, здавалося, був у говіркому настрої, хоч із вуст його лилися суцільні скарги.

— Якщо ми підемо слідом, то, як пити дати, не повернемося до міста до темряви, — сказав він і вибухнув довгою тирадою про те, як сильно він утомився. Ніхто не звертав на нього увагу. Навіть ті з нас, кому вдалося відпочити, були порядком виснажені.

— Веди нас, Мовчуне, — сказав я. — Масло, подбаєш поки про його коня, гаразд? Одноокий, будеш замикаючим. Щоб із тилу не було жодних сюрпризів.

Стежка була навіть не стежкою, а просто вузьким просвітом між кущами. Ми сильно зморились, поки не вийшли на мисливську стежку. Ворон, очевидно, теж притомився, бо звернув на неї і пішов нагору, на вершину пагорба, потім вздовж струмка, потім на інший пагорб. Після чого повернув на покинуту доріжку, що бігла вздовж гірської гряди до Тряської дороги. За наступні пару годин ми натрапили на кілька таких розвилок, і щоразу Ворон забирався усе далі на захід.

— Цей паршивець ішов назад до великої дороги, — сказав Одноокий. — Треба було нам здогадатися — тоді не довелося б продиратися крізь кущі.

Хтось гаркнув на нього. Одноокий усім остогиднув зі своїм ниттям. Навіть Аза кинув на нього сердитий погляд через плече.

Ворон, без сумніву, вибрав манівці. Ми пройшли не менше десятка миль, перш ніж перебралися через гірський хребет і побачили перед собою долину, порожня йде до великої дороги. Праворуч було кілька ферм. Вдалині в блакитному серпанку вгадувалося море. Краєвид навколо був пофарбований в коричневі тони, бо до Ірпеня прийшла осінь. Листя починало змінювати забарвлення. Аза, показавши на кленовий гай, раптом заговорив про те, яким гарним він стане через тиждень.

Дивно. Ніколи б не подумав, що у людини типу Ази може бути розвинене почуття прекрасного.

— Он там! — Масло тицьнув пальцем у бік купки будов у трьох чвертях милі на південь від нас. На ферму вони скидалися мало. — Закладаюсь на що завгодно — це придорожній готель, і Ворон вирушив саме туди.

— Мовчун?

Він кивнув головою, але не дуже впевнено. Йому хотілося пройти слідом, щоб переконатися. Ми сіли на коней, надавши Мовчуну можливість пройти шлях, що залишився пішки. Мені особисто до смерті набридло тупотіти на своїх двох.

— Може, ми в ній і заночуємо? — Запитав Одноокий. Я глянув на сонце.

— Я теж про це думаю. Як ти вважаєш там безпечно?

Одноокий знизав плечима:

— Димок із труб курiться — схоже, все поки що спокійно.

Він ніби прочитав мої думки. Я уважно розглядав фермерські будівлі, повз які ми проїжджали, вишукуючи ознаки того, що тварюки з брили роблять набіги по окрузі. Але ферми виглядали мирно та буденно. Очевидно, виродки обмежувалися поки що викраденням людей із міста, де їх зникнення було менш помітно.

Слід Ворона вийшов на Тряську дорогу за півмилі від будов, в яких Масло упізнав готель. Я пошукав очима покажчик, не в змозі визначити, чи далеко ми пішли на південь від дванадцятої милі. Мовчун махнув мені рукою, вказуючи напрямок. Ворон і справді звернув на південь. Ми поїхали дорогою та незабаром минули кам'яний стовпчик із шістнадцятимильною відміткою.

— Ну і довго ще ти збираєшся йти його слідом, Костоправе? — Запитав Одноокий. — Зуб даю: він просто зустрівся тут із Сонечком і рушив далі.

— Швидше за все. Далеко звідси до Тряски? Хтось знає?

— Двісті сорок сім миль, — відповів Шишка.

— А що тут за народ? Розбійники на дорогах живуть?

— Я, принаймні, не чув, — озвався Шишка. — Але попереду є гори, і досить круті. Перебратися через них буде нелегко.

Я прикинув про себе: якщо не поспішаючи, то на таку дорогу піде тижнів зо три. А Ворон гнати особливо не зможе, оскільки з ним Сонечко та папери.

— Фургон. Він, напевно, найняв фургон.

Мовчун тим часом теж сів на коня. Ми швидко доскакали до будов. Масло мав рацію. Типовий придорожній готель. Як тільки ми наблизились, з дому вийшла дівчина, глянула на нас, округливши очі, і кинулася назад.

Видок у нас, звичайно, був страшнуватий. А якщо хтось із нашої кавалькади і не виглядав грізним, то дивним напевно.

У дверях з'явився стривожений товстун, що підв'язував фартух. Фізіономія його ніяк не могла визначитись — чи ще більше залитися рум'янцем, чи то побіліти.

— Добрий день, — сказав я. — Можемо ми розраховувати на вечерю та корм для наших коней?

— І вино! — вигукнув Одноокий, розсідлаючи коня. — Я повинен пірнути в галон вина, а потім — на перину!

— Подивимося, — сказав товстун. Вимова в нього була незвична. У Ірпені говорять на місцевому діалекті тієї ж мови, якою розмовляють в Арчі. Тому городян ми розуміли легко, тим більше що між двома містами постійно підтримується зв'язок. Але господар готелю говорив сільським діалектом і зовсім в іншому ритмі. — Гадаю, ви можете заплатити?

Я простяг йому дві срібні монети з запасів Ворона.

— Якщо цього не вистачить, скажеш. — Я кинув поводи на перила конов'язі, виліз на ґанок і мимохідь поплескав товстуна по руці. — Не хвилюйся. Ми не розбійники — ми солдати. Слідуємо за однією людиною, яка проїжджала через ваші краї.

Хазяїн недовірливо насупився. З першого погляду було ясно, що ми не перебуваємо на службі у принца Ірпеня.

Готель виявився затишним, і, хоча у товстуна було кілька дочок, хлопці поводилися пристойно. Коли ми повечеряли і майже всі розбрелися по спальнях, господар зітхнув з полегшенням.

— Чи можу я поставити тобі кілька запитань? — Запитав я, виклавши на стіл срібну монети. — Будеш щирим і підзаробиш трохи.

Товстун сів навпроти, розглядаючи мене через прищур поверх гігантського пивного кухля. Він спустошив її вже шість разів після нашого приїзду, що цілком пояснювало наявність настільки об'ємистого черева.

— Що вас цікавить?

— Висока людина — он той, німий, — розшукує свою доньку.

— Так?

Я показав на Мовчуна, що влаштувався, як удома, біля каміна на підлозі і клював носом.

— Глухоніму дівчину — вона була у ваших краях. Можливо, їхала у фургоні. А тут могла зустрітись з одним хлопцем. — Я описав Ворона.

Обличчя у товстуна застигло. Він згадав Ворона. І не хотів про нього говорити.

— Мовчун!

Той підстрибнув, як ужалений. Я сказав йому знаками кілька слів. Мовчун гаденько посміхнувся.

— Він чаклун, хоч на вигляд і не скажеш, — пояснив я господареві готелю. — А тепер подумай. Хлопець, який тут був, напевно, пообіцяв, що повернеться і переріже тобі горло, якщо ти проговоришся. Але він зараз далеко. Мовчун же в цю хвилину може навести таку порчу, що корови твої перестануть доїтися, поля повисохнуть, а все вино та пиво прокисне.

Мовчун створив одне з тих дрібних чудес, якими так люблять бавитися наші чаклуни. По залі попливла куля, що світиться, тикаючись у всі предмети, наче цікаве цуценя. Хазяїн готелю повірив, що я не блефую.

— Гаразд. Вони тут були. Все правильно. Влітку в мене багато народу, тож я міг їх і не помітити, але дівчина справді була глухоніма, а хлопець дуже крутий. Вона приїхала вранці — схоже, провела дорогою всю ніч. У фургоні. Він прийшов увечері, пішки. Вони трималися особняком у куточку. А вранці поїхали. — Товстун глянув на мою монету. — Розпоряджались вони, до речі, такими ж чудовими грошима.

— Зрозуміло.

— Ви прибули здалеку, правда?

— Так. А куди вони поїхали?

— На південь. Дорогою. Судячи з питань, які ставив той хлопець, вони, схоже, прямували до Труби.

Я підняв брову. У житті не чув такої назви.

— Треба їхати вздовж узбережжя, повз Тряску. Звідти — Голковою дорогою, потім Ключовою. Там, на південь, буде перехресна дорога, то вам треба звернути на захід. Труба знаходиться на Салатному півострові. Де саме — не знаю. Я тільки чув про це місто від мандрівників.

— Хм. Довгий шлях. Наскільки довгий, як на твою думку?

— Зараз прикинемо. Двісті двадцять чотири милі до Тряски. Ще добрих двісті до Голки. А від Голки до Ключа на зразок сто вісімдесят миль. Або двісті вісімдесят, я не пам'ятаю. Перехресна дорога буде за сотню миль від Ключа, і ще скількись ще потрібно проїхати до Труби. Уявлення не маю скільки. Принаймні ще сто миль, а то й двісті. Або триста. Я бачив карту, мені хлопець один показував.

Цей острів випирає в море, як палець.

Мовчун приєднався до нас, дістав папірець та ручку зі сталевим кінчиком. Він змусив господаря готелю повторити все спочатку, накидаючи схемку і виправляючи її доти, доки товстун не сказав, що вона схожа на бачену ним карту. Мовчун записав у стовпчик кілька цифр і підрахував приблизну відстань від Ірпеня. Виявилося дев'ятсот з лишком миль.

Закресливши останню цифру, Мовчун приписав поряд «дні» та знак плюс.

— Щонайменше чотири місяці шляху, — кивнув я. — Навіть довше, якщо вони будутьзупинятися на відпочинок у всіх цих містах.

Мовчун провів пряму лінію від Ірпеня до кінчика Салатного півострова та написав: «прибл. 600 миль, зі скор. 6 вузлів = 100 год.».

— Так, — сказав я. — Так. Ось чому корабель досі на приколі. Він чекає, поки Ворон дістанеться півострова. Потрібно завтра ж розпитати екіпаж. Дякую, господарю. — Я підштовхнув до нього монету. — У вас в окрузі нічого дивного не відбувалося останнім часом?

— До сьогодні — ні, — нерішуче посміхнувся товстун.

— Ні, ти не зрозумів. Я маю на увазі — може, хтось із сусідів зник безвісти чи щось у цьому роді.

Він похитав головою:

— Нє-а. Хіба що Кротової Шкури давно не видно. Але в цьому нічого дивного нема.

— Кротової Шкури?

— Він мисливець. Промишляє в лісах на схід звідси. В основному добуває хутра та шкури, але часом приносить мені дичинку, коли йому потрібна сіль чи інші товари. Щоправда, заходить він нерегулярно, проте цього разу щось надто спізнився. Зазвичай, восени він робить у мене запаси на зиму. Я навіть спочатку прийняв за нього вашого друга, коли той увійшов до готелю.

— Друга? Якого друга?

— Ну, того, за яким ви женетеся. Який поцупив дочку у вашого Мовчуна.

Ми з Мовчуном переглянулися.

— Більше ти Кротову Шкуру, схоже, не побачиш, — сказав я товстунові. — Я думаю, він загинув.

— З чого ви взяли?

Я коротко розповів йому, як Ворон інсценував свою смерть, залишивши в лісі труп, що запросто можна прийняти за нього самого.

— Яка підлість, га? Ай, яка підлість! Сподіваюся, ви його зловите. — Господар примружив свої хитрі очі. — А ви, хлопці, випадково не з тих будете, що прибутку з Арчі? Усі проїжджі тільки й кажуть... — Впіймавши на собі лютий погляд Мовчуна, господар осікся на півслові.

— Я, мабуть, посплю трохи, — сказав я. — Якщо ніхто з моїх людей не встане раніше, розбуди мене на зорі.

— Так, добродію! — обізвався господар готелю. — А я вже вам такий чудовий сніданок приготую, добродію!

Розділ 46 Ірпінь. Нові напасті

Сніданок і справді був чудовий. Я дав господареві на чай ще одну монету. Він, мабуть, вирішив, що я з глузду з'їхав.

Ми проїхали півмилі, коли Одноокий раптом зупинив загін.

— Ти збираєшся просто так їх залишити? — Запитав він у мене.

— Кого їх?

— Тих людей. Перший же Взятий, кому спаде на думку проїхати цією дорогою, дізнається про нас у всіх подробицях.

У мене тьохнуло серце. Я зрозумів, що він натякає. Я вже думав про це. Але не зумів віддати наказ.

— Нема ctyce, — сказав я. — Ми так і так відчалимо з міста на очах у всього Ірпеня.

— Але весь Ірпінь не знатиме, куди ми прямуємо. Мені такі справи також не по нутру, Костоправ. І все-таки ми повинні замістити сліди. Ворон цього не зробив — і, будь ласка, ми йдемо за ним по п'ятах!

— Так. Ти маєш рацію.

Я глянув на Азу та Шеда. Вони пригнічено мовчали. Аза напевно вважав себе наступним.

— Ми не можемо взяти їх із собою, Костоправе.

— Знаю.

Одноокий повернувся і поскакав назад. Один. Навіть Масло, у якого совісті кіт наплакав, не склав йому компанії.

— Що він збирається робити? — Запитав Аза.

— Зачарує їх, щоб вони всі забули, — збрехав я. — Поїхали. Він нас наздожене.

Шед раз у раз поглядав на мене — з таким виразом він, мабуть, дивився на Ворона, коли дізнався, що той промишляє трупним бізнесом. Але не говорив жодного слова.

Одноокий наздогнав нас через годину — і вибухнув регіт.

— Їх уже й слід застудив! Злиняли всі до одного, з усією худобою та собаками. У ліс. Чортові селяни! — Він знову залився сміхом, майже істеричним. Здається, він відчував полегшення.

— Залишилося два дні, навіть менше, — сказав я. — Давайте піднатиснемо. Чим більше у нас буде фори, коли ми відчалимо, тим краще.

Околиць Ірпенями досягли за п'ять годин — не так швидко, як мені хотілося. Заглибившись у місто, ми мимоволі зменшили крок. На мою думку, кожен з нас почув щось недобре. Зрештою я зупинився.

— Шиш, ти з Азою розвідаєш, що чути на околицях. Ми почекаємо вас у фонтану.

Дітей на вулицях не було. Дорослі здавались якимись прибитими.

Випадкові перехожі оминали нас за квартал. Шишка, всупереч своїй традиції, повернувся буквально через дві хвилини.

— Біда, Костоправе! Сьогодні вранці тут з'явилися Узяті. На узбережжі була велика заруба.

Я глянув у бік моря. Там здіймався примарний димок, наче над згарищем. Небо на заході, куди віяв вітер, було брудно-сіре.

Аза повернувся хвилиною пізніше з тими ж повідомленнями та невеликою добавкою:

— У них почалася серйозна битва з принцом. Кажуть, досі не скінчилося.

— Ну, довго вона не триватиме, — сказав Одноокий.

— Не скажи, — задумливо промовив я. — Навіть Леді не в змозі встигнути одразу усюди. Але як, чорт їх дери, вони дісталися сюди з такою швидкістю? Килимів у їх не лишилося!

— По суші, — сказав Шед.

— По суші? Але...

— Цей шлях коротший, ніж морем. Дорога йде прямо. Якщо скакати день і ніч, можна обернутися за дві доби. У моєму дитинстві навіть змагання такі проводились. Але нинішній герцог, коли прийшов до влади, їх скасував.

— Гаразд, це вже неважливо. Отже, що тепер?

— Треба з'ясувати, що сталося, — сказав Одноокий. І пробурмотів собі під — Якщо цей дурень Гоблін дав себе прикінчити, я йому шию згорну.

— Правильно. Але як з'ясувати? Взяті нас знають.

— Давайте я схожу, — сказав Шед.

Суворіших поглядів, ніж ті, якими ми пронизали Каштана Шеда, ви собі і уявити не зможете. Він здригнувся на мить, але додав:

— Я їм у руки не дамся. Та й з якого дива їм мене ловити? Вони мене не знають.

— Гаразд, — сказав я. — Іди.

— Костоправ!

— Ми повинні йому довіритися, Одноокий. Інакше ти підеш на розвідку.

— Ну, ні. А тебе, Шеде, якщо ти нас надуєш, я з могили дістану.

Шед натягнуто посміхнувся і пішов. Пішки. Вершників на вулицях Ірпеня було негусто. А ми знайшли таверну та розташувалися там як удома, виставивши на вулицю двох дозорних.

Шед повернувся лише на заході сонця.

— Ну? — Запитав я, жестом зажадавши ще глечик пива.

— Погані новини. Ви, хлопці, добряче влипли. Ваш Лейтенант відправився на кораблі. Людей двадцять — двадцять п'ять із ваших загинуло. А решта попливла. Принц втратив...

— Не всі інші, — перебив його Одноокий, показавши пальцем поверх своєї кружки. — Декого ти привів за собою.

Шед з жахом озирнувся.

У дверях стояли Гоблін і Лихвар. Лихвар був здорово порізаний. Він докульгав до столу і плюхнувся у крісло. Я оглянув його рани. Гоблін з Одноооким обмінялися поглядами, які могли означати будь-що, але, швидше за все, означали, що вони раді бачити одне одного.

Відвідувачі таверни почали випаровуватися. Чутки розносяться швидко. Городяни вже знали, що нас переслідують якісь злі люди.

— Сядь, Гоблін, — сказав я. — Шиш з Маслом, ви підете і роздобудете свіжих коней.—- Я віддав їм майже всі монети, що залишилися в мене. — І жратви закупіть якнайбільше. На нас чекає далекий шлях. Правду кажу, Гоблін?

Він кивнув головою.

— Розкажи нам, що тут скоїлося.

— Сьогодні вранці з'явилися Кульгавий та Шепіт. Разом із п'ятдесятьма солдатами з Загону. Шукали нас. Але наробили багато галасу, тому ми почули про їхнє прибуття. Лейтенант покликав усіх, хто був на березі. Але не всі зуміли вчасно дістатися до корабля. Шепіт попрямувала до пристані, і Лейтенанту довелося віддати швартови, не дочекавшись дев'ятнадцяти чоловік.

— А ти що залишився?

— Викликався добровольцем. Сиганув за борт, доплив до берега і пішов чекати вас, хлопці, сказати вам, де зустріти корабель. А потім випадково натрапив на Лихваря. Поки я намагався його підлатати, побачив Шеда, який вештався вулицями. Ну ми за ним і пішли.

— Корабель попрямував до Труби, правда? — зітхнув я.

— Так! А ти звідки знаєш? — здивувався Гоблін.

Я коротко пояснив.

— Лихвар, тепер твоя черга розповідати, — заявив Гоблін. — Лихваря заловили на березі. На мою думку, він єдиний із тих, хто залишився, кому вдалося вціліти.

— Взяті затіяли все це з власної ініціативи, — сказав Рост. — Примчали сюди, хоч їх послали кудись в інше місце. Видно, вирішили, що тепер саме час розправитися з нами, оскільки ми більше не вважаємося улюбленцями Леді.

— То вона не в курсі, що вони тут?

— Ні.

Я засміявся. Незважаючи на всю серйозність становища, я просто не міг утриматися.

— Тоді на них чекає чудовий сюрприз. Стара відьма незабаром сама сюди завітає. Тут Неподалік росте ще один чорний замок.

Я вп'іймав на собі недовірливі погляди: мої товариші ніяк не могли взяти в звідки мені відомі наміри Леді. Я нікому не розповідав про своє сновидіння, крім Лейтенанта.

— Їхати ти зможеш, тільки обережно, — сказав я, закінчивши перев'язувати Лихваря. — Звідки ти це дізнався?

— Від Трясуна. Ми з ним трохи потріпалися, перш ніж він спробував прирізати мене.

— Трясун? — Вигукнув Одноокий. — Якого диявола?

— Я не знаю, чого їм Взяті про нас наговорили, але тільки хлопці кидалися на нас як шалені. Крові нашої жадали — пристрасть! Молококосси. Ну, більшість із них і поплатилися за свою старанність життям.

— Життям, кажеш?

— Принц якось там обурився, що Взяті розгулюють містом, як своєю вотчиною. Зав'язалася серйозна бійка, наші билися під проводом Кульгавого. Їх зім'яли та перебили майже всіх поголовно. Може, все склалося б інакше, якби хлопцям дали відпочити.

Цікаво. Ми переживали за них, так і не зумівши відчути себе заклятими ворогами колишніх товаришів. А я з гіркотою думав про Взятих, які намовили хлопців проти нас і прирекли їх на загибель.

— Трясун казав щось про Арчу?

— Ага. Там почалася звичайна кривава бійня. Від міста майже нічого не лишилося. Коли Леді покінчила із чорним замком, Загін недорахувався шестисот людей, включаючи нас. Ще більше чоловіків загинуло під час наступних бунтів, коли вона обчистила Катакомби. Місто просто розлютилося, а наш знайомий Аргадон очолив

повстання. Зачинив хлопців у Черепичнику. Ну, тут у Леді терпіння урвалось, і вона стерла рештки міста з лиця землі.

Я похитав головою:

— Капітан вірно передбачив пограбування Катакомб.

— Загін — вірніше, те, що від нього залишилося, — узяв під своє командування Мандрівник, — сказав Гоблін. — Вони збиралися покинути Арчу, як тільки закінчать грабувати Катакомби. Місто так сильно зруйноване, що там просто немає сенсу залишатися.

Я глянув на Шеда. Більш похмурої фізіономії я в житті не бачив. Його мучили біль та невисловлені питання. Він хотів дізнатися про долю своїх близьких — і не міг змусити себе заговорити, побоюючись, щоб його не звинуватили в загибелі рідного міста.

— Це не твоя вина, друже, — сказав я йому. — Герцог запросив Леді ще до твоїх пригод. Тож фінал був неминучим, і від тебе тут нічого не залежало.

— Але як люди взагалі можуть творити таке?

— Не дурій, Шеде, — сказав Аза, кинувши на приятеля дивний погляд. — А як ти міг творити те, що творив? Все через розпач. Люди, коли вони в розпачі, гірші диких звірів.

Одноокий глянув на мене з таким виглядом, ніби хотів сказати: «Бачив, що діється?» Навіть Аза часом здатний мислити.

— Лихвар! Трясун говорив щось про Ільмо?

Ільмо, як і раніше, був моїм найбільшим смутком.

— Ні. Я не питав. Ми мали мало часу.

— Що робитимемо? — спитав Гоблін.

— Тягнемо на південь, як тільки Шиш з Маслом повернуться з кіньми та провізією. — Я зітхнув. — Нелегко нам доведеться. У мене залишилося лише дві леви. А у вас, хлопці?

Ми підрахували свої фінанси.

— Справи погань, — підсумував я.

— Лейтенант просив передати тобі це. — Гоблін виклав на стіл мішечок. У ньому виявилося п'ятдесят срібних монет із запасів Ворона.

— Трохи краще, але все одно надовго не вистачить.

— У мене є гроші, — раптом випалив Шед. — Вони приховані на тій квартирі, яку я знімав.

Я дивився на нього:

— Тобі з нами йти не обов'язково. Це не твої проблеми.

— Ні, мої!

— Весь час, скільки я тебе знаю, ти намагався втекти від нас.

— Тепер у мене з ними свої рахунки, Костоправе. Я повинен помститися за те, що вони зробили із Арчою. Я не можу сидіти склавши руки.

— І я теж, — підтримав його Аза. — У мене збереглися майже всі монети, які Ворон дав мені пограбування Катакомб.

Я запитливо глянув на решту. Вони мовчали, надавши право рішення мені.

— Гаразд. Несіть свої заощадження. Лише швидко. Я хочу виступити якомога скоріше.

— Я можу наздогнати вас на дорозі, — сказав Шед. — І Аза теж.

Він підвівся і несміливо простягнув мені руку. Я вагався не більше секунди.

— Ласкаво просимо до Чорного Загону, Шед.

Аза на подібний жест не наважився.

— Думаєш, вони повернуться? — Запитав Одноокий, проводивши їх поглядом.

— А ти як думаєш?

— На мою думку, ні. Сподіваюся, ти знаєш, що робиш, Костоправе. Якщо їх зловлять, вони наведуть Взятих на наш слід.

— Так. Можливо. — Відверто кажучи, я на це розраховував. Мені на думку прийшла зовсім дика ідея. — Давайте вмажемо по останній. Бог звістка, коли ще доведеться попити пивка.

Розділ 47 Готель. У бігах

На міє найбільший подив, Шед наздогнав нас десятьма милями на південніше Ірпеня. І не один.

— Щоб я здох! — пролунав в ар'єргарді крик Одноокого. — Костоправе, йди сюди і подивися!

Я повернув назад — та побачив Шеда. А поряд з ним обірваного та брудного Вола.

— Я обіцяв, що витягну його, якщо зможу, — сказав Шед. — Довелося декого підкупити, але загалом це виявилося неважко. Нині там не до нього.

Я глянув на Вола. Він не відвів очей.

— Ну і? — Запитав я.

— Шед розповів мені, Костоправе. Я поїхав би з вами, хлопці. Якщо ви мене візьмете. Мені більше нема куди йти.

— Чорт забирай! Якщо ще й Аза з'явиться, я втрачу віру в людську природу. І моя ідея, до речі, також накриється. Гаразд, Воле, про що розмова! Тільки пам'ятай, що ми вже не в Арчі. І ти також. За нами полюють Взяті. Тож тепер не час зводити старі рахунки. Хочеш дати комусь у зуби — побережи свої сили для Взятих.

— Як скажеш, начальник. Дай мені шанс розплатитися з ними за Арчу. — Віл пішов за мною на початок колони. — Між вашою Леді та типами по типу Крейга немає особливої різниці, вірно?

— Різниця тільки в масштабах, — озвався я. — Можливо, шанс підвернеться тобі набагато швидше, ніж ти думаєш.

Мовчун і Масло виринули з темряви.

— Молодці! — похвалив я їх. — Жоден собака не загавкав. Я спеціально послав Мовчуна, бо він умів поводитися з тваринами.

— Вони повернулися з лісу і солодко сплять у своїх ліжечках, — доповів Масло.

— Чудово. Пішли. Лише тихо. І щоб нікого навіть пальцем не чіпали, зрозуміло? Чуєш, Одноокий?

— Чую, чую.

— Гоблін, Лихвар і Шед залишаться з кіньми. Я посигнаю вам лампою.

Захопити готель виявилося навіть легшим, ніж спланувати захоплення. Всі спокійно спали, оскільки Мовчун втихомирив собак. Господар таверни прокинувся, пихкаючи і задихаючись від страху. Я повів його вниз, залишивши Одноокого доглядати за

рештою, в тому числі й подорожуючими, що їхали на північ, чия присутність не входило в наші плани, але особливої проблеми не було.

— Сідай, — сказав я товстунові. — Ти вранці чай п'єш чи пиво?

— Чай, — просипів господар.

— Він заварюється. Тож ми повернулися. Загалом, ми не збиралися цього робити, але обставини склалися так, що нам доведеться мандрувати суходолом. Мені потрібний твій готель на пару днів. Ми з тобою маємо тут дещо підготувати.

Відьмак приніс не чай, а справжній чифір. Товстун одразу видув величезний кухоль, з якого зазвичай пив пиво.

— Я не хочу, щоб хтось постраждав, — продовжував я, сьорбнувши напій. — І я заплачу за постій. Але якщо ти хочеш улагодити справу миром, тобі доведеться мені допомогти.

Він щось пробурчав.

— Я не хочу, щоб хтось дізнався, що ми тут. Тому твоїх постояльців ми поки що не відпустимо. Проїжджаючим має здаватися, що у готелі все як завжди. Я зрозуміло викладаю?

Товстун виявився кмітливішим, ніж я думав.

— Ви когось чекаєте, — заявив він.

Ніхто з моїх людей поки що до цього не додумався.

— Так. І цей хтось, на відміну від мене, прибере вас усіх, щоби не було свідків. Якщо тільки не потрапить у мою пастку.

Успіх моєї божевільної ідеї повністю залежав від Ази. Якщо він нас наздожене, як обіцяв, нічого не вийде. Хазяїн готелю, схоже, повірив, що я не збираюся вбивати його родину.

Поки що.

— Ви мабуть чекаєте когось з тих хлопців, що влаштували різанину вчора в місті?

— Чутки розносяться швидко.

— Особливо погані чутки.

— Так. Когось із них. Вони вбили близько двадцяти моїх людей. Та й міських неабияк пошматували.

— Я чув. Погані чутки і справді розносяться швидко. Серед убитих був мій брат. Він служив у гвардії принца. Сержантом. Єдиний із сім'ї, кому вдалося вибитися у люди. Кажуть, якась штука пожерла його цілком. Її напустив на брата чаклун.

— Так. Він мерзенний хлопець, цей чаклун. Гірше за мого німого друга.

Я не знав, хто з них поженеться за нами. Але сподівався, що Аза у будь-якому разі вкаже їм шлях. Я розраховував також, що гонитва буде швидкою. Аза скаже їм, що Леді прямує до Ірпеня.

Товстун зміряв мене підозрілим поглядом. В очах його вирувала ненависть. Я вирішив направити її у потрібне русло.

— Я хочу вбити його.

— Дуже добре. Повільно? Як він убив мого брата?

— Не думаю. Якщо не вбити його швидко, він переможе. Або вона. Їх там двоє. І я не в курсі, хто завітає сюди.

Я сподівався, що якщо ми зуміємо прибрати одного з взятих, то виграємо досить багато часу. Леді, у якої залишиться всього пара помічників, доведеться Цілком зосередитися на боротьбі з чорними замками. До того ж я хотів розплатитися за загибель друзів і заодно внести повну ясність у питання, на чиїй ми стороні.

— Дозвольте мені відправити дружину та дітей, — сказав товстун. — А сам я залишусь із вами.

Я глянув на Мовчуна. Він ледь помітно кивнув головою.

— Гаразд. А як щодо твоїх постояльців?

— Я їх знаю. Вони не рушать з місця.

— Чудово. Тоді йди та займися справою.

Він пішов. Тепер я мав ввести в курс майбутню операцію Мовчуна і решти. Мене ніхто не обирав командиром. Я взяв керівництво на себе, оскільки тимчасово виявився старшим за званням офіцером. У нас розгорівся досить жарка суперечка, але зрештою я наполяг на своєму.

Страх — чудовий стимулятор. Він змусив Гобліна та Одноокого розвинути таку бурхливу діяльність, якої я від них навіть не очікував. Інші теж не сиділи без діла. В результаті була підготовлена ціла сила-силенна пасток і укриттів для засідки, замаскованих чаклунськими закляттями. Зброя наводилася в порядок з фанатичною старанністю.

Взяті не зовсім невразливі. Їх просто дуже важко вбити, особливо коли вони насторожі. А той, хто поженеться за нами, природно, буде напоготові.

Мовчун вирушив у ліс разом із родиною товстуна. Повернувся він з яструбом, якого приручив у рекордно короткий термін, і пустив його у небо стежити за дорогою між Ірпенем та готелем. Тепер нас не застигнуть зненацька.

Господар приготував тарілки, намазані отрутою, хоч я і попередив його, що Взяті рідко їдять. Потім він звернувся до Мовчуна за порадою з приводу собак. У товстуна була ціла зграя лютих мастифів, і він хотів пристосувати їх до справи. Мовчун знайшов їм містечко у своїх планах. Ми зробили все, що було у наших силах, і причаїлися в очікуванні. Відстоявши свою вахту, я ліг трохи відпочити.

Вона з'явилася в той самий момент, коли я зімкнув повіки. Я гарячково спробував викинути з голови всі думки про наше місцезнаходження та наміри. Хоча — що користі? Вона вже знайшла мене. Головне — приховати від неї план засідки.

— Не передумав? — Запитала вона. — Тобі від мене все одно не втекти. Ти потрібен мені, лікарю.

— Тому ти підіслала Кульгавого і Шепіт? Щоб повернути нас? Вони повбивали половину наших хлопців, занапастили майже всіх своїх, навели в місті шороху і всіх налаштували проти себе. То ти так збиралася повернути нас назад?

Вона, звичайно, була тут ні до чого. Лихвар говорив, що Взяті діяли на свій розсуд. Я хотів, щоб вона розлютилася чи розгубилася. я хотів побачити її реакцію.

— Я послала їх назад у Кургання, — сказала вона.

— Ну, звичайно. А вони просто звернули убік, щоб звести рахунки десятирічної давності.

— Вони знають, де ви?

— Поки що ні. — У мене з'явилося відчуття, що Леді сама цього точно не знає. — Ми за містом, залягли на дно.

— Де?

Я дозволив образу готелю спливти в уяві.

— Неподалік того місця, де росте новий чорний замок. Найближчою до нього готелю. — Я вирішив не приховувати від неї правди. Тим більше, що мені хотілося, щоб вона знайшла подаруночок, який я збирався їй залишити.

— Не рухайтеся з місця та не привертайте до себе уваги. Скоро я прибуду до вас.

— Чого ще зволите?

— Не витримуй мого терпіння, лікарю. Ти бавиш мене, але все-таки не заривайся. Мені нині не до жартів. І цього разу Шепіт і Кульгавому це так просто з рук не зійде.

Двері в кімнату відчинилися.

— З ким ти розмовляєш, Костоправе? — Запитав Одноокий.

Я здригнувся. Він стояв з того боку сяйва, не помічаючи його. Значить, це мені не сниться.

— Зі своєю подружкою, — посміхнувся я.

І відразу відчув напад дикого запаморочення. Щось відокремилося від мене, залишивши присмак здивування та роздратування одночасно. Прийшовши до тями, я побачив, що Одноокий стоїть рачки і очманіло моргає.

— Що це за чортівня? — сердито спитав він.

Я потряс головою.

— Башка як чавунна. Не треба було пити стільки пива. А в чому річ?

Одноокий підозріло примружився:

— Яструб Мовчуна прилетів. Вони наближаються. Спускайся. Потрібно терміново міняти план.

— Вони?

— Кульгавий із дев'ятьма солдатами. Тому треба переглянути план. Зараз у нас сили нерівні, і не на нашу користь.

— Так.

Солдати, звісно, з Загону. Спокій готелю їх не обдурить. Готелі — осередок життя у сільській місцевості. Капітан часто влаштовував у них засідки проти бунтівників. Мовчун додав мало що нового. Сказав лише, що наші переслідувачі о шести милях, а значить, часу у нас нічого.

— Гей! — Мене раптово осяяло. Я зрозумів, навіщо Взяті примчали до Ірпеня. — Є в тебе фургон із упряжкою? — Запитав я господаря. Я так і не спромігся дізнатися, як його звуть.

— Ага. Я вожу на ньому продукти з Ірпеня, з млина та броварні. А що?

— А те, що Взяті полюють на папери, про які я вже говорив.

Мені довелося розкрити їхнє походження.

— Ті самі, що ми відкопали у Хмарному лісі? — поцікавився Одноокий.

— Так. Слухайте. Душелов говорила, що в них згадано справжнє ім'я Кульгавого. А ще там є таємні записи чаклуна Боманця, де, ймовірно, зашифровано ім'я Леді.

—Ні фіга собі! — Вигукнув Гоблін.

— Ось ось.

— Ну і що це нам дає? — Запитав Одноокий.

— Кульгавий хоче отримати своє ім'я. Припустимо, він побачить, як люди з фургоном роблять звідси ноги. Що він подумає? Аза роздзвонив, що папери були у Ворона. Він же не знає, що ми не знайшли їх на кораблі.

— Аза йде сюди з Кульгавим, — знаками просигналив мені Мовчун.

— Чудово. Саме цього я й хотів. Все йде за планом. Кульгавий вирішить, що ми намагаємося втекти разом із паперами. Особливо якщо розкидати на землі кілька листочків.

— Зрозуміло, — сказав Одноокий. — Тільки людей у нас для відволікаючого маневру обмаль. Віл та господар готелю — ось і вся команда.

— Закінчуйте тріпатися і починайте щось робити, — заявив Гоблін. — Вони наближаються.

Я покликав товстуна:

— Твої друзі з півдня мають надати нам одну послугу. Скажи їм, що це їх єдиний шанс вибратися звідси живими.

Розділ 48 Готель. Засідка

Четверо жителів півдня потіли і тремтіли. Вони не розуміли, що діється, і не схвалювали того, що бачили. Але одне вони твердо засвоїли: якщо вони відмовляться нам допомогти, їм кришка.

— Гоблін! — загорлав я на сходах, задерши голову. — Ти їх бачиш?

—Стривай ще трохи. Порахуй до п'ятдесяти — і вперед.

Я порахував. Повільно, змушуючи себе не поспішати. Я боявся не менше жителів півдня.

— Ходімо!

Гоблін стрімголов скотився сходами вниз. Ми кинулися в хлів, де стояла упряжка з фургоном, вилетіли на дорогу і поскакали на південь, зображуючи захоплених зненацька втікачів. Загін Кульгавого на мить зупинився, порадився і подався за нами. Я помітив, що Кульгавому доводиться підганяти солдатів. Вони не дуже рвалися в бійку зі своїми колишніми приятелями.

Я скакав у ар'єргарді, позаду Гобліна, Одноокого та фургона. Одноокий сидів на козлах. Гоблін їхав верхи на коні поряд з візком.

Ми вихором мчали звивистою дорогою, що піднімалася на південь від готелю на лісистий пагорб. Хазяїн сказав, що ліси тягнуться далі на кілька миль. Сам він разом із Мовчуном, Волом і жителями півдня пішов уперед.

— Гей! — попередив нас чийсь окрик.

Перед очима промайнув клапоть червоної тканини. Одноокий випростався, чіпляючись за мотузку. Гоблін рвонув до нього ближче. Одноокий стрибнув.

На мить мені здалося, що він схибив. Ноги Одноокого тяглися по землі, здіймаючи пил. Але він усе-таки видерся на коня, ліг на живіт за спиною у свого друга і метнув на мене злий погляд: тільки, мовляв, спробуй посміхнутися.

Я таки не втримався.

Фургон ударився об заготовлені колоди, підстрибнув і завихляв із боку в бік. Коні заржали, намагаючись його утримати, але не змогли. Віз з упряжкою полетів з дороги вниз, з тріском ламаючи дерева, і розвалилася на частини. Коні оголошували околиці іржанням, у якому змішалися страх і біль.

Люди, що підлаштували аварію фургона, негайно дунули геть.

Я погнав коня на всій швидкості, повз Гобліна, Одноокого і Лихваря, кричачи жителям півдня, щоб вони не зупинялися і забиралися звідси до чортової матері.

Проскакавши ще чверть милі, я звернув на стежку, про яку розповів мені товстун, заліз подалі в ліс, щоб мене не побачили з дороги, і почекав Одноокого. А потім ми з ним разом помчали назад до готелю.

Кульгавий зі своєю бандою під'їхали до місця аварії фургона, де як і раніше лунало відчайдушне іржання коней. І почалося.

Крики. Крики. Передсмертні хрипи людей. Шипіння і рев закляття. Я не думав, що у Мовчуна є хоча б шанс, але він сам зголосився добровольцем. Ми сподівалися, що фургон відверне увагу Кульгавого і масована атака застане його зненацька.

Коли ми виїхали з лісу, приглушений відстанню шум за спиною досі продовжувався.

— Все не так уже й погано, — крикнув я. — Інакше давно стало б тихо.

Я не відчував того оптимізму, який намагався зобразити. Мені зовсім не подобалося, що бій затягнувся. Я сподівався, що вони швиденько завдадуть удару і змиються, потріпавши Кульгавого настільки, щоб він приплевся в готель зализувати рани.

Ми загнали коней у хлів і розійшлися по укриттях.

— Нам не довелося б так надриватися, якби Ворон тоді прикінчив його, — пробурчав я на ходу.

Давним-давно, коли я брав участь у захопленні Шепіт, яка намагалася переманити Кульгавого на свій бік, Ворону випала фантастично рідкісна можливість розправитися з ним. Але Ворон не скористався нею, хоч у нього з Взятим були особисті рахунки. Тепер його милосердя обернулося прокляттям для всіх нас.

Лихвар пішов у свинарник, де ми поспіхом спорудили легку балісту, колишню частиною нашого первісного плану. Гоблін простеньким заклинанням замаскував його під борова, невідрізненого від інших свинок. Мені здавалося, що баліста нам навряд чи стане в нагоді, і я звелів Лихварю не висовуватися заздалегідь.

Ми з Гобліном піднялися нагору, стежити за дорогою та східною грядою. За планом Мовчун майже відразу після атаки мав рвонути — чого він вчасно не зробив — у той же бік, що й жителі півдня, а потім, замітаючи сліди, пробратися лісом до цієї гряди і спостерігати звідти за готелем. Я хотів, щоб частина людей Кульгавого погналася за жителів півдня, прийнявши їх за нас. Самим жителям півдня я про це не доповідав. Я тільки сподівався, що їм вистачить розуму драпати вперед без огляду.

— Ха! — Вигукнув Гоблін. — Он він, Мовчун! Живий, бовдуряка!

Невдовзі з'явилися ще люди. Обличчя я звідси не розрізняв.

— Лише троє, — промимрив я. Це означало, що четверо загинули. — Прокляття!

— Думаю, їм вдалося його поранити, — сказав Гоблін. — Інакше їх тут не було б. Мене це не заспокоїло. Польовий командир я був недосвідчений і не звик справлятися з

почуттями, які неминуче виникають, коли ти дізнаєшся, що люди загинули, намагаючись виконати твої накази.

— А ось і вершники.

Вони виїхали з лісу, наближаючись до готелю Тряською дорогою і відкидаючи довгі тіні.

— Шестеро, — сказав я. — Ні, семеро. Значить, вони не погналися за жителями півдня.

— Схоже, всім їм чудово дісталося.

— Елемент несподіванки. А Кульгавий з ними є? Чи не бачиш?

— Ні. Он той... Ба, та це ж Аза! А на третьому коні — старий Шед. І господар готелю ззаду, перед замикаючим.

Вже краще. Отже, чисельність противника зменшилася вдвічі. А я втратив лише двох із семи, які брали участь в атаці.

— Що робитимемо, якщо Кульгавого з ними немає? — Запитав Гоблін.

— Поживемо — побачимо.

Мовчун уже зник з далекої гряди.

— Ось він, Костоправе! Перед господарем готелю! Схоже, непритомний.

На таке я не наважувався і сподіватися. Але Взятий справді виглядав так, ніби був у без тями.

— Ходімо вниз! — скомандував я.

Крізь щілину у віконниці я побачив, як вони в'їхали у двір. Не поранено було лише Аза. Руки в нього були прив'язані до сідла, ноги — до стремен. Один із поранених спішився, розв'язав Азу і, приставивши до нього ножа, змусив допомогти іншим.

Дісталося їм усім по-різному. Шед, здавалося, був на останньому подиху. Господар готелю виглядав краще. Його, мабуть, просто сильно побили.

Солдати змусили Азу з товстуном зняти Кульгавого з коня. Я мало не видав себе мимовільним вигуком. Взятий втратив праву руку майже по плече. На тілі у нього було ще кілька серйозних ран. Але він, звичайно, оговтається, якщо відлежться під захистом своїх підлеглих. Взяті — хлопці живучі.

Аза з товстуном рушили до дверей. Кульгавий обм'як, як сира мотузка. Людина, що понукав Азою, відчинила двері.

— Ні! — прокинувшись, прохрипів Кульгавий. — Пастка!

Аза та господар готелю кинули його додолу. Аза почав віддалятися навшпиньки, заплющивши від страху очі. Товстун пронизливо свиснув. Його люті собаки вискочили з сараю.

Гоблін з Одноokим метнулися у двір. Я стрибнув і кинувся на Кульгавого, що намагався піднятися на ноги.

Мій меч встромився йому в плече поверх кукси. Єдиний кулак Кульгавого саданув мені прямо в живіт.

З мене зі свистом вирвалося все повітря. Я мало не відрубався і осів на землю, вибльовуючи кишки і слабо розуміючи, що діється навколо.

Собаки кидалися на солдатів Кульгавого і рвали їх на шматки. Кілька псів накинулися на Взятого. Він молотив їх кулаком, вбиваючи з одного удару.

Гоблін із Одноokим видали йому все, на що були здатні. Відмахнувшись від них закляттям, як від дощика, Кульгавий вмазав Одноокому і повернувся до Гобліна.

Той побіг. Кульгавий, хитаючись, шкутильгав за ним. Вцілілі мастифи вчепилися йому в спину.

Гоблін біг до свинарника, але, послизнувшись, розтягнувся у брудній калюжі. Кульгавий навис над ним, замахнувшись для смертельного удару.

Спис, випущений Лихварем, пробив йому груди і вийшов на три фути з спини. Кульгавий захитався — змучений низенький чоловічок у коричневому, вчепився в спис. Здавалося, всі його сили зосередилися на цій стирчащій з грудей палиці. Гоблін відкотився убік. Лихвар у свинарнику зарядив балісту і вистрілив ще раз.

Вж-жих! Спис пронизав Взятого наскрізь і збив з ніг. Собаки вчепилися йому в горлянку.

Я перевів дух. Знайшов меч. І тут з кущів ожини, що росли біля ставка футах за двісті на північ, до мене долинув якийсь галас. Поруч із кущами бігав самотній пес і гарчав. Аза, більше нікому. Сховався в єдине доступне укриття.

Я встав. Товстун допоміг підвестися Одноокому і схопив із землі чийсь меч. Ми утрьох скупчилися над Кульгавим. Він лежав у калюжі крові, трохи повернувшись набік. Маска його зісковзнула, і нам відкрилося з'їдене часом обличчя, яке вона приховувала. Кульгавий мляво відбивався від собак, не в змозі повірити в те, що трапилося.

— І все марно, — сказав я. — Паперів тут давно вже немає.

— Це тобі за брата! — Вигукнув товстун і замахнувся мечем. Однак він був такий побитий, бідолаха, що удар вийшов надто слабким.

Кульгавий намагався зібратися з силами. Марно — сил у нього більше не було. Він зрозумів, що вмирає. Після стільки століть. Після того, як він пережив Білу Троянду і гнів Леді, яку зрадив у битві при Розах та в Хмарному лісі.

Очі в нього закотилися, і я зрозумів, що Кульгавий кличе матусю на допомогу.

— Швидше, ми маємо вбити його! — сказав я. — Він закликає Леді.

Ми рубали, кололи та кромсали. Пси гарчали і кусали. Він не вмирав. Навіть коли ми вибилися з сил, у ньому ще теплилася іскорка життя.

— Давайте відтягнемо його на заднє подвір'я.

Ми так і вчинили. І там я побачив Шеда, що лежить на землі поряд із солдатами, колишніми нашими братами по Чорному Загону. Я підняв очі до тьмяного горизонту і помітив Мовчуна, який наближався до готелю. За ним ішли Відьмак та Масло. У мене трохи відлягло від серця. Слава Богу, що ці двоє вціліли! Скільки я їх пам'ятаю, вони завжди були нерозлучними. Не уявляю, що було б, якби пережив один із них іншого.

— А Вола вбили?

— Так, — озвався товстун. — Його і цього хлопця, Шеда. Ви б бачили, як вони билися! Вискочили на дорогу і стягли чаклуна з коня. Віл відрубав йому руку. А ще вони вдвох убили чотирьох солдатів.

— Як загинув Віл?

— Хтось розкроїв йому голову мечем, наче стиглу диню.

— А Шишка?

— Затоптаний на смерть. Але він їм теж видав будь здоровий.

Я сів навпочіпки поруч із Шедом. Одноокий теж схилився над ним.

— Як вони тебе впіймали? — Запитав я господаря готелю.

— Надто я товстий, щоб швидко бігати. — Він видавив слабку посмішку. — Ніколи не збирався бути солдатом.

Я усміхнувся йому у відповідь.

— Що скажеш, Одноокий?

Я з першого погляду зрозумів, що Шеду нічим допомогти не зможу.

Одноокий похитав головою.

— Двоє солдатів ще живі, Костоправ, — сказав Гоблін. — Чого з ними робитимемо?

— Несіть їх у готель. Я підлатаю.

Вони були мені братами. Те, що Взяті налаштували їх проти нас і перетворили на наших ворогів жодною мірою не позбавляло їх права на мою допомогу.

У сутінках виникла довгаста постать Мовчуна.

— Маневр, гідний Капітана, Костоправ, — сказав він знаками.

— Так.

Я дивився на Шеда з сумом, якого від себе навіть не чекав.

Людина, що лежала переді мною, впала так низько, що далі нікуди. Але він боровся з собою, він силою змусив себе піднятися і здобути гідність. Він став справжньою людиною, набагато кращою за мене, бо знайшов у своїй душі дороговказ на зірку і без вагань пішов за нею, незважаючи на те, що це коштувало йому життя. Можливо, хоч би частково, він викупив свої гріхи.

Загинув у сутичці, яка, на мою думку, його не торкалася, Шед став для мене кимось на кшталт святого покровителя, прикладом для наслідування на все життя, що залишилося. Він дуже високо підняв планку перед кінцем.

Шед розплющив очі, посміхнувся і запитав:

— Ми перемогли?

— Так, Шеде. Завдяки тобі та Волу.

— Добре. — Він з усмішкою заплющив очі.

— Гей, Костоправ! — гукнув мене Відьмак. — Що ти думаєш робити з цим зрадником Азою?

Аза, як і раніше, сидів у кущах ожини і репетував, волаючи про допомогу. Собаки оточили чагарник.

— Спис йому в горлянку, і всі справи, — пробурчав Одноокий.

— Ні, — ледь чутно прошепотів Шед. — Не чіпайте його. Він був моїм другом. Він намагався вас наздогнати, але його спіймали. Відпустіть його.

— Добре, Шеде. Відьмак! Витягни його з кущів і відпусти на всі чотири боки.

— Що?!

— Виконуй наказ! — Я подивився на Шеда. — Ти задоволений, Шед?

Він нічого не відповів. Не зміг. Просто посміхнувся.

— Ну, хоч одна людина загинула так, як хотіла, — сказав я, підводячись. — Масло! Бери лопату до рук — і вперед!

— Але, Костоправ ...

— Бери лопату, чорт тебе бий, і за роботу! Мовчун, Одноокий, Гоблін, за мною. Потрібно обговорити, що робити далі.

Вже майже стемніло. До прибуття Леді до Ірпеня, за прикидками Лейтенанта, лишилося кілька годин.

Розділ 49 Перехід

— Нам потрібен відпочинок, — заявив Одноокий.

— У могилі відпочинемо, — заперечив я. — Ми спалили за собою всі мости, Одноокий. Ми зробили те, чого не зуміли зробити повстанці: ми закінчили останнього з найстаріших Взятих. Леді поженеться за нами, як тільки закінчить прополку сходів чорного замку. Вона не має іншого виходу. Якщо вона швидко не притисне нас до нігтя, всі бунтівники на п'ять тисяч миль навколо підбадьорюються і заворушаться. А в неї залишилося всього двоє Взятих, і з них тільки Шепіт чогось варта.

— Так. Я розумію. Просто дуже хочеться. Ти ж не можеш заборонити людині хотіти, Костоправ!

Я глянув на висюльку Шеда. Потрібно залишити її Леді, але срібло могло бути в нагоді нам у довгому шляху. Я зібрався з духом і почав виколупувати у змійкам очі.

— Що ти робиш, чорт забирай?

— Сгодую їх Кульгавому. Може, вилупляться.

— Ха! — розвеселився Гоблін. — Браво! Класний жарт.

— Я подумав — це буде у якомусь сенсі справедливо. Повернути його Володарю.

— А Леді доведеться самій його знищити. Мені це подобається.

Одноокий неохоче погодився з ним.

— Я так і знав, що ви оціните. А тепер сходіть і подивіться, чи поховали всіх.

— Та вони лише десять хвилин як притягли з лісу тіла!

— Гаразд. Тоді допоможіть їм.

Я насилу підвівся і пішов відвідати своїх пацієнтів. Не знаю, чи всі солдати, яких Відьмак з Маслом притягли з місця засідки, були мертві в той момент, коли ці двоє до них дісталися. Але тепер вони точно були трупами. Друзі прихопили з собою і Шишку, щоб я його оглянув, але той уже був задубілий.

Мої пацієнти йшли на виправлення. Один уже настільки прийшов до тями, що навіть встиг злякатися. Я поплескав його по руці і поплентався надвір.

Хлопці щойно опустили в землю Шишку поруч із могилами Шеда, Вола та одного з солдатів Кульгавого, яких поховали раніше. Залишилося закопати всі два трупи. Аза рив могилу. Всі інші стояли гуртком і спостерігали, докизловили на собі мій лютий погляд.

— Як улов? — спитав я у товстуна, якому звелів пошарити в кишенях убитих.

— Не густо. — Він простягнув мені шапку з монетами та дрібницями.

— Візьми скільки потрібно, щоби покрити збитки.

— Вам, хлопці, ці цяцьки потрібніші, ніж мені.

— Ти втратив фургон з упряжкою, не кажучи вже про собак. Візьми скільки треба. Я будь-якої миті можу пограбувати кого-небудь, хто прийдеться мені не до душі. — Ніхто не знав, що я стягнув гаманець у Шеда. Його вага мене приємно вразила. Це буде мій таємний резерв. — І пару коней собі залиш.

Товстун похитав головою:

— Не хочу, щоб у мене знайшли чужих коней, коли все втрясеться і принц почне шукати цапів-відбувайлів. — Він узяв кілька срібних монет. — Цього мені вистачить.

— Гаразд. Ти сховайся на якийсь час у лісі. Леді неодмінно завітає сюди. А вона ще гірше Кульгавого.

— Добре.

— Відьмак! Якщо не хочеш копати, іди приготуй коней. Живо!

Я покликав до себе Мовчуна. Ми відтягли Кульгавого під тінисте дерево навпроти готелю. Мовчун перекинув через сук мотузку. Я запхав змііні очі Кульгавому в горлянку. Потім ми підвісили його. Він плавно погойдувався в холодному місячному сяйві. Я роздивлявся його, потираючи долоні.

— Довго ж ти нас морочив, друже. Але зрештою попався.

Десять років я мріяв побачити його мертвим. Він був найнелюднішим з Взятих.

До мене підійшов Аза:

— Усіх поховали, Костоправе.

— Добре. Дякую за допомогу. — Я повернувся до сараю.

— Візьміть мене з собою!

Я засміявся.

— Ну, будь ласка, Костоправе! Не кидайте мене тут одного...

— Як хочеш, Аза. Тільки не думай, що я буду тобі нянькою. І не намагайся більше нас надути. Щось зауважу — уб'ю на місці.

— Дякую, Костоправе.

Він побіг уперед і поспішно заліз на коня. Одноокий подивився на мене і похитав головою.

— По конях, хлопці! У гонитву за Вороном!

Ми скакали щодуху, але не встигли від'їхати від готелю і двадцяти миль, як щось шарахнуло мені по мізках, наче кулаком. Золота хмарка випромінювала лють:

— Ти вичерпав мій терпець, лікарю!

— А ти моє вже давно вичерпала.

— Ти пошкодуєш про це вбивство!

— І не подумаю! Я завжди згадуватиму про нього з радістю. Це єдине добре діло, яке я здійснив з цього боку моря Мук. Іди шукай зародки чорного замку. А мене дай спокій. Ми з тобою з розрахунку.

— О ні! Ти ще почуєш про мене. Як тільки я зачиню останні двері за своїм чоловіком.

— Не спокушуй долю, стара відьма! Я готовий вийти із гри. Але якщо будеш до мене чіплятися — я вивчу телекурре.

Це був удар нижче поясу.

— Запитай у Шепіт, що вона втратила в Хмарному лісі і сподівалася знайти в Ірпені. А потім подумай, як може скористатися цим роздратований Костоправ, якщо він знає, де знайти те, що вона втратила!

Леді випарувалася, залишивши мені на згадку хвилинне запаморочення.

Я виявив, що мої супутники дивуються на мене.

— Щойно попрощався зі своєю подружкою, — пояснив я їм.

Аза загубився у Трясці. Ми зупинилися там на день, щоб відпочити перед наступним марш-кидком, а коли настав час виступати, Аза як у воду канув. Ніхто не завдав собі клопоту його шукати. Від імені Шеда я побажав йому удачі. Хоча, судячи з його минулого, успіх завжди повертався до нього спиною.

Леді, як з'ясувалося, не попрощалася зі мною остаточно. Три місяці після загибелі Кульгавого, коли ми набиралися сил, готуючись здолати останню гірську гряду, що лежала між нами і Трубою, золота хмара відвідало мене знову. Цього разу Леді була налаштована не так войовничо. Я б сказав, вона трималася трохи глузливо.

— Привіт, лікарю! Тобі, можливо, цікаво дізнатися — хоча б для Анналів, — що з загрозою чорного замку покінчено. Я знайшла і знищила все насіння до єдиного. — Насмішка в її голосі стала ще виразнішою. — Тепер мій чоловік може повстати з могили, тільки якщо його ексгумують. Він відрізаний від світу та геть ізольований від своїх прихильників. Кургання охороняє постійний гарнізон.

Я не знайшов, що їй відповісти. Саме цього я й хотів, сподіваючись, що в неї дістане сил впоратися з Володарем, бо Леді все-таки була меншим із двох лих і, як я підозрював, зберегла в душі іскру світла, яка не давала їй повністю поринути у темряву. На моїй пам'яті вона не раз утримувалася від жорстокості, коли могла собі її дозволити. Можливо, якщо їй перестане загрожувати щоденна небезпека, світла сторона її душі візьме гору над темною.

— Я допитала Шепіт. За допомогою Ока. Тепер мені все ясно, Костоправе.

Ніколи раніше вона не кликала мене на ім'я. Я сів, навгостривши вуха. У голосі її більше не було веселого глузування.

— Що зрозуміло?

— Щодо цих паперів. І дівча.

— Дівча? Яке дівчисько?

— Не прикидайся, мені все відомо. Тобі не вдалося замінити сліди. Навіть мертві здатні багато розповісти тому, хто вміє правильно ставити питання. Коли я повернулася в Арчу, там ще залишився дехто з вашого загону, і вони мені розповіли практично усе. Якщо ти хочеш провести залишок днів своїх спокійно, убий її. Інакше я сама її вб'ю. І всіх, хто виявиться поряд з нею.

— Не розумію, про що ти.

І знову глузування, тільки вже не веселе, а скоріше зловтішне:

— Продовжуй дряпати свої Аннали, лікарю. Я ще зв'яжусь з тобою. Буду сповіщати тебе, як ідуть справи в імперії.

— Але навіщо? — спантеличено спитав я.

— Тому, що це мене бавить. Поводься добре. — І вона розтанула.

Ми нарешті дісталися Труби, напівмертві від втоми. Знайшли Лейтенанта, корабель і — кого ви думали? — Сонечко, яка жила на борту разом із Загоном! Лейтенант із меркантильних спонукань підрядився на службу в приватну охорону. Як тільки ми з'явилися, він відразу додав до списку наші імена.

Ворона ми не застали. Він уникнув необхідності вибирати між примиренням або конфронтацією зі своїми старими товаришами, вислизнувши від нас у черговий раз.

Доля — підступна лиходійка, яка жити не може без іронії. Після всіх цих немислимих випробувань, переживши стільки бід і напастей, Ворон того самого ранку, коли Лейтенант причалив до берега, послизнувся на мокрому мармуровому підвищенні в громадській лазні, розкроїв собі голову, впав у воду і втопився.

Я відмовлявся цьому вірити. Просто не міг змусити себе, пам'ятаючи про те, як він інсценував свою загибель на півночі. Я почав копати. З'ясовувати. Рознюхувати. Але тіло загиблого бачила купа народу. І найнадійніший свідок — Сонечко — була абсолютно впевнена. Зрештою, я був змушений здатися. Цього разу ніхто моїх сумнівів не поділяв.

Лейтенант стверджував, що особисто впізнав покійного крізь полум'я похоронного багаття, що знялося в небо того самого ранку, коли причалив корабель. Саме в час похорону він зустрів Сонечко і привів її назад під опіку Чорного Загону.

Що я можу сказати? Якщо навіть Сонечко повірила, то це правда. Ворон ніколи їй не брехав.

Через дев'ятнадцять днів після нас у Трубу прибуло поповнення, яке пояснювало туманну репліку Леді про те, що вона, мовляв, допитала лише тих, кого зуміла знайти в Арчі після свого повернення.

Ільмо прискакав на чолі загону з сімнадцяти чоловік, переважно «старих», яких він повів з Арчі, коли звідти злиняли всі Взяті, крім Мандрівника, а Мандрівник перебував у такій розгубленості через суперечливі накази Леді, що навіть не наважився доповісти їй про події у Ірпені. Ільмо слідував за мною вздовж узбережжя.

Отже, за два роки Чорний Загін перетнув цілий континент від найсхіднішої точки до найзахіднішої, пройшовши майже чотири тисячі миль і мало не загинув, але вцілів і знайшов нову мету і нове життя. Ми стали солдатами Білої Троянди: ми, за забаганками глузуливої долі, стали ядром тієї сили, що, згідно з легендою, мала повалити владу Леді.

Я не вірив у це жодної секунди. Але Ворон розповів Сонечку, хто вона така, і вона, принаймні була готова зіграти свою роль.

Що ж, спиток не збиток, жити можна.

Сидячи в капітанській каюті, я підняв келих вина. Ільмо, Мовчун, Одноокий, Гоблін, Лейтенант та Сонечко підняли свої. Люди нагорі готувалися до відплиття. Ільмо притяг із собою загінну скарбницю, тож ми могли не працювати.

Я проголосив тост:

— За двадцять дев'ять років!

Двадцять дев'ять років. Згідно з легендою, саме тоді повернеться Велика комета та фортуна знову посміхнеться Білій Розі.

— За двадцять дев'ять років! — відгукнулися вони хором.

Мені здалося, ніби я вловив краєм ока ледь помітний золотистий відблиск, що випромінював ледве помітне глузування.